

De beweegvriendelijke openbare ruimte van de gemeente Utrecht

Inzichten in hardware, software en orgware

Rick Prins

Merle Schots

Mark Noordzij

Karin Wezenberg-Hoenderkamp

De beweegvriendelijke openbare ruimte van de gemeente Utrecht

Inzichten in hardware, orgware en software

In opdracht van de gemeente Utrecht

Rick Prins
Merle Schots
Mark Noordzij
Karin Wezenberg-Hoenderkamp

© Mulier Instituut
Utrecht, november 2021

Mulier Instituut
sportonderzoek voor beleid en samenleving

Postbus 85445 | 3508 AK Utrecht
Herculesplein 269 | 3584 AA Utrecht
T +31 (0)30 721 02 20 | I www.mulierinstituut.nl
E info@mulierinstituut.nl | T @mulierinstituut

Inhoudsopgave

Samenvatting	6
1. Inleiding	8
2. Databronnen	11
2.1 Demografie en bevolkingsprognose	11
2.2 Sport- en beweeggedrag	11
2.3 Waardering van de buurt	12
2.4 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving	12
2.5 Groepsgesprekken	13
3. Utrecht: de context	14
3.1 Demografie en bevolkingsgroei	14
3.2 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving	15
3.3 Utrechts beleid gerelateerd aan de beweegvriendelijke omgeving	15
4. Naar een beweegvriendelijkere omgeving in Utrecht: discussie en aanbevelingen	19
4.1 Achtergrond	19
4.2 Naar een beweegvriendelijke omgeving voor iedereen	21
4.3 Sport- en speelplekken	23
4.4 Verkeersveiligheid en sociale veiligheid	24
4.5 Wijk-specifiek	25
4.6 Kanttekeningen bij dit onderzoek	26
5. West	27
5.1 Krachten en kansen voor West	27
5.2 Demografische kenmerken	28
5.3 Beweeg- en sportgedrag	29
5.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving	31
5.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving	32
5.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken	33
6. Noordwest	36
6.1 Krachten en kansen voor Noordwest	36
6.2 Demografische kenmerken	37
6.3 Beweeg- en sportgedrag	39
6.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving	41
6.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving	42
6.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken	43
7. Overvecht	46
7.1 Krachten en kansen voor Overvecht	46
7.2 Demografische kenmerken	47
7.3 Beweeg- en sportgedrag	49
7.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving	51
7.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving	52
7.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken	53

8.	Noordoost	56
8.1	Krachten en kansen voor Noordoost	56
8.2	Demografische kenmerken	57
8.3	Beweeg- en sportgedrag	59
8.4	Waardering van de beweegvriendelijke omgeving	61
8.5	Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving	62
8.6	Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken	63
9.	Oost	66
9.1	Krachten en kansen voor Oost	66
9.2	Demografische kenmerken	67
9.3	Beweeg- en sportgedrag	69
9.4	Waardering van de beweegvriendelijke omgeving	71
9.5	Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving	72
9.6	Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken	73
10.	Binnenstad	77
10.1	Krachten en kansen voor Binnenstad	77
10.2	Demografische kenmerken	78
10.3	Beweeg- en sportgedrag	80
10.4	Waardering van de beweegvriendelijke omgeving	82
10.5	Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving	83
10.6	Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken	84
11.	Zuid	87
11.1	Krachten en kansen voor Zuid	87
11.2	Demografische kenmerken	88
11.3	Beweeg- en sportgedrag	89
11.4	Waardering van de beweegvriendelijke omgeving	91
11.5	Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving	92
11.6	Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken	93
12.	Zuidwest	97
12.1	Krachten en kansen voor Zuidwest	97
12.2	Demografische kenmerken	98
12.3	Beweeg- en sportgedrag	100
12.4	Waardering van de beweegvriendelijke omgeving	102
12.5	Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving	103
12.6	Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken	104
13.	Leidsche Rijn	107
13.1	Krachten en kansen voor Leidsche Rijn	107
13.2	Demografische kenmerken	108
13.3	Beweeg- en sportgedrag	110
13.4	Waardering van de beweegvriendelijke omgeving	112
13.5	Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving	113
13.6	Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken	114
14.	Vleuten-De Meern	118
14.1	Krachten en kansen voor Vleuten-De Meern	118

14.2	Demografische kenmerken	119
14.3	Beweeg- en sportgedrag	121
14.4	Waardering van de beweegvriendelijke omgeving	123
14.5	Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving	124
14.6	Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken	125
15.	Literatuur	128
16.	Bijlage A. Datasheets wijken	130
16.1	Datasheet Oog in Al, Welgelegen (West)	130
16.2	Datasheet Lombok, Leidseweg (West)	132
16.3	Datasheet Nieuw Engeland, Schepenbuurt (West)	134
16.4	Datasheet Pijlsweerd (Noordwest)	136
16.5	Datasheet Ondiep, 2e Daalsebuurt (Noordwest)	138
16.6	Datasheet Zuilen-west (Noordwest)	140
16.7	Datasheet Zuilen-noord en -oost (Noordwest)	142
16.8	Datasheet Taagdreef, Wolgadreef (Overvecht)	144
16.9	Datasheet Zamenhofdreef, Neckardreef (Overvecht)	146
16.10	Datasheet Vechtzoom, Klopvaart (Overvecht)	148
16.11	Datasheet Zambesidreef, Tigrisdreef (Overvecht)	150
16.12	Datasheet Votulast (Noordoost)	152
16.13	Datasheet Tuindorp, Voordorp (Noordoost)	154
16.14	Datasheet Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt (Noordoost)	156
16.15	Datasheet Oudwijk, Buiten Wittevrouwen (Oost)	158
16.16	Datasheet Abstede, Gansstraat (Oost)	160
16.17	Datasheet Wilhelminapark, Rijnsweerd (Oost)	162
16.18	Datasheet Binnenstad city- en winkelgebied (Binnenstad)	164
16.19	Datasheet Binnenstad woongebied (Binnenstad)	166
16.20	Datasheet Lunetten (Zuid)	168
16.21	Datasheet Oud Hoograven, Tolsteeg (Zuid)	170
16.22	Datasheet Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt (Zuid)	172
16.23	Datasheet Dichterswijk, Rivierenwijk (Zuidwest)	174
16.24	Datasheet Transwijk (Zuidwest)	176
16.25	Datasheet Kanaleneiland (Zuidwest)	178
16.26	Datasheet Terwijde, De Wetering (Leidsche Rijn)	180
16.27	Datasheet Het Zand (Leidsche Rijn)	182
16.28	Datasheet Leidsche Rijn Centrum e.o (Leidsche Rijn)	184
16.29	Datasheet Parkwijk, Langerak (Leidsche Rijn)	186
16.30	Datasheet Leidsche Rijn-zuid (Leidsche Rijn)	188
16.31	Datasheet Vleuten, Haarzuilens (Vleuten-De Meern)	190
16.32	Datasheet Veldhuizen, Vleuterweide (Vleuten-De Meern)	192
16.33	Datasheet De Meern (Vleuten-De Meern)	194
16.34	Datasheet Rijnenburg (Vleuten-De Meern)	196
17.	Bijlage B. Methodologische verantwoording	198
17.1	Analytische eenheid: buurten, subwijken en wijken	198
17.2	Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving	198

Samenvatting

De gemeente Utrecht heeft als doelstelling om een beweegvriendelijke openbare ruimte te creëren die uitnodigt om te sporten en te bewegen. Om dit beleid beter vorm te kunnen geven, en het te kunnen onderbouwen, heeft de gemeente behoefte aan meer grip op de beweegvriendelijkheid van de openbare ruimte. In deze rapportage gaan we daarom in op de volgende onderzoeksvragen:

- a. In welke mate participeren inwoners van wijken in sport- en recreatieve beweegactiviteiten?
- b. Hoe beweegvriendelijk is de fysieke omgeving (speelplekken, recreatief groen en blauw, sportvoorzieningen, voorzieningen voor dagelijks gebruik)?
- c. Hoe wordt de beweegvriendelijke omgeving door inwoners van (sub)wijken ervaren?
- d. Welk georganiseerd aanbod is er in de openbare ruimte?
- e. Waar wordt heel veel bewogen en waar juist opvallend weinig?
- f. Waar liggen kansen en verbetermogelijkheden om de openbare ruimte beweegvriendelijker te maken?

Om de vragen a, b, c en f te beantwoorden gebruiken we bestaande gegevens. Van Utrecht in Cijfers hebben we op gemeente-, wijk- en subwijkniveau gegevens over demografie en bevolkingsprognose, sport- en beweegparticipatie en waardering van de openbare ruimte gebruikt. Daarnaast zijn de Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving en deelindicatoren uitgerekend voor de gemeente Utrecht, haar wijken en subwijken. De kernindicator bestaat uit vier deelindicatoren: diversiteit en nabijheid van sportaccommodaties, nabijheid van recreatief groen en water, nabijheid van sport- en speelplekken, en nabijheid van voorzieningen. Voor de nabijheid van sport- en speelplekken is onderscheid gemaakt naar de volgende leeftijdsgroepen: 0-6 jaar, 6-12 jaar, 12-18 jaar en 18-65 jaar. Om de vragen d en e te beantwoorden houden we per wijk een groepsgesprek met professionals die de wijk goed kennen. Tot slot zijn, om de bevindingen in een beleidscontext te plaatsen, de belangrijkste beleidsdocumenten samengevat.

De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen zijn:

- De gemeente Utrecht heeft een sterke visie op bewegen in de openbare ruimte in het sportbeleid en het aanpalende beleid, zoals ruimtelijke ordening.
- Ten opzichte van de andere G5-gemeenten scoort Utrecht relatief hoog op de totale Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving en alle deelindicatoren.
- Uit analyses op wijkniveau komt naar voren dat, zoals verwacht, de Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving niet alle variatie tussen wijken in beweeg- en sportgedrag kan verklaren. Dat betekent dat het belangrijk is om oog te houden voor georganiseerd beweeg- en sportaanbod.
- De hoeveelheid sport- en speelplekken is op peil in Utrecht. Uit groepsgesprekken komt wel naar voren dat de speelplekken in een aantal wijken beter op de doelgroep zouden moeten aansluiten. Daarbij is specifieke aandacht nodig voor jongeren, tienermeiden en ouderen.
- Uit groepsgesprekken komt naar voren dat er behoefte is aan sport- en speelplekken die een diverse doelgroep kunnen trekken. Zo wordt een plek door sociale controle veiliger, leren diverse doelgroepen van elkaar en wordt ruimte efficiënt benut.
- Ten opzichte van andere factoren is de ervaren sociale veiligheid en verkeersveiligheid relatief laag. Dat blijkt zowel uit de analyse op basis van bestaande data als uit de groepsgesprekken met professionals. Hier liggen kansen om te verbeteren en zo een bijdrage te leveren aan de beweegvriendelijkheid van de omgeving.
- De waardering van inwoners voor de beweegvriendelijke openbare ruimte is het hoogst in de wijken Oost, Noordoost en Leidsche Rijn en het laagst in Noordwest, Overvecht en Zuidwest.

De tien verschillende wijken hebben allemaal hun eigen krachten en kansen. Waar in de ene wijk aandacht moet zijn voor een brede doelgroep om het beweeggedrag en de sportparticipatie te bevorderen, is het park in een andere wijk een té populaire plek om te sporten en te bewegen. Daarom worden in de rapportage per wijk specifieke aanbevelingen gegeven om de beweegvriendelijkheid te bevorderen.

1. Inleiding

Aanleiding

De gemeente Utrecht heeft als doelstelling om een beweegvriendelijke openbare ruimte te creëren die uitnodigt om te sporten en te bewegen. Om dit beleid beter vorm te kunnen geven, en het te kunnen onderbouwen, heeft de gemeente Utrecht behoefte aan meer inzicht in de manier waarop de openbare ruimte gebruikt wordt en gebruikt kán worden om te sporten en bewegen.

Daarbij wil de gemeente Utrecht inzicht krijgen in de aanbodzijde (waar kunnen mensen sporten en bewegen in de openbare ruimte en wat wordt er georganiseerd?) en de vraagzijde (wie gebruiken de openbare ruimte nu en wie nog niet?). Zodoende kan tot onderbouwd beleid gekomen worden, gericht op het blijven ondersteunen van de huidige gebruikers van de openbare ruimte om te bewegen en sporten, én kunnen nieuwe doelgroepen tot bewegen worden aangezet. Nu en in de toekomst.

Het is van belang om de toekomst in ogenschouw te nemen, omdat Utrecht groeit. De gemeente Utrecht heeft de ambitie om ruimte te geven aan deze groei, maar niet ten koste van de identiteit van Utrecht. Het borgen en verbeteren van gezondheid en leefbaarheid staan voorop bij de groei die Utrecht doormaakt (Gemeente Utrecht, 2021b). Het streven naar een beweegvriendelijke openbare ruimte past goed bij deze visie op stedelijke groei.

Het doel van deze rapportage is daarom om de gemeente Utrecht in staat te stellen om beter onderbouwde beleidskeuzes te maken over sporten en bewegen in de openbare ruimte. Op basis van bestaande gegevens van de gemeente Utrecht en het Mulier Instituut gaan we in op de volgende onderzoeksvragen:

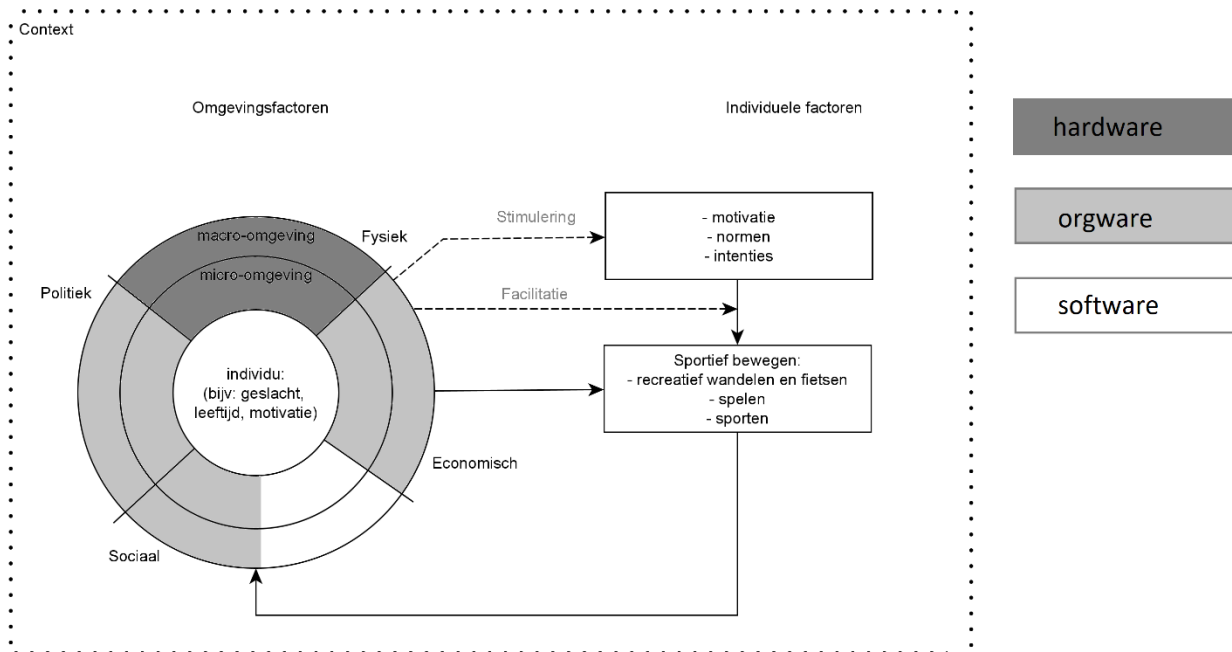
- a. In welke mate participeren inwoners van wijken in sport- en recreatieve beweegactiviteiten?
- b. Hoe beweegvriendelijk is de fysieke omgeving (speelplekken, recreatief groen en blauw, sportvoorzieningen, voorzieningen voor dagelijks gebruik)?
- c. Hoe wordt de beweegvriendelijke omgeving door inwoners van (sub)wijken ervaren?
- d. Welk georganiseerd aanbod is er in de openbare ruimte?
- e. Waar wordt heel veel bewogen en waar juist opvallend weinig?
- f. Waar liggen kansen en verbetermogelijkheden om de openbare ruimte beweegvriendelijker te maken?

De resultaten van deze rapportage kunnen beschouwd worden als een scan van wat goed gaat en wat beter kan in Utrecht als het gaat om het beweegvriendelijk maken van de openbare ruimte. De gemeente kan daarmee identificeren in welke wijken en subwijken extra aandacht nodig is voor het beweegvriendelijker maken van de openbare ruimte. Daarnaast worden aanknopingspunten gegeven voor verbeteringen in de wijken. De uitwerking van deze aanknopingspunten valt buiten de scope van deze rapportage.

Wat is een beweegvriendelijke omgeving?

We definiëren een beweegvriendelijke omgeving als een omgeving die beweeg-, sport- en speelgedrag stimuleert en faciliteert. Met stimulering bedoelen we hier het proces van het aanzetten tot bewegen (bijvoorbeeld door mensen te inspireren) en met faciliteren het mogelijk maken van beweeggedrag (bijvoorbeeld door mensen met de intentie om te bewegen de faciliteiten daarvoor te bieden) (figuur 1.1).

Figuur 1.1 Raamwerk bewegvriendelijke omgeving

De vraag is dan wat we verstaan onder ‘de omgeving’. Het raamwerk in figuur 1.1 laat zien dat de omgeving op te delen is in:

- 1) de politieke omgeving, zoals wet- en regelgeving en handhaving;
- 2) de economische omgeving, zoals het verstrekken van subsidies of sportpassen;
- 3) de fysieke omgeving, zoals een fietspad, een speeltuin of recreatief groen;
- 4) de sociale omgeving, zoals andere mensen die buiten zijn en normen en waarden die in een samenleving heersen.

Logischerwijs heeft ieder individu een set aan omgevingsfactoren om zich heen. Samen met de set aan individuele kenmerken, zoals leeftijd, geslacht en gezondheid, zorgt de omgeving ervoor dat een individu al dan niet gaat bewegen en sporten. Zo bezien is de bewegvriendelijke omgeving vrij breed: ons onderwijsstelsel, de normen en waarden die we van onze ouders meekrijgen, de wijk waar we wonen, ze zijn allen onderdeel van de bewegvriendelijke omgeving. Deze rapportage beslaat de *bewegvriendelijkheid van wijken*. Daarmee gaan we niet direct in op bijvoorbeeld het onderwijsstelsel of ouderschapstijlen.

Beleidsmatig is er een aantal aangrijppunten om wijken bewegvriendelijker te maken (zie de arceringen in figuur 1.1):

- 1) aanpassingen aan hardware - vooral gericht op de fysieke omgeving, zoals het aanleggen van een trapveldje;
- 2) aanpassingen aan orgware - gericht op regelgeving, organiseren, en onderhoud van de omgeving, zoals het legen van de vuilnisbakken bij het trapveldje en regelgeving en handhaving rondom de tijden dat het veldje gebruikt mag worden;
- 3) aanpassingen aan software - gericht op de mens en zijn medemens, zoals het aanbieden van voetbalclinics voor meisjes.

Hardware, orgware en software zijn nauw met elkaar verbonden en vaak van elkaar afhankelijk. Zo is uit een aantal recente onderzoeken van het Mulier Instituut naar voren gekomen dat een beweegvriendelijke omgeving bestaat uit een samenspel van factoren:

- Een beweegvriendelijke moet omgeving veilig zijn. Dat betreft zowel gevoelens van *sociale veiligheid* als van *fysieke veiligheid*. Verlichting, het veilig voelen op straat en veilig te voet of met de fiets van A naar B reizen zijn voorwaardelijk om gebruik te maken van de openbare ruimte.
- Het onderhoud van de openbare ruimte moet op orde zijn. Een niet goed onderhouden openbare ruimte wordt als onprettig en onveilig ervaren.
- Er moet voorzien worden in voldoende, en passende, beweegaanleidingen: denk hierbij aan speeltuinen, recreatief groen en blauw en sportplekken (calisthenics, skaten), maar ook aan voorzieningen zoals winkels, scholen en het OV.
- Er moet aanbod zijn van activiteiten. Indien er georganiseerd aanbod is, wordt de openbare ruimte vaak meer gebruikt dan wanneer dat er niet is.

Bovenstaande factoren werken veelal samen in het bevorderen of inperken van beweeggedrag. Zo kan in een buurt met veel voorzieningen het wandelen en fietsen bevorderd worden als het onderhoud van de stoep en het fietspad goed is. Als het onderhoud slecht is en er bijvoorbeeld tekenen van vandalisme zijn, gaan mensen juist minder te voet of met de fiets hun boodschappen doen.

Om tot goed onderbouwd beleid te komen is het noodzakelijk om het geheel van bovenstaande factoren in ogenschouw te nemen. Daarnaast is het aan te bevelen om rekening te houden met de inwoners van wijken en subwijken. Een jonge wijk heeft bijvoorbeeld meer behoefte aan speelplekken dan een vergrijzende wijk - daar is waarschijnlijk meer behoefte aan nabijheid van voorzieningen voor dagelijks gebruik, zoals een supermarkt.

Leeswijzer

Deze rapportage is gestoeld op een analyse van wijken en subwijken en dient om in kaart te brengen hoe beweegvriendelijk de Utrechtse (sub)wijken zijn. Om voldoende gevoel te krijgen bij de gegevens die gepresenteerd worden, is het aan te bevelen om hoofdstuk 2 over databronnen eerst door te nemen. Hierin staan de gebruikte databronnen in hoofdlijn beschreven; in bijlage B is een gedetailleerdere beschrijving van berekeningswijzen te vinden. In hoofdstuk 3 worden kort cijfers over de gemeente Utrecht als geheel beschreven en hoe deze cijfers zich verhouden tot de rest van Nederland. Daarnaast wordt hier beleid dat zich richt op bewegen en sporten in de openbare ruimte, of elementen daarvan, samengevat. In hoofdstuk 4 worden de hoofdvragen beantwoord en geven we aan welke wijken het meest beweegvriendelijk zijn, waar verbeteringen mogelijk zijn en wat het algehele beeld van de beweegvriendelijkheid van Utrecht is, en geven we beleidsaanbevelingen. In hoofdstuk 5 gaan we specifieker in op de tien Utrechtse wijken door de achterliggende gegevens per wijk te tonen, inclusief een beknopte analyse per wijk. Bijlage A bevat datasheets met gegevens over het beweeggedrag en de beweegvriendelijke omgeving van de subwijken.

2. Databronnen

In dit hoofdstuk vatten we kort de gebruikte databronnen samen. We hebben de keuze gemaakt om data op gemeente-, wijk- en subwijkniveau te gebruiken. Buurten zijn daarmee geen onderdeel van de analyse, omdat op dit niveau te veel data niet beschikbaar zijn. Een uitgebreidere methodologische verantwoording, met name op het gebied van de Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving, is te vinden in bijlage B.

2.1 Demografie en bevolkingsprognose

De demografische samenstelling van wijken en subwijken en de ontwikkeling daarvan vertellen iets over het belang van bepaalde eigenschappen van de beweegvriendelijke openbare ruimte. Speeltoestellen worden relevanter naarmate er meer kinderen in de buurt wonen, de nabijheid van voorzieningen om bijvoorbeeld boodschappen te doen is weer relevanter voor volwassenen en ouderen.

Van Utrecht in Cijfers zijn de huidige gegevens (2021) over bevolking naar leeftijd en migratieachtergrond gebruikt. Deze gegevens zijn op subwijk-, wijk- en gemeenteniveau opgevraagd. Aan de hand van de totale populatie in een subwijk, een wijk of in de gemeente zijn percentages berekend, zodat wijken en subwijken met elkaar vergeleken kunnen worden op de bevolkingssamenstelling. Op wijkniveau is tevens de bevolkingsprognose naar leeftijdscategorie gebruikt zoals deze op 8 februari 2021 gepubliceerd was op Utrecht in Cijfers.

2.2 Sport- en beweeggedrag

Tabel 2.1 Gebruikte gegevens en jaartallen van dataverzameling uit Utrecht in Cijfers over sport en beweeggedrag

Vraag	Subwijken	Wijken	Utrecht
<i>Het percentage inwoners dat...</i>			
voldoet aan beweegrichtlijn 19+ jaar	n.b.	2018	2018
voldoet aan beweegrichtlijn 19-64 jaar	n.b.	2018	2018
voldoet aan beweegrichtlijn 65+ jaar	n.b.	2018	2018
minimaal één keer per maand sport	2019	2019	2019
minimaal één keer per week sport	2019	2019	2019
lid is van een sportvereniging	2019	2019	2019
meer dan één uur per dag buitenspeelt (kinderen)	n.b.	2016	2016
wekelijkse sporters dat lid is van een vereniging	2019	2019	2019
<i>Het percentage inwoners dat in de openbare ruimte...</i>			
wandelt	n.b.	2018	2018
trimt/jogt	n.b.	2018	2018
toerfietst	n.b.	2018	2018
sportfietst	n.b.	2018	2018
skeelert/skate	n.b.	2018	2018
picknickt/luiert/zit/zont	n.b.	2018	2018
vaart/vist/zwemt	n.b.	2018	2018
paardrijdt	n.b.	2018	2018

n.b. = niet beschikbaar

Het huidige sport-, beweeg- en actieve recreatiegedrag in de openbare ruimte geeft deels inzicht in de vraag, van inwoners die al bewegen en sporten, naar bewegen en sporten in de openbare ruimte.

Om de sportparticipatie en het beweeggedrag van Utrechters in kaart te brengen is gebruikgemaakt van gegevens van Utrecht in Cijfers. De gegevens die op Utrecht in Cijfers staan komen voort uit enquêteonderzoek. In tabel 2.1 staat weergegeven welke gegevens gebruikt zijn en van welk jaartal deze gegevens zijn. Sommige gegevens zijn niet op subwijniveau beschikbaar.

2.3 Waardering van de buurt

Utrecht in cijfers bevat veel informatie over de waardering van de buurt. Deze informatie is verkregen middels enquêteonderzoek. In tabel 2.2 staat weergegeven welke gegevens zijn gebruikt in deze rapportage.

Tabel 2.2 Gebruikte gegevens en jaartallen van dataverzameling uit Utrecht in Cijfers over waardering van de buurt

Vraag	Subwijken	Wijken	Utrecht
<i>Het percentage inwoners dat...</i>			
tevreden is over het groen in de buurt	2019	2019	2019
tevreden is over het park in de buurt	2019	2019	2019
vaak last heeft van hondenpoep op straat*	2019	2019	2019
tevreden is over speelgelegenheid in de buurt	2019	2019	2019
zich wel eens onveilig voelt in het algemeen*	2019	2019	2019
vaak last heeft van jongeren op straat in de buurt	2019	2019	2019
tevreden is over verlichting in de buurt	2019	2019	2019
tevreden is over verkeersveiligheid in de buurt	2019	2019	2019
vaak last heeft van gevaarlijk verkeer in de buurt*	2019	2019	2019
tevreden is over de schoonheid van straten in de buurt	2015	2016	2016

n.b. = niet beschikbaar

* deze vraag is gehercodeerd naar een positieve stelling

Een drietal vragen (tabel 2.2) is gehercodeerd naar een positieve stelling. Waar bijvoorbeeld uit Utrecht in Cijfers het percentage van de bevolking komt dat vaak last heeft van hondenpoep, is dat gehercodeerd naar het percentage van de bevolking dat niet aangeeft vaak last te hebben van hondenpoep. Op deze manier zijn alle stellingen positieve kwaliteiten van de omgeving en zijn de datavisualisaties eenvoudiger te interpreteren: een hogere waarde betekent een positiever beeld van de omgeving.

2.4 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

De vernieuwde Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving (KBO) brengt de beweegvriendelijkheid van het fysieke deel van de openbare ruimte in kaart. Dat wordt gedaan op basis van bestaande, bij voorkeur landsdekkende, databronnen. De KBO bestaat uit vier deelindicatoren:

- 1) **groen en blauw** - de toegankelijkheid van groen en water te voet of per fiets binnen 300 meter hemelsbreed;
- 2) **sportaccommodaties** - de diversiteit aan sportaccommodaties die binnen een accommodatiespecifieke afstand via het fietspad of voetpad bereikbaar zijn;

- 3) **sport- en speelplekken** - het percentage inwoners dat toegang heeft tot een sport- en/of speelplek binnen 400 meter via het fietspad of voetpad;
- 4) **voorzieningen** - de diversiteit aan voorzieningen die binnen loopbare of fietsbare afstand beschikbaar zijn.

De scores op de verschillende deelindicatoren van de KBO gaan van 0-100, waarbij 0 de minst positieve score is en 100 de positiefste. In bijlage B worden de KBO en de gebruikte databronnen uitgebreider besproken.

Een aangepaste deelindicator sport- en speelplekken

In het grootste deel van deze rapportage gebruiken we een voor de gemeente Utrecht op maat gemaakte variant van de deelindicator sport- en speelplekken. Alleen voor vergelijking met Nederland en andere grote steden gebruiken we de oorspronkelijke deelindicator.

In de aangepaste deelindicator sport- en speelplekken delen we sport- en speelplekken in naar leeftijdscategorie, met elk een eigen maximale afstand tot een sport- of speelplek:

- 0-6 jaar: maximale afstand tot sport- of speelplek = 200 meter;
- 6-12 jaar: maximale afstand tot sport- of speelplek = 200 meter;
- 12-19 jaar: maximale afstand tot sport- of speelplek = 400 meter;
- 19-65 jaar: maximale afstand tot sport- of speelplek = 400 meter.

Bij het indelen van de sport- of speelplek is op het niveau van een speelelement, zoals een basketbalpaal of een schommel, aangegeven voor welke leeftijdscategorieën dit element geschikt is. Zo kan een speelplek met een calisthenics-toestel en een wipkip voor 0-6 jarigen, 12-19 jarigen en 19-65 jarigen een relevante plek zijn. Er is geen ondergrens in oppervlakte van de totale speelplek gehanteerd.

2.5 Groepsgesprekken

Om te achterhalen wat het georganiseerde aanbod was, waar veel en waar juist weinig bewogen wordt in de wijken en waarom dat zo is, zijn per wijk groepsgesprekken met professionals gehouden. Deze professionals kenden de desbetreffende wijk goed en hadden een achtergrond in het sociaal domein, in sport, bewegen en spelen of in de inrichting van de buitenruimte. In verband met de beschikbaarheid van professionals voor de interviews verschilt de samenstelling van de professionals die deelnamen aan de gesprekken per wijk.

In de gesprekken kwamen de volgende onderwerpen aan bod:

- 1) Kloppen de bevindingen op basis van bestaande data? En zijn deze te duiden?
- 2) Waar is georganiseerd aanbod in de openbare ruimte in de wijk?
- 3) Waar wordt opvallend veel bewogen in de openbare ruimte (hotspot)?
- 4) Waar wordt opvallend weinig bewogen in de openbare ruimte (coolspot)?

De gesprekken vonden digitaal plaats, via Miro. Tijdens deze sessie werd een kaart gedeeld met de professionals, waarop ze de vragen 2, 3 en 4 konden beantwoorden. Vervolgens werd in discussie gegaan over hun antwoorden.

3. Utrecht: de context

In dit hoofdstuk presenteren we een aantal algemene cijfers over de gemeente Utrecht. Deze cijfers plaatsen de gemeente Utrecht in een landelijke en grootstedelijke context. Daarnaast kunnen deze cijfers gebruikt worden om de wijken die later besproken worden in de Utrechtse context te plaatsen.

3.1 Demografie en bevolkingsgroei

Tabel 3.1 Demografische samenstelling (januari 2020) Utrecht (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	17.766	5
	4-11 jaar	31.807	9
	12-17 jaar	21.033	6
	18-34 jaar	122.251	34
	35-64 jaar	127.590	36
	65-74 jaar	21.368	6
	75 jaar en ouder	15.904	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	228.572	64
	Marokkaanse afkomst	31.438	9
	Turkse afkomst	14.208	4
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	10.680	3
	Overig niet-westerse afkomst	29.875	8
	Overig westerse afkomst	42.946	12
Totaal	357.719	100	

Bron: Utrecht in Cijfers. Bewerking: Mulier Instituut.

In tabel 3.1 wordt de bevolkingssamenstelling naar leeftijd en afkomst weergegeven. De groep 18-34 jaar en de groep 35-64 jaar is de grootste groep inwoners. Dat komt deels omdat de leeftijdsrange in deze groep groter is dan in de andere groepen. Wanneer gekeken wordt naar het aantal inwoners per levensjaar, valt op dat de groep 18-34 jaar veel groter is dan de andere groepen, waarschijnlijk door het grote aantal studenten dat Utrecht telt.

In vergelijking met de overige G5-gemeenten (Eindhoven, Den Haag, Rotterdam en Amsterdam) heeft de gemeente Utrecht een relatief jonge bevolking (data beschikbaar via [CBS open data](#)). In vrijwel alle leeftijdsklassen tot 45 jaar scoort Utrecht het hoogst of op één na hoogst in het aandeel van deze leeftijdsgroep in de totale bevolking van de G5-gemeenten. Het aandeel mensen met een migratieachtergrond is in Utrecht ten opzichte van de overige G5-gemeenten laag (36%, terwijl meer dan 50% van de Rotterdammers, Amsterdammers en Hagenezen een migratieachtergrond heeft) en het aandeel mensen met een westerse migratieachtergrond relatief hoog.

Dergelijke verschillen in bevolkingssamenstelling ten opzichte van andere steden zijn belangrijk om mee te nemen wanneer naar beleidsmatige interventies en richtlijnen uit andere grote steden wordt gekeken. Omdat Utrecht een relatief jonge stad is, kan er bijvoorbeeld meer behoefte zijn aan speelplekken en beweeg- en sportmogelijkheden waar jongeren en jongvolwassenen voorkeur voor hebben.

Bevolkingsgroei

Utrecht gaat in de komende jaren in inwonersaantal groeien. Die groei wordt voor een groot deel uit inbreiding gehaald, waardoor de druk op de openbare ruimte toeneemt. Enerzijds zal het realiseren van nieuwe woningen en bijbehorende infrastructuur zelf ruimte innemen, anderzijds moet de openbare ruimte met meer mensen gedeeld worden. Het is de ambitie van de gemeente Utrecht om deze groei te omarmen, terwijl de gezonde en leefbare leefomgeving wordt behouden of kan verbeteren (Gemeente Utrecht, 2021b).

3.2 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

De meeste gegevens die in deze rapportage gebruikt worden zijn methodologisch gezien moeilijk te vergelijken met de rest van Nederland, omdat gemeenten niet dezelfde informatie verzamelen. Als dat wel gebeurt, wijken de vraagstellingen in enquêtes vaak af. De KBO vormt daar een uitzondering op, omdat deze landsdekkend is berekend.

Het valt op dat Utrecht op zowel de kernindicator als de onderliggende deelindicatoren op of boven de mediaan van Nederland scoort. Aangezien gemeenten in bijvoorbeeld stedelijkheid van elkaar verschillen, is het ook zinvol om een vergelijking te maken met de andere grote steden. Ten opzichte van de vier andere grote steden (Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Eindhoven) staat Utrecht op de totale KBO op een tweede plek, vlak na Rotterdam en vlak voor Amsterdam.

Op de deelindicator sportaccommodaties scoort Utrecht rond de mediaan van Nederland. Utrecht scoort 62 procent van de te behalen punten, waar de mediaan in Nederland ligt op 60 procent. Ten opzichte van de grote steden staat Utrecht daarmee op de derde plek. Ook voor de toegankelijkheid van recreatief groen en blauw scoort Utrecht (66%) iets boven de mediaan van Nederland (64%) en vergelijkbaar met Rotterdam en Amsterdam. Eindhoven en Den Haag scoren lager op deze deelindicator.

Op het gebied van speelplekken scoort Utrecht 99 procent, waar de mediaan van Nederland 86 procent is. Dat betekent voor Utrecht dat 99 procent van de inwoners toegang heeft tot een speelplek binnen 400 meter. Op basis van de in de kernindicator gestelde uitgangswaarden scoort Utrecht daarmee in kwantitatieve zin hoog. Deze score is ook hoog ten opzichte van andere gemeenten; Utrecht staat hiermee op gelijke hoogte met Rotterdam.

In het vervolg van de analyses gebruiken we een analyse op maat van de deelindicator speelplekken, waarbij onderscheid gemaakt wordt naar leeftijdsgroep. Voor de jongste groepen (0-6 jaar en 6-12 jaar) hanteren we een nabijheidsgrens van 200 meter, voor oudere groepen van 400 meter. Op deze op maat gemaakte variant van de deelindicator scoort Utrecht 93 procent en ontstaat een vrij constant beeld van hoge bereikbaarheid voor alle leeftijdsgroepen. Door deze keuze wijkt ook de totale score van de KBO af van de waarde die met standaard rekenwijzen wordt berekend.

Samengevat blijkt uit de KBO dat Utrecht gemiddeld genomen gemiddeld tot goed scoort ten opzichte van Nederland en andere grote steden. Belangrijk is wel om in ogenschouw te nemen dat dit slechts om de objectief gemeten fysieke omgeving gaat. In het eerder gepresenteerde raamwerk is te zien dat beweegvriendelijkheid meer omvat, zoals veiligheid en georganiseerd beweeg- en sportaanbod.

3.3 Utrechts beleid gerelateerd aan de beweegvriendelijke omgeving

In verschillende beleidsdocumenten laat de gemeente Utrecht zien hoe ze met sport en bewegen en de openbare ruimte wil omgaan, in het licht van de uitdagingen die de toekomst biedt (denk aan de groeiende stad en klimaatverandering). Hieronder vatten we de belangrijkste beleidsdocumenten samen,

met een focus op een beweegvriendelijke omgeving. Daarbij is overlap onvermijdelijk. Utrecht heeft een duidelijke visie op de manier waarop zij met bovengenoemde uitdagingen wil omgaan en streeft naar een gezonde en leefbare stad waar iedereen mee kan doen.

Gezond stedelijk leven voor iedereen: de centrale ambitie

Gezondheid en leefbaarheid staan voorop in de visie van de Utrecht om een gezonde stad te zijn (Gemeente Utrecht, 2021b). Juist met de groei die ze doormaakt in het achterhoofd. Een aantal thema's die benoemd worden in deze visie heeft sterke raakvlakken met de beweegvriendelijke openbare ruimte. Zo wordt ingezet op lopen en fietsen om de stad bereikbaar te houden, bijvoorbeeld door snelfietsroutes aan te leggen en de maximumsnelheid te reduceren tot 30 kilometer per uur. Daarnaast wordt ingezet op meer groen. Dat is enerzijds een strategie om met klimaatverandering om te gaan en biedt anderzijds kansen om te bewegen en sporten.

Breder ruimtelijk beleid gemeente Utrecht

De ruimtelijke strategie 'Utrecht kiest voor gezonde groei' van uit 2016 heeft als kernboodschap dat Utrecht groei wil faciliteren door inbreiding (Gemeente Utrecht, 2016). Naast Leidsche Rijn worden het Beurskwartier en de Merwedekanaalzone als woningbouwlocaties genoemd. Door efficiënte benutting van de ruimte en met behulp van hoogbouw kunnen daar relatief veel woningen gerealiseerd worden. Zo kan elders in de stad meer ruimte ontstaan om op basis van kwalitatieve uitgangspunten de ruimte te benutten. Met name in Overvecht en Kanaleneiland komt meer ruimte om te kiezen voor ruimtelijke oplossingen die passen bij de opgaven in deze gebieden.

In Utrecht wordt de keuze gemaakt om gezonde verstedelijking als leidend thema te zien. In een gezonde stad stimuleert de omgeving een gezonde levensstijl en zet de omgeving aan tot beweging. De stad is levendig. Daarnaast wordt in de ruimtelijke strategie aangegeven dat een van de manieren om CO₂-uitstoot te verminderen het stimuleren van wandelen, fietsen en het gebruik van het openbaar vervoer is. Om klimaatadaptief te zijn is daarnaast een belangrijke rol weggelegd voor groen, bijvoorbeeld door voor schaduw te zorgen, maar ook vanwege de afkoeling die een groene omgeving tot stand brengt.

In het koersdocument 'Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen' uit 2020 wordt voortgeborduurd op de ruimtelijke strategie (Gemeente Utrecht, 2020). Dit koersdocument richt zich op de beschikbaarheid, bereikbaarheid, spreiding en inrichting van maatschappelijke voorzieningen. In dit document worden vijf principes geformuleerd op weg naar gezond stedelijk leven:

- 1) Utrecht koestert kwaliteit.
- 2) Utrecht beweegt en vergroent - er wordt meer ruimte gemaakt voor lopen, fietsen en groene plekken en groene verbindingen.
- 3) Utrecht verbindt - iedereen doet ertoe en kan meedoen.
- 4) Utrecht vernieuwt - wat nu gedaan wordt, moet in de toekomst van waarde zijn.
- 5) Utrecht nodigt uit - ieders inbreng is van belang om tot 'Gezond Stedelijk leven voor iedereen' te komen.

In het koersdocument 'Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen' wordt een aantal relevante, richtinggevende trends en opgaven beschreven, waarvan er twee specifiek relevant zijn voor een beweegvriendelijke openbare ruimte (Gemeente Utrecht, 2020). Ten eerste is dat de brede ontplooiing van kinderen en jongeren. Die staat volgens dit koersdocument gelijk aan ruimte voor spelen, leren, verwonderen en ontspannen. Ten tweede gaat het om het ontwikkelen van veerkrachtige buurten met een bloeiend maatschappelijk leven. Om hiertoe te komen is het van belang dat bewoners en vrijwilligers activiteiten kunnen organiseren en dat er ruimte gemaakt wordt voor activiteiten zoals bootcamp en voor sporten en bewegen voor jongeren.

Het document bevat een aantal duidelijke uitgangspunten om tot leefbare buurten te komen, waarvan een aantal relevant is voor dit rapport. Ten eerste gaat het om participatie: het doel is dat Utrechters betrokken bewoners zijn die begaan zijn met hun buurt en zich inzetten om deze te verbeteren. De gemeente Utrecht wil bewoners nadrukkelijk betrekken bij nieuwe maatschappelijke voorzieningen. Ten tweede is een sociaal netwerk van belang om je thuis te voelen in de buurt en in de stad. Daarom moet de openbare ruimte ontmoetingen uitlokken. Ten derde moet iedereen kunnen meedoen, en daarom is het van belang dat voorzieningen fysiek en sociaal toegankelijk zijn. Ten vierde is het met toenemende druk onvermijdelijk dat functies gecombineerd moeten worden. Opvallend is dat het bij de lijst genoemde kansrijke combinaties relatief vaak gaat om het combineren met sport en bewegen.

In de conceptversie van de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 wordt de ambitie uitgesproken om veel groen en water aan te leggen en wordt benadrukt dat de ruimte, om te kunnen groeien, slim gebruikt moet worden (Gemeente Utrecht, 2021a). Zo worden combinaties gezocht in de openbare ruimte. Het doel is om voorzieningen op tien minuten lopen of fietsen te hebben. De gemeente Utrecht wil daarom investeren in wandel- en fietsinfrastructuur. Op het gebied van sporten en bewegen wordt de trend gesignaleerd dat het 'anders georganiseerd' sporten toeneemt, net als het maken van ommetjes in de buurt (als gevolg van meer thuiswerken). Verder blijven Utrechters lid van sportverenigingen. Tegelijkertijd spelen kinderen minder vaak en minder lang buiten, vooral in stedelijk gebied. Dat maakt, volgens de Ruimtelijke Strategie, dat er voldoende ruimte moet zijn voor zowel de georganiseerde als de ongeorganiseerde sport en dicht bij huis mogelijkheden moeten zijn voor kinderen om buiten te spelen.

Beleid op sport en spelen: de Sportagenda en Speelvisie

In de Sportagenda van Utrecht wordt nadrukkelijk de verbinding gezocht met het gezond stedelijk leven voor iedereen. Daarbij wordt gezondheid gedefinieerd in termen van positieve gezondheid: het vermogen van mensen om met fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk de eigen regie voeren.

De missie van de Sportagenda luidt: 'een optimale sportinfrastructuur die mensen uitnodigt om te sporten en bewegen als onderdeel van een gezonde leefstijl'. Door de groei van Utrecht en de stedelijke verdichting die daarmee gepaard gaat ontstaat wrijving, ook als het om sporten gaat: aan de ene kant neemt de druk op de openbare ruimte toe, waardoor het lastiger is om ruimte te vinden voor sport. Aan de andere kant is het om gezond stedelijk te leven wel van belang dat die ruimte er is. Daarom wordt ernaar gestreefd dat inwoners binnen tien minuten afstand een sportaccommodatie moeten kunnen vinden.

De Sportagenda bespreekt ook een maatschappelijke trend waarin mensen meer ongebonden en op wisselende momenten of met kleinere groepen willen sporten: anders georganiseerd sporten. Verenigingen merken dat sporters steeds meer consumentengedrag gaan vertonen. Dergelijke vormen van sport vragen ook om andere organisatievormen. Soms kunnen dat hybride vormen zijn, waarbij ongeorganiseerde activiteiten verbonden worden aan het sportaanbod van verenigingen. Vaak zijn dit sportvormen die in de openbare ruimte plaatsvinden; van 3x3 basketbal tot bootcamp en calisthenics.

In de Sportagenda worden vier spelprincipes beschreven:

- 1) We spelen slim samen; er wordt gezocht naar verbindingen, netwerken en manieren om samen te werken.
- 2) Iedereen doet mee; iedereen die wil sporten, moet kunnen sporten.
- 3) We benutten de kansen die vernieuwing biedt.
- 4) We maken plezier.

In de Sportagenda wordt ook een visie beschreven waarmee tot een optimale sportinfrastructuur gekomen kan worden. Daar wordt sporten in de openbare ruimte als aanvulling benoemd, en nadrukkelijk niet als vervanging van georganiseerd sporten. De openbare ruimte wordt, volgens de Sportagenda, door veel inwoners gebruikt om allerlei sporten uit te oefenen. Hierbij ontstaan naast hardlopen, wielrennen en bootcampen ook nieuwe sportvormen, zoals freerunning, BMX en 3x3 basketbal.

Om tot een beweegvriendelijkere openbare ruimte voor iedereen te komen heeft de gemeente Utrecht de ambitie om bij het ontwikkelen van sport- en beweegplekken samen te werken met inwoners en aanbieders. Zij weten niet alleen wat goede plekken zijn en waar behoefte is (hardware), maar zij kunnen er ook voor zorgen dat de plek duurzaam gebruikt wordt (software). Daarbij is aandacht voor verschillen tussen groepen, van geslacht tot leeftijd: iedere groep heeft specifieke behoeften. In het sportakkoord wordt ook erkend dat bij het anders georganiseerd sporten veel innovatiekracht zit. Daarom wordt onderzocht hoe met deze nieuwe organisatievormen te experimenteren.

Om iedereen te bereiken is volgens de Sportagenda meer nodig dan alleen een fysieke inrichting. Ook aanbod en ondersteuning in de wijk is een speerpunt. Daarbij wordt sport en bewegen steeds meer gezien als onderdeel van het sociaal domein. De ambitie is dan ook om sporten beter aan te laten sluiten bij netwerken van sociale en maatschappelijke organisaties, zoals de Gezonde Wijkallianties die in een aantal wijken actief zijn.

Naast de Sportagenda werkt de gemeente Utrecht aan de speelvisie Spelen in je eigen Buurt. Hierin sorteert de gemeente Utrecht voor op de voorziene groei van het aantal inwoners en de ruimtelijke druk die deze groei met zich meebrengt. In deze speelvisie wordt een norm voorgesteld waarbij elk kind binnen 200 meter van zijn of haar woning een speelplek (blokplek) heeft - een veel strengere norm dan die in de KBO wordt gehanteerd. Daarbij richt men zich op een aantal grote speelplekken, waar generaties elkaar kunnen ontmoeten, aangevuld met kleine speelplekken. In de speelvisie wordt naast de bereikbaarheid ook naar de kwaliteit van de speelplek gekeken: de speelwaarde. Daarbij wordt vanuit het perspectief van het kind geredeneerd hoe een speelplek zoveel mogelijk kwaliteit kan hebben. Dat kan bijvoorbeeld door extra beschutting, meer speeltoestellen (in plaats van een enkele wipkip) en meer groen.

4. Naar een beweegvriendelijkere omgeving in Utrecht: discussie en aanbevelingen

In dit hoofdstuk bespreken we de beweegvriendelijkheid van de Utrechtse openbare ruimte en geven we aanbevelingen op basis van de geanalyseerde gegevens op wijkniveau (zie hoofdstuk 5 tot en met 14). Daarmee vormt dit hoofdstuk de kern van de uitgevoerde analyse. We presenteren eerst de achtergrond waartegen de discussie en aanbevelingen gelezen moeten worden. Vervolgens gaan we in op een drietal hoofdthema's die in de analyse naar voren komen: een beweegvriendelijke omgeving voor iedereen, sport- en speelplekken, en veiligheid. In navolgende hoofdstukken worden de wijken besproken, waar ook wijkspecifieke aanknopingspunten voor verbetering worden besproken. In bijlage A staan gegevens over de subwijken.

4.1 Achtergrond

Sterke visie op bewegen in de openbare ruimte in beleid

De gemeente Utrecht is vooruitstrevend als het gaat om buitenspelen, met een vrij strenge en ambitieuze speelnorm. Ook in andere beleidsdocumenten klinkt steevast een aantal thema's door die relevant zijn voor een beweegvriendelijke openbare ruimte: groen, leefbaarheid, aandacht voor fietsen en lopen en het samen vormgeven van de stad. Deze elementen dragen allemaal bij aan de inrichting van een beweegvriendelijke openbare ruimte. Dit aanpalende beleid kan vooral zorgen voor meer actief transport. De invloed op sport is waarschijnlijk beperkt: daar is meer voor nodig.

Opvallend is dat in het sportakkoord relatief weinig aandacht is voor de beweegvriendelijke openbare ruimte. Het sportakkoord is vooral gericht op regulier sportaanbod en reguliere sportaanbieders. Dat is ook belangrijk om het Utrechtse verenigingsleven in stand te houden. Uit de trends in Nederland blijkt een toegenomen interesse in het gebruik van de openbare ruimte om te sporten en recreatief te bewegen. Ook in Utrecht is van de wekelijkse sporters slechts de helft lid van een vereniging. Dat betekent dat veel wekelijkse sporters alleen 'anders georganiseerd' sporten. Dat kan fitness zijn, maar ook het gebruik van de openbare ruimte als sportfaciliteit.

De beperkte aandacht in het sportakkoord wordt gecompenseerd door de brede visie op een beweegvriendelijke omgeving in de Sportagenda. Hierin wordt bewegen en sporten in de openbare ruimte geplaatst in de maatschappelijke trend die ook wordt gezien in de meest recente Rapportage Sport (Van der Poel, Hoeijmakers, Pulles, & Tiessen-Raaphorst, 2018): het sporten individualiseert, informaliseert en informatiseert. Dat biedt kansen voor anders georganiseerd sporten, zoals sporten in de openbare ruimte. Tegelijkertijd ziet de gemeente Utrecht het sporten in de openbare ruimte niet als vervanging van formeel sporten. Er wordt onderzoek gedaan naar hybride vormen van sport, waarbij verbinding wordt gezocht met de georganiseerde sport. Dat is een mooie kans, maar daarbij moet wel aangetekend worden dat sommige sporters bewust de keuze maken om niet bij een vereniging te sporten. In andere gevallen, zoals bij Urban Sports, is het de vraag of een vereniging wel bij de levensstijl past die deze sporten zijn.

Gezien het raamwerk dat we eerder presenteerden is het bemoedigend dat in de Sportagenda aandacht is voor de combinatie tussen de fysieke inrichting van de openbare ruimte (hardware), het aanbod (software) en de manier waarop bijvoorbeeld onderhoud geregeld moet worden (orgware). Dat uit zich onder andere in de voorgestelde manier waarop verbinding wordt gezocht met inwoners en sportaanbieders om tot aanpassingen in de openbare ruimte te komen. Zij worden niet alleen als experts gezien als het gaat om behoefte, maar moeten ook de plek gaan gebruiken en daar activiteiten organiseren. Uit eerder onderzoek bleek dat het belangrijk is om aan te sluiten bij de doelgroep en deze te betrekken in het proces om tot een beweegvriendelijke omgeving te komen (Reitsma & Prins, 2020).

Beweegvriendelijke omgeving is meer dan fysieke inrichting buitenruimte: houd oog voor georganiseerd beweeg- en sportaanbod

Uit de analyse van de wijkgegevens komt naar voren dat het beweeg- en sportgedrag tussen wijken meer varieert dan de objectief gemeten fysieke omgevingskenmerken. Dat wijst erop dat de verschillen tussen wijken en subwijken in het beweeg- en sportgedrag door meer factoren dan alleen de fysieke omgevingskenmerken veroorzaakt worden. De groepsgesprekken bevestigen dat beeld: in sommige wijken is bijvoorbeeld een autocultuur, in andere wijken een rumoerig buitenleven met bijbehorende overlast. Gezien het conceptuele raamwerk dat in de inleiding werd gepresenteerd is dat goed te verklaren.

In het conceptuele raamwerk is te zien dat naast de fysieke inrichting (hardware) ook de aanbodzijde (software) en de organisatie daaromheen (orgware) van belang zijn. Deze elementen moeten op elkaar zijn afgestemd en werken samen. Zo is in internationaal onderzoek vastgesteld dat parken veel beter gebruikt worden als er georganiseerd aanbod is (Hunter et al., 2015). Dichter bij huis is ontdekt dat het sportgedrag van jongeren het best verklaard wordt door het samenspel tussen de aanwezigheid van sportaccommodaties (hardware) en motivaties om te sporten (software) (Prins et al., 2010). Beide elementen verklaarden afzonderlijk van elkaar veel minder sportgedrag. Aanwijzen voor het samenspel tussen aanbod en de fysieke inrichting zijn ook gevonden in een studie waarin de literatuur op het gebied van de beweegvriendelijke omgeving is samengevat (Prins, Ruikes, & Hoekman, 2020).

In het beleid om tot een beweegvriendelijke omgeving te komen is het dan ook aan te bevelen om aanbod en de fysieke inrichting op elkaar af te stemmen. In haar Sportagenda noemt de gemeente Utrecht dat ook. Daarbij is van belang om zowel het aanbod als de fysieke inrichting af te stemmen op de wensen en behoeften van de inwoners. Ook hier worden in de Sportagenda en breder in het beleid van Utrecht stappen in gezet, met ambities om samen met de stad tot betere invulling van beleid te komen.

Het is van belang om te benadrukken dat de bevinding dat de fysieke inrichting de variaties in gedrag niet volledig kan verklaren, niet wil zeggen dat de fysieke inrichting van de omgeving er niet toe doet. De fysieke inrichting van een omgeving is een basisvoorwaarde die inwoners in staat stelt de ruimte voor beweeggedrag te gebruiken. Daarnaast kan het in specifieke details zitten waarom een buitenruimte die er wel is niet gebruikt wordt. Zo kunnen diagonale looplijnen die parken doorkruisen het sportief gebruik van een park in de weg zitten, omdat de vlakken te klein worden of omdat mensen zich niet prettig voelen tussen de looplijnen (Kuitert & Maas, 2016).

Sociaaleconomische status in relatie tot beweeg- en sportgedrag

Alle wijken overziend lijkt er een relatie te zijn tussen de gemiddelde sociaaleconomische status (SES) van een wijk en het beweeggedrag. In de definitie van SES gaan we daarbij uit van een combinatie van opleidingsniveau en relatieve welvaart (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020). Bij relatieve welvaart combineert het CBS het gestandaardiseerd inkomen en het vermogen van het huishouden. De wijken West, Noordoost, Oost, Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern voeren deze lijst aan: hier is de SES het hoogst. Overvecht, Noordwest en Zuidwest scoren het minst hoog op deze lijst. Daarbij lijkt er ook een relatie te zijn met specifieke recreatieve activiteiten in de openbare ruimte: met name hardlopen en wielrennen wordt in deze subwijken en wijken meer gedaan. De bevinding dat in gebieden met een relatief hoge SES meer wordt bewogen is niet heel verrassend. Dit wordt in vrij veel onderzoeken vastgesteld (Van Lenthe, Brug, & MacKenbach, 2005; Van Stam & Van den Dool, 2020) en kan gezien worden als een contextuele factor (zie verklarend model).

Wat de relatie tussen SES en beweeg- en sportgedrag verklaart is minder duidelijk. Het is waarschijnlijk dat dit gaat om een samenspel van meerdere factoren (Cerin & Leslie, 2008). Waarschijnlijk kan een deel van die relatie verklaard worden door verschillen in inrichting en beleving van de buurt waarin verschillende groepen wonen. Het kan dan voorkomen dat deze wijken anders ingericht zijn, bijvoorbeeld in de mate van hoogbouw, of dat de inrichting niet aansluit bij de behoefte van de doelgroep. Dat wordt onderstreept door het feit dat de wijken met een relatief lage SES ook de laagste gemiddelde waardering van de openbare ruimte hebben (zie verderop). Ook de sociale omgeving kan anders zijn in wijken met lage SES. We zien bijvoorbeeld dat de veiligheidsbeleving in de wijken met lage SES (met name Overvecht en Zuidwest) lager is dan in de rest van Utrecht. Veiligheid wordt door Nederlanders als belangrijke voorwaarde gezien om te bewegen en sporten in de openbare ruimte (Ruikes & Schots, 2020). In een ander onderzoek wordt geconcludeerd dat een beweegvriendelijke omgeving een veilige omgeving is, en dat een veilige omgeving een beweegvriendelijke omgeving is (Prins et al., 2020). Deze relatie is wederkerig, omdat mensen vaak een betere veiligheidservaring hebben als er mensen op straat zijn die ze kennen. Als dat zo is, gaan mensen eerder naar buiten om te bewegen en ontstaat een zelfversterkend mechanisme.

Een ander deel van de verklaring zit mogelijk in verschillen in de persoonlijke situatie en in wat zich achter de voordeur afspeelt. Zo vonden Beenackers, Oude Groeniger, Van Lenthe en Kamphuis (2018). dat onder Eindhovenaren financiële stress een negatieve invloed heeft op gezondheid gerelateerde gedragingen, zoals bewegen (Beenackers, Oude Groeniger, Van Lenthe, & Kamphuis, 2018). Een mogelijke verklaring daarvoor kan gevonden worden in de Schaarste-theorie (Mullainathan & Shafir, 2013). Samengevat kan financiële schaarste ertoe leiden dat er een tunnelvisie ontstaat, waarbij personen zich richten op de acute schaarsteproblemen (geld) van nu. Volgens deze theorie ontstaat dat doordat het ervaren van schaarste leidt tot een afname van de capaciteit om 'goede' beslissingen te nemen, plannen te volgen en verleidingen te weerstaan. Deze capaciteit wordt bandbreedte genoemd. Hierdoor kunnen andere doelen en doelstellingen voor de langere termijn, zoals gezond blijven, vergeten worden. Het is daarom ook van belang dat in meerdere beleidsdocumenten, en in de Sportagenda in het bijzonder, aandacht is voor het individu. Daarnaast zou het, volgens de Sportagenda, in dat kader goed zijn als sport een onderdeel is van het sociaal domein.

4.2 Naar een beweegvriendelijke omgeving voor iedereen

In de paragraaf hiervoor werd beschreven hoe sociaaleconomische status van invloed kan zijn op beweeg- en sportgedrag. De groep mensen met een lage sociaaleconomische status behoeft aandacht. Er zijn meer doelgroepen die extra aandacht behoeven in het beleid, omdat het aanbod voor hen wat achter lijkt te blijven. In de groepsgesprekken, en in de analyse van voorzieningen in relatie tot demografie, kwam regelmatig naar voren dat het voorzieningenaanbod soms wat eenzijdig is. Zo zijn er relatief veel speelplekken voor jonge kinderen en is er wat minder aanbod voor (jong)volwassenen, tienermeiden of ouderen. Het georganiseerde aanbod is vaak gericht op kinderen en jongeren, terwijl voor sommige volwassenen en ouderen ook aandacht nodig is.

Rekening houden met inwoners: van nu en morgen

Het basisuitgangspunt bij het verbeteren van een beweegvriendelijke omgeving voor iedereen is dat goed rekening gehouden wordt met de doelgroepen die nu in de buurt wonen. In dat proces is van belang dat een representatieve groep in een buurt of wijk wordt gehoord. In sommige wijken zijn veel burgerinitiatieven, maar komen die van een niet-representatieve groep mensen, waardoor het aanbod in de wijk niet geheel aansluit bij de inwoners.

Daarnaast speelt in veel wijken dat sport- en speelplekken vaak op één doelgroep zijn gericht, voornamelijk jongeren en kinderen. In meerdere wijken werd dan ook aangegeven dat er behoefte is aan calisthenicstoestellen, zodat ook volwassenen kunnen sporten. Ook het georganiseerde aanbod is gericht

op jongeren en kinderen. Opvallend was dat bij aanbieders soms het gevoel heerst dat volwassenen zichzelf wel redden. Uit eerdere onderzoeken blijkt dat ook voor volwassenen aanbod van belang is (Reitsma & Prins, 2020; Prins et al., 2020). In de verschillende wijken zijn groepen volwassenen die extra ondersteuning nodig hebben.

Veel wijken zullen aanzienlijk vergrijzen. Deze demografische trend moet, zeker in de wijken waar deze wordt verwacht, zoals Vleuten-De Meern, niet uit het oog verloren worden. In andere wijken wordt een influx van veel jonge gezinnen verwacht; het is dan van belang om na te gaan of er voldoende speelruimte is voor jonge kinderen. De opgave is om rekening te houden met vandaag én met de toekomst - sport- en speelplekken hebben immers een relatief lange afschrijftermijn.

Jongeren uit een lage-SES-omgeving

Uit de groeps gesprekken kwam het beeld naar voren dat sommige jongeren de weg naar de sportvereniging niet weten te vinden, omdat het financieel gezien niet mogelijk is om lid te worden. De oplossing wordt gezocht in een goede afstemming van de software, hardware en orgware. Deelnemers aan de groeps gesprekken zagen aanbod in de openbare ruimte als een deel van de oplossing om de sportparticipatie in deze doelgroep te verhogen (software/orgware). Naast het organiseren van aanbod is er volgens de professionals behoefte aan plekken voor deze jongeren, het liefst beschut of overkapt (hardware). Zo kan ook met minder goed weer gesport worden. Daarnaast zou het uitlenen van sport- en spelmaterialen bij kunnen dragen, zodat jongeren met minder financiële middelen sportmateriaal hebben om (in de buitenruimte) te sporten (orgware/hardware; zie ook hoofdstuk 4.3).

Tienermeiden

In meerdere groeps gesprekken kwam naar voren dat tienermeiden lastig te bereiken zijn met sportaanbod in de openbare ruimte. Dat is een bevinding die strookt met eerder onderzoek (Reitsma & Prins, 2020). Tienermeiden willen wel sporten, maar liever niet met jongens en niet in het zicht. Ze moeten zich veilig voelen. Dat kan deels door een veilige fysieke plek te creëren, deels door georganiseerd aanbod. Om deze doelgroep te bereiken is het van belang om het gesprek aan te gaan om na te gaan of ze willen bewegen in de openbare ruimte, wat barrières zijn en welke mogelijkheden ze zien.

De Urban Dance Ground wordt in verschillende gesprekken als interessante optie genoemd om bewegen in de openbare ruimte onder tienermeiden te stimuleren. Daar moet wel de kanttekening bij geplaatst worden dat niet duidelijk is wat de effecten op langere termijn zijn en of deze potentiële effecten ook in andere wijken plaatsvinden. Er zou onderzoek gedaan moeten worden naar de effecten van de Urban Dance Ground, waarom deze wel of niet werkt en onder welke voorwaarden. Zo kan inzicht verkregen worden in de potentiële werking in andere wijken.

Ouderen

In een vergrijzende samenleving is het van belang om de behoeften van ouderen niet uit het oog te verliezen. In Utrecht zijn nauwelijks specifieke beweeg- en sportplekken voor 65+'ers. De vraag is wel of dat aangepakt moet worden door het inrichten van beweegtuinten voor ouderen. Uit de groeps gesprekken komt naar voren dat het niet altijd een beweegtuin hoeft te zijn; er zijn twijfels of deze aanslaan. Om 65+'ers te faciliteren kan de oplossing ook in georganiseerd aanbod liggen. Professionals zien meer in wandelgroepen, fietsclubs of andersoortig georganiseerd aanbod. Denk hierbij aan programma's zoals Doortrappen (Balk et al., 2020).

Mensen met een beperking

In de Sportnota en in de Speelvisie is aandacht voor toegankelijkheid en het betrekken van mensen met een beperking. Maar wat dit gaat betekenen in de praktijk is voor de professionals uit de wijken niet geheel duidelijk. Aangezien de ambitie er bij de gemeente Utrecht is, is het belangrijk om professionals goed te informeren en betrekken bij de uitvoer van dit beleid.

4.3 Sport- en speelplekken

In de groepsgesprekken met professionals ging het veel over sport- en speelplekken. De consensus was dat Utrecht voldoende sport- en speelplekken heeft. Dat blijkt ook uit de analyse van de geografische gegevens: daar scoort Utrecht zeer hoog op de deelindicator sport- en speelplekken. 93 procent van de Utrechters heeft een sport- of speelplek voor zijn of haar doelgroep die via fiets-/voetpad bereikbaar is. De wijken die hierop het laagst scoren zijn Oost (78%) en Binnenstad (80%). Zuid scoort het best: daar is voor 99 procent van de inwoners een sport- of speelplek bereikbaar. Toch is niet iedereen tevreden met de aanwezigheid van speelplekken, vooral in de Binnenstad (zie verderop). Bij deze cijfers moet wel in ogenschouw genomen worden dat elke speelplek is meegenomen: er is geen onderscheid gemaakt naar de grootte van de speelplek.

Op kwaliteit van speelplekken en aansluiten bij de doelgroep valt nog wel te verbeteren.

Multifunctioneel gebruik

Uit meerdere groepsgesprekken kwam de wens naar voren om ofwel bestaande plekken in te richten voor andere doelgroepen, ofwel hier multifunctionele plekken van te maken die geschikt zijn voor meerdere doelgroepen. Eerdere ervaringen in Utrecht, bij het Muziekplein (Leidsche Rijn), leren dat dergelijke plekken voor ontmoeting tussen generaties kunnen zorgen en kunnen bijdragen aan de veiligheid. Calisthenics trekt voornamelijk volwassenen, waardoor er bij de plaatsing van een calisthenicspark, mits goed gebruikt, ook toezicht is op aanpalende sport- en speeltoestellen. Bij een project in Enschede, waar een Krajicek Playground is getransformeerd tot een generatietuin, zijn vergelijkbare positieve resultaten met betrekking tot ervaren veiligheid gevonden (Prins, Davids, & Schots, 2021). Daarnaast kan dit ervoor zorgen dat kinderen en jongeren kennismaken met nieuwe sporten. Denk bijvoorbeeld aan ouders en kinderen die tegelijk sporten of het ophangen van een stang voor bokszakken op een calisthenicsplek. Daarom is het bij de herinrichting, of renovatie, aan te bevelen om na te gaan of multifunctioneel gebruik van de plek mogelijk is en past bij de wensen en behoeften van wijkbewoners.

Sport- en speluitleen

In meerdere wijken is niet alleen vraag naar plekken waar meerdere sporten samenkomen, maar ook naar een plek waar materiaal kan worden opgeslagen. Dat is deels prettig voor aanbieders van sport- en beweegactiviteiten in de openbare ruimte, en deels een mogelijkheid om aan mensen materiaal te kunnen uitlenen. Dat laatste wordt genoemd als oplossing voor kinderen en jongeren die door tekort aan financiën zelf geen sport- en spelmaterialen kunnen aanschaffen. De manier waarop materiaalopslag en -uitleen geregeld kan worden, moet goed uitgewerkt worden met de partijen uit het veld: eigenaarschap (moet een gemeente sportmateriaal van een particuliere aanbieder opslaan?), controle en het borgen van de veiligheid van het materiaal zijn bijvoorbeeld belangrijke aandachtspunten.

De openbare ruimte is van iedereen, zeker als daar ruimte voor is

Het is fijn als sport- en speelplekken goed gebruikt worden, maar uit de gesprekken met professionals blijkt dat sommige plekken in Utrecht té veel gebruikt worden. Dit kan leiden tot conflictsituaties. Zo kunnen bewoners in de ene wijk overlast ervaren van spelende kinderen, terwijl in de andere wijk misschien geluidsoverlast door bootcampers wordt ervaren. Het is van belang dat er ruimte is en blijft

voor verschillende groepen en verschillende activiteiten, zoals picknicken en wandelen door een park. Duidelijke afspraken over gebruik kunnen daaraan bijdragen. Een bootcampclub kan met vlaggen en linten een stuk openbare ruimte claimen en tot een ‘privédomein’ maken. Als daar geen duidelijke afspraken over zijn, is het risico op conflicten aanwezig.

Een mogelijke oplossing voor lokale overlast door sporters in de openbare ruimte is om sporters meer te spreiden over de wijk. Dat kan door daar mogelijkheden te creëren en door afspraken te maken met aanbieders van georganiseerd aanbod om van die plekken gebruik te maken. Daarnaast kan drukte op één specifieke plek, zoals het Griftpark, ook duiden op een minder goed aanbod in omringende wijken. Het is daarom aan te bevelen te onderzoeken waarom mensen van buiten de wijk op deze plek komen om te sporten en bewegen. Zo kan nagegaan worden of het aanbieden van faciliteiten in omringende wijken te drukke beweegplekken in de openbare ruimte kan ontlasten.

4.4 Verkeersveiligheid en sociale veiligheid

Gevoelens van (on)veiligheid spelen een belangrijke rol bij het gebruik van sport- en speelplekken. Verkeersveiligheid speelt vooral een belangrijke rol voor jonge kinderen. Wanneer ouders het gevoel hebben dat hun kinderen niet veilig naar een speelplek kunnen, zullen ze eerder geneigd zijn er geen gebruik van te maken. Hierbij spelen bijvoorbeeld doorgaande wegen of gevaarlijke oversteekplaatsen een belangrijke rol. Voor jongeren geldt dat zij soms het gevoel hebben dat een sportplek of sportaanbod ver weg is en dat zij er daarom geen gebruik van maken.

Uit het profiel van de waardering van de openbare ruimte in Utrecht komt naar voren dat verkeersveiligheid en sociale veiligheid wat achterblijven bij andere factoren. Zeker de tevredenheid over de verkeersveiligheid in de buurt is laag.

Werken aan verkeersveiligheid past goed bij de ambities die de gemeente Utrecht heeft rondom de groeiopgave, waarbij leefbaarheid en het stimuleren van lopen en fietsen belangrijk elementen zijn. Ontwikkelingen zoals in de Merwedekanaalzone, waar een autoluwe omgeving wordt gecreëerd, helpen daarbij. In vrijwel de gehele gemeente is winst te boeken in het verkeersveilig maken van de openbare ruimte. Denk daarbij aan ingrepen zoals het autoluw maken van gebieden, goed gescheiden fietspaden en goede straatverlichting.

Gevoelens van sociale veiligheid zijn complexer om aan te pakken. Met betrekking tot de beweegvriendelijke openbare ruimte is wel bekend dat er een wisselwerking is tussen sociale veiligheid en een beweegvriendelijke omgeving (Prins et al., 2020). Een mechanisme dat daarvoor zorgt is dat mensen meer in de openbare ruimte bewegen als ze zich veilig voelen, en dat mensen zich veiliger voelen als er meer mensen in de openbare ruimte zijn. Het is wel van belang dat deze mensen enigszins bekenden zijn. Volgens dit mechanisme kan het stimuleren van bewegen in de openbare ruimte bijdragen aan het veiliger maken van een buurt.

Daarnaast hangen gevoelens van sociale veiligheid samen met de fysieke staat van een sport- of speelplek. Ziet het er netjes uit? Ligt er geen afval of rommel? Veiligheid is meer dan een fysiek vraagstuk, maar fysieke inrichting van plekken vormt een belangrijke voorwaarde voor het creëren van een veilig gevoel. Divers gebruik van sport- en speelplekken kan de veiligheid verbeteren, maar verhoogt wellicht ook het risico op overlast/irritatie tussen verschillende groepen gebruikers. Uit groepsgesprekken blijkt dat deze spanningen in een aantal wijken voorkomen.

4.5 Wijk-specifiek

Uit dit onderzoek kwam naar voren dat elke wijk uniek is, met specifieke krachten en specifieke mogelijkheden voor verbetering. Waar inwoners in de ene wijk aangezet kunnen worden door passend georganiseerd aanbod, zijn in een andere wijk grootschalige ingrepen in de fysieke omgeving nodig. Daarnaast zijn er wijken waar de druk op en het gebruik van de openbare ruimte te groot zijn en waar daardoor heel andersoortige interventies, zoals het spreiden van sporters door de wijk, nodig zijn. In de hoofdstukken hierna gaan we in op de specifieke kenmerken van de wijken en rapporteren we waar kansen voor verbetering liggen. Maar eerst geven we een kort overzicht van de verschillen en overeenkomsten tussen de tien Utrechtse wijken op basis van de objectieve gegevens.

Waardering bewegvriendelijke openbare ruimte hoogst in Oost, Noordoost en Leidsche Rijn, laagst in Noordwest, Overvecht en Zuidwest

Afgaand op de waardering van de bewegvriendelijke omgeving scoren de wijken Oost, Noordoost en Leidsche Rijn het best. Noordwest, Overvecht en Zuidwest scoren het minst goed. Als we deze wijken tegen elkaar afzetten, valt een aantal zaken op.

Ten eerste valt op dat in de objectieve maten weinig verschil zit tussen deze wijken. Overvecht scoort zelfs het best op de objectieve maten van een bewegvriendelijke omgeving, zoals de toegankelijkheid van groen, voorzieningen en sportaccommodaties. Het enige verschil is de bevinding dat in Leidsche Rijn relatief veel recreatief groen en blauw is, terwijl in Noordwest en Zuidwest juist relatief weinig groen en blauw is. Dit kan deels een verklaring van de geobserveerde verschillen zijn, zeker gezien de relatief grote verschillen in de tevredenheid over groen en het park in de buurt tussen deze wijken.

Het tweede dat opvalt is dat de bevolkingssamenstelling iets anders is in deze wijken. Waar vooral Noordoost en Oost relatief veel inwoners van een westerse afkomst hebben, is het aandeel inwoners van westerse afkomst in Overvecht en Zuidwest juist relatief klein. Het is mogelijk dat de inrichting van de openbare ruimte om te bewegen niet past bij de niet-westerse doelgroepen. Dat kan zeker in Overvecht spelen, waar het verschil in de waardering van fysieke kenmerken (zoals de tevredenheid over speelgelegenheid en groen in de buurt) en wat er objectief is, groot is (zie ook wijkspecifieke analyse).

Ten derde lijkt er een verschil in de ervaren sociale veiligheid en verkeersveiligheid te zijn. In Overvecht en Zuidwest ervaren inwoners relatief weinig veiligheid, terwijl de inwoners in Noordoost en Oost juist relatief positief zijn over veiligheid. Zowel de ervaren verkeersveiligheid als sociale veiligheid zijn essentiële elementen van een bewegvriendelijke openbare ruimte (Prins et al., 2020; Ruikes & Schots, 2020).

Tot slot valt op dat de beweegpatronen tussen deze wijken niet heel erg verschillen. In Noordoost wordt weliswaar wat meer bewogen dan gemiddeld en in Overvecht minder, maar de andere wijken zitten rond het gemiddelde van Utrecht.

Komst Merwedekanaalzone lijkt positief

De Merwedekanaalzone lijkt veel ingrediënten te bezitten om tot een leefbare, bewegvriendelijke openbare ruimte te komen. In de Merwedekanaalzone is, in ieder geval in fysieke zin, veel aandacht voor cruciale elementen van een bewegvriendelijke openbare ruimte: groen, speelgelegenheid, autoluw en voorzieningen als scholen, winkels en gezondheidszorg. Door goede groene verbindingen te maken met omliggende buurten kan de Merwedekanaalzone ook voor deze buurten een bijdrage leveren aan de beweegvriendelijkheid.

Fysiek lijkt de Merwedekanaalzone bewegvriendelijk te zijn, maar zoals in de inleiding van dit rapport is

aangegeven, is er meer nodig om tot een beweegvriendelijke openbare ruimte te komen. Een goede afstemming van georganiseerd sport- en beweegaanbod op de wensen en behoeften van inwoners kan er bijvoorbeeld voor zorgen dat de inwoners van de Merwedekanaalzone daadwerkelijk veel bewegen en sporten.

4.6 Kanttekeningen bij dit onderzoek

Bij dit onderzoek zijn we uitgegaan van bestaande gegevensbronnen. Deze bronnen geven een goed eerste beeld van de beweegvriendelijkheid van de Utrechtse openbare ruimte, maar zoals bij elk onderzoek zijn er wel een paar beperkingen.

Beperkt inzicht in de wensen van bewoners

De vraagzijde is voor een klein deel in kaart gebracht. We hebben cijfers over algehele sportparticipatie en recreatieve beweegactiviteiten in de openbare ruimte in kaart gebracht. Dit betreft vooral de inwoners van de gemeente Utrecht die al gebruikmaken van de openbare ruimte. Om beweeg- en sportparticipatie te bevorderen is ook de groep die de openbare ruimte nu niet gebruikt interessant. Willen zij meer gebruikmaken van de openbare ruimte? Wat hebben ze daarvoor nodig? Om de vraagzijde in kaart te brengen is het van belang om de wensen en behoeften van de bevolking op te halen. Dit past goed bij de ambitie van de gemeente Utrecht om 'samen met de stad' beleid vorm te geven.

Wat telt als sport- en speelplek?

In de analyses van sport en speelplekken is gebruikgemaakt van puntdata. Aan deze punten zijn leeftijdsklassen gekoppeld, zodat nagegaan kon worden of een speelplek relevant was voor een bepaalde doelgroep. We hebben geen ondergrens voor de oppervlakte van een speelplek gehanteerd. Daardoor kan het voorkomen dat een losse wikip als speelplek gezien wordt. Een strengere definitie zou gehanteerd kunnen worden door een leeftijds specifieke minimumoppervlakte van de speelplek te hanteren.

5. West

5.1 Krachten en kansen voor West

In de wijk West wordt de beweegvriendelijke omgeving op vrijwel alle facetten lager gewaardeerd dan gemiddeld in Utrecht. Dat is met name het geval in de subwijk Lombok, Leidseweg, waar de verkeersveiligheid en het groen in de buurt behoorlijk lager gewaardeerd worden dan in de hele gemeente Utrecht. Dit komt overeen met het gegeven dat West, en met name subwijk Lombok, Leidseweg, in de KBO lager scoort op deelindicator 'groen/blauw'. De lage waardering van groen in de buurt gecombineerd met objectief weinig aanbod duidt op een verstoorde balans tussen vraag en aanbod. Ook op speelplekken voor kinderen en jongeren scoort West lager dan gemiddeld.

Desondanks is het beweeg- en sportgedrag in West niet veel lager dan gemiddeld in gemeente Utrecht. Sterker nog, de sportparticipatie ligt iets hoger en relatief veel sporters zijn lid van een sportvereniging. De bevinding dat relatief veel sporters ook lid zijn van een sportvereniging strookt met de relatief goede score op de kernindicator als het gaat om bereikbaarheid en diversiteit van sportaccommodaties. Daarnaast kan een verklaring van de hoeveelheid sporters en het lidmaatschap van verenigingen deels in het relatief kleine aandeel 35+'ers gezocht worden. Het is voor professionals wel lastig om de doorgaans moeilijk te bereiken groepen, zoals inwoners van niet-westerse afkomst, bij het georganiseerde aanbod te betrekken.

De bereikbaarheid van voorzieningen is relatief goed in West, vooral in Lombok. Zeker met het te verwachten groeiende aandeel 65+'ers is het van belang dat de verkeersveiligheid en de toegankelijkheid van groen verbeteren en de toegankelijkheid van voorzieningen op peil blijft. Veiligheid was een centraal thema in de groepsgesprekken met professionals. Veel bewoners zien de Vleutenseweg als een barrière, omdat er vaak hard wordt gereden. Daarnaast wordt op een aantal sportplekken en in parken overlast ervaren, bijvoorbeeld van lachgasgebruikers of doordat er veel afval ligt.

Aanknopingspunten voor verbetering

De grootste kansen in West zijn het investeren in veiligheid, sport- en speelgelegenheid en georganiseerd aanbod voor moeilijk te bereiken groepen.

Ten eerste komen sociale veiligheid en verkeersveiligheid uit zowel de kwantitatieve analyse als de groepsgesprekken naar voren als prominente thema's. Op een aantal plekken in de wijk is overlast of ligt rommel op straat, wat weer voor gevoelens van onveiligheid kan zorgen. Het aanpakken van deze problematiek zal het prettiger maken om buiten te bewegen.

Ten tweede kan de aansluiting van faciliteiten en aanbod bij verschillende doelgroepen in de wijk verbeterd worden. Zo is de druk op het Majellapark bij mooi weer hoog en zijn er weinig uitwijkmogelijkheden om sporten zoals bootcamp in de wijk te doen, terwijl hier wel interesse in is. Daarnaast is er beperkt aanbod voor groepen van niet-westerse achtergrond en voor jongeren die wel willen sporten, maar niet bij een vereniging. In beide gevallen zijn er te weinig plekken in de wijk waar sportieve activiteiten uitgevoerd kunnen worden en waar anders georganiseerd aanbod kan plaatsvinden. Het is te overwegen om samen met professionele aanbieders en representanten van de voorgenoemde doelgroepen na te gaan hoe sport- en speelplekken in de wijk zo ingericht kunnen worden dat deze overeenkomen met hun wensen.

5.2 Demografische kenmerken

In tabel 5.1 wordt de demografische samenstelling van de wijk West in 2020 getoond. In bijlagen A1, A2 en A3 is ook de demografische samenstelling van de drie subwijken van West te vinden.

De leeftijdsopbouw van de inwoners in West is vergelijkbaar met de leeftijd van Utrecht als geheel (zie tabel 5.1). In de subwijk Oog in Al, Welgelegen wonen naar verhouding meer kinderen van 4 tot 11 jaar oud (13%) dan gemiddeld in de wijk (8%). In de subwijk Lombok, Leidseweg wonen meer 18-34-jarigen (48%) dan gemiddeld in de wijk (38%).

De afkomst van de inwoners in West is ook ongeveer hetzelfde verdeeld als in heel Utrecht. Er zijn geen grote verschillen tussen de verschillende subwijken te zien.

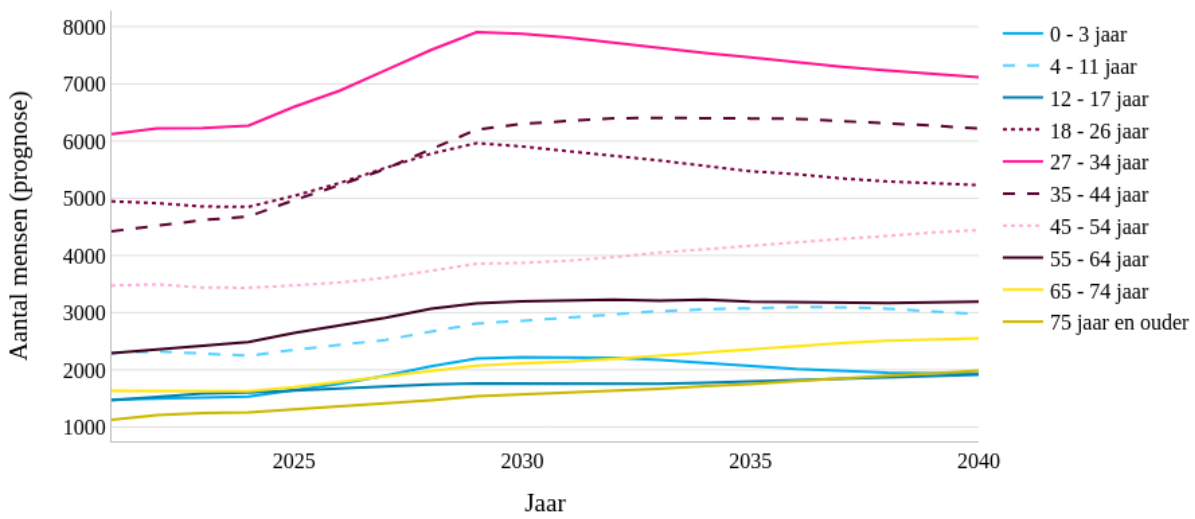
Tabel 5.1 Demografische samenstelling (2020) wijk West (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	1.485	5
	4-11 jaar	2.341	8
	12-17 jaar	1.479	5
	18-34 jaar	11.133	38
	35-64 jaar	10.119	35
	65-74 jaar	1.586	5
	75 jaar en ouder	1.131	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	19.797	68
	Marokkaanse afkomst	1.735	6
	Turkse afkomst	1.170	4
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	658	2
	Overig niet-westerse afkomst	2.362	8
	Overig westerse afkomst	3.552	12
Totaal	29.274	100	

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 5.1 wordt de bevolkingsprognose van de wijk per leeftijdsgroep getoond. Vanwege de grootschalige nieuwbouw in de Cartesiusdriehoek zal het aantal gezinnen met (jonge) kinderen in de wijk tot 2030 toenemen (Selten, Roy & Slob, 2020). Na 2030 zal deze groei weer afnemen. In de leeftijdscategorie 18 tot 26 jaar vindt een vergelijkbare ontwikkeling plaats. Desalniettemin zal het aandeel 65+'ers blijven toenemen.

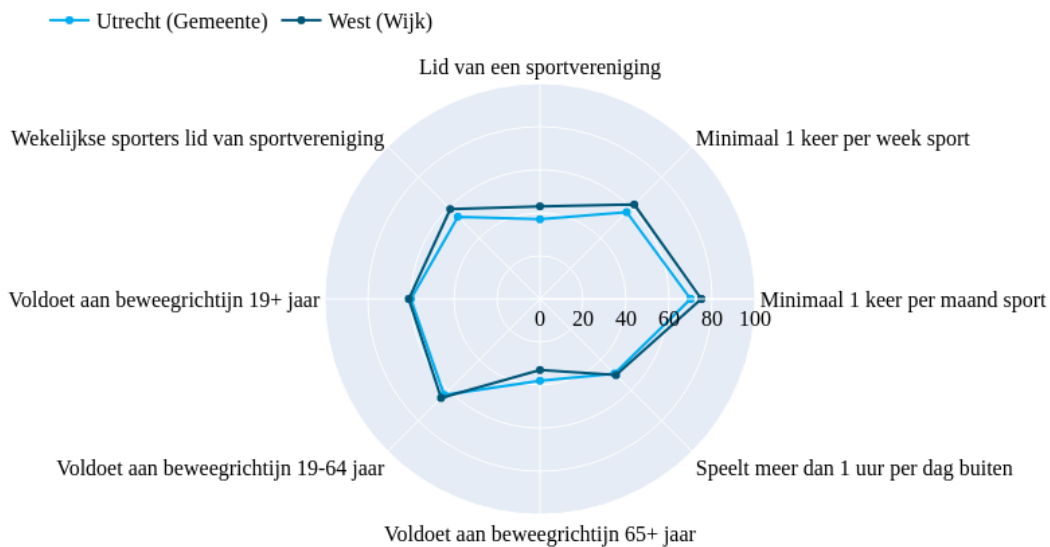
Figuur 5.1 Bevolkingsprognose voor West

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

5.3 Beweeg- en sportgedrag

Figuur 5.2 Profiel beweeg- en sportgedrag voor West (in procenten)

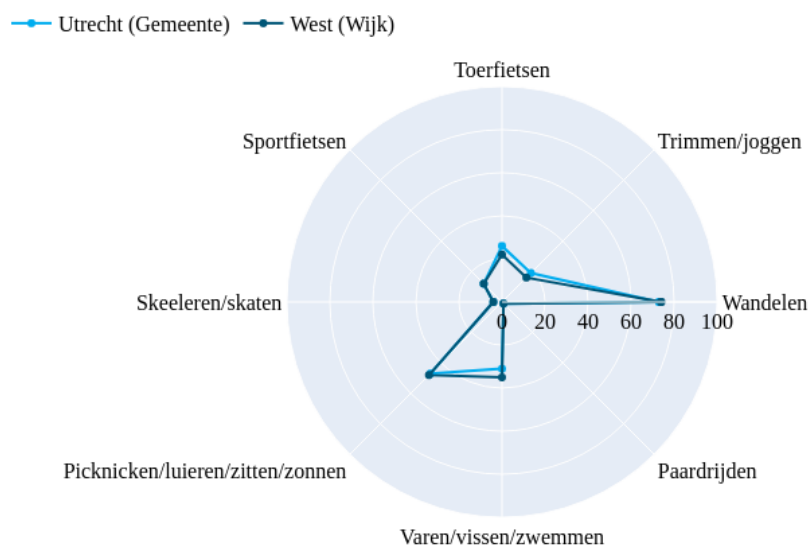

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 5.2 wordt getoond hoe de inwoners van de wijk West scoren op verschillende criteria binnen het thema bewegen en sporten. Het beeld in West is vergelijkbaar met het beeld van de hele gemeente Utrecht. Er zijn een paar kleine verschillen die opvallen:

- In West is het aandeel inwoners dat wekelijks sport (62%) of maandelijks sport (75%) iets hoger dan in de hele gemeente Utrecht (respectievelijk 57% en 70%).
- In West is het aandeel inwoners dat lid is van een sportvereniging (43%) iets hoger dan in de hele gemeente Utrecht (37%). Daarnaast is het percentage mensen dat lid is van een sportvereniging en gemiddeld tenminste één keer per week sport in West (59%) ook iets hoger dan het percentage in de hele gemeente Utrecht (54%).
- Het aandeel inwoners van 65 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijn is in West (33%) juist lager dan in de hele gemeente Utrecht (38%).
- Er zijn geen duidelijke verschillen tussen de drie subwijken van West te zien.

Figuur 5.3 Profiel activiteiten buitenrecreatie voor West (percentage inwoners dat een activiteit doet)

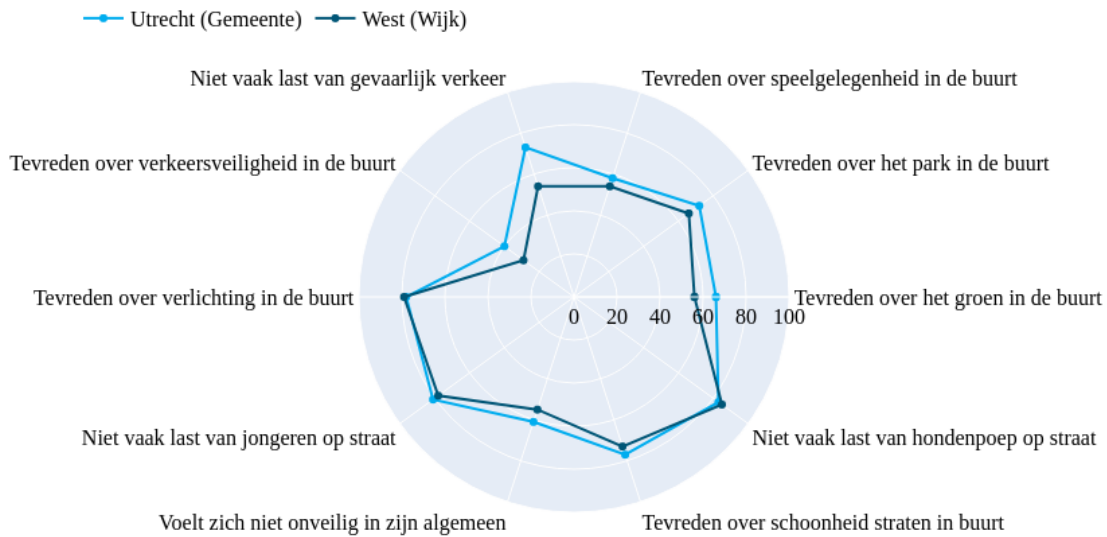
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Er zijn verschillende activiteiten mogelijk wanneer iemand buiten recreëert. In figuur 5.3 wordt het percentage inwoners getoond dat een bepaalde activiteit uitvoert wanneer hij of zij buiten recreëert. De activiteiten die inwoners uit West doen wanneer zij buiten recreëren geven een vergelijkbaar beeld als voor de hele gemeente Utrecht.

De inwoners van West die voor recreatie naar een groengebied binnen de stad gaan, gaan voornamelijk naar park Oog in Al (66%), het Majellapark (29%) en het Máximapark (21%). Park Oog in Al en het Majellapark zijn beide gelegen in de wijk West. Het Máximapark ligt verder weg en is naar verhouding een stuk groter dan de parken in West zelf, wat het mogelijk aantrekkelijk maakt.

5.4 Waardering van de bewegvriendelijke omgeving

Figuur 5.4 Profiel waardering bewegvriendelijke omgeving voor West (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

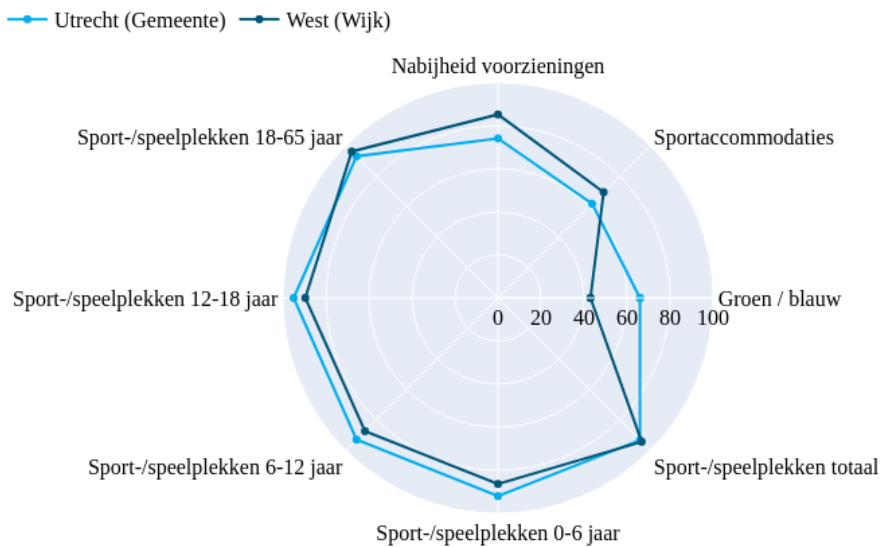
Er zijn verschillende criteria die invloed kunnen hebben op de bewegvriendelijkheid van een wijk. Deze criteria en de waardering van de inwoners van de wijk West zijn weergegeven in figuur 5.4. In West wordt op bijna alle criteria lager gescoord dan voor de hele gemeente Utrecht. De punten die er het meest uitspringen zijn:

- Inwoners in West zijn minder tevreden over het groen in de buurt (56%) dan in de hele gemeente Utrecht (66%).
- Inwoners in West zijn minder tevreden over de verkeersveiligheid in de buurt (29%) dan in de hele gemeente Utrecht (40%). Ook hebben ze minder vaak geen last van gevaarlijk verkeer (54%) dan in de hele gemeente Utrecht (73%).
- In de wijk Lombok wordt op de meeste criteria lager gescoord dan gemiddeld in West (bijlage A1, A2 en A3).

Gemiddeld over alle criteria komt er een waarde voor West uit van 62,3. De gemiddelde waarde van de hele gemeente Utrecht is 68,9. Met deze waarde behoort West tot de wijken die het laagste scoren op deze criteria. De wijken Noordwest (61,5), Overvecht (61,6) en Zuidwest (61,8) scoren iets lager, maar ongeveer vergelijkbaar.

5.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

Figuur 5.5 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor West (in procenten)

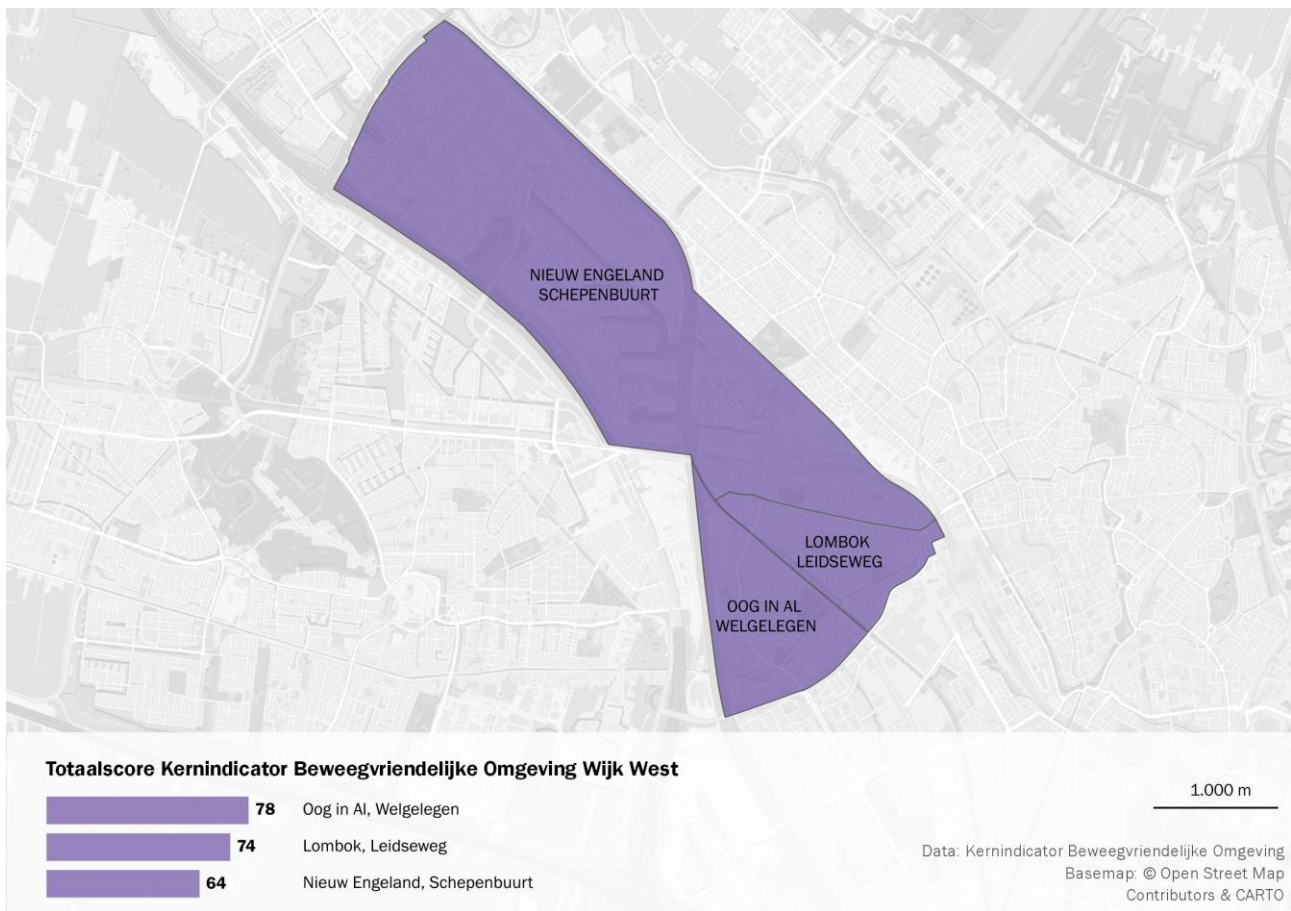
Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

In figuur 5.5 wordt de score van de wijk West en de gemeente getoond op de vier deelindicatoren van de KBO. De wijk West laat een wisselend beeld zien ten opzichte van de gemeentelijke score: op 'sportaccommodaties' (69%) en 'nabijheid voorzieningen' (85%) wordt beter gescoord dan gemiddeld in Utrecht (respectievelijk 62% en 74%), terwijl de score op 'groen/blauw' laag is (43% t.o.v. 66%). West heeft van alle wijken de laagste score op de deelindicator groen/blauw. Andere punten die opvallen zijn:

- De score van 94 procent op de deelindicator sport-/speelplekken (totaal) komt overeen met de gemeentelijke score. De subwijk Oog-in-Al scoort met 85 procent het laagst, wat vooral komt door een relatief lage score op sport-/speelplekken voor 0-6-jarigen (80%).
- In de wijk West wordt lager dan gemiddeld gescoord op de sport- en speelplekken voor kinderen en jongeren, en iets hoger dan gemiddeld voor de volwassenen.
- Met respectievelijk 79 en 68 procent scores de subwijken Oog in Al, Welgelegen en Lombok, Leidseweg hoger op de deelindicator sportaccommodaties dan gemeentelijk (62%). De subwijk Nieuw Engeland, Schepenbuurt scoort met 60 procent lager dan de andere subwijken in West, maar nagenoeg gelijk aan de gemeente.
- Inwoners van de subwijk Lombok hebben relatief meer verschillende voorzieningen dichtbij (90%) dan de inwoners van de andere subwijken in West (82% en 75%). Alle subwijken scoren echter wel hoger dan de gemeentelijke score (74%).
- Subwijken Lombok, Leidseweg en Nieuw Engeland, Schepenbuurt hebben weinig toegankelijk groen en/of blauw (respectievelijk 37% en 23%). Subwijk Oog in Al, Welgelegen scoort met 67 procent nagenoeg gelijk aan de score van de gemeente (66%).

De totaalscore op de kernindicator is 73 voor de wijk West en daarmee vrijwel gelijk aan de totaalscore voor de gemeente Utrecht (74). Subwijk Oog in Al, Welgelegen heeft binnen deze wijk de hoogste score op de kernindicator (78), gevolgd door Lombok, Leidseweg (74) en Nieuw Engeland, Schepenbuurt (64) (figuur 5.6).

Figuur 5.6 Kaart bewegvriendelijke omgeving voor West

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

5.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken

In twee groepsgesprekken met professionals die de wijk kennen is een beeld gevormd van het bewegen en sporten in de wijk. Daarbij is duiding en bevestiging gezocht van de resultaten van de beschikbare gegevens die hierboven zijn gepresenteerd en is nagegaan welk aanbod er in de wijk is voor bewegen in de openbare ruimte, waar veel bewogen wordt (hotspots) en waar opvallend weinig bewogen wordt (coolspots).

Algemene punten

Onder de deelnemers aan het groepsgesprek leefde het gevoel dat West soms vergeten wordt, omdat de wijk heel gemiddeld scoort op allerlei indicatoren. Op uitkomsten zoals beweggedrag klopt dat. Toch laten bovenstaande analyses zien dat West geen ‘gemiddelde wijk’ is; de waardering van de openbare ruimte is lager dan gemiddeld, en op de Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving wordt op recreatief groen en blauw lager gescoord dan gemiddeld. Verder hebben de professionals het beeld dat in de wijk meer georganiseerd sportaanbod zou kunnen worden gerealiseerd. Dit geldt met name voor jongeren en doelgroepen die lastig te bereiken zijn, zoals (tiener)meiden en inwoners van niet-westerse afkomst. Maatwerk is hierbij belangrijk, zodat het juiste aanbod op de juiste plek wordt georganiseerd. Samenwerking tussen de verschillende wijkpartners is hierbij essentieel.

Veiligheid

Het thema veiligheid kwam in beide groepsgesprekken veelvuldig aan bod, waarbij een onderscheid gemaakt moet worden tussen sociale veiligheid en verkeersveiligheid. Uit figuur 5.4 blijkt inderdaad dat West relatief laag scoort op verkeersveiligheid en sociale veiligheid. In de gesprekken wordt geuid dat veel bewoners de Vleutenseweg als een barrière ervaren, omdat er vaak hard en gevaarlijk wordt gereden (figuur 5.7, coolspot 1).

Sociale veiligheid speelt met name een rol bij sportplekken en parken. Het Majellapark is een populaire plek om te sporten (figuur 5.7, aanbod 1, hotspot 1), maar veel gebruikers klagen over afval en overlast. Zo wordt vaak overlast van lachgasgebruikers ervaren rond de voetbalkooi in het park. Ook rond de voetbal- en basketbalplek bij de moskee wordt vaak overlast ervaren, doordat er bijvoorbeeld glas of veel afval ligt. Dit versterkt gevoelens van onveiligheid en weerhoudt bewoners ervan om in niet-georganiseerd verband te gaan sporten.

Druk op de openbare ruimte

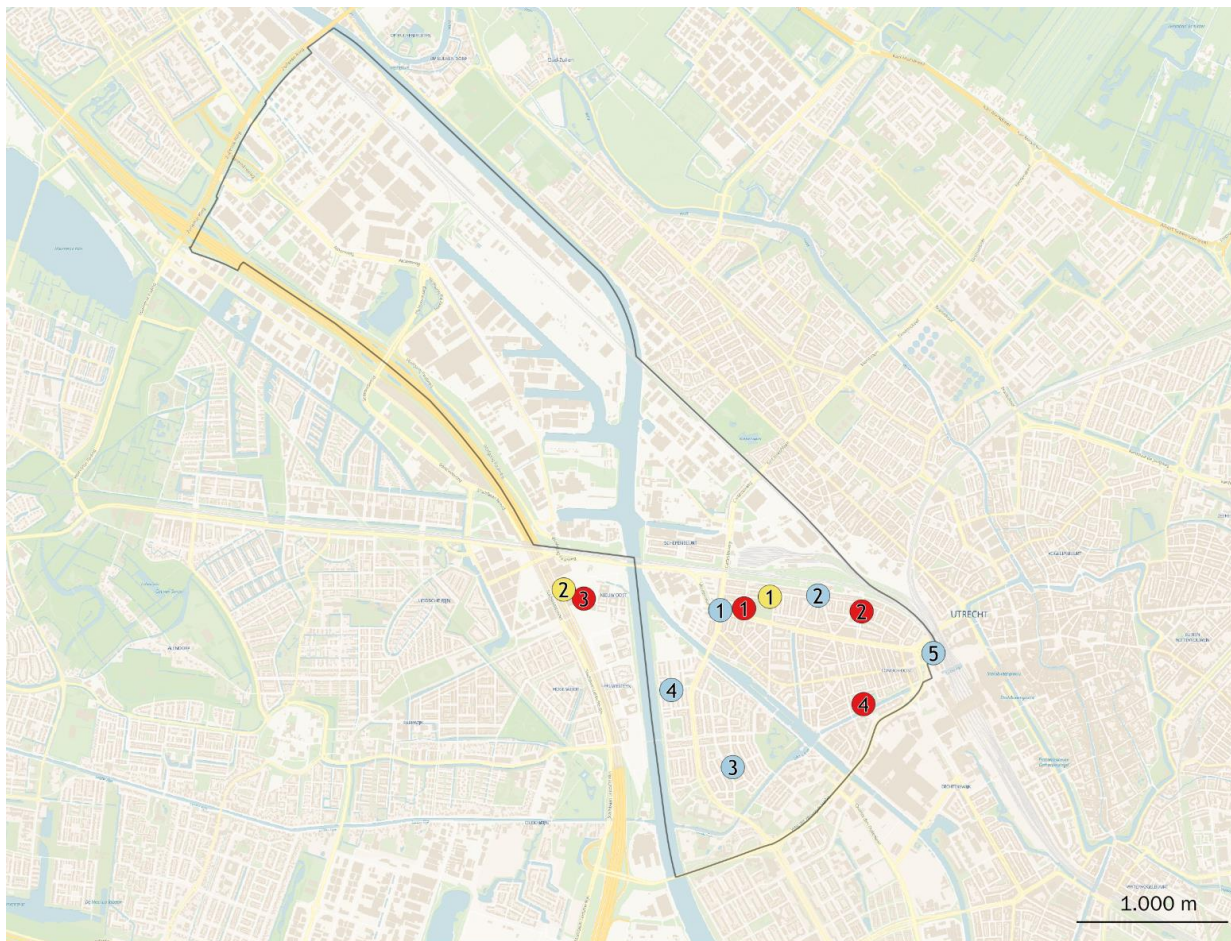
In het Majellapark is veel georganiseerd aanbod van private aanbieders. Het kan er vrij druk zijn als het mooi weer is, wat vragen oproept over het gebruik van de openbare ruimte. Zo wijkt de boksaanbieder wel eens uit naar het voetbalveldje, dat dan niet gebruikt kan worden om te voetballen. Bij slecht weer wordt wel eens uitgeweken naar het Berlijnplein, omdat daar een overdekte plek is (figuur 5.7, hotspot 3). Wellicht kan gezocht worden naar een overdekte uitwijkmogelijkheid in de wijk voor als het slecht weer is. Dit kan interessant zijn voor jongeren die graag binnen willen sporten, maar geen lid willen worden van een sportvereniging.

In West is calisthenics een populaire activiteit. Qua ruimtelijke verdeling van calisthenics is het voor de professionals lastig om te bepalen of die geconcentreerd moeten zijn op één plek of juist meer verdeeld over de wijk. Wel kan door middel van slimme combinaties een calisthenicsplek aantrekkelijk gemaakt worden voor meerdere doelgroepen. Zo kan de plek door een stang waar bokszakken aan gehangen kunnen worden interessant worden voor bokslessen. Eventueel zou dit gecombineerd kunnen worden met een opslagpunt voor sportspullen. Discussiepunt daarbij is in hoeverre de gemeente verantwoordelijk moet zijn voor de opslag van materialen van private aanbieders.

Het speelveldje aan het Cremerplein (figuur 5.7, coolspot 2) is recentelijk vernieuwd, maar de meningen zijn verdeeld of de plek goed benut wordt. Door meer aanbod te organiseren zou de plek wellicht meer gebruikt kunnen worden. Daarnaast worden de speelplekken in Lombok als niet erg aantrekkelijk beschouwd (zie ook bijlage A2), terwijl er wel relatief veel jonge kinderen wonen.

De consensus onder deelnemers aan de gespreksessies was dat de beweegtuinen voor ouderen niet of nauwelijks gebruikt worden. De deelnemers konden niet precies aanduiden waar dit aan ligt.

Figuur 5.7 Uitwerking van groepsgesprek van de wijk West

WEST | Uitwerking onderzoeksgesprekken | Data: 15 - 06 - 2021 en 16 - 06 - 2021

- Sport- en beweegaanbod
  - 1 Majellapark. Boksles, yoga, bootcamp.
  - 2 Berlijnplein. Veel verschillende aanbieders.
- Sport- en beweeghotspots
  - 1 Majellapark. Veel bootcampgroepjes en boksgroepjes.
  - 2 Schimmelplein.
  - 3 Berlijnplein. Uitwijkplek als het slecht weer is.
  - 4 Molenpark. Wordt veel gebruikt.
- Sport- en beweegcoolspots
  - 1 Kruispunt Vleutenseweg. Onveilige verkeerssituatie.
  - 2 Speeltuin Cremerplein.
  - 3 Händelstraat. Beter gebruik van voetbalveld.
  - 4 Herderplein.
  - 5 Voetbalkooi Lange Hagelstraat.

Basemap: © Open Street Map Contributors en Maptiler. Wijkgrenzen: CBS Wijk & Buurt 2020.

6. Noordwest

6.1 Krachten en kansen voor Noordwest

In Noordwest wordt gemiddeld genomen evenveel bewogen als in de rest van Utrecht. Toch geven professionals in de groeps gesprekken aan dat dit beeld mogelijk iets vertekend is: er zijn grote groepen mensen, zoals mensen van niet-westerse afkomst, die niet voldoende bewegen en moeilijk bereikbaar zijn. Het zijn ook deze groepen die vaak *niet* betrokken zijn bij bewonersinitiatieven om de wijk leefbaarder te maken.

De totaalscore op de KBO is voor Noordwest vrijwel gelijk aan de totaalscore voor heel gemeente Utrecht. Toch worden in Noordwest verschillende factoren uit de omgeving minder goed gewaardeerd dan in heel gemeente Utrecht: Noordwest scoort gemiddeld genomen het slechtst als het gaat om de waardering van de beweegvriendelijke openbare ruimte. Zo zijn inwoners van Noordwest minder tevreden over het groen in de buurt en de speelgelegenheid. Dit laatste is opvallend, aangezien Noordwest ongeveer gelijk aan heel gemeente Utrecht scoort op de deelindicator speelplekken. Uit de groeps gesprekken komt naar voren dat het aanbod aan speelplekken te eenzijdig is en vooral gericht is op kinderen. Daarmee is het mogelijk dat de speelplekken niet aansluiten bij de doelgroep. In Noordwest wonen relatief weinig kinderen. Daarom is het van belang bij renovatie of onderhoud na te gaan of de speelplek een functie kan krijgen voor een andere doelgroep. In deze wijk is het daarbij bijzonder belangrijk om een goede afspiegeling van de inwoners te betrekken bij de planvorming.

Op de deelindicator groen/blauw wordt in Noordwest lager gescoord dan in heel gemeente Utrecht, wat aansluit bij de (on)tevredenheid over het groen in de buurt. Gecombineerd met de waardering wijst dit in de richting van een verstoorde balans tussen vraag en aanbod in het groen. Er zijn ook grote verschillen waargenomen tussen de subwijken. Investeren in het groen in de wijk, met name in de subwijken die momenteel een lage(re) score hebben op de deelindicator of waar minder inwoners tevreden zijn, zou een kans kunnen zijn voor Noordwest om beweegvriendelijker te worden. De professionals die aanwezig waren bij het groeps gesprek zagen het investeren in groen als een grote kans om de wijk beweegvriendelijker te maken. Het van Heukelompark, met een ruimte voor natuurlijk spelen, wordt als positief voorbeeld gezien - met wel de aantekening dat de aanwezigen niet zeker waren of deze ruimte voor natuurlijk spelen aansluit bij de behoefte van de inwoners.

Daarnaast lijken inwoners meer overlast van hondenpoep te hebben en hadden ze, in 2015, meer aan te merken op de schoonheid van de straten. Deze bevindingen werden bevestigd door de deelnemers aan de groeps gesprekken. Hier heerste het gevoel dat de Geuzenwijk en de Bloemenbuurt wat 'verwaarloosd' aanvoelen.

Aanknopingspunten voor verbetering

Hoewel gemiddeld genomen het beweeg- en sportgedrag van inwoners van Noordwest vergelijkbaar is met de rest van Utrecht, geven professionals aan dat er binnen de wijk wel grote verschillen tussen bevolkingsgroepen zijn. Voor het inrichten van de hardware is het van belang om bij bewonersinitiatieven en door de gemeente gestarte projecten goed na te gaan of een project gedragen wordt door de gehele buurt en of een afspiegeling van de buurt vertegenwoordigd is, bijvoorbeeld door de doelgroepen actief te betrekken. Professionals gaven in de groeps gesprekken bijvoorbeeld aan dat een materiaaluitleen een kans is voor kinderen en jongeren die wat minder te besteden hebben om toch in de openbare ruimte te kunnen sporten.

Daarnaast is in Noordwest relatief weinig recreatief groen, en inwoners zijn niet tevreden over het groen. Het is uitdagend om dat aan te pakken, omdat er beperkte openbare ruimte is in de wijk. Rondom de nieuwbouw in de wijk is het ook aan te raden om voldoende *gebruiksgroen* aan te leggen.

6.2 Demografische kenmerken

Tabel 6.1 Demografische samenstelling (2020) wijk Noordwest (in aantallen en procenten)

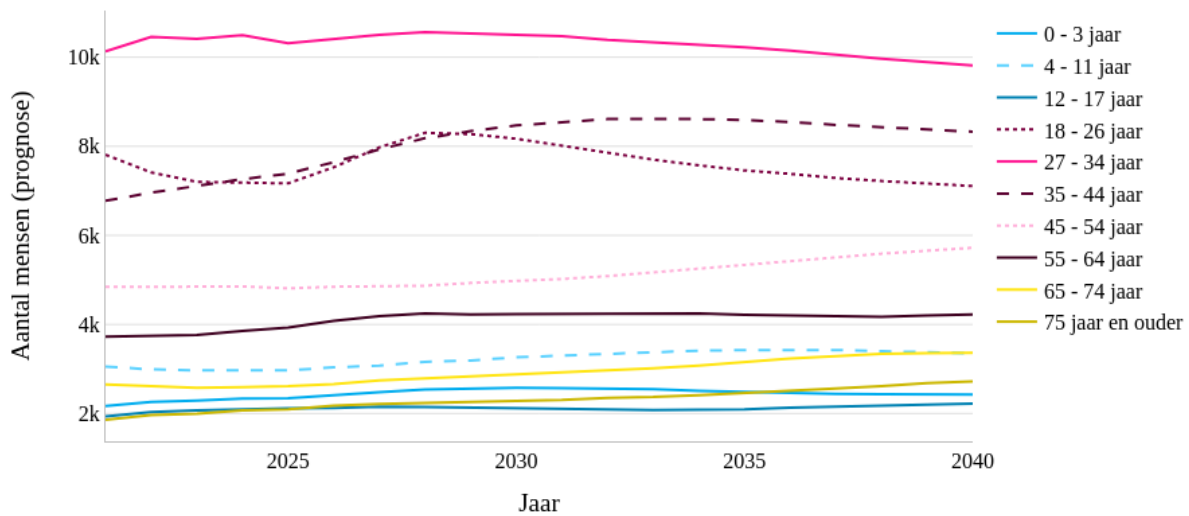
	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	2.187	5
	4-11 jaar	3.049	7
	12-17 jaar	1.939	4
	18-34 jaar	18.319	40
	35-64 jaar	15.283	34
	65-74 jaar	2.622	6
	75 jaar en ouder	1.871	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	29.237	65
	Marokkaanse afkomst	3.855	9
	Turkse afkomst	2.261	5
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	1.265	3
	Overig niet-westerse afkomst	3.194	7
	Overig westerse afkomst	5.458	12
Totaal	45.270	100	

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In tabel 6.1 wordt de demografische samenstelling van de wijk Noordwest getoond. In Noordwest wonen naar verhouding iets meer 18-34-jarigen (40%) dan gemiddeld in gemeente Utrecht (34%; tabel 6.1). Er wonen naar verhouding ook iets minder kinderen (4-17 jaar, 11%) dan gemiddeld in Utrecht (15%; tabel 6.1). Met name in subwijk Pijlswaer is het aandeel 18-34-jarige inwoners groot (52%). In subwijk Zuilen-noord en -oost is het aandeel 18-34-jarige inwoners juist kleiner (30%).

De afkomst van de inwoners in Noordwest is ongeveer hetzelfde verdeeld als in heel gemeente Utrecht. Er zijn wel verschillen tussen de subwijken te zien. In subwijk Zuilen-noord en -oost wonen naar verhouding minder mensen met een Nederlandse afkomst (56%) dan gemiddeld in Noordwest (65%) en meer inwoners met een Marokkaanse afkomst (15%) dan gemiddeld in Noordwest (9%). In Zuilen-west wonen juist meer mensen met een Nederlandse afkomst (72%).

Figuur 6.1 Bevolkingsprognose voor Noordwest

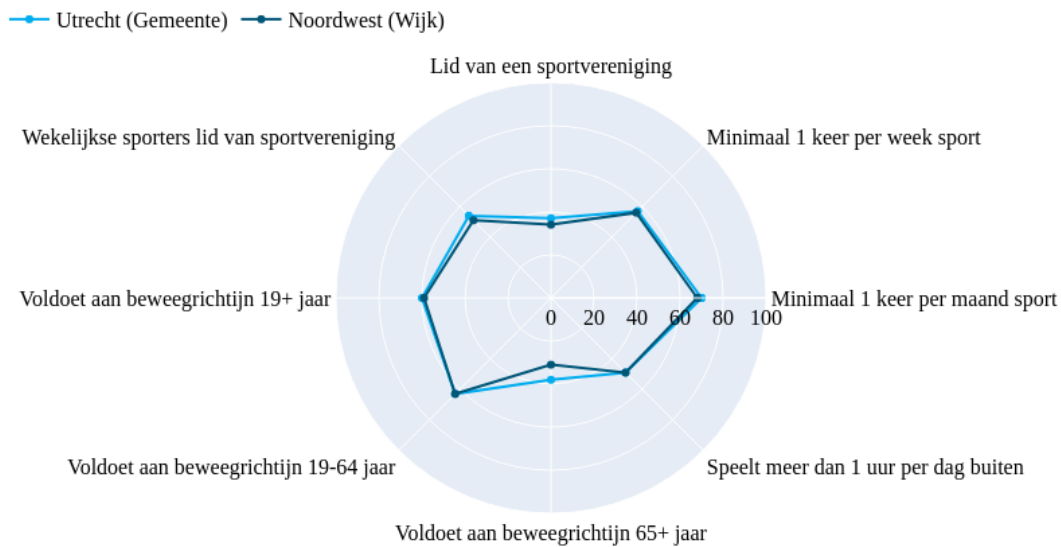

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 6.1 wordt de bevolkingsprognose van Noordwest in leeftijdsgroepen getoond. Wat het meest opvalt is dat de groep 18-26-jarigen na een periode van schommelingen zal afnemen ten opzichte van de huidige populatie. De groep 35-44-jarigen zal juist toenemen. Ook de groepen van 65 jaar en ouder zullen toenemen, maar minder dan gemiddeld in Utrecht (Selten et al., 2020).

6.3 Beweeg- en sportgedrag

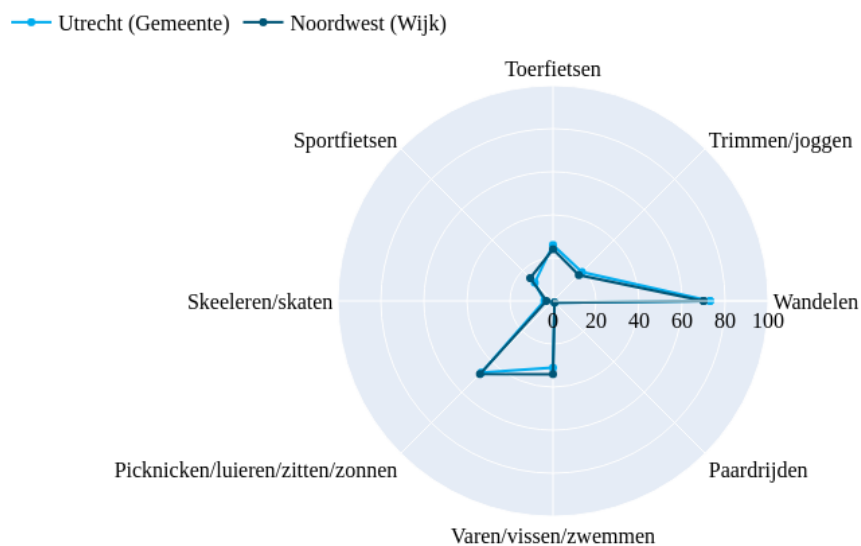
Figuur 6.2 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Noordwest (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Het beweeg- en sportgedrag van de inwoners van Noordwest is vergelijkbaar met het gemiddelde beweeg- en sportgedrag voor de hele gemeente Utrecht (figuur 6.2). Het grootste verschil dat zichtbaar is tussen Noordwest en het gemiddelde van heel gemeente Utrecht is dat in Noordwest iets minder inwoners van 65 jaar en ouder voldoen aan de beweegrichtlijn (31% in Noordwest, 38% in gemeente Utrecht). Er zijn geen opvallende verschillen waar te nemen tussen de vier subwijken van Noordwest.

Figuur 6.3 Profiel activiteiten buitenrecreatie voor Noordwest (percentage inwoners dat een activiteit doet)

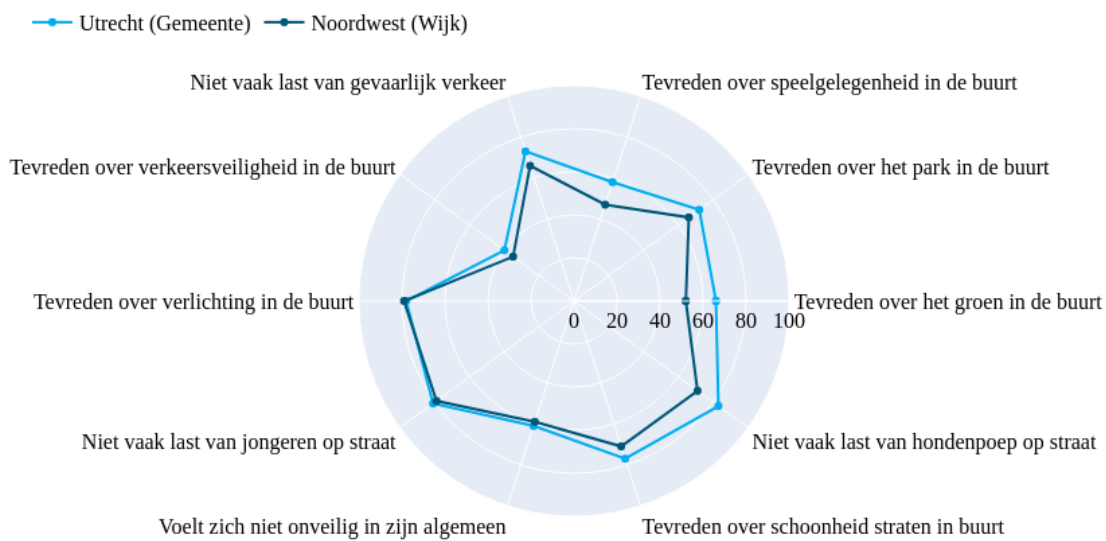
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Inwoners uit Noordwest die voor recreatie naar een groengebied gaan binnen de stad, kiezen voornamelijk voor het Julianapark (68%), het Griftpark (26%) en het Wilhelminapark (13%). Deze parken zijn alle drie in of vlak bij de wijk Noordwest gelegen.

De activiteiten die inwoners uit Noordwest kiezen voor buitenrecreatie zijn vergelijkbaar met het gemiddelde van gemeente Utrecht (figuur 6.3).

6.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving

Figuur 6.4 Profiel waardering beweegvriendelijke omgeving voor Noordwest (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 6.4 wordt getoond hoe inwoners uit Noordwest en heel gemeente Utrecht verschillende criteria waarderen die van invloed kunnen zijn op de beweegvriendelijkheid van de omgeving. Wat opvalt is dat een aantal criteria in Noordwest lager gewaardeerd wordt dan in heel gemeente Utrecht. De meest opvallende criteria zijn:

- In Noordwest is de helft van de inwoners (52%) tevreden over het groen in de buurt, terwijl dit in heel gemeente Utrecht twee derde is (66%).
- In Noordwest hebben inwoners vaker last van hondenpoep op straat dan in heel gemeente Utrecht (71% heeft in Noordwest geen last van hondenpoep op straat; in heel Utrecht is dit 83%).
- In Noordwest is 47 procent van de inwoners tevreden over de speelgelegenheid in de buurt; in heel Utrecht is dit 58 procent.

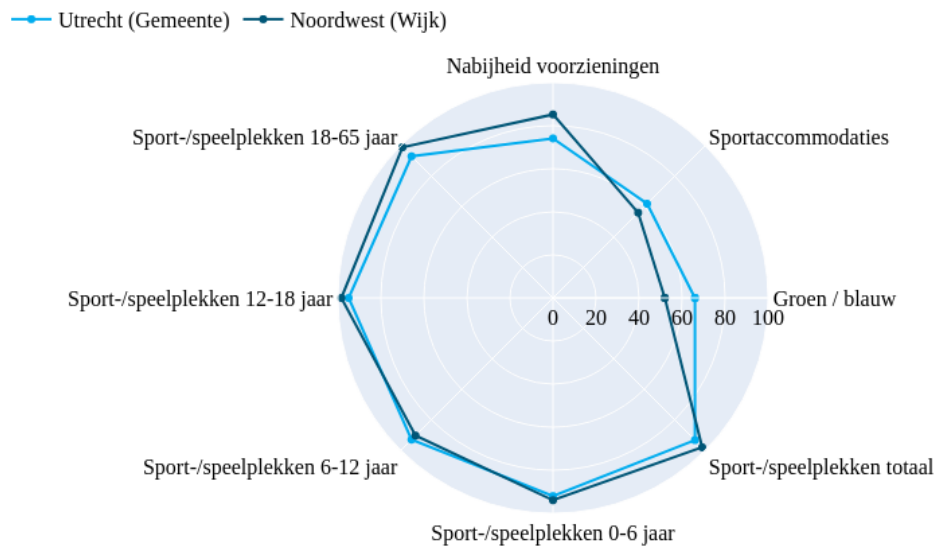
Er is ook een aantal opvallende verschillen waar te nemen tussen de verschillende subwijken van Noordwest (bijlage A4, A5, A6 en A7):

- In Pijlsweerd zijn de inwoners minder tevreden over het park, de speelgelegenheid en het groen in de buurt dan gemiddeld in Noordwest. Inwoners van Pijlsweerd rapporteren daarentegen minder vaak last van hondenpoep op straat dan gemiddeld in Noordwest.
- In Zuilen-west zijn juist meer inwoners tevreden over het park in de buurt dan gemiddeld in Noordwest.
- In Zuilen-noord en -oost zijn meer inwoners tevreden over de speelgelegenheid en het groen in de buurt.
- Het beeld in Ondiep is ongeveer gelijk aan het gemiddelde beeld van Noordwest.

Gemiddeld op alle criteria komt er voor Noordwest een waarde uit van 61,5. Voor heel gemeente Utrecht is deze waarde 68,9. Noordwest scoort met deze waarde het laagst van alle wijken in Utrecht, maar vergelijkbaar met Overvecht (61,6), Zuidwest (61,8) en West (62,3).

6.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

Figuur 6.5 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Noordwest (in procenten)

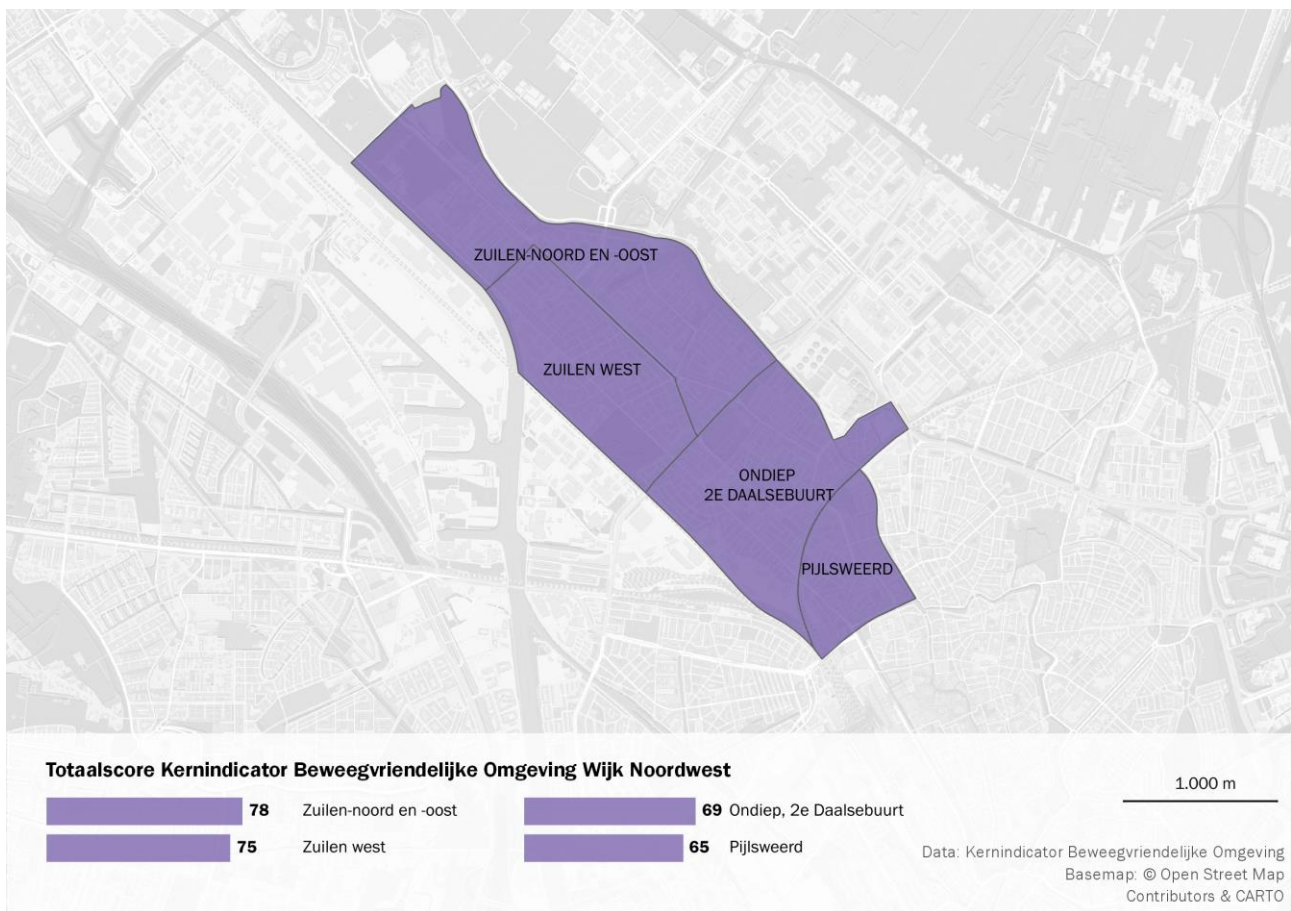
Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

De wijk Noordwest heeft op de deelindicatoren groen/blauw (52%) en sportaccommodaties (56%) een lagere score dan de gemeente (respectievelijk 66% en 62%; figuur 6.5). De nabijheid van voorzieningen is in deze wijk daarentegen met 85 procent hoger dan gemiddeld in Utrecht (73%). Op de deelindicator sport/speelplekken scoort de wijk met 98 procent relatief hoog ten opzichte van het gemiddelde van Utrecht (93%). Er is een aantal opvallende verschillen tussen de subwijken:

- Vooral in Ondiep, 2^e Daalsebuurt wordt een hoge score gehaald op de totale deelindicator sport/speelplekken (100%). In Zuilen-noord en -oost wordt met 95 procent binnen deze wijk de laagste score gehaald.
- Subwijk Pijlsweerd scoort met 42 procent relatief laag op de deelindicator sportaccommodaties. Zuilen-noord en -oost scoort met 63 procent het hoogst van de subwijken en nagenoeg gelijk aan het gemeentelijk gemiddelde (62%).
- Inwoners van Pijlsweerd (33%) en Ondiep, 2^e Daalsebuurt (36%) hebben weinig groen en/of blauw in hun omgeving. Alleen de subwijken Binnenstad city- en winkelgebied en Nieuw Engeland, Schepenbuurt hebben minder groen/blauw.
- Alle subwijken scoren boven de gemeentelijke score (73%) op de deelindicator nabijheid van voorzieningen.

De totaalscore op de kernindicator is 73 voor de wijk Noordwest en daarmee vrijwel gelijk aan de totaalscore voor de gemeente Utrecht (74). Binnen de wijk zijn wel verschillen aanwijsbaar: de subwijk Zuilen-noord en -oost heeft binnen deze wijk de hoogste score op de kernindicator (78), gevolgd door Zuilen-west (75), Ondiep, 2^e Daalsebuurt (69) en Pijlsweerd (65) (figuur 6.6).

Figuur 6.6 Kaart bewegvriendelijke omgeving voor Noordwest

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

6.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken

In een groepsgesprek met professionals die de wijk kennen is een beeld gevormd van het bewegen en sporten in de wijk. Daarbij is duiding en bevestiging gezocht van de resultaten van de beschikbare gegevens die hierboven zijn gepresenteerd en is nagegaan welk aanbod er in de wijk is voor bewegen in de openbare ruimte, waar veel bewogen wordt (hotspots) en waar opvallend weinig bewogen wordt (coolspots).

Algemene punten

Tijdens het groepsgesprek in Noordwest kwam naar voren dat er twijfels bestaan of de sport- en speelplekken in de wijk niet te eenzijdig zijn en te veel gericht op jonge kinderen. Noordwest is een diverse wijk, maar er bestaan zorgen dat niet alle bewoners mee kunnen komen. Zo vinden bewoners het soms lastig om initiatieven aan te dragen of veranderingen in de wijk voor elkaar te krijgen. Bewonersinitiatieven richten zich nu vaak op jonge kinderen en minder op andere doelgroepen. Deze bewonersinitiatieven komen van bewoners die goed de weg weten binnen de gemeentelijke structuren. Er is daarom beleid nodig dat eraan bijdraagt dat alle verschillende groepen bewoners in de wijk gestimuleerd worden om te sporten en te bewegen. Dit is vooral nodig omdat groepen bewoners niet of nauwelijks bewegen en het lastig is om deze groepen te bereiken.

Samenwerking in de wijk

Tijdens het gesprek was er veel aandacht voor de samenwerking tussen verschillende partners in de wijk. Zo kunnen jongeren uit de wijk een *scholarship* krijgen via de Krajicek Foundation in ruil voor het organiseren van activiteiten in de wijk. Vanuit het Leger des Heils organiseert een maatschappelijke buurtsportcoach aanbod (figuur 6.7, aanbod 3). Daarnaast wordt de samenwerking met de verschillende onderwijsinstanties in de wijk als positief ervaren. Vanuit verschillende groepen en bewoners zijn er veel initiatieven in de wijk. Zo wordt onder de noemer 'Lopend Vuurtje' een wandelroute langs iconische plekken in de wijk georganiseerd.

De verschillende uitvoeringsorganisaties in de wijk werken goed samen, al is er nog wel ruimte voor verbetering, om zo het aanbod te versterken. Zo kan er meer regelmaat komen in het aanbieden van activiteiten (vaste plekken, vaste tijden) en blijft de rol van de gemeente in het faciliteren van de samenwerking onduidelijk: verschillende organisaties hebben bijvoorbeeld verschillende aanspreekpunten bij de gemeente. Meer slagkracht om de activiteiten te organiseren is hierbij gewenst. Daarnaast werkt Sport Utrecht aan een 'zoek-en-boekplatform' om activiteiten op bepaalde sportplekken te kunnen boeken.

Beperkte ruimte

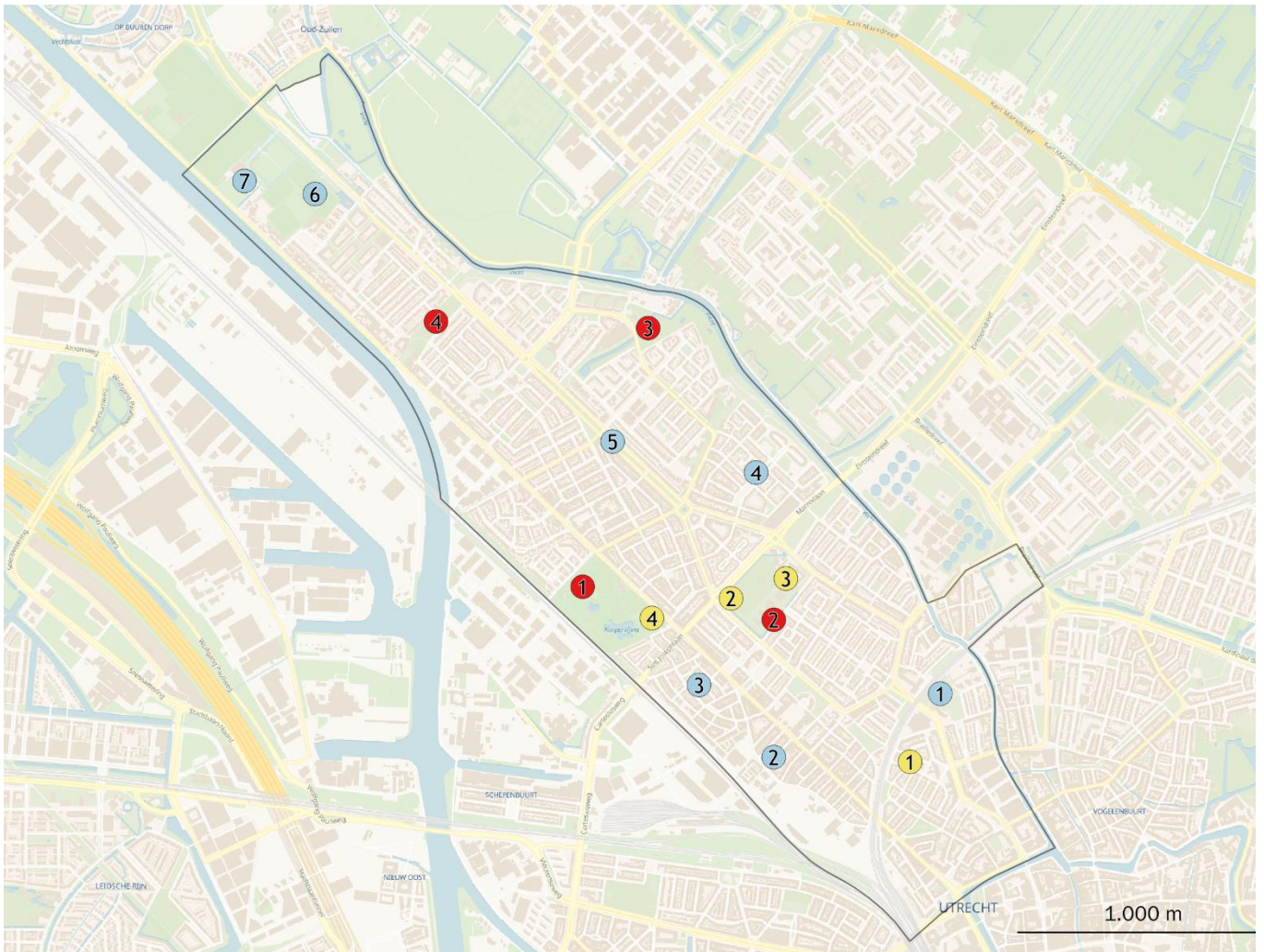
Een terugkerend thema binnen het gesprek was de beperkte openbare ruimte in de wijk. Enerzijds was er de discussie rond het beter benutten van de bestaande ruimte, zoals de As van Berlage¹ (figuur 6.7, coolspot 5). Deze as krijgt een hernieuwde status binnen de inrichting van de openbare ruimte, maar blijft een monument, waardoor aanpassingen binnen de daaraan gestelde kaders moeten vallen. Anderzijds werd de nieuwbouw in de wijk besproken en welke kansen en spanningen deze met zich meebrengt. Daarbij werd vooral vergroening gezien als een kans om de wijk beweegvriendelijker te maken, door nieuwe groene ruimten te combineren met sport- en speelplekken. Het Van Heukelompark (figuur 6.7, hotspot 4) werd hierbij genoemd als een positief voorbeeld. In het park is ruimte voor 'natuurlijk spelen' ingericht. Kanttekening hierbij is wel dat de vraag bestaat of de speelruimte in het park wel genoeg aansluit bij de wensen van de bewoners.

Bij de discussie over sport- en speelplekken als onderdeel van nieuwbouw is het van belang rekening te houden met de verwachte demografische ontwikkelingen in de wijk. De plekken die worden gecreëerd moeten toekomstbestendig zijn en aansluiten bij de demografische samenstelling van de wijk, nu en in de toekomst. Het is goed om na te denken over mogelijkheden voor opslag van sport- en spelmaterialen in de wijk. Net als in enkele andere wijken bestaat de wens om materialen op te kunnen slaan en wellicht uit te kunnen lenen om meer kinderen en jongeren toegang te geven tot sport- en speelattributen waar ze wellicht geen geld voor hebben.

Qua onderhoud en renovatie kunnen in Noordwest stappen gezet worden. Speciale aandacht werd gevraagd voor de Geuzenwijk en Bloemenbuurt, waar ruimtelijk veel mogelijk is, maar de openbare ruimte verwaarloosd aanvoelt, waardoor het minder aantrekkelijk is om daar te bewegen. Dat beeld wordt bevestigd door de cijfers over de waardering van de openbare ruimte (figuur 6.4).

¹ De As van Berlage is een verkeerskundig element. Van noord naar zuid omvat dit de Burgemeester Norbruislaan, Prins Bernhardlaan, Burgemeester van Tuylkade die opsplitst in de Van Hoornekade, en de Van Egmondkade die uitmondt op de Marnixlaan.

Figuur 6.7 Uitwerking van groepsgesprek van de wijk Noordwest

NOORDWEST | Uitwerking onderzoeksgesprek | Datum: 10 - 06 - 2021

● Sport- en beweegaanbod

- 1 Speeltuin de Kameleon.
- 2 Voetbalclub DHSC. Belangrijke rol in de wijk.
- 3 Leger des Heils. Aanbod van maatschappelijke buurtsportcoach op velden.
- 4 Loopgroep Julianapark.

● Sport- en beweeghotspots

- 1 Julianapark.
- 2 Cruyff Court Thorbeckelaan. Wordt intensief gebruikt.
- 3 Krajicek Playground Muiderslotplantsoen.
- 4 Van Heukelompark. Ruimte voor natuurlijk spelen.

● Sport- en beweegcoolspots

- 1 Noordse Park. Kansen om meer te bewegen.
- 2 Bloemenbuurt.
- 3 Ontwikkeling Wisselspoor. Kansen voor vegroening en meer sporten en spelen.
- 4 Geuzenwijk.
- 5 As van Berlage. Kansen voor beter gebruik.
- 6 Sportpark Zuilen. Potentie voor meer open gebruik.
- 7 Sportcontainer. Kan beter gebruikt worden.

7. Overvecht

7.1 Krachten en kansen voor Overvecht

De wijk Overvecht scoort op de KBO erg goed. Toch is de waardering voor verschillende factoren in de wijk lager dan gemiddeld in gemeente Utrecht. Daarmee biedt de wijk Overvecht in ruimtelijke zin de mogelijkheden om een beweegvriendelijke wijk te zijn. Uit de waardering van de openbare ruimte blijkt dat er veel kansen liggen in Overvecht. Wat in de waardering opvalt is dat de waardering van de fysieke aanwezigheid van elementen van een beweegvriendelijke omgeving in lijn is met de gemiddelden van Utrecht. Aspecten zoals onderhoud en vooral sociale en verkeersveiligheid blijven ver achter bij de gemiddelden van Utrecht.

In Overvecht wordt minder gesport en voldoen minder inwoners aan de beweegrichtlijn. De recreatieve activiteiten wijken bovendien af van de rest van Utrecht. Deels kan dat te maken hebben met de bevolkingssamenstelling: uit verschillende onderzoeken blijkt dat mensen met een niet-westerse migratieachtergrond gemiddeld genomen minder sporten en bewegen dan mensen met een westerse achtergrond. In de groepsgesprekken komt naar voren dat in Overvecht andere behoeften zijn dan in andere wijken. Een groot aantal kinderen en jongeren weet bijvoorbeeld de weg naar de sportvereniging niet te vinden of heeft niet de financiële middelen om lid te worden.

Een mogelijke oplossing voor de lage beweeg- en sportparticipatie van kinderen en jongeren zien de professionals in het laagdrempelig aanbieden van georganiseerd sport- en beweegaanbod in de openbare ruimte. Zeker voor tienermeiden is dat van belang, zoals ook blijkt uit ander onderzoek (Reitsma & Prins, 2020). Dat heeft deels te maken met het feit dat tienermeiden minder snel gaan sporten als er jongens zijn.

Sociale veiligheid en verkeersveiligheid zijn belangrijke aspecten van een beweegvriendelijke openbare ruimte. Dat geldt voor iedereen, maar in het bijzonder voor kinderen en ouderen. Met de te verwachten toename van het aantal ouderen in Overvecht is het van belang om flink in te zetten op het verbeteren van deze gevoelens van veiligheid. De wijk is zo opgezet dat er hard met auto's gereden kan worden. Daarnaast is er, volgens professionals, een autocultuur: kinderen worden vaak met de auto naar school gebracht.

Aanknopingspunten voor verbetering

Verkeersveiligheid is een groot thema in deze wijk. Overvecht is in fysieke zin ontworpen voor de auto en kent een autocultuur. Potentieel zorgt een overvloed aan auto's bij een school voor onveilige situaties, waardoor voor fietsen of zelfs lopen een barrière ontstaat. Om actief transport voor kinderen te normaliseren en het op haal- en brengmomenten veiliger te maken te voet of met de fiets naar school te gaan is het aan te bevelen om interventies zoals een 'schoolstraat' te overwegen.

De openbare ruimte biedt kansen voor jongeren die hun weg niet naar de sportvereniging kunnen vinden. Voor jongeren zijn in Overvecht betere beweegplekken en georganiseerd aanbod nodig. Daarbij moet specifiek aandacht zijn voor tienermeiden, in zowel het ontwikkelen van een plek als het georganiseerd aanbod. Om aan te sluiten bij de behoeften van deze doelgroepen is het aan te bevelen om samen met hen na te gaan of, waar, wanneer, onder welke voorwaarden en hoe ze willen bewegen in de openbare ruimte.

7.2 Demografische kenmerken

Tabel 7.1 Demografische samenstelling (2020) wijk Overvecht (in aantallen en procenten)

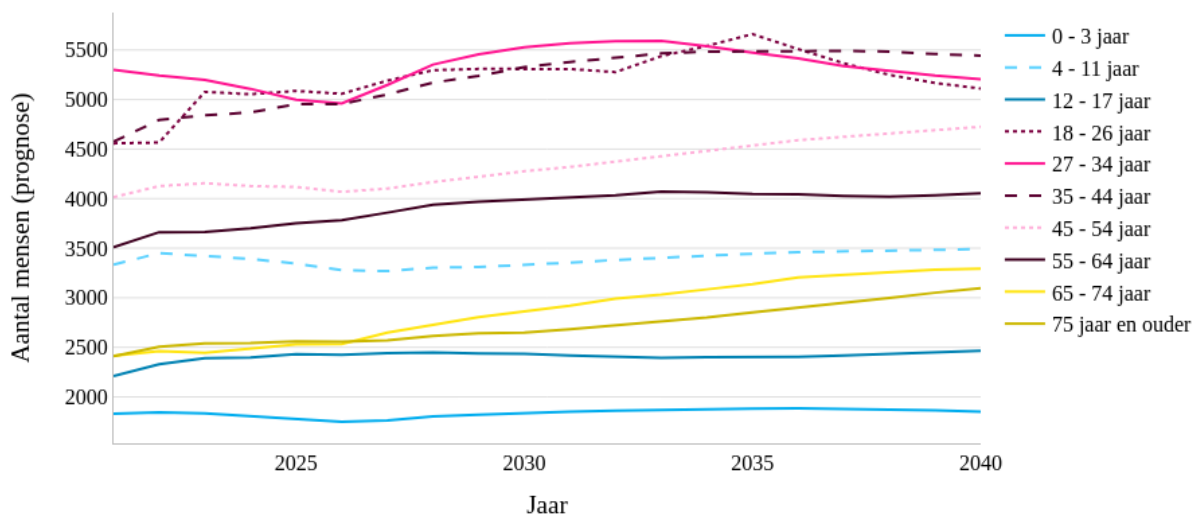
	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	1.875	5
	4-11 jaar	3.418	10
	12-17 jaar	2.199	6
	18-34 jaar	9.830	29
	35-64 jaar	12.097	35
	65-74 jaar	2.395	7
	75 jaar en ouder	2.485	7
Afkomst	Nederlandse afkomst	13.662	40
	Marokkaanse afkomst	8.301	24
	Turkse afkomst	3.012	9
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	1.515	4
	Overig niet-westerse afkomst	4.379	13
	Overig westerse afkomst	3.430	10
Totaal	34.299	100	

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In tabel 7.1 wordt de demografische samenstelling van de wijk Overvecht getoond. De leeftijdsopbouw in Overvecht is redelijk vergelijkbaar met heel gemeente Utrecht. In Overvecht is het aandeel 18-34-jarigen iets kleiner (29%) dan in heel gemeente Utrecht (34%) en het aandeel inwoners van 75 jaar en ouder iets groter (7%) dan in heel gemeente Utrecht (4%). Er zijn geen grote verschillen te zien tussen de subwijken van Overvecht (bijlage A8, A9, A10 en A11).

In Overvecht is het aandeel inwoners met een Nederlandse afkomst (40%) lager dan in heel gemeente Utrecht (64%). Dit komt voornamelijk omdat het aandeel inwoners met een Marokkaanse afkomst een stuk groter is: bijna een kwart van de inwoners in Overvecht heeft een Marokkaanse afkomst (24%); in heel gemeente Utrecht is dit 9 procent. Daarnaast is het aandeel inwoners met een Turkse afkomst ook iets groter in Overvecht (9%) dan in heel gemeente Utrecht (4%). In de subwijk Zambesidreef, Tigridreef is, van de vier subwijken, het aandeel inwoners met een Nederlandse afkomst het kleinst (33%). In subwijk Vechtzoom, Klopvaart is het aandeel inwoners met een Nederlandse afkomst het grootst (48%).

Figuur 7.1 Bevolkingsprognose voor Overvecht

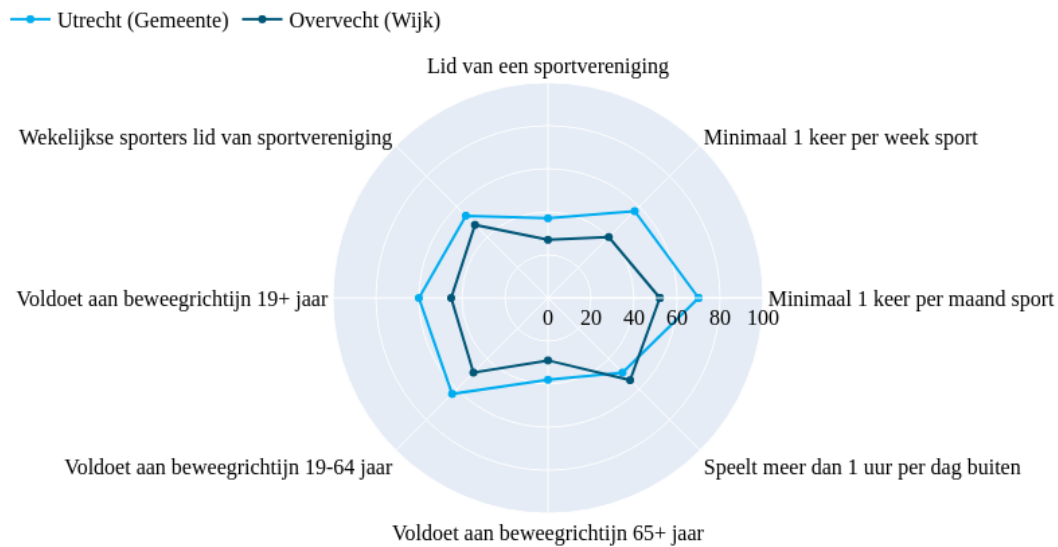

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 7.1 wordt de bevolkingsprognose van Overvecht naar leeftijdsgroepen getoond. Het aantal kinderen en jongeren (0-3 jaar, 4-11 jaar) zal in Overvecht naar verwachting de komende jaren iets dalen, om daarna langzaam weer toe te nemen naar het niveau van 2021. Het aandeel 65-74-jarigen en inwoners van 75 jaar en ouder zal wel toenemen, maar minder dan in andere wijken van gemeente Utrecht (Selten, Roy & Slob, 2020).

7.3 Beweeg- en sportgedrag

Figuur 7.2 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Overvecht (in procenten)

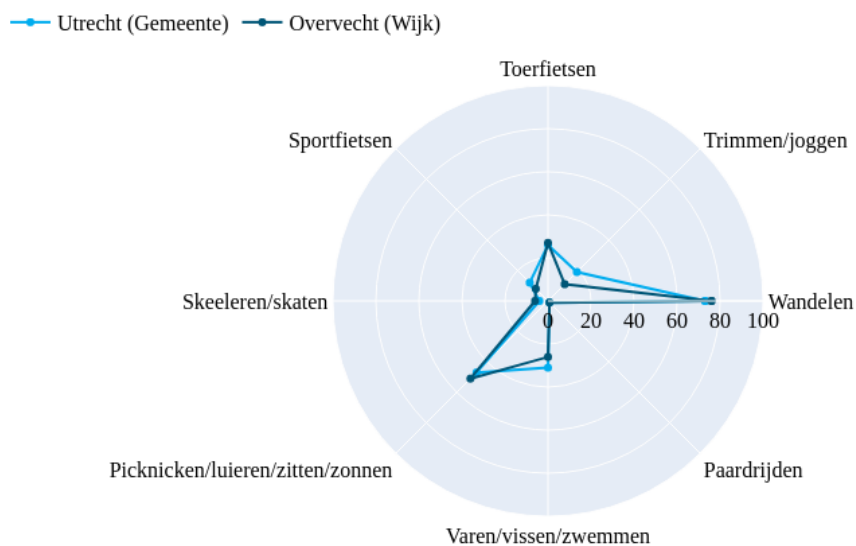

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 7.2 wordt het gemiddelde beweeg- en sportgedrag van de inwoners van Overvecht getoond. Inwoners van Overvecht bewegen en sporten gemiddeld minder dan in heel gemeente Utrecht. Op iedere parameter, met uitzondering van buitenspelen, wordt lager gescoord dan gemiddeld voor heel gemeente Utrecht. Dit zijn de meest opvallende bevindingen:

- In heel gemeente Utrecht sport 70 procent van de inwoners tenminste één keer per maand. In Overvecht doet slechts de helft van de inwoners dit (52%). In de subwijk Vechtzoom, Klopvaart wonen naar verhouding meer inwoners die tenminste één keer per maand sporten dan in de andere drie subwijken.
- In Overvecht is 27 procent van de inwoners lid van een sportvereniging. In heel gemeente Utrecht is dit 37 procent.
- In Overvecht voldoet een minder groot aandeel van de inwoners aan de beweegnorm dan in heel gemeente Utrecht.
- Wel speelt in Overvecht een ongeveer even groot aandeel van de inwoners tenminste één uur per dag buiten als in heel gemeente Utrecht.

Figuur 7.3 Profiel activiteiten buitenrecreatie voor Overvecht (percentage inwoners dat een activiteit doet)

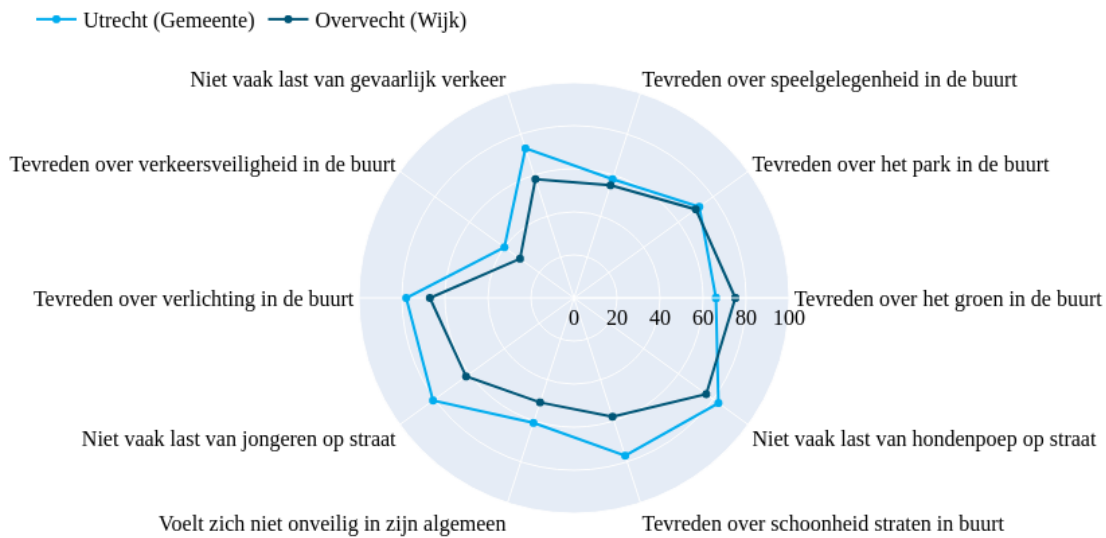
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Inwoners van Overvecht die gebruikmaken van een groengebied binnen de stad, gaan voornamelijk naar park de Gagel (50%), park de Watertoren (30%) en het Griftpark (24%). Deze parken zijn alle drie in de wijk of in de buurt van de wijk gelegen.

Wanneer zij buiten recreëren, kiezen inwoners van Overvecht iets minder vaak voor trimmen/joggen (11%, figuur 7.3) dan gemiddeld in gemeente Utrecht (19%). Daarnaast wordt er relatief weinig aan watersport (varen, vissen of zwemmen) gedaan.

7.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving

Figuur 7.4 Profiel waardering beweegvriendelijke omgeving voor Overvecht (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

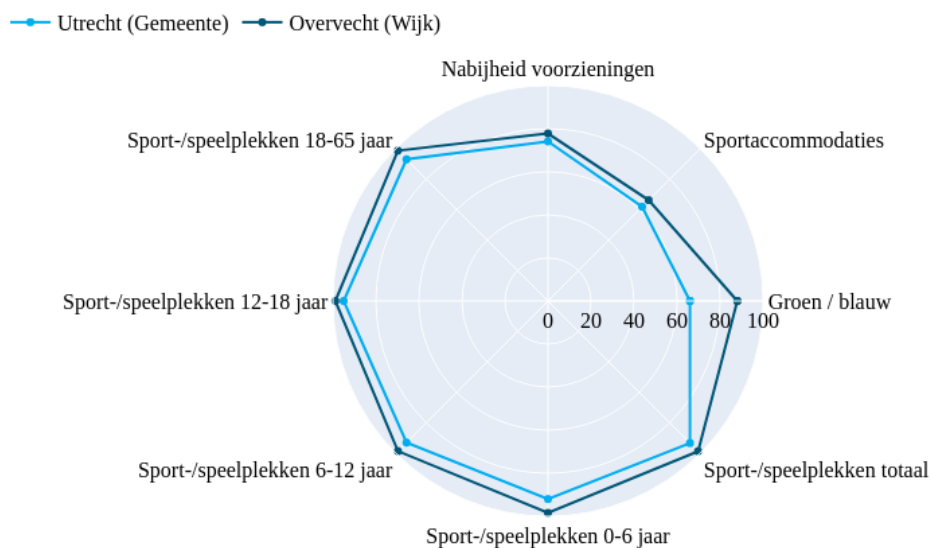
In figuur 7.4 wordt getoond hoe inwoners van Overvecht verschillende criteria beoordelen die van invloed kunnen zijn op de beweegvriendelijkheid van de omgeving. Op veel criteria scoort Overvecht lager dan gemiddeld in gemeente Utrecht. De punten die er het meest uitspringen zijn:

- Inwoners van Overvecht zijn een stuk minder tevreden over de schoonheid van de straten (58%) dan gemiddeld in gemeente Utrecht (77%). Het aandeel inwoners dat last heeft van hondenpoep op straat ligt in Overvecht (76%) wel dicht bij het aandeel in heel gemeente Utrecht (83%).
- In Overvecht heeft een groter aandeel van de inwoners last van jongeren op straat dan in Utrecht. 62 procent van de inwoners in Overvecht heeft niet vaak last van jongeren op straat, terwijl dit gemiddeld in de gemeente Utrecht 81 procent is.
- In het algemeen voelt een groter aandeel van de inwoners in Overvecht zich onveilig dan gemiddeld in Utrecht (51% voelt zich in het algemeen niet onveilig in Overvecht, 61% in Utrecht). Ook is het aandeel inwoners in Overvecht dat tevreden is over de verkeersveiligheid en niet vaak last heeft van gevaarlijk verkeer kleiner dan in heel gemeente Utrecht.
- Het aandeel inwoners in Overvecht dat tevreden is over het groen in de buurt (75%) is daarentegen wel hoger dan gemiddeld in gemeente Utrecht (66%). Daarnaast zijn ongeveer evenveel inwoners van Overvecht tevreden over de speelgelegenheid in de buurt als gemiddeld in gemeente Utrecht.
- Er zijn geen heel opvallende verschillen in de waardering waargenomen tussen de verschillende subwijken.

Gemiddeld over deze criteria scoort Overvecht 61,6. In Utrecht is dit gemiddeld 68,9. De gemiddelde waarde in Overvecht is vergelijkbaar met de waarden in West (62,3), Noordwest (61,5) en Zuidwest (61,8). Overvecht behoort daarmee tot de wijken met de laagste gemiddelde waarde.

7.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

Figuur 7.5 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Overvecht (in procenten)

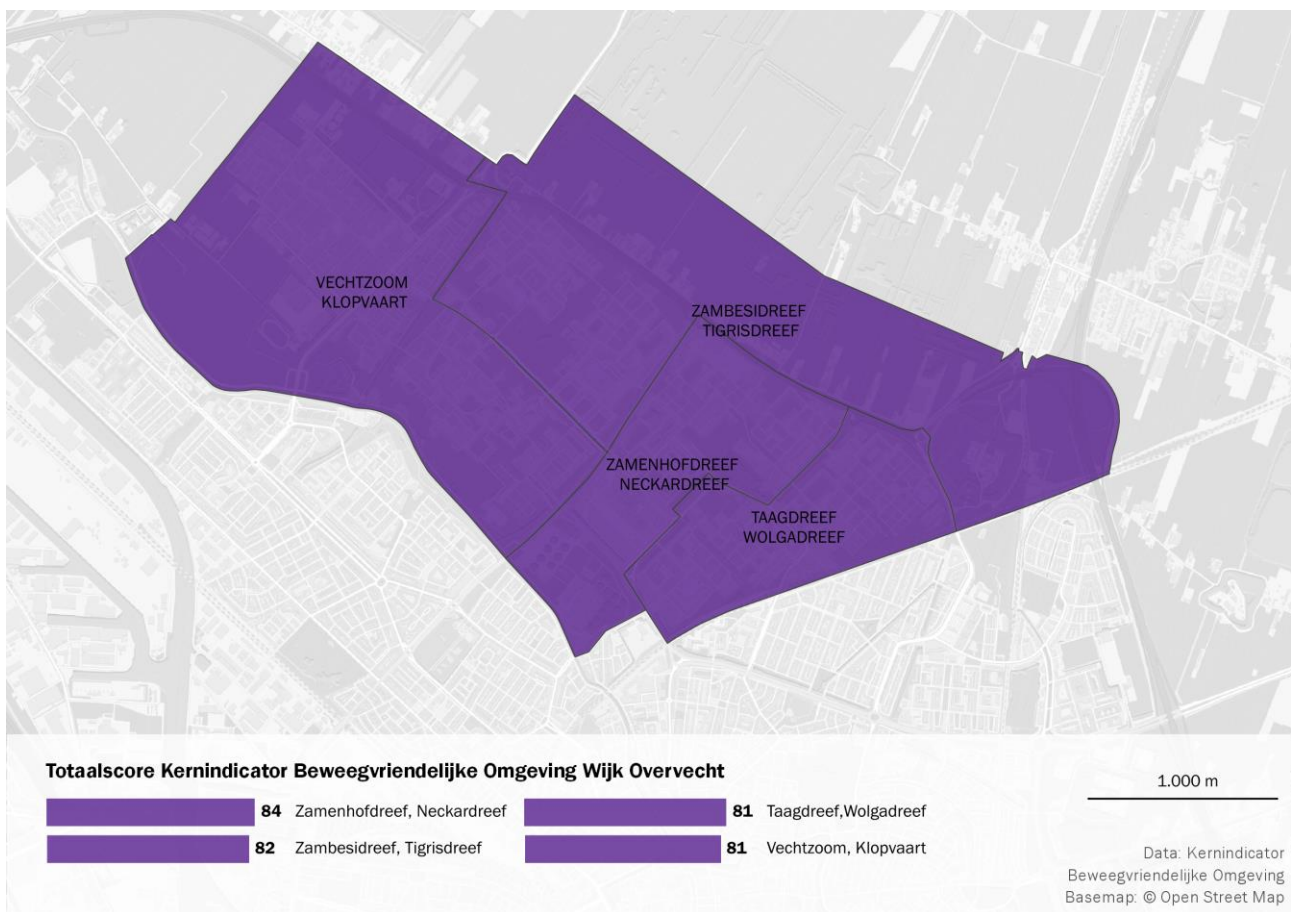
Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

Overvecht scoort op de deelindicatoren sportaccommodaties, speelplekken en nabijheid voorzieningen vrijwel gelijk aan de gemeente Utrecht als geheel (figuur 7.5). In (de buurt van) deze wijk is bovendien veel toegankelijk groen en/of blauw te vinden (parken en groen tussen woonblokken), wat resulteert in een score op de deelindicator groen/blauw van 88 procent. Gemiddeld scoort de gemeente 66 procent op deze deelindicator.

- 99 procent van de inwoners van Overvecht heeft een sport- of speelplek binnen bereik (te voet of met de fiets); hier zijn nauwelijks verschillen naar subwijken of doelgroepen.
- De subwijken vertonen geen grote verschillen op de scores voor de speelplekken en de sportaccommodaties.
- Alle subwijken in Overvecht scoren hoog op de aanwezigheid van groen/blauw. Subwijk Taagdreef, Wolgadreef heeft met 83 procent de laagste score van Overvecht, maar deze score is nog steeds (veel) hoger dan het gemeentelijk gemiddelde (66%). De overige drie subwijken behoren tot de top vijf best scorende subwijken in Utrecht op de deelindicator groen/blauw.
- Inwoners van de subwijken Vechtzoom, Klopvaart en Zamenhofdreef, Neckardreef hebben de minste diversiteit aan voorzieningen in de buurt en scoren iets lager dan gemiddeld in Utrecht. Taagdreef, Wolgadreef heeft daarentegen met een score van 82 procent veel verschillende voorzieningen in de directe omgeving van de inwoners.

De totaalscore op de kernindicator is 83 voor de wijk Overvecht en daarmee hoger dan de totaalscore voor de gemeente Utrecht (75). Subwijk Zamenhofdreef, Neckardreef heeft binnen deze wijk de hoogste score op de kernindicator (84), gevolgd door Zambezidreef, Tigrisdreef (82), Taagdreef, Wolgadreef (81) en Vechtzoom, Klopvaart (81) (figuur 7.6).

Figuur 7.6 Kaart bewegvriendelijke omgeving voor Overvecht

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

7.6 Inzicht in vraag en aanbod: groeps gesprekken

In een groeps gesprek met professionals die de wijk kennen is een beeld gevormd van het bewegen en sporten in de wijk. Daarbij is duiding en bevestiging gezocht van de resultaten van de beschikbare gegevens die hierboven zijn gepresenteerd en is nagegaan welk aanbod er in de wijk is voor bewegen in de openbare ruimte, waar veel bewogen wordt (hotspots) en waar opvallend weinig bewogen wordt (coolspots).

Algemeen

Uit het groeps gesprek kwam naar voren dat de meeste deelnemers van mening zijn dat er in Overvecht andere behoeften zijn als het om sporten en bewegen gaat dan in de meeste Utrechtse wijken. Een groot aantal kinderen en jongeren weet de weg naar georganiseerd sportaanbod niet te vinden of heeft niet de financiële middelen om lid te worden van een sportvereniging. Meer dan in andere wijken zou de focus in Overvecht moeten liggen op georganiseerd sportaanbod in de buitenruimte en het betrekken van jongeren en kinderen bij dit aanbod. Uit de Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving blijkt dat de mogelijkheden er in fysieke zin zijn (figuur 7.5), waarmee de wijk een goede ‘hardwarematige basis’ heeft om vanuit te vertrekken.

Verkeersveiligheid

Het thema verkeersveiligheid werd in het gesprek van Overvecht veelvuldig genoemd. De infrastructuur van de wijk nodigt uit tot (te) hard rijden, waardoor bepaalde wegen als barrières worden ervaren (zie ook figuur 7.7, coolspots 1 en 8). De randweg aan de noordelijke kant van de wijk vormt daarbij een barrière om gebruik te maken van het buitengebied. Er is een fietsbrug over de weg, maar doordat je maar op één plek de weg over kunt steken, wordt de weg nog steeds als barrière ervaren. Een betere, veilige verbinding met Park Ruigenhoek - waar gewerkt wordt aan een nieuwe pumptrack (figuur 7.7, coolspot 9) - zou een positief effect kunnen hebben op dit deel van de wijk.

Samenhangend met het thema verkeersveiligheid is dat er in Overvecht een autocultuur heerst. Kinderen worden bijvoorbeeld vaak met de auto naar school gebracht. Dit nodigt niet uit tot meer bewegen.

Sociale veiligheid

Naast verkeersveiligheid speelt sociale veiligheid een belangrijke rol in de wijk. Zo merken de verschillende partners in de wijk dat de opkomst van tienermeiden bij georganiseerd sportaanbod relatief hoog is als het rustig is (bijvoorbeeld door slecht weer). Als het drukker is, blijven ze weg, omdat ze niet gezien willen worden. Het bereiken van deze doelgroep kost veel inzet. Het kan daarom goed zijn om samen met hen na te denken over wat goede plekken zouden kunnen zijn en bij welke sporten/activiteiten ze graag betrokken willen zijn.

Bij VV De Dreef is een traject gestart om meidenvoetbal aan te bieden. Deze plek heeft veel potentie vanwege het georganiseerde aanbod van meerdere partners (figuur 7.7, aanbod 4), maar verbeteringen in de buitenruimte zijn hier nog wel gewenst (figuur 7.7, coolspot 6). Zo kunnen de handbalvelden beter gebruikt worden (figuur 7.7, coolspot 4) en is onderhoud van de baskets aan de Drielenborchdreef nodig.

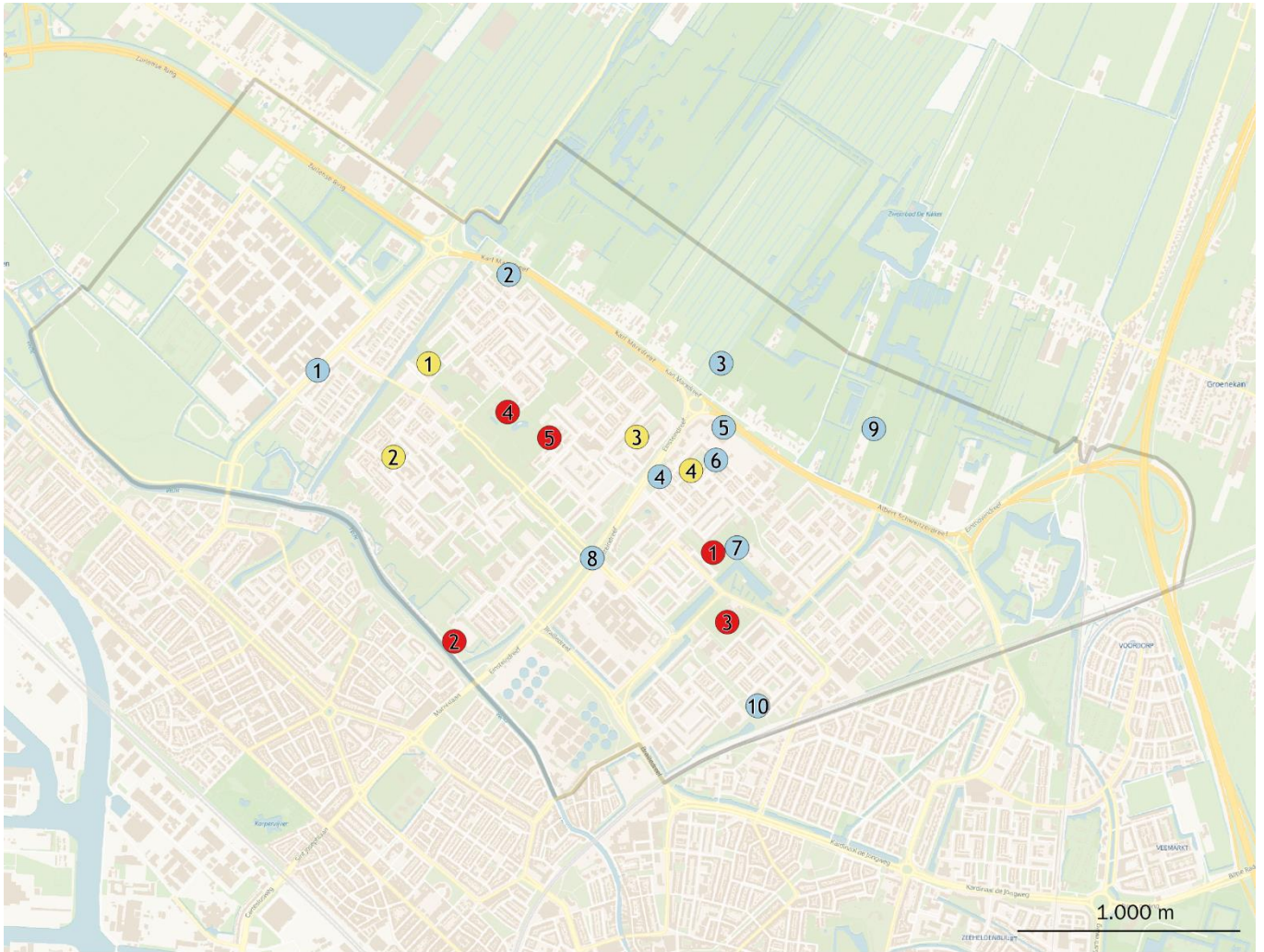
Sport- en speelplekken

De deelnemers aan dit onderzoeksgesprek geven aan dat de wijk relatief veel sport- en speelplekken heeft. Dit bevestigt het beeld dat de Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving geeft. Van die plekken wordt wisselend gebruik gemaakt (figuur 7.7, coolspot 10). Als er georganiseerd aanbod is, komt een vaste groep kinderen wel, maar deze kinderen komen niet zodra er niets georganiseerd wordt. Meer georganiseerd aanbod kan helpen, maar de uitdaging is om een bredere doelgroep bij het aanbod te betrekken. Dit kan ook helpen om bepaalde sport- en speelplekken meer bekendheid te geven onder bewoners.

Park Watertoren vormt een goed voorbeeld van een sport- en speelplek met veel potentie (figuur 7.7, hotspot 3 en coolspot 7). Momenteel wordt gewerkt aan een visie voor verbetering van het park. Het heeft al een voetbal- en tennisveld, maar deze velden worden niet veel gebruikt, omdat ze ouderwets en onaantrekkelijk zijn. Zo vinden veel jongeren de Cruyff Courts aantrekkelijker om te voetballen. Mogelijk zou dit een goede plek kunnen zijn voor een natuurlijke speelplaats, maar de vraag is wel of dit aansluit bij de wensen van de bewoners. Daarnaast wordt gekeken naar de Ivoordreef als mogelijke nieuwe plek voor Urban Sports. Dit is echter nog niet definitief en ook hier is de vraag of dit aansluit bij de wensen van de bewoners.

Het zou goed zijn om te overwegen een centraal opslagpunt voor sport- en spelmaterialen te realiseren. Dit sluit aan bij de wensen van de uitvoerende partners in de wijk, maar ook bij het feit dat er in de wijk relatief veel kinderen en jongeren zijn die niet de financiële middelen hebben om zelf dit soort materialen aan te schaffen. Een voorbeeld dat in deze context genoemd werd, is de Gamebox in het Griftpark.

Figuur 7.7 Uitwerking van groepsgeprek van de wijk Overvecht

OVERVECHT | Uitwerking onderzoeksgesprek | Datum: 01 - 06 - 2021

● Sport- en beweegaanbod

- 1 Sportplekken. Sportaanbod JOU en Lareej.
- 2 Voetbalkooi Japuradreef/Agavedreef. Aanbod voetbal van JOU en SU.
- 3 Sportaanbod van JOU.
- 4 De Dreef. Aanbod van Leger des Heils en street sports.

● Sport- en beweeghotspots

- 1 Speeltuin Park de Watertoren.
- 2 Vechtzoom.
- 3 Playground de Watertoren. Mooie plek. Samenwerking om fysieke en sociale veiligheid te verbeteren.
- 4 Speeltuin en stadsboerderij de Gagel.
- 5 Sportcontainer. Wordt door SU gebruikt.

● Sport- en beweegcoolspots

- 1 Fransiscusdreef. Wordt als barriere ervaren.
- 2 Plek met potentie. Een beetje een uithoek, maar wel een leuke plek.
- 3 Buitengebied. Wordt steeds meer gebruikt. Weg vormt nog wel een barriere.
- 4 Handbalvelden naast de Dreef. Hebben veel potentie.
- 5 Nieuwe Urban Dance Ground. Plannen voor nieuwe dance ground.
- 6 De Dreef. De Dreef heeft veel potentie, maar de buitenruitme is erg kaal.
- 7 Park de Watertoren. Voetbalveld en tennisveld worden weinig gebruikt.
- 8 Doorgaande wegen. Vormen belangrijke barrieres in de wijk.
- 9 Park Ruigenhoek. Heeft veel potentie. Wordt een nieuwe pumptrack aangelegd.
- 10 Basisscholen/buurthuis. Plekken worden niet goed benut. Liggen veel meer mogelijkheden.

8. Noordoost

8.1 Krachten en kansen voor Noordoost

De waardering van de verschillende factoren in Noordoost is hoger dan gemiddeld in gemeente Utrecht. Daarnaast sporten naar verhouding meer inwoners en voldoen meer inwoners van 65 jaar en ouder aan de beweegrichtlijn. Hiernaar gekeken lijkt Noordoost een van de meest beweegvriendelijke wijken van Utrecht, waar inwoners ook relatief actief zijn.

Ondanks de hoge waardering van factoren die onderdeel uitmaken van een beweegvriendelijke omgeving scoort Noordoost gemiddeld op de KBO. Vooral in de subwijken Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt en Votulast is relatief weinig recreatief groen en recreatief water aanwezig. In Tuindorp, Voordorp zijn ten opzichte van de rest van Utrecht relatief weinig speelplekken voor de basisschoolleeftijd bereikbaar binnen een straal van 200 meter, terwijl hier relatief gezien evenveel kinderen in deze leeftijdscategorieën wonen als in de rest van Utrecht. De waardering van de speelgelegenheid in deze subwijk is wel hoger dan het gemiddelde van Utrecht.

De uitdaging in Noordoost is andersoortig dan in veel andere wijken. De druk op de openbare ruimte is groot. Het Griftpark wordt zeer veel gebruikt en hier wordt overlast ervaren. Activiteiten die daar plaatsvinden, zoals bootcampen, wandelen en skaten, trekken relatief veel bewoners van andere wijken.

Aanknopingspunten voor verbetering

De buitenruimte in Noordoost wordt goed gebruikt. Misschien wel te goed. Vooral in het Griftpark leidt dat tot conflicten en overlast. Het belangrijkste aandachtspunt voor deze wijk is spreiding van activiteiten. Dat kan in eerste instantie gedaan worden door instructeurs van bootcampclubs te vragen aanbod op andere plekken te ontwikkelen. Daarnaast zou nagegaan kunnen worden of hier aanvullende faciliteiten, zoals een calisthenicspark, geplaatst kunnen worden.

Parallel is het aan te bevelen om onderzoek te doen naar de gebruikers van het Griftpark: waar komen zij vandaan en waarom komen ze naar het Griftpark? Is er in naburige wijken een tekort aan dergelijke plekken? Zo wordt in paragraaf 10.6 genoemd dat het Griftpark een potentiële 'uitwijkplek' kan zijn voor bewoners van de binnenstad.

8.2 Demografische kenmerken

Tabel 8.1 Demografische samenstelling (2020) wijk Noordoost (in aantallen en procenten)

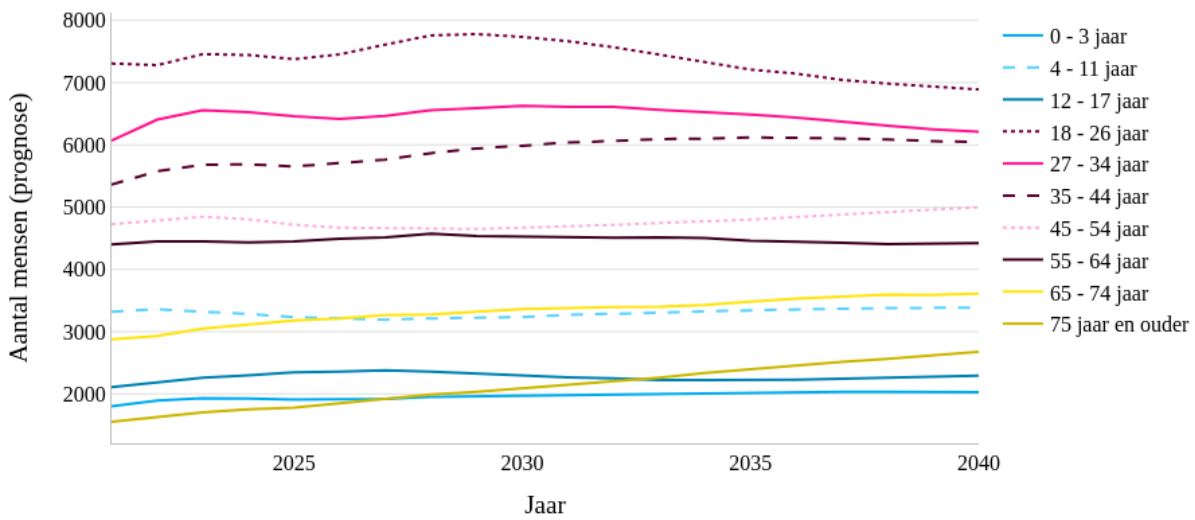
	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	1.861	5
	4-11 jaar	3.310	8
	12-17 jaar	2.086	5
	18-34 jaar	13.645	34
	35-64 jaar	14.518	37
	65-74 jaar	2.712	7
	75 jaar en ouder	1.561	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	30.416	77
	Marokkaanse afkomst	799	2
	Turkse afkomst	414	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	766	2
	Overig niet-westerse afkomst	2.109	5
	Overig westerse afkomst	5.189	13
Totaal	39.693	100	

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In tabel 8.1 wordt de demografische samenstelling van de wijk Noordoost getoond. De leeftijdsopbouw in Noordoost is vergelijkbaar met de leeftijdsopbouw van heel gemeente Utrecht. Er zijn ook weinig verschillen te zien tussen de leeftijdsopbouw van de drie subwijken van Noordoost (bijlage A12, A13 en A14).

In Noordoost is het aandeel inwoners met een Nederlandse afkomst (77%) hoger dan in heel gemeente Utrecht (64%). Het aandeel inwoners met een niet-westerse afkomst (Marokkaans, Turks, Surinaams en overig niet-westers) is lager in Noordoost dan in heel gemeente Utrecht. Ook hier zijn weinig verschillen te zien tussen de drie subwijken van Noordoost.

Figuur 8.1 Bevolkingsprognose voor Noordoost

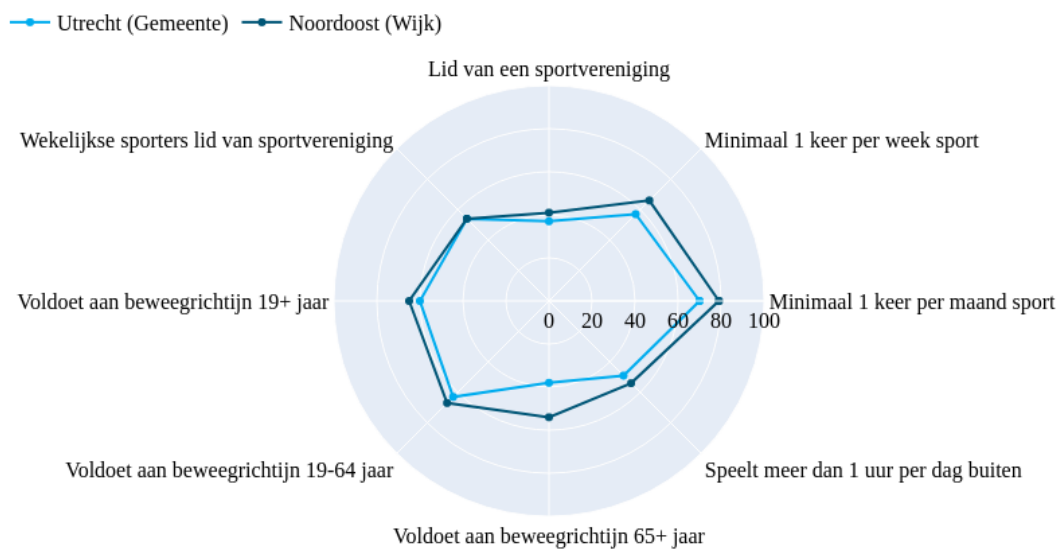

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 8.1 wordt de bevolkingsprognose van Noordoost per leeftijdsgroep getoond. In tegenstelling tot Utrecht als geheel zal de bevolking van Noordoost de komende jaren maar weinig toenemen (Selten, Roy & Slob, 2020). Het aantal inwoners van 18 tot 26 jaar zal zelfs afnemen.

8.3 Beweeg- en sportgedrag

Figuur 8.2 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Noordoost (in procenten)

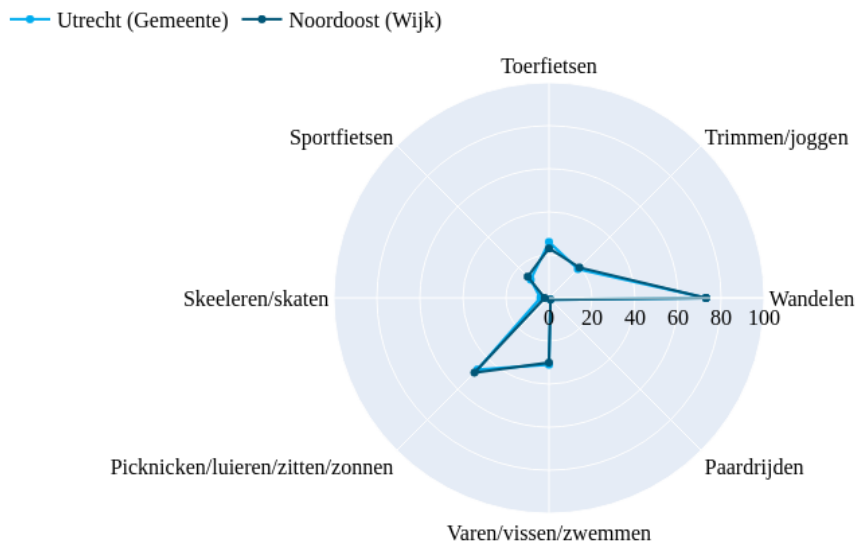

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 8.2 wordt het beweeg- en sportgedrag getoond voor inwoners in Noordoost en heel gemeente Utrecht. De dingen die opvallen voor Noordoost zijn:

- Het aandeel inwoners van Noordoost dat minimaal één keer in de week (66%) of één keer in de maand (79%) sport is groter dan het aandeel in heel gemeente Utrecht (respectievelijk 57% en 70%), maar het aandeel inwoners van Noordoost dat lid is van een sportvereniging is ongeveer gelijk aan het aandeel in heel gemeente Utrecht.
- In Noordoost voldoen naar verhouding meer inwoners van 65 jaar en ouder aan de beweegrichtlijn (54%) dan in heel gemeente Utrecht (38%).
- Het sport- en beweeggedrag in de verschillende subwijken is ongeveer gelijk.

Figuur 8.3 Profiel activiteiten buitenrecreatie voor Noordoost (percentage inwoners dat een activiteit doet)

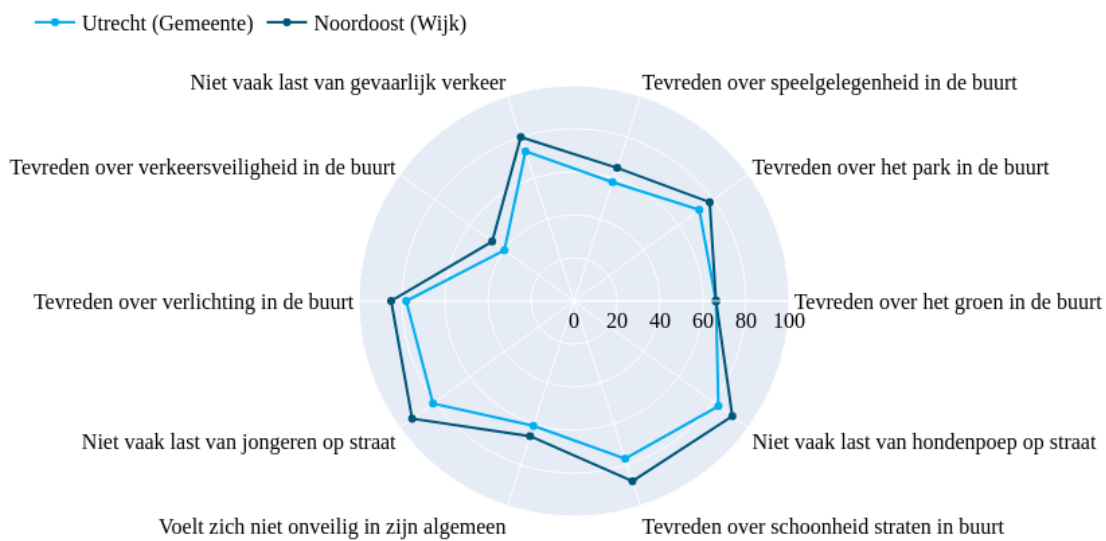
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Inwoners van Noordoost die gebruikmaken van groengebieden binnen de stad, gaan voornamelijk naar het Griftpark (81%), het Wilhelminapark (38%) en park Voorveldse Polder (27%). Deze drie parken zijn alle drie in of rondom de wijk gelegen.

Van de inwoners van Noordoost die buiten recreëren kiezen even grote aandelen als in heel gemeente Utrecht voor verschillende activiteiten (figuur 8.3).

8.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving

Figuur 8.4 Profiel waardering beweegvriendelijke omgeving voor Noordoost (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

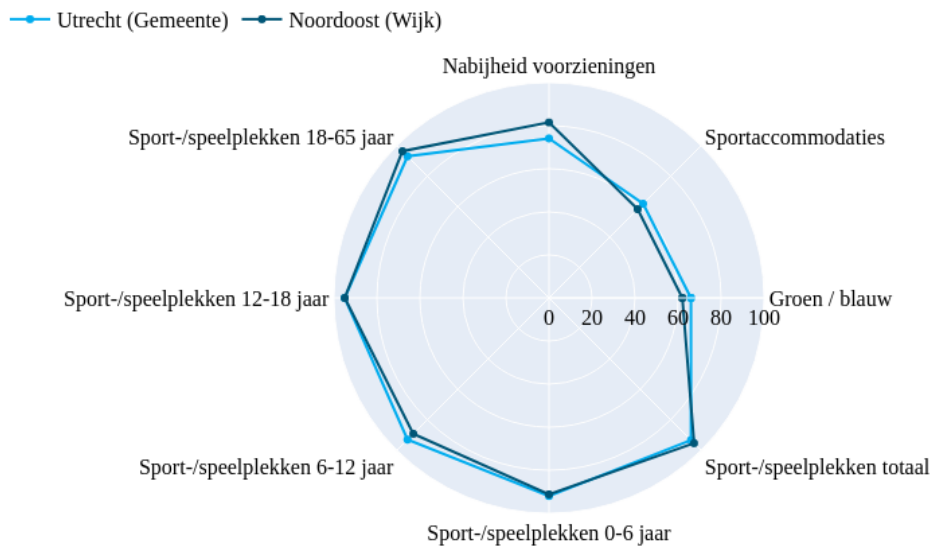
In figuur 8.4 wordt getoond hoe inwoners uit Noordoost en heel gemeente Utrecht verschillende criteria waarderen die van invloed kunnen zijn op de beweegvriendelijkheid van de omgeving. Noordoost scoort op bijna alle criteria (iets) hoger dan gemiddeld in gemeente Utrecht. De punten die er het meest uitspringen zijn:

- Naar verhouding zijn meer inwoners van Noordoost tevreden over de schoonheid van de straten in de buurt (88%) dan in heel gemeente Utrecht (77%).
- Het aandeel inwoners in Noordoost dat last heeft van jongeren op straat is lager dan het aandeel inwoners in heel gemeente Utrecht. In Noordoost heeft 93 procent van de inwoners niet vaak last van jongeren op straat; in heel gemeente Utrecht is dit 81 procent.
- Het aandeel inwoners dat tevreden is over het groen in de buurt is in Noordoost gelijk aan het aandeel in heel gemeente Utrecht (beide 66%).
- In Noordoost is het aandeel inwoners dat zich in het algemeen niet onveilig voelt en dat geen last heeft van gevaarlijke verkeerssituaties iets hoger dan in heel gemeente Utrecht, maar deze verschillen zijn heel klein.
- Er zijn geen duidelijke verschillen waar te nemen tussen de verschillende subwijken van Noordoost.

Gemiddeld over al deze criteria komt er voor Noordoost een waarde uit van 75,0. De gemiddelde waarde voor heel gemeente Utrecht is 68,9. Noordoost scoort met deze waarde vergelijkbaar met de wijken Oost (75,6), Leidsche Rijn (74,8) en Vleuten-De Meern (74,3). Deze vier wijken hebben de hoogste gemiddelde waarde van alle wijken in Utrecht.

8.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

Figuur 8.5 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Noordoost (in procenten)

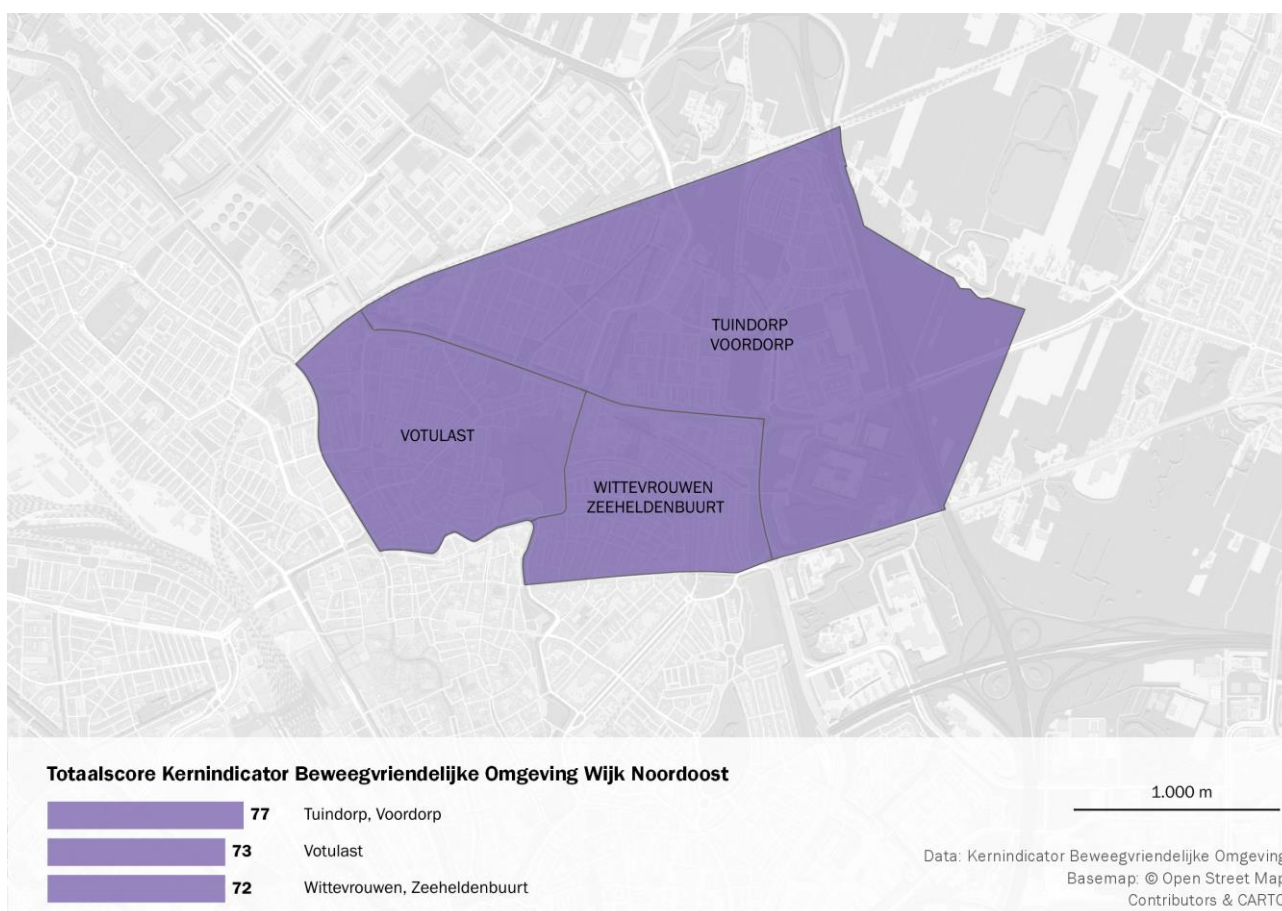
Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

De wijk Noordoost scoort op de deelindicatoren sportaccommodaties, speelplekken en groen/blauw vrijwel gelijk aan het gemeentelijk gemiddelde (figuur 8.5). Op de nabijheid van voorzieningen scoort de wijk Noordoost met 81 procent hoger dan de gehele gemeente (74%).

- 95 procent van de inwoners van de wijk Noordoost heeft een bereikbare sport- of speelplek voor zijn of haar doelgroep (te voet of met de fiets). Vergeleken met de rest van Utrecht zijn in de subwijk Tuindorp, Voordorp relatief weinig sport- en speelplekken bereikbaar, vooral voor de basisschoolleeftijd: 84 procent van de inwoners heeft een speelplek voor 0-6 jaar bereikbaar binnen 200 meter en 81 procent van de inwoners heeft een speelplek voor 6-12-jarigen binnen 200 meter.
- Subwijk Votulast (49%) heeft minder verschillende typen sportaccommodaties bereikbaar dan de andere subwijken in Noordoost (60% en 67%).
- De subwijken Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt (49%) en Votulast (53%) hebben relatief weinig groen en/of blauw in de buurt. Subwijk Tuindorp, Voordorp heeft daarentegen veel groen en/of blauw, wat resulteert in een score van 79 procent op deze deelindicator.
- Noordoost scoort als geheel relatief hoog op de nabijheid van voorzieningen; subwijk Tuindorp, Voordorp heeft de minste voorzieningen in de directe omgeving, maar de score (73%) is nog steeds nagenoeg gelijk aan de gemiddelde gemeentelijke score (74%).

De totaalscore op de kernindicator is 75 voor de wijk Noordoost en daarmee gelijk aan de totaalscore voor de gemeente Utrecht. Subwijk Tuindorp, Voordorp heeft binnen deze wijk de hoogste score op de kernindicator (77), gevolgd door Votulast (73) en Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt (72) (figuur 8.6).

Figuur 8.6 Kaart bewegvriendelijke omgeving voor Noordoost

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

8.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken

In een groepsgesprek met professionals die de wijk kennen is een beeld gevormd van het bewegen en sporten in de wijk. Daarbij is duiding en bevestiging gezocht van de resultaten van de beschikbare gegevens die hierboven zijn gepresenteerd en is nagegaan welk aanbod er in de wijk is voor bewegen in de openbare ruimte, waar veel bewogen wordt (hotspots) en waar opvallend weinig bewogen wordt (coolspots).

Algemene punten

In Noordoost wordt relatief veel bewogen en gesport. Waar in andere wijken het gebruik van de openbare ruimte gestimuleerd kan worden, is in Noordoost het probleem dat er relatief veel druk op de openbare ruimte wordt ervaren. Daarom moeten er scherpe keuzes gemaakt worden, zodat er ruimte blijft voor verschillende activiteiten in de openbare ruimte. Spreiding van activiteiten over verschillende parken en sportplekken werd daarom veel besproken. Daarnaast weten veel bewoners in de wijk de weg goed te vinden naar de verschillende gemeentelijke instanties. Initiatieven komen daarom relatief snel van de grond.

Druk op de openbare ruimte

Het Griftpark wordt zeer intensief gebruikt door verschillende groepen bewoners en voor verschillende activiteiten (figuur 8.7, aanbod 2, hotspot 4). Met name bootcampen, wandelen en skaten zijn populaire activiteiten. Deze activiteiten trekken relatief veel bewoners uit andere wijken. De druk op de openbare ruimte leidt tot conflicten tussen verschillende groepen gebruikers. Zo ervaren bewoners en andere gebruikers (geluids)overlast van bootcampclubs. Verschillende oplossingen voor de overlast werden besproken, zoals afspraken met de verschillende aanbieders, tijdsloten en spreiding van activiteiten. Vanwege de beperkte openbare ruimte in de wijk was de consensus dat het vooral van belang is om bestaande plekken te verbeteren en niet te investeren in het aanleggen van nieuwe plekken.

Spreiding van activiteiten in de openbare ruimte

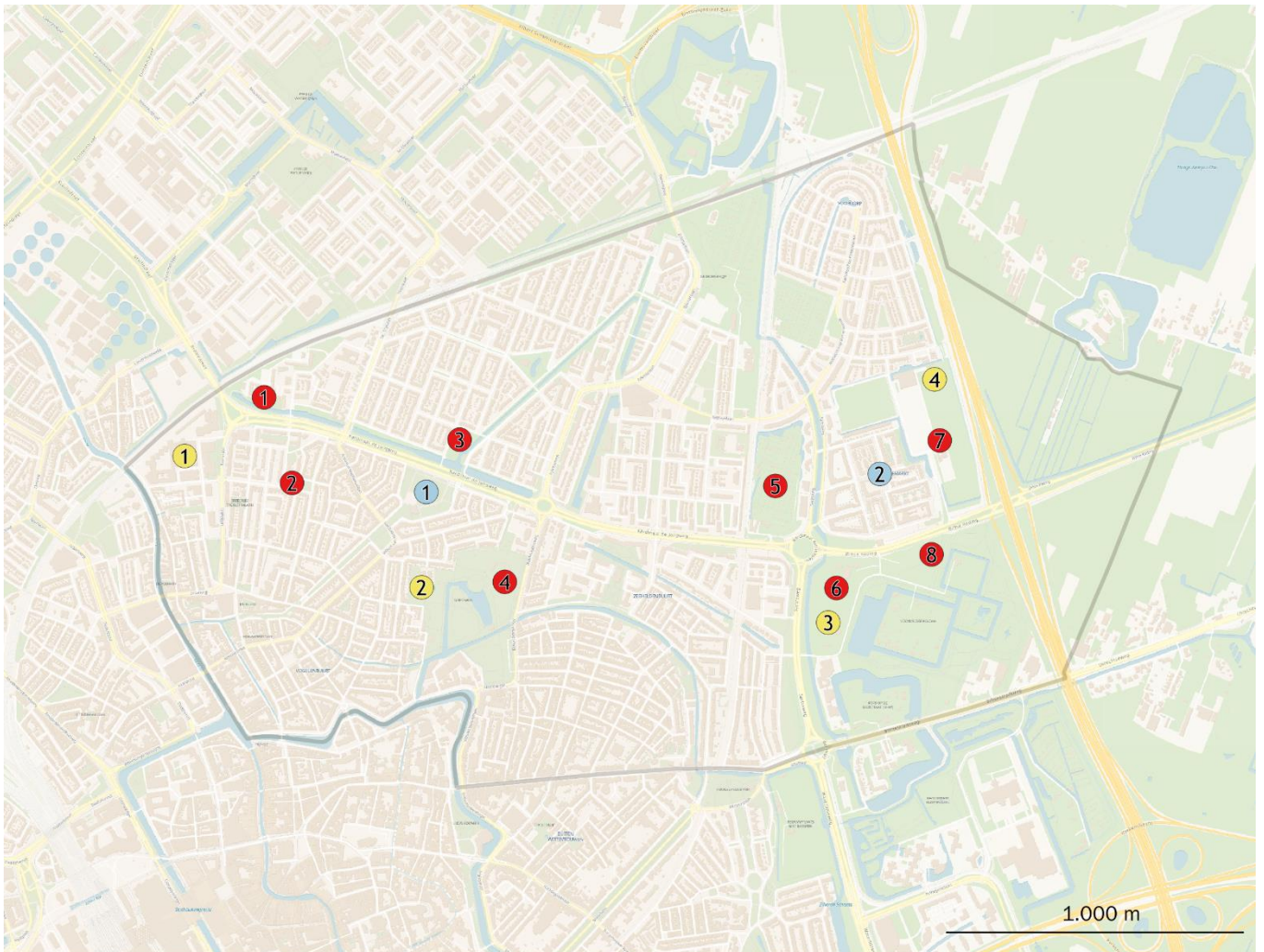
Omdat binnen de wijk veel druk op de openbare ruimte wordt ervaren, werd er veel gesproken over spreiding van activiteiten over meerdere locaties. Een van de locaties die werd besproken is het Majoor Bosshardtplantsoen (figuur 8.7, coolspot 1). Doordat de woningen hier wat verder weg liggen van het park, zal wellicht minder overlast ervaren worden als hier gesport/bewogen wordt. De professionals vroegen zich tijdens het gesprek af of er mogelijkheden zijn om bootcampclubs te verleiden naar dit park te gaan op drukke momenten. Eventueel zou er een skateplek of een calisthenicsplek gerealiseerd kunnen worden. Het basketbalveldje wordt al wel regelmatig gebruikt door jongeren, maar door er een diversere plek van te maken, zou het plantsoen beter benut kunnen worden.

Er is in de wijk veel behoefte aan calisthenicsplekken. Tegelijkertijd is er discussie over hoe goed de bestaande plekken gebruikt worden. Niet alle plekken worden even goed gevonden en gebruikt. Dit geldt ook voor verschillende kleinere groenstroken in de wijk, die wellicht beter benut kunnen worden.

Wandelen

Wandelen is een populaire activiteit in de wijk (figuur 8.7, hotspot 5 en 6). Er worden meerdere soorten wandelroutes aangeboden: er zijn onder andere speciale natuurwandelroutes en kunstwandelroutes. ZIMIHC heeft bijvoorbeeld een kunstwandelroute geïnitieerd door de wijk. Daarnaast organiseert USV Hercules een aanbod voor ouderen genaamd 'derde helft', waarbij ouderen samenkomen en, naast ander aanbod, de mogelijkheid krijgen om gezamenlijk te wandelen. Van al deze wandelroutes en -initiatieven wordt goed gebruik gemaakt. Bovendien spreken ze een oudere doelgroep aan die in ander aanbod minder naar voren komt. Met het oog op vergrijzing en demografische ontwikkelingen is dit een interessant voorbeeld. De vraag is wel in hoeverre deze vorm van aanbod op de langere termijn succesvol is in het stimuleren van bewegen. De tuinparken zijn populaire wandelplekken. Dit zijn mooie groene stukken waar ook veel activiteiten worden georganiseerd.

Figuur 8.7 Uitwerking van groeps gesprek van de wijk Noordoost

NOORDOOST | Uitwerking onderzoeksgesprek | Datum: 26 - 05 - 2021

● Sport- en beweegaanbod

- 1 Zwemaanbod. Van den Hoevenkliniek.
- 2 Griftpark. Verschillende bootcampclubs.
- 3 Paardrijden/tennis/voetbal.
- 4 Harcules en Sporting 70.

● Sport- en beweeghotspots

- 1 Nieuw calisthenicstoestel. Wordt veel gebruikt.
- 2 Willem van Abcoudeplein. Heel populair onder kinderen.
- 3 Lubrovdje. Sportterrein en speeltuin worden goed gebruikt.
- 4 Griftpark. Wordt heel veel gebruikt door verschillende doelgroepen.
- 5 Verschillende parken. Wordt veel gewandeld.
- 6 Populaire wandel- en hardlooperoute.
- 7 Sportverenigingen.
- 8 Sporttoestellen. Worden goed gebruikt.

● Sport- en beweegcoolspots

- 1 Majoor Bosshardtplantsoen. Kan meer gebruik van worden gemaakt. Halfpipe is te moeilijk.
- 2 Veemarkt. Nieuwe wijk. Ligt naast de sportvelden, maar zelf weinig mogelijkheden.

9. Oost

9.1 Krachten en kansen voor Oost

Oost scoort op de verschillende deelindicatoren van de KBO ongeveer gelijk aan heel gemeente Utrecht, behalve op speelplekken - daarop scoort de wijk Oost aanzienlijk lager dan gemiddeld. Een groot deel van de verklaring ligt in de subwijk Wilhelminapark, Rijnsweerd, waar de bereikbaarheid van sport- en speelplekken laag is, vooral voor sportplekken voor volwassenen. Gezien de relatief grote en groeiende populatie jongvolwassenen (18-34 jaar) ligt hier wellicht een kans om de omgeving nog beweegvriendelijker te maken. Professionals beamen dat de speelplekken vooral gericht zijn op de kinderen en dat er minder aanbod is voor jongeren. Tegelijkertijd worden sporttoestellen nabij de Oosterspoortbaan intensief gebruikt en is het daar soms te druk. Urban Sports is een opkomende trend in de wijk.

De waardering voor de verschillende wijkfactoren is positiever dan gemiddeld in gemeente Utrecht, en er wordt meer gesport en voldaan aan de beweegrichtlijnen. In Oost wonen veel studenten. Van hoogopgeleide jongvolwassenen is bekend dat ze gemiddeld genomen meer sporten en vaker aan de beweegrichtlijn voldoen.

De relatief hoge waardering van de openbare ruimte laat zien dat de inrichting van de openbare ruimte in de wijk goed aansluit bij deze doelgroep. Daarbij moet aangetekend worden dat de waardering van sportplekken voor volwassenen niet gemeten is, terwijl dat wel een aspect is waar wat minder goed op gescoord wordt. Naar de toekomst toe zal de groep jongvolwassenen toenemen in Oost. Het is van belang om bij de inrichting van de openbare ruimte oog te hebben voor de sport- en beweegvoorkeuren van deze groep; denk aan watersporten en duursporten zoals hardlopen, maar ook aan opkomende fitnessstrends zoals calisthenics.

Aanknopingspunten voor verbetering

In Oost wordt relatief veel bewogen, biedt de omgeving meer kansen om te bewegen dan gemiddeld en wordt de beweegvriendelijke omgeving relatief goed gewaardeerd. Het voornaamste verbeterpunt in Oost is dat er relatief weinig plekken om te bewegen en sporten zijn voor jongeren en jongvolwassenen, terwijl dit een relatief grote en groeiende doelgroep is.

Urban Sports is in dat opzicht een kans. Professionals noemen het Lodewijk Napoleonplantsoen als plek waar mogelijkheden liggen om sporttoestellen te plaatsen of iets met Urban Sports te doen (bijvoorbeeld 3x3 basketbal). Op deze plek zijn al verschillende wijkpartners actief en komen jongeren graag. Daarmee kan de drukte bij de sporttoestellen bij de Oosterspoortbaan mogelijk afnemen.

9.2 Demografische kenmerken

Tabel 9.1 Demografische samenstelling (2020) wijk Oost (in aantallen en procenten)

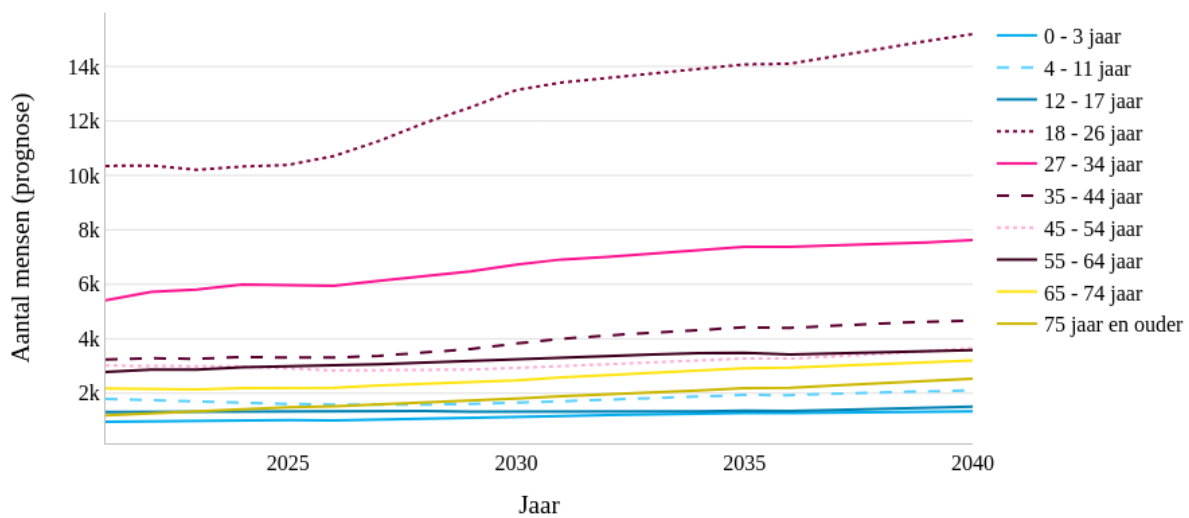
	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	963	3
	4-11 jaar	1.851	6
	12-17 jaar	1.266	4
	18-34 jaar	15.670	49
	35-64 jaar	9.112	28
	65-74 jaar	2.105	7
	75 jaar en ouder	1.161	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	23.436	73
	Marokkaanse afkomst	460	1
	Turkse afkomst	208	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	569	2
	Overig niet-westerse afkomst	2.102	7
	Overig westerse afkomst	5.353	17
Totaal	32.128	100	

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In tabel 9.1 wordt de demografische samenstelling van de wijk Oost getoond. In Oost is het aandeel 18-34-jarigen (49%) aanzienlijk hoger dan in de hele gemeente Utrecht (34%). Het aandeel 35-64-jarigen is daarentegen juist lager in Oost (28%) dan in heel gemeente Utrecht (26%). Deze twee verschillen zijn het grootst in subwijk Wilhelminapark, Rijsweerd. Hier is 53 procent van de inwoners 18 tot 34 jaar en 24 procent van de inwoners 35 tot 64 jaar. Er wonen in Oost naar verhouding ook minder kinderen en jongeren (0-17 jaar) (13%) dan in heel gemeente Utrecht (20%).

Het aandeel inwoners met een Nederlandse afkomst is in Oost een stuk groter (73%) dan in heel gemeente Utrecht (64%). In Oost is het aandeel inwoners met een niet-westerse afkomst erg laag.

Figuur 9.1 Bevolkingsprognose voor Oost

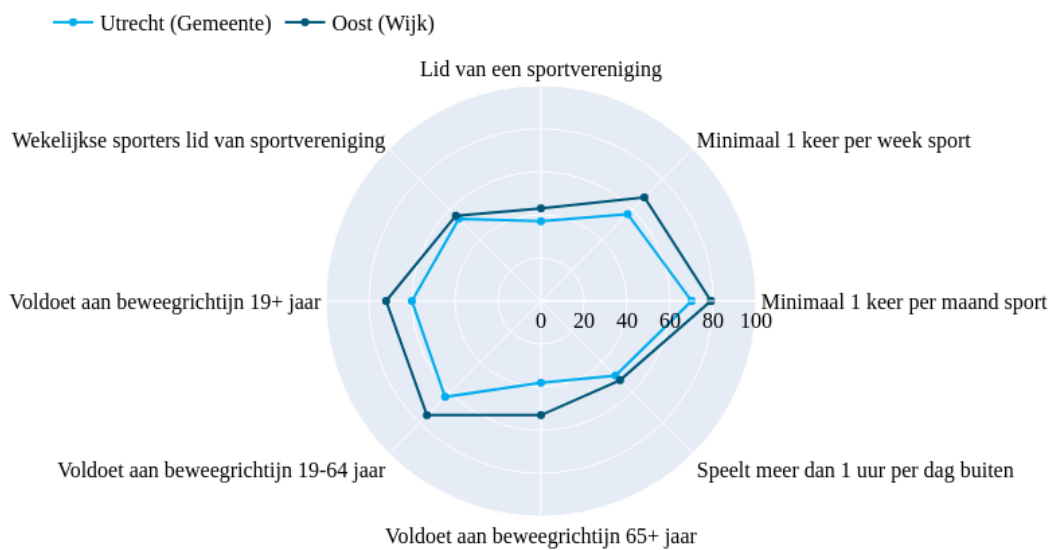

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 9.1 wordt de bevolkingsprognose per leeftijdsgroep voor Oost getoond. In Oost wonen veel studenten, vanwege het Utrecht Science Park en het University College. Op het Utrecht Science Park en in het aangrenzende Rijnsweerd is nieuwbouw gepland, waardoor de groep 18-26-jarigen nog meer zal toenemen (Selten, Roy & Slob, 2020).

9.3 Beweeg- en sportgedrag

Figuur 9.2 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Oost (in procenten)

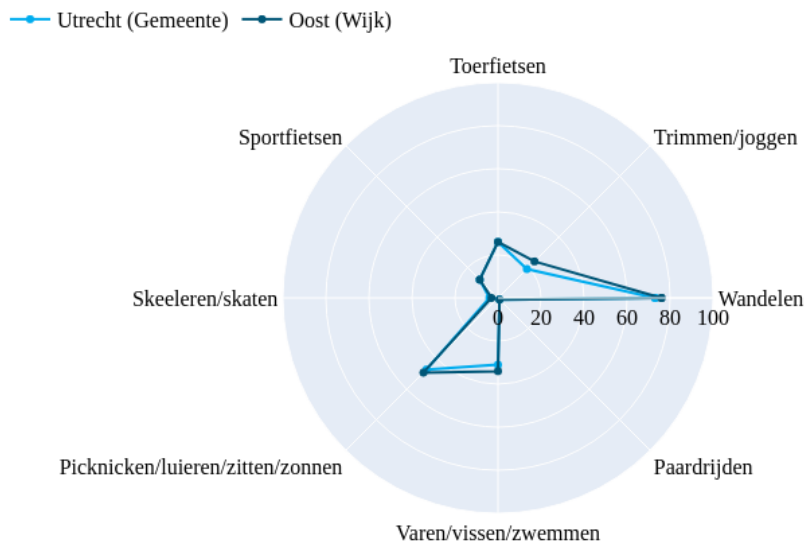

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 9.2 wordt een beeld getoond van het beweeg- en sportgedrag van de inwoners van Oost en van heel gemeente Utrecht. Over het algemeen valt op dat inwoners van de wijk Oost gemiddeld genomen vaker aan beweegrichtlijnen voldoen en vaker deelnemen aan sport dan gemiddeld in gemeente Utrecht. Wat het meest opvalt is:

- In Oost voldoen meer inwoners aan de beweegrichtlijn dan gemiddeld in gemeente Utrecht. Van alle inwoners van 19 jaar en ouder voldoet 72 procent van de inwoners van Oost aan de beweegrichtlijn, terwijl dit in heel gemeente Utrecht 60 procent is. Het verschil is het grootst bij de inwoners van 65 jaar en ouder. Onder deze inwoners voldoet 53 procent aan de beweegrichtlijn; in heel gemeente Utrecht is dit 38 procent.
- Een ongeveer even groot aandeel van de inwoners van Oost speelt meer dan één uur per dag buiten (52%) als in heel gemeente Utrecht (49%).
- Er zit geen groot verschil tussen het aandeel inwoners dat lid is van een sportvereniging in Oost (43%) en heel gemeente Utrecht (37%), maar het aandeel in Oost is wel iets groter.
- Naar verhouding sporten ook meer inwoners in Oost tenminste één keer per week (68%) dan in heel gemeente Utrecht (57%).
- Er zijn geen grote verschillen waar te nemen tussen de drie subwijken van Oost.

Figuur 9.3 Profiel activiteiten buitenrecreatie voor Oost (percentage inwoners dat een activiteit doet)

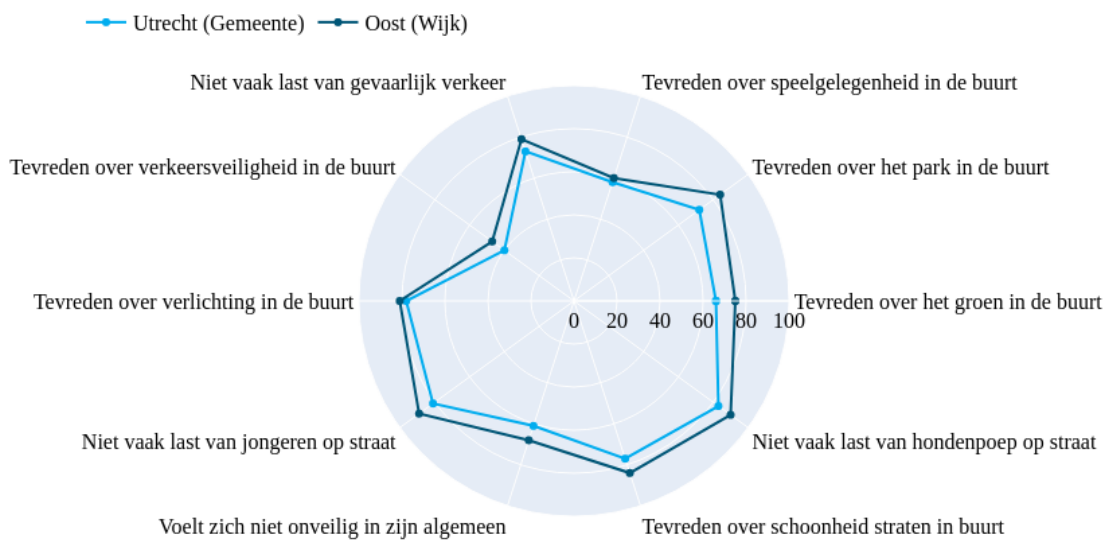
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Inwoners van Oost die gebruikmaken van groengebied in de stad, gaan voornamelijk naar het Wilhelminapark (81%), het Zocherpark/Lepelenburg (26%) en het Griftpark (25%). Alle drie de parken zijn gelegen in (de buurt van) de wijk.

Inwoners uit Oost die buiten recreëren kiezen ongeveer dezelfde activiteiten als gemiddeld in heel gemeente Utrecht (figuur 9.3). Wel kiezen inwoners van Oost iets vaker voor trimmen/joggen (24%) dan gemiddeld in gemeente Utrecht (19%). Dit verschil is echter niet heel groot.

9.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving

Figuur 9.4 Profiel waardering beweegvriendelijke omgeving voor Oost (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

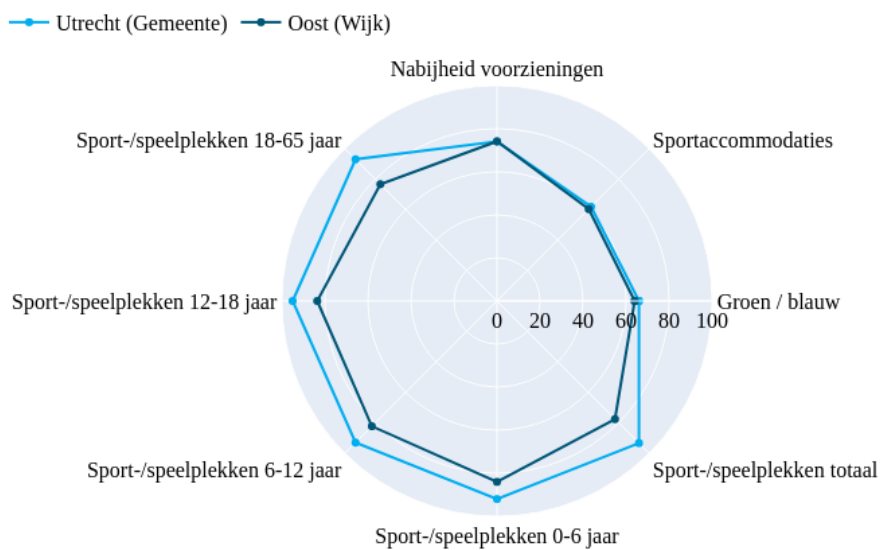
In figuur 9.4 wordt getoond hoe inwoners uit Oost en heel gemeente Utrecht verschillende criteria waarderen die van invloed kunnen zijn op de beweegvriendelijkheid van de omgeving. Over het algemeen kan in deze figuur worden gezien dat Oost op alle criteria (iets) hoger scoort dan gemiddeld in gemeente Utrecht. De meest opvallende bevindingen zijn:

- Het aandeel inwoners in Oost dat tevreden is over het park in de buurt (84%) en het groen in de buurt (75%) is groter dan in heel gemeente Utrecht (park: 72%; groen: 66%).
- De inwoners van subwijk Abstede, Gansstraat zijn iets minder tevreden over het groen en het park in de buurt dan die van de andere twee subwijken.
- Naar verhouding zijn iets meer inwoners in de wijk Oost tevreden over de schoonheid van de straten en hebben inwoners van Oost iets minder vaak last van hondenpoep op straat dan gemiddeld in gemeente Utrecht. Dit verschil is echter niet erg groot.

Gemiddeld komt uit al deze criteria een waarde van 75,6. De gemiddelde waarde van de gemeente Utrecht is 68,9. Oost heeft de hoogste waarde van alle wijken in Utrecht. Er zit echter maar een klein verschil tussen de waarde van Oost en de waarde van de wijken Noordoost (75), Leidsche Rijn (74,8) en Vleuten-De Meern (74,3).

9.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

Figuur 9.5 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Oost (in procenten)

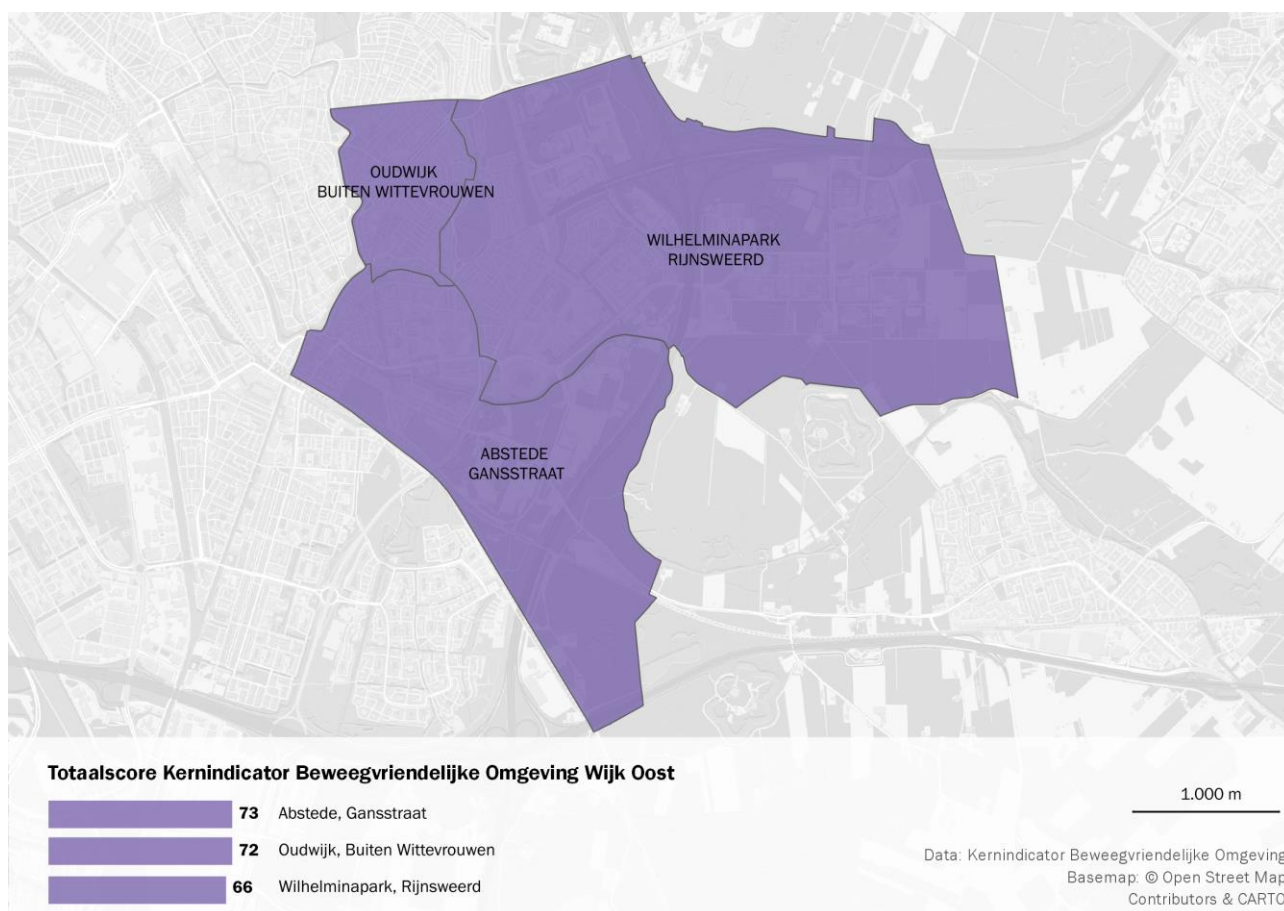
Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

In figuur 9.5 is te zien dat wijk Oost op alle deelindicatoren nagenoeg gelijk scoort aan de gemeentelijke score. Op de deelindicator speelplekken is een beduidend lagere score (78%) zichtbaar dan gemeentelijk (93%). Deze lage score geldt voor alle leeftijdscategorieën. De nabijheid van speelplekken voor de inwoners van de subwijk Wilhelminapark, Rijnsweerd (53%) is hiervan de oorzaak. Voor alle leeftijdscategorieën scoort deze wijk laag op de bereikbaarheid van sport en speelplekken (<75%), maar vooral voor volwassenen is de score met 50 procent laag. Verder valt op:

- De score voor sportaccommodaties (60%) verschilt niet veel tussen de verschillende subwijken.
- De inwoners van de subwijk Wilhelminapark, Rijnsweerd hebben veel groen en/of blauw in hun directe omgeving. Dit groen/blauw is zowel te vinden in de subwijk zelf als net over de gemeentegrens heen.
- Subwijk Oudwijk, Buiten Wittevrouwen is een minder groene/blauwe buurt. De subwijk scoort hierop 46 procent, tegenover 64 procent voor de wijk en 66 procent voor de gemeente.
- De nabijheid van voorzieningen is op wijkniveau gelijk aan het gemeentelijk gemiddelde (74%). Inwoners van subwijk Wilhelminapark, Rijnsweerd hebben de minste voorzieningen in de buurt (65%), terwijl de subwijken Abstede, Gansstraat (83%) en Oudwijk, Buiten Wittevrouwen (89%) relatief hoog scoren.

De totaalscore op de kernindicator is 73 voor de wijk Oost en daarmee vrijwel gelijk aan de totaalscore voor de gemeente Utrecht (75). Subwijk Abstede, Gansstraat heeft binnen deze wijk de hoogste score op de kernindicator (73), gevolgd door Oudwijk, Buiten Wittevrouwen (72) en Wilhelminapark, Rijnsweerd (66) (figuur 9.6).

Figuur 9.6 Kaart bewegvriendelijke omgeving voor Oost

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

9.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken

In een groepsgesprek met professionals die de wijk kennen is een beeld gevormd van het bewegen en sporten in de wijk. Daarbij is duiding en bevestiging gezocht van de resultaten van de beschikbare gegevens die hierboven zijn gepresenteerd en is nagegaan welk aanbod er in de wijk is voor bewegen in de openbare ruimte, waar veel bewogen wordt (hotspots) en waar opvallend weinig bewogen wordt (coolspots).

Algemene punten

De wijk Oost heeft wat meer groen dan gemiddeld en relatief veel openbare ruimte, waardoor de wijk aantrekkelijk is voor wandelaars en fietsers. Om de ruimte in de wijk beter te benutten werkt de gemeente aan het verbinden van verschillende groene ruimtes, om zo de mogelijkheden voor wandelen en fietsen te versterken. Als een van de grenswijken van de stad dient de wijk als toegangspoort tot het buitengebied (bijvoorbeeld figuur 9.7, hotspot 2). Dit leidt soms ook tot overlast en irritatie tussen verschillende groepen gebruikers, zoals wielrenners en wandelaars. De ruime opzet van de wijk heeft als nadeel dat georganiseerd aanbod al snel als 'ver weg' wordt ervaren. Dit geldt met name voor jongere doelgroepen. De professionals beschouwen de vele openbare ruimte in de wijk vooral als een kans.

Bewoners in Oost zijn heel actief in het aanvragen van initiatieffondsen voor sportplekken in de wijk. Het aanvraagproces duurt vaak lang en veel partijen hebben er een mening over. Dit zorgt vaak voor frustraties onder bewoners. Daarnaast zijn er vragen over duurzaamheid en eigenaarschap. Als er bijvoorbeeld geen structurele financiële ondersteuning is voor onderhoud van een sportplek, raakt deze verwaarloosd.

Speelplekken voor kinderen

De wijk kent, volgens de professionals, relatief veel sport- en speelplekken. De bereikbaarheid van speelplekken ligt volgens de kernindicator (figuur 9.5) wel onder het gemiddelde van Utrecht. Dat is deels het gevolg van de ruime opzet van de wijk.

De spreiding van de speelplekken over de wijk leidt volgens de professionals soms tot conflictsituaties tussen verschillende groepen bewoners. Zo vinden ouders het fijn dat kinderen dicht bij huis kunnen spelen, maar ervaren andere bewoners hier overlast van. In de wijk is met name veel aanbod voor jonge kinderen en minder voor wat oudere kinderen en tieners. Zo is speeltuin de Bloesem (figuur 9.7, hotspot 9) een populaire en goed gewaardeerde plek voor jonge kinderen. Hier komen vaak ouders met kinderen naartoe van buiten de wijk. Een veilige toegangsweg tot de speeltuin zou kunnen helpen om de plek beter toegankelijk te maken. Voor oudere kinderen, die meer uitdaging nodig hebben, is in de wijk minder te vinden.

Daarnaast zijn er zorgen over de fysieke staat van speeltoestellen in de wijk. Een deel van de toestellen in de wijk is verouderd of verkeert in slechte staat. Deze toestellen hebben echter vaak een bepaalde afschrijvingstermijn, waardoor vervanging op korte termijn niet altijd mogelijk is.

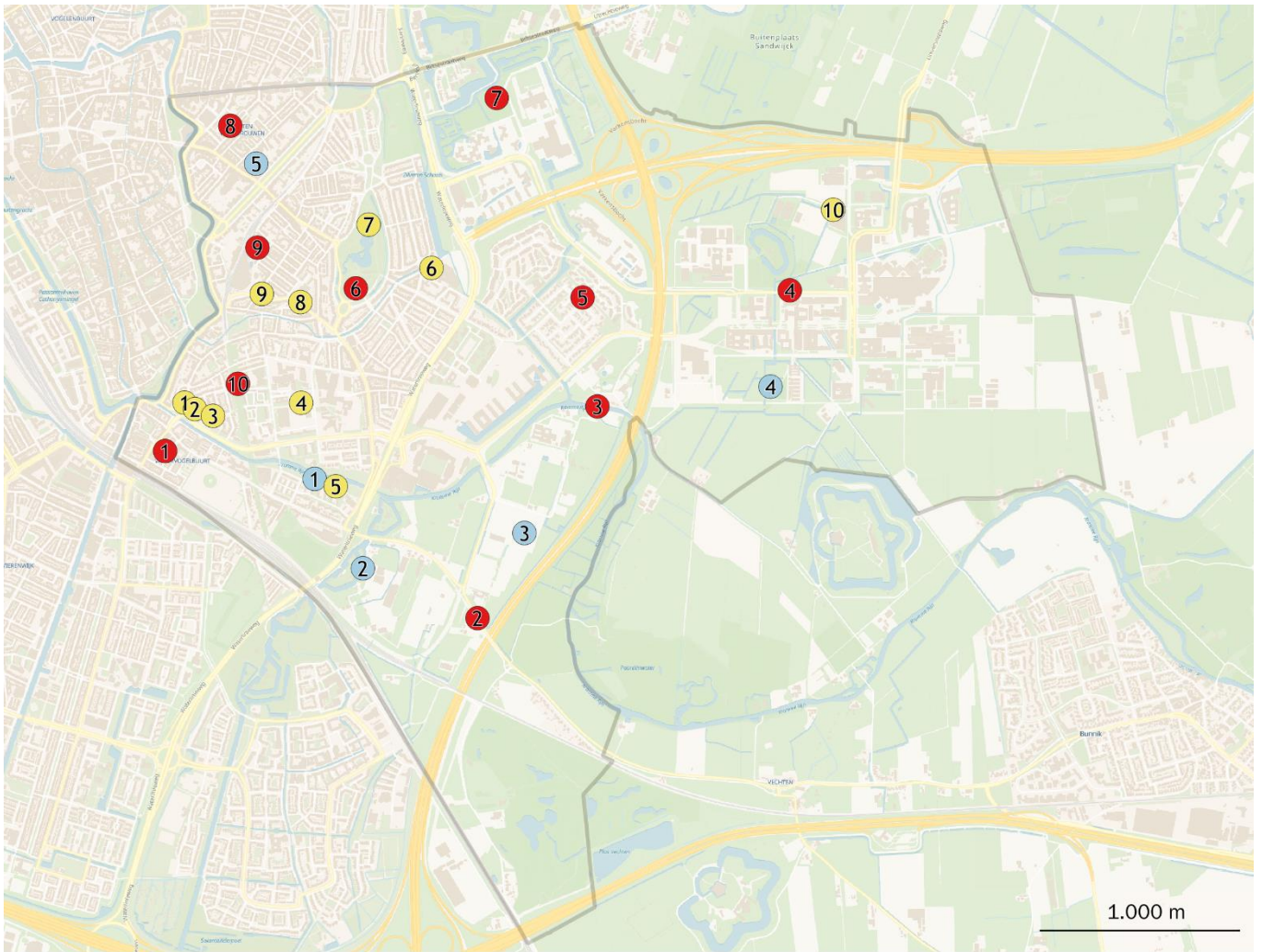
Cruyff Court Hoogstraat (figuur 9.7, aanbod 6) is een populaire plek onder jongeren. JOU organiseert hier sportaanbod in samenwerking met het revalidatiecentrum dat eigenaar is van het Cruyff Court. Samen met het revalidatiecentrum wordt ook gekeken naar mogelijkheden om het court open te stellen buiten de huidige openingstijden.

Sportplekken en sporttoestellen

De sporttoestellen nabij de Oosterspoorbaan (figuur 9.7, hotspot 10) worden zeer intensief gebruikt, waardoor het soms te druk kan zijn. Er is met de Kinderraad gesproken over de Oosterspoorbaan en deze gaf aan dat een combinatie van toestellen voor verschillende leeftijdsgroepen hier gewenst zou zijn. Het Lodewijk Napoleonplantsoen (figuur 9.7, coolspot 1) zou mogelijk een goede plek kunnen zijn om een deel van de drukte van de Oosterspoorbaan op te vangen. Op deze plek zijn al meerdere wijkpartners actief en het is een plek waar veel jongeren graag naartoe gaan. Urban Sports zijn in opkomst in de wijk en bieden daarom een kans. Hierbij werd concreet gedacht aan 3x3 basketbal.

Daarnaast is er een wens om meer sport- en beweegmogelijkheden te organiseren voor mensen met een lichamelijke beperking. Vanuit de gemeente is er echter nog geen specifiek beleid voor deze doelgroep als het over sporten in de openbare ruimte gaat. Het is goed om oog te houden voor de wensen van deze doelgroep en daarop in te spelen.

Figuur 9.7 Uitwerking van groepsgesprek van de wijk Oost

OOST | Uitwerking onderzoeksgesprek | Datum: 27 - 05 - 2021

● Sport- en beweegaanbod

1	Buurtcentrum Sterrenzicht.	Buurtfitness.
2	Wandelgroep Sterrenzicht.	In oprichting.
3	Georganiseerd door DOCK en JOU.	Sport- en spelactiviteiten voor kinderen.
4	ROC sportcollege.	Studenten die in de wijk aan de slag gaan.
5	Gamebike.	Samenwerking Sport Utrecht/DOCK/JOU.
6	Cruyff Court Hoogstraat.	Gecombineerd gebruik revalidatiecentrum en jongeren.
7	Diverse hardloop- en bootcampclubs.	Wilhelminapark.
8	Leefstijlclub Oost voor elkaar.	
9	Wandelgroep Podium Oost.	
10	Hardlooproute USP.	

● Sport- en beweeghotspots

1	Voetbalkooi.	Wordt veel gebruikt.
2	Koningsweg.	Populaire route voor wielrenners.
3	Kromme Rijn.	Kanoën.
4	Calisthenicspark.	
5	Voetbalkooi Louis Davidslaan.	Populaire plek.
6	Wilhelminapark.	Veel gebruikt voor recreatie, sport en bewegen.
7	Parkgebied.	Wandelen en hardlopen.
8	Voetbalkooi Mulderstraat.	
9	Speeltuin de Bloesem.	Populaire plek voor jonge kinderen.
10	Oosterspoorbaan.	Populaire en drukke plek.

Basemap: © Open Street Map Contributors en Maptiler. Wijkgrenzen: CBS Wijk & Buurt 2020.

● Sport- en beweegcoolspots

- 1 Lodewijk Napoleonplantsoen. Plek waar veel jongeren komen, partners actief zijn en een school naast ligt.
- 2 Lunettenpark. Nieuwe plannen met aandacht voor sport.
- 3 Maarschalkerweerd. Herinrichting met meer aandacht voor sport.
- 4 Veel groene ruimte biedt kansen.
- 5 Buiten Wittevrouwen. Wordt weinig gesport. Biedt nog kansen.

10. Binnenstad

10.1 Krachten en kansen voor Binnenstad

Inwoners van de wijk Binnenstad voldoen gemiddeld genomen iets vaker aan de beweegrichtlijn en participeren gemiddeld genomen iets vaker in sport dan de gemiddelde inwoner van Utrecht. Kinderen spelen daarentegen relatief weinig buiten. In de wijk Binnenstad wordt de speelgelegenheid redelijk laag gewaardeerd. Uit de deelindicator speelplekken blijkt dat met name de subwijk Binnenstad city- en winkelgebied relatief weinig speelplekken heeft. Mocht het aantal kinderen en jongeren in deze subwijk toenemen, dan is het sterk aan te bevelen om te investeren in de speelgelegenheid in de Binnenstad. Dat vergt gezien de ruimtelijke druk mogelijk wel creativiteit.

Een interessante bevinding is het relatief hoge aantal 65+'ers dat voldoet aan de beweegrichtlijn. Mogelijk is dat deels te verklaren door de hoge voorzieningendichtheid. Een hoge dichtheid en bereikbaarheid van voorzieningen zijn voor ouderen extra belangrijk om dagelijks te voet of met de fiets de deur uit te gaan, bijvoorbeeld voor de dagelijkse boodschappen.

Daarnaast wordt in de Binnenstad het groen en park in de buurt minder goed gewaardeerd dan gemiddeld genomen in de gemeente Utrecht. Dit komt ook overeen met de deelindicator groen/blauw. Deels is dat het karakter van een binnenstad, maar het is aan te bevelen om na te gaan of het recreatief groen in de Binnenstad vergroot kan worden. Mogelijk wordt het gebrek aan groen wel deels gecompenseerd door de grachten. Opvallend is dat de recreatieve activiteiten die relatief veel gedaan worden met waterrecreatie en inactieve ontspanning te maken hebben. Afgaande op de waardering van inwoners lijkt het onderhoud van de Binnenstad goed op orde. Daar moet wel bij worden aangetekend dat dit relatief gedateerde gegevens betreft.

Aanknopingspunten voor verbetering

De binnenstad vervult een bijzondere functie in Utrecht. Gezien het (historische) karakter en de enorme druk op de ruimte zijn hier weinig realistische aanknopingspunten voor verbetering. Waar wel aandacht voor nodig blijft, is de ruimte voor skaters in de wijk. Het Jaarbeursplein is nu een hotspot, maar de huidige skateplek gaat verdwijnen. Het is, zeker ook gezien de toenemende populariteit van Urban Sports, belangrijk om met de Urban Sports-community een goed alternatief te zoeken.

10.2 Demografische kenmerken

Tabel 10.1 Demografische samenstelling (2020) wijk Binnenstad (in aantallen en procenten)

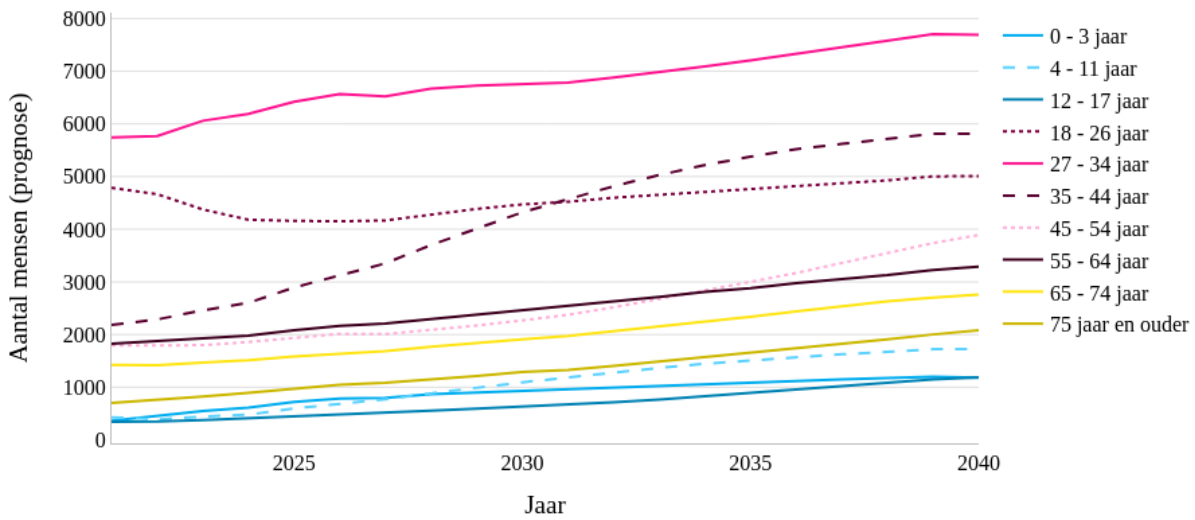
	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	388	2
	4-11 jaar	432	2
	12-17 jaar	340	2
	18-34 jaar	10.316	53
	35-64 jaar	5.874	30
	65-74 jaar	1.387	7
	75 jaar en ouder	675	3
Afkomst	Nederlandse afkomst	13.296	68
	Marokkaanse afkomst	410	2
	Turkse afkomst	198	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	405	2
	Overig niet-westerse afkomst	1.512	8
	Overig westerse afkomst	3.591	18
Totaal	19.412	100	

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In tabel 10.1 wordt de demografische samenstelling van de wijk Binnenstad getoond. Het aandeel inwoners van 18 tot 34 jaar is in de Binnenstad (53%) hoger dan in heel gemeente Utrecht (34%). Het aandeel kinderen en jongeren (0-17 jaar) is in de Binnenstad juist lager (6%) dan in heel gemeente Utrecht (20%). Vooral in de subwijk Binnenstad city- en winkelgebied wonen weinig kinderen en jongeren (3%) en veel 18-34-jarigen (63%) (bijlage A19 en A20).

In de Binnenstad wonen naar verhouding iets meer inwoners met een Nederlandse (68%) of westerse afkomst (18%) dan gemiddeld in gemeente Utrecht (64% Nederlandse afkomst en 12% overig westerse afkomst). Het aandeel inwoners met een Nederlandse afkomst is het grootst in subwijk Binnenstad woongebied (71%).

Figuur 10.1 Bevolkingsprognose voor Binnenstad

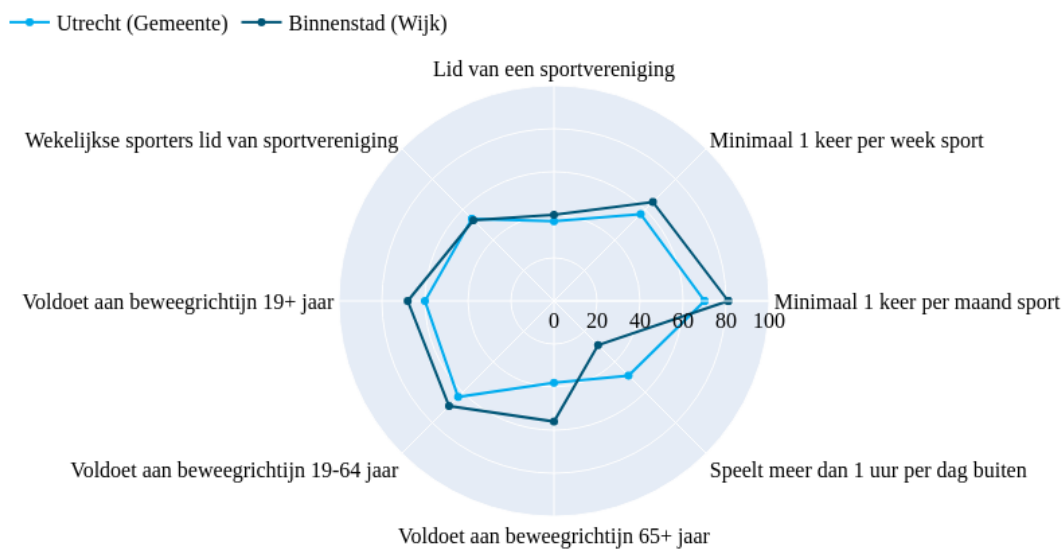

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 10.1 wordt de bevolkingsprognose van de wijk Binnenstad naar leeftijdsgroepen getoond. De wijk Binnenstad is sterk in ontwikkeling, met veel geplande nieuwbouw (Selten, Roy & Slob, 2020). Vandaar dat verwacht wordt dat de bevolking sterk zal toenemen. Voornamelijk het aantal kinderen (0-3 jaar, 4-11 jaar en 12-17 jaar), het aantal 18-26-jarigen en het aantal inwoners ouder dan 65 jaar zullen flink toenemen.

10.3 Beweeg- en sportgedrag

Figuur 10.2 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Binnenstad (in procenten)

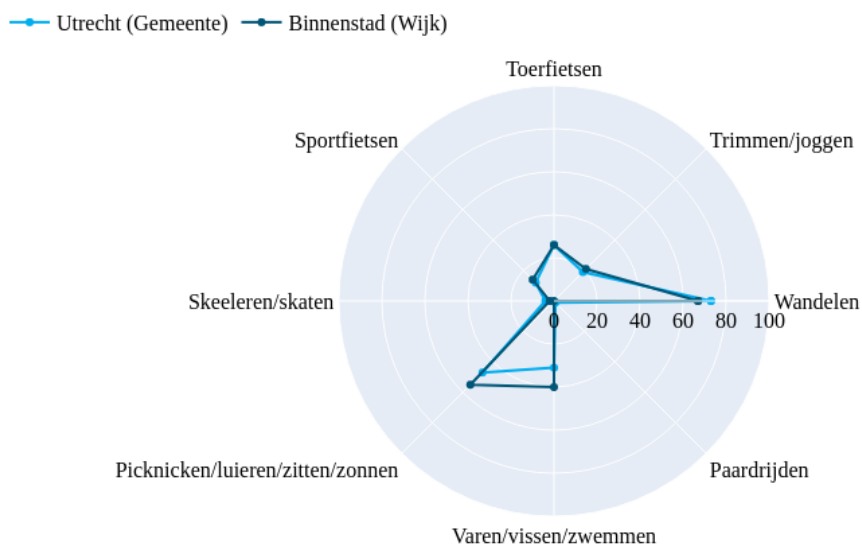

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 10.2 wordt het beweeg- en sportgedrag getoond voor de Binnenstad en heel gemeente Utrecht. Het beeld van de Binnenstad verschilt op sommige punten van het beeld van heel gemeente Utrecht. De meest opvallende punten zijn:

- Het aandeel kinderen dat meer dan één uur per dag buitenspeelt is in de Binnenstad (29%) aanzienlijk lager dan in heel gemeente Utrecht (49%).
- Het aandeel inwoners in de binnenstad dat voldoet aan de beweegrichtlijn is hoger dan gemiddeld in gemeente Utrecht. Voornamelijk onder de inwoners van 65 jaar en ouder voldoet een groter aandeel aan de beweegrichtlijn in de Binnenstad (56%) dan in heel gemeente Utrecht (38%).
- Het aandeel inwoners in de Binnenstad dat minimaal één keer per week (65%) of minimaal één keer per maand sport (81%) is hoger dan in heel gemeente Utrecht (respectievelijk 57% en 70%).
- Er zijn geen grote verschillen te zien tussen de twee subwijken.

Figuur 10.3 Profiel activiteiten buitenrecreatie voor Binnenstad (percentage inwoners dat een activiteit doet)

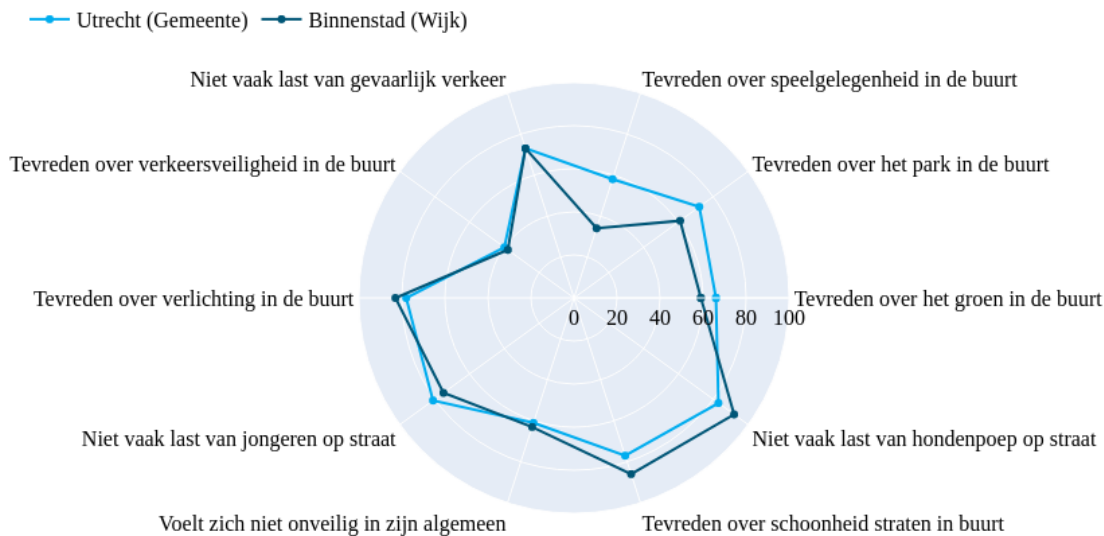
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Inwoners van de Binnenstad die gebruikmaken van groengebied in de stad kiezen het meest voor het Zocherpark/Lepelenburg (57%), het Wilhelminapark (44%) en het Griftpark (39%). Deze parken zijn allemaal in of naast de wijk gelegen.

Inwoners van de Binnenstad die buiten recreëren kiezen vaak voor dezelfde activiteiten als gemiddeld in gemeente Utrecht (figuur 10.3). Uitzonderingen hierop zijn de activiteiten varen/vissen/zwemmen en picknicken/luieren/zitten/zonnen. Beide worden vaker gekozen door inwoners uit de Binnenstad dan gemiddeld in Utrecht. Inwoners uit de Binnenstad wandelen ook iets minder dan gemiddeld in Utrecht, maar dit verschil is niet heel groot.

10.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving

Figuur 10.4 Profiel waardering beweegvriendelijke omgeving voor Binnenstad (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

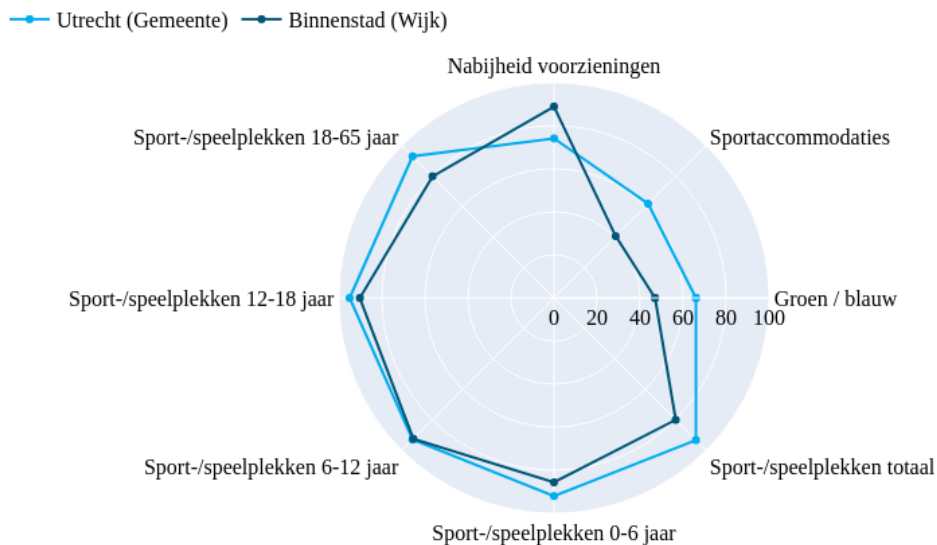
In figuur 10.4 wordt getoond hoe inwoners uit de Binnenstad en heel gemeente Utrecht verschillende criteria waarderen die van invloed kunnen zijn op de beweegvriendelijkheid van de omgeving. Op veel punten komt de waardering van de inwoners uit de Binnenstad overeen met de waardering in heel gemeente Utrecht. Er zijn echter ook enkele opvallende verschillen:

- Het aandeel inwoners in de Binnenstad dat tevreden is over de speelgelegenheid in de buurt (34%) is aanzienlijk lager dan gemiddeld in gemeente Utrecht (58%). Dit zou mogelijk een verband kunnen hebben met het lage aandeel kinderen dat tenminste één uur per dag buitenspeelt. In de subwijk Binnenstad city- en winkelgebied is het aandeel inwoners dat tevreden is over de speelgelegenheid in de buurt het laagst.
- In de Binnenstad is het aandeel inwoners dat tevreden is over het park (61%) en groen (59%) in de buurt ook lager dan gemiddeld in gemeente Utrecht (park: 72%; groen: 66%). Ook hierbij is het aandeel inwoners dat hier tevreden over is het laagst in de subwijk city- en winkelgebied.
- In de Binnenstad hebben de inwoners iets minder vaak last van hondenpoep op straat (92%) en zijn de inwoners iets vaker tevreden over de schoonheid van de straten in de buurt (86%) dan in heel gemeente Utrecht (respectievelijk 83% en 77%).

Gemiddeld over alle criteria heeft de Binnenstad een waarde van 65,7. De gemiddelde waarde van heel Utrecht is 68,9, dus redelijk vergelijkbaar. De gemiddelde waarde van de Binnenstad is ook vergeleken met de andere wijken gemiddeld: er zijn vier wijken met een lagere score en vijf wijken met een hogere score.

10.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

Figuur 10.5 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Binnenstad (in procenten)

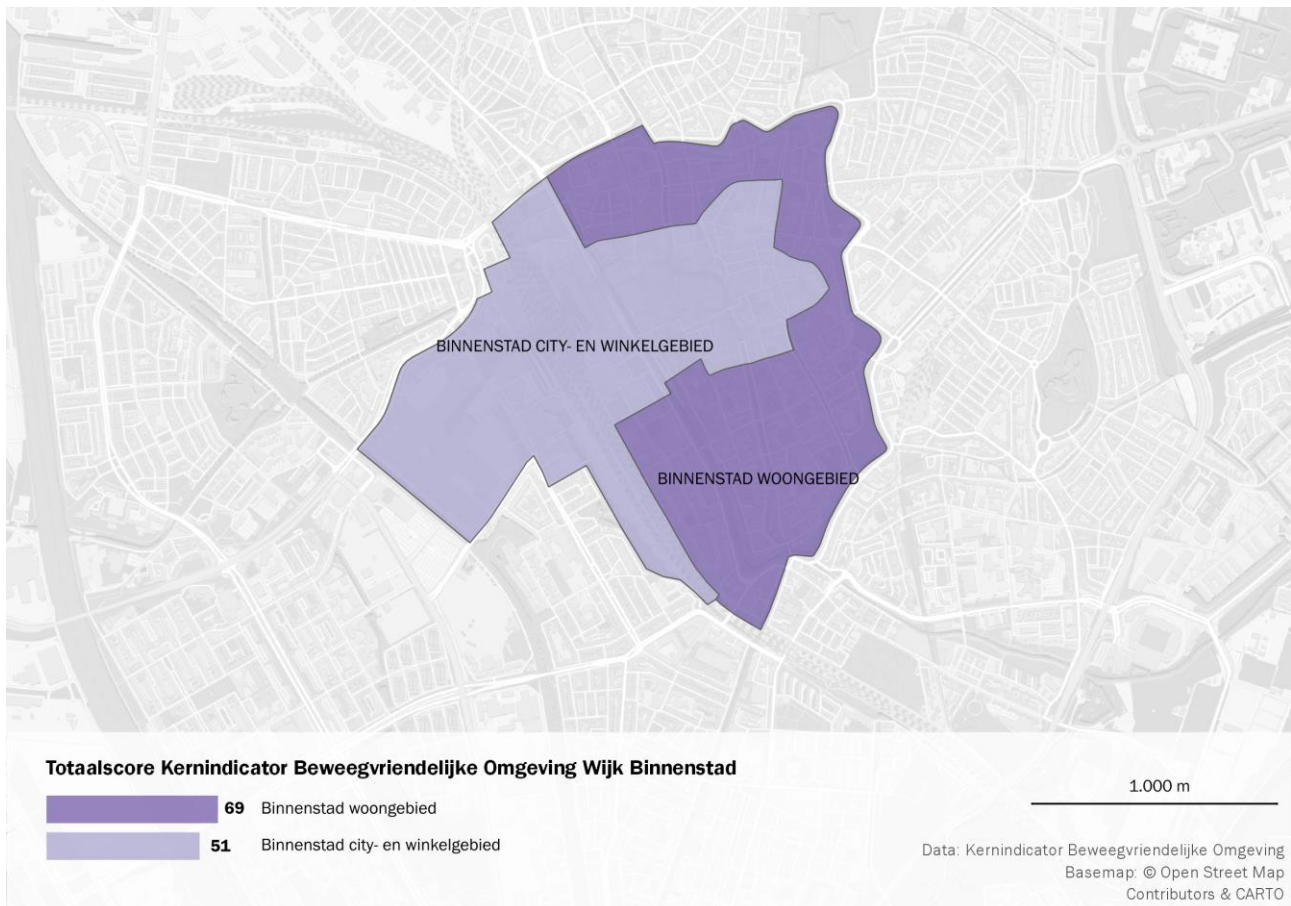
Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

De wijk Binnenstad vertoont op de KBO duidelijke verschillen met de gemiddelde score van de gemeente (figuur 10.5). Zoals in veel wijken met veel bebouwing (hoge stedelijkheid) is de nabijheid van sportaccommodaties lager, omdat bijvoorbeeld sportvelden en tennisbanen niet in een binnenstad liggen. De Binnenstad scoort dan ook 41 procent op de deelindicator sportaccommodaties, terwijl het gemiddelde van de gemeente op 62 procent ligt. Hetzelfde geldt voor groen en/of blauw in een heel stedelijke omgeving: dit is minder aanwezig dan in andere wijken, waardoor de wijk Binnenstad lager (47%) scoort dan de gemeente als geheel (66%). Voorzieningen hebben inwoners van de Binnenstad juist meer op korte afstand (89%) dan gemeentebreed (74%).

- In de subwijk Binnenstad city- en winkelgebied zijn relatief gezien minder speelplekken (53%) nabij de inwoners dan op wijk- en gemeenteniveau (respectievelijk 80% en 93%). Opvallend is dat er geen plekken voor oudere basisschoolkinderen (6-12 jaar) en jongeren (12-18 jaar) zijn en dat slechts 24% van de inwoners toegang heeft tot een speelplek voor een jonger kind binnen 200 meter. Dat past bij de demografische opbouw van de subwijk, maar is een aandachtspunt mochten hier meer kinderen en jongeren komen wonen.
- Beide subwijken scoren relatief laag op de deelindicator sportaccommodaties.
- Subwijk Binnenstad woongebied heeft meer groen en/of blauw in de buurt van de inwoners dan de subwijk Binnenstad city- en winkelgebied (respectievelijk 58% en 22%).
- In beide subwijken hebben de inwoners veel verschillende voorzieningen in de buurt. De score op de deelindicator nabijheid voorzieningen ligt voor beide boven de 80 procent.

De totaalscore op de kernindicator is 64 voor de wijk Binnenstad en daarmee lager dan de totaalscore voor de gemeente Utrecht (73). De wijk Binnenstad heeft hiermee de laagste score op de KBO van de tien wijken in Utrecht. Subwijk Binnenstad woongebied heeft binnen deze wijk de hoogste score op de kernindicator (69) en Binnenstad city- en winkelgebied (51) de laagste (figuur 10.6). Deze laatste subwijk behoort hiermee tot de drie subwijken met de laagste score op de KBO.

Figuur 10.6 Kaart beweegvriendelijke omgeving voor Binnenstad

Bron: Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

10.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken

In een groepsgesprek met professionals die de wijk kennen is een beeld gevormd van het bewegen en sporten in de wijk. Daarbij is duiding en bevestiging gezocht van de resultaten van de beschikbare gegevens die hierboven zijn gepresenteerd en is nagegaan welk aanbod er in de wijk is voor bewegen in de openbare ruimte, waar veel bewogen wordt (hotspots) en waar opvallend weinig bewogen wordt (coolspots).

Algemene punten

De binnenstad laat zich lastig vergelijken met andere wijken, omdat de wijk een andere functie vervult. De ruimte in de binnenstad is schaars en de algemene ruimtelijke druk op de binnenstad is hoog. De vraag die in het gesprek veel aan bod kwam, was daarom of er binnen de binnenstad meer sport- en speelruimte moet komen of dat deze in de wijken rond de binnenstad zou moeten komen.

Wandelen en fietsen

In de binnenstad wordt relatief veel gewandeld en gefietst. Hierbij gaat het vaak niet om recreatief fietsen, maar vaker om mobiliteit, zoals woon-werkverkeer. De druk op de wegen en fietspaden is daarom erg hoog. Ook hier spelen de restricties van de binnenstad een rol. Zo is rood asfalt voor fietspaden vaak niet mogelijk, omdat dat niet past bij de historische uitstraling van de binnenstad.

Qua wandelen gaat het in de binnenstad vaak om mobiliteit en niet om recreatief wandelen. Wel zijn er wandelroutes uitgezet langs de gracht (figuur 10.7, aanbod 2, hotspot 3). Langs de Catharijnesingel zijn nog wel enkele mogelijkheden die wellicht beter benut kunnen worden (figuur 10.7, coolspot 3 en 4). Op de gracht wordt ingezet op recreatie op het water, maar ook hier is de ruimtelijke druk erg hoog.

Ruimte voor sporten en bewegen

Het Jaarbeursplein vormt een hotspot voor skaters (figuur 10.7, hotspot 1), maar de huidige skateplek gaat verdwijnen. Er moet daarom gezocht worden naar nieuwe locaties of mogelijkheden, omdat de doelgroep die nu op het Jaarbeursplein komt lastig te bereiken is en weinig uitwijkmogelijkheden heeft in de omgeving. Enkele potentiële plekken die genoemd werden, zijn: het Moreelsepark/de Inktpot, de Kuil in Oost Lunetten, de Kop van Lombok, het Griftpark en de parkeerplaats bij het Jaarbeursplein (figuur 10.7, coolspot 1).

Figuur 10.7 Uitwerking van groeps gesprek van de wijk Binnenstad

BINNENSTAD | Uitwerking onderzoeksgesprek | Datum: 25 - 05 - 2021

● Sport- en beweegaanbod

- 1 Park Lepelenburg. Bootcampclubjes.
- 2 Catharijnesingel. Veel activiteiten als hardlopen.

● Sport- en beweeghotspots

- 1 Jaarbeursplein. Veel sportmogelijkheden. Onder andere skaten en fitness.
- 2 Grasveld. Wordt veel gebruikt door kinderen van OBS Puntenburg.
- 3 Catharijnesingel. Wandelen en harlopen.
- 4 Speeltuin de Wijde Doelen.
- 5 Zocherpark. Hardlopen.
- 6 Speeltuin de Kleine Dom.
- 7 Speeltuin Lepelenburg.
- 8 Binnenstad. In de binnenstad wordt veel gewandeld.
- 9 Sportschool de Workout. Veel sport- en beweegactiviteiten.

● Sport- en beweegcoolspots

- 1 Parkeerplaats Jaarbeurs. Biedt mogelijkheden om te sporten en bewegen.
- 2 Moreelsepark. Kan dienen als uitwijkplek.
- 3 Catharijnesingel. Nieuwe route biedt mogelijkheden.
- 4 Catharijnesingel. Dit deel van de singel is minder aantrekkelijk/populair.
- 5 Zocherpark. Biedt veel mogelijkheden die misschien beter benut kunnen worden.

11. Zuid

11.1 Krachten en kansen voor Zuid

De wijk Zuid scoort op vrijwel alle parameters rond het gemiddelde of iets beter dan het gemiddelde van Utrecht. Er zijn binnen de wijk Zuid wel aanzienlijke verschillen tussen de subwijken. Zo zijn er meer sport- en speelplekken in de wijk dan gemiddeld in Utrecht. De waardering daarvan is hoog. Toch geven professionals aan dat veel van deze plekken verouderd zijn en onderhoud nodig hebben.

In Zuid, en met name in Hoograven, is georganiseerd aanbod belangrijk om jongeren aan het bewegen te krijgen en houden. Zo wordt de speelplek aan het Robijnhof als een plek genoemd waar veel bewogen wordt, maar alleen als jongeren weten dat er georganiseerd aanbod is. Daarnaast wordt op diverse plekken in de wijk 3x3 basketbal georganiseerd. Daarvan wordt goed gebruik gemaakt en het is een welkome aanvulling op het sportaanbod in de wijk.

Opvallend is dat de subwijk Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt van de drie subwijken in Zuid de hoogste score behaalt op de KBO, terwijl de waardering van verschillende aspecten in deze subwijk juist lager is dan gemiddeld in de wijk (maar vergelijkbaar met het gemiddelde van Utrecht) en in deze wijk (iets) minder wordt gesport. In de subwijk Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt is het aandeel inwoners met een niet-westerse migratieachtergrond groter dan in de andere twee subwijken. Mogelijk heeft deze doelgroep een andere behoefte voor bewegen en sporten dan in de buurt wordt aangeboden.

Aanknopingspunten voor verbetering

Voor de wijk Zuid zijn met name voor de kwaliteit van de inrichting van de buitenruimte een aantal aanknopingspunten te benoemen voor verbetering. Zo zijn er beweegplekken in de wijk die verouderd zijn of er wat verwaarloosd uitzien. Het is aan te bevelen om na te gaan voor welke plekken onderhoud of renovatie noodzakelijk is. Daarbij is het tevens aan te bevelen om na te gaan of bij renovatie meer variatie in sportveldjes gerealiseerd kan worden. Veel velden zijn gericht op voetbal, terwijl andersoortige sporten ook in trek zijn (zie bijvoorbeeld het 3x3 basketbal, maar denk ook aan andere Urban Sports).

11.2 Demografische kenmerken

Tabel 11.1 Demografische samenstelling (2020) wijk Zuid (in aantallen en procenten)

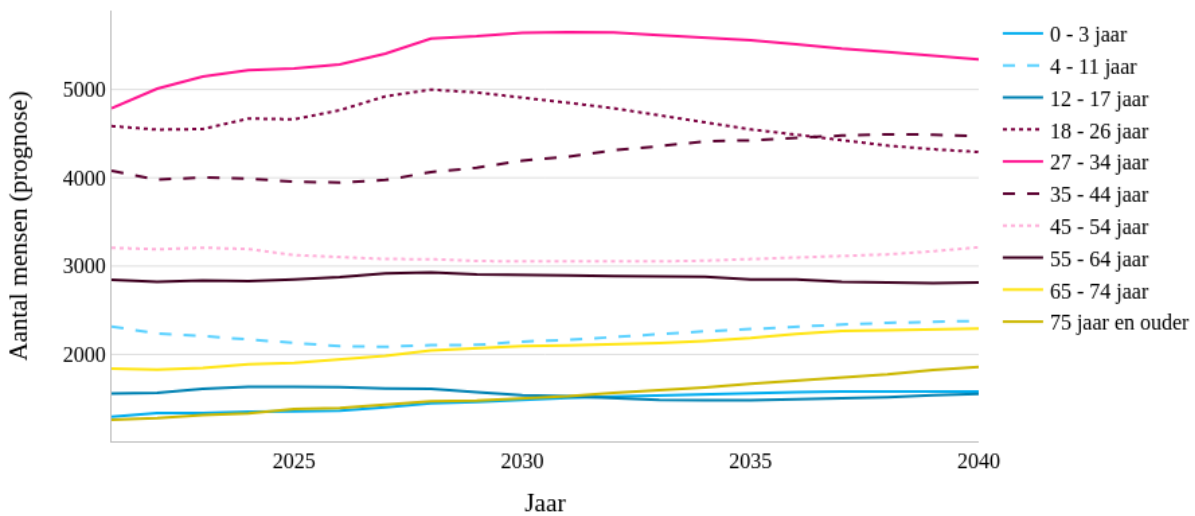
	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	1.340	5
	4-11 jaar	2.339	8
	12-17 jaar	1.533	5
	18-34 jaar	9.558	34
	35-64 jaar	10.139	36
	65-74 jaar	1.735	6
	75 jaar en ouder	1.267	5
Afkomst	Nederlandse afkomst	18.658	67
	Marokkaanse afkomst	2.508	9
	Turkse afkomst	428	2
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	890	3
	Overig niet-westerse afkomst	2.287	8
	Overig westerse afkomst	3.140	11
Totaal	27.911	100	

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In tabel 11.1 wordt de demografische samenstelling van de wijk Zuid getoond. De leeftijdsopbouw van Zuid is vergelijkbaar met de leeftijdsopbouw van heel gemeente Utrecht. In de subwijk Oud Hoograven, Tolsteeg is het aandeel 18-34-jarigen wat hoger dan gemiddeld in de wijk. In de subwijk Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt is dit juist wat lager dan gemiddeld in de wijk.

De afkomst van de inwoners van de wijk Zuid is ook ongeveer hetzelfde verdeeld als in heel gemeente Utrecht. Binnen de wijk zijn wel verschillen zichtbaar. In de subwijk Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt is het aandeel inwoners met een Nederlandse afkomst (49%) een stuk lager dan gemiddeld in de wijk Zuid (67%) en het aandeel inwoners met een Marokkaanse afkomst juist hoger (26% in Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt en 9% in heel Zuid). In de subwijk Oud Hoograven, Tolsteeg is juist het aandeel inwoners met een Nederlandse afkomst hoger (77%) en met een Marokkaanse afkomst lager (3%).

Figuur 11.1 Bevolkingsprognose voor Zuid

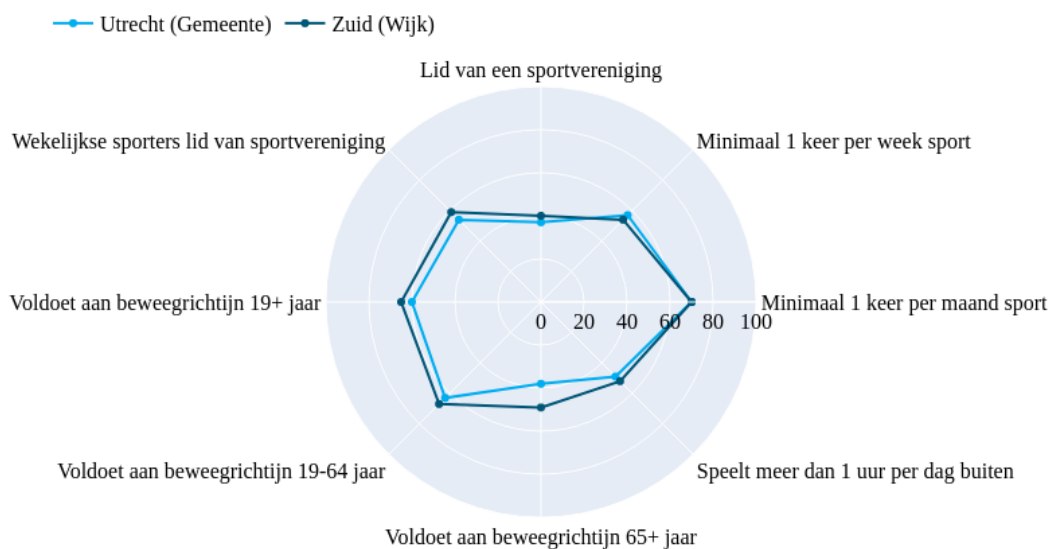

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 11.1 wordt de bevolkingsprognose van Zuid naar leeftijdsgroepen getoond. De bevolking van Zuid zal tot 2040 maar weinig toenemen (Selten, Roy & Slob, 2020), maar wordt gemiddeld genomen wel iets ouder. De ontwikkeling van Zuid is vergelijkbaar met de ontwikkeling van Noordoost.

11.3 Beweeg- en sportgedrag

Figuur 11.2 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Zuid (in procenten)

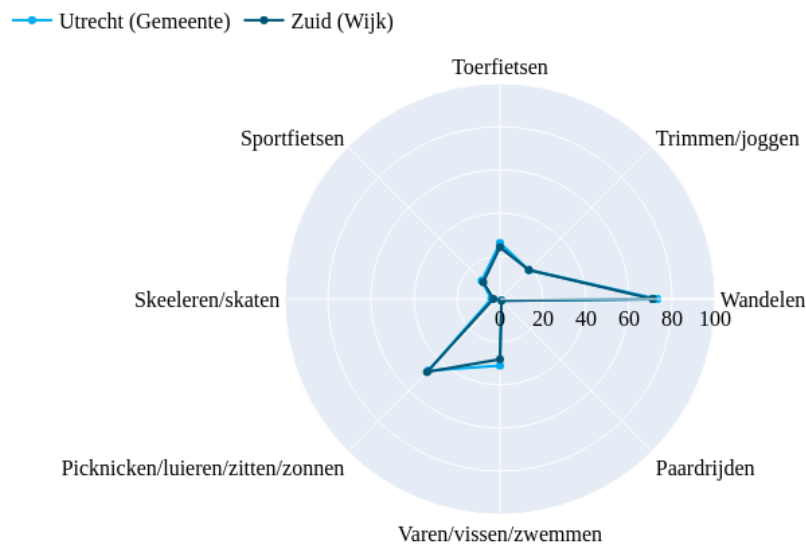

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 11.2 wordt het beweeg- en sportgedrag getoond van inwoners uit Zuid en uit heel gemeente Utrecht. Het aandeel inwoners in Zuid dat beweegt en sport is vergelijkbaar met heel gemeente Utrecht.

Alleen het aandeel inwoners van 65 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijn is in Zuid (49%) groter dan in heel gemeente Utrecht (38%). Op de overige criteria zijn er geen grote verschillen te zien tussen Zuid en heel gemeente Utrecht. Ook tussen de verschillende subwijken zijn geen grote verschillen te zien. In Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt sport mogelijk een iets kleiner aandeel inwoners wekelijks of maandelijks en is een iets kleiner aandeel van de inwoners lid van een sportvereniging (bijlage A22), maar dit verschil is niet heel groot.

Figuur 11.3 Profiel activiteiten buitenrecreatie voor Zuid (percentage inwoners dat een activiteit doet)

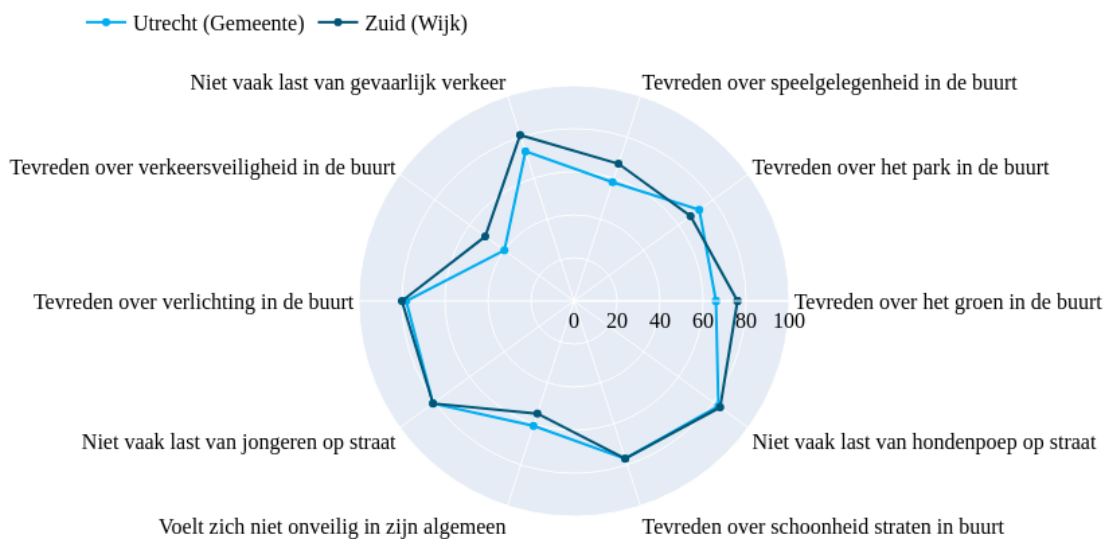
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Inwoners van Zuid die gebruikmaken van een groengebied binnen de stad, gaan voornamelijk naar het Beatrixpark (50%), park de Koppel (28%) en het Wilhelminapark (19%). Het Beatrixpark en park de Koppel zijn beide gelegen in de wijk zelf. Het Wilhelminapark is iets verder weg, maar is over het algemeen een populair park in Utrecht, waardoor het wellicht de moeite waard is om er iets verder voor te reizen.

Inwoners uit Zuid die buiten recreëren kiezen in dezelfde verhouding voor activiteiten als inwoners uit heel gemeente Utrecht (figuur 11.3).

11.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving

Figuur 11.4 Profiel waardering beweegvriendelijke omgeving voor Zuid (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

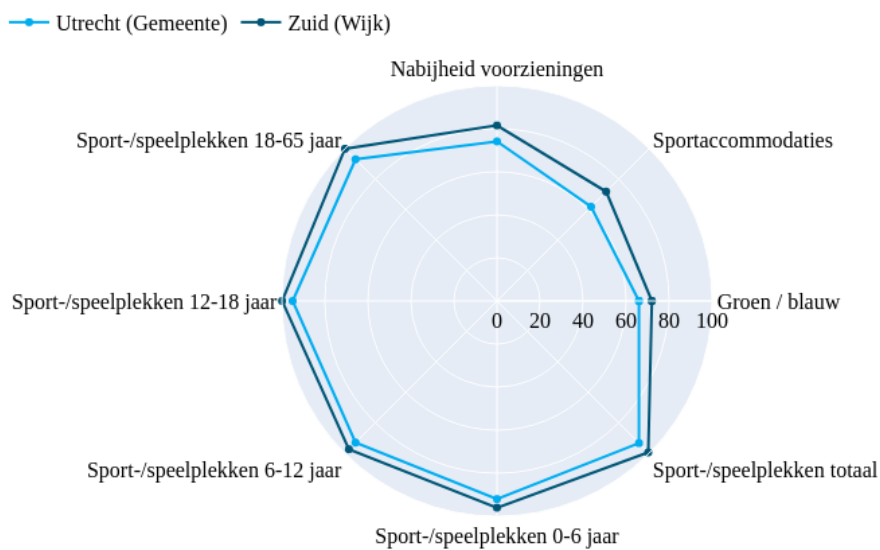
In figuur 11.4 wordt getoond hoe inwoners uit Zuid en heel gemeente Utrecht verschillende criteria waarderen die van invloed kunnen zijn op de beweegvriendelijkheid van de omgeving. Op de meeste criteria is het aandeel inwoners dat tevreden is of ergens geen last van heeft in Zuid vergelijkbaar met het aandeel in heel gemeente Utrecht. Er zijn wel enkele kleine verschillen:

- In Zuid is het aandeel inwoners dat tevreden is over het groen in de buurt (76%) hoger dan in heel gemeente Utrecht (66%).
- In Zuid is het aandeel inwoners dat tevreden is over de speelgelegenheid in de buurt (67%) hoger dan in heel gemeente Utrecht (58%).
- Het aandeel inwoners dat tevreden is over de verkeersveiligheid in de buurt is in Zuid (51%) ook hoger dan in heel gemeente Utrecht (40%).
- Op de overige criteria zijn geen of alleen kleine verschillen waar te nemen tussen Zuid en heel gemeente Utrecht.
- Van de subwijken wordt in Lunetten op veel criteria iets positiever gescoord dan in heel de wijk Zuid (bijlage A20). In Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt wordt juist op veel criteria iets minder positief gescoord dan in heel de wijk Zuid (bijlage A22).

Over alle criteria komt er voor Zuid een gemiddelde waarde uit van 72,3. Voor heel gemeente Utrecht is de gemiddelde waarde 68,9. De gemiddelde waarde is dus iets hoger, maar ongeveer vergelijkbaar met de gemiddelde waarde van heel gemeente Utrecht.

11.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

Figuur 11.5 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Zuid (in procenten)

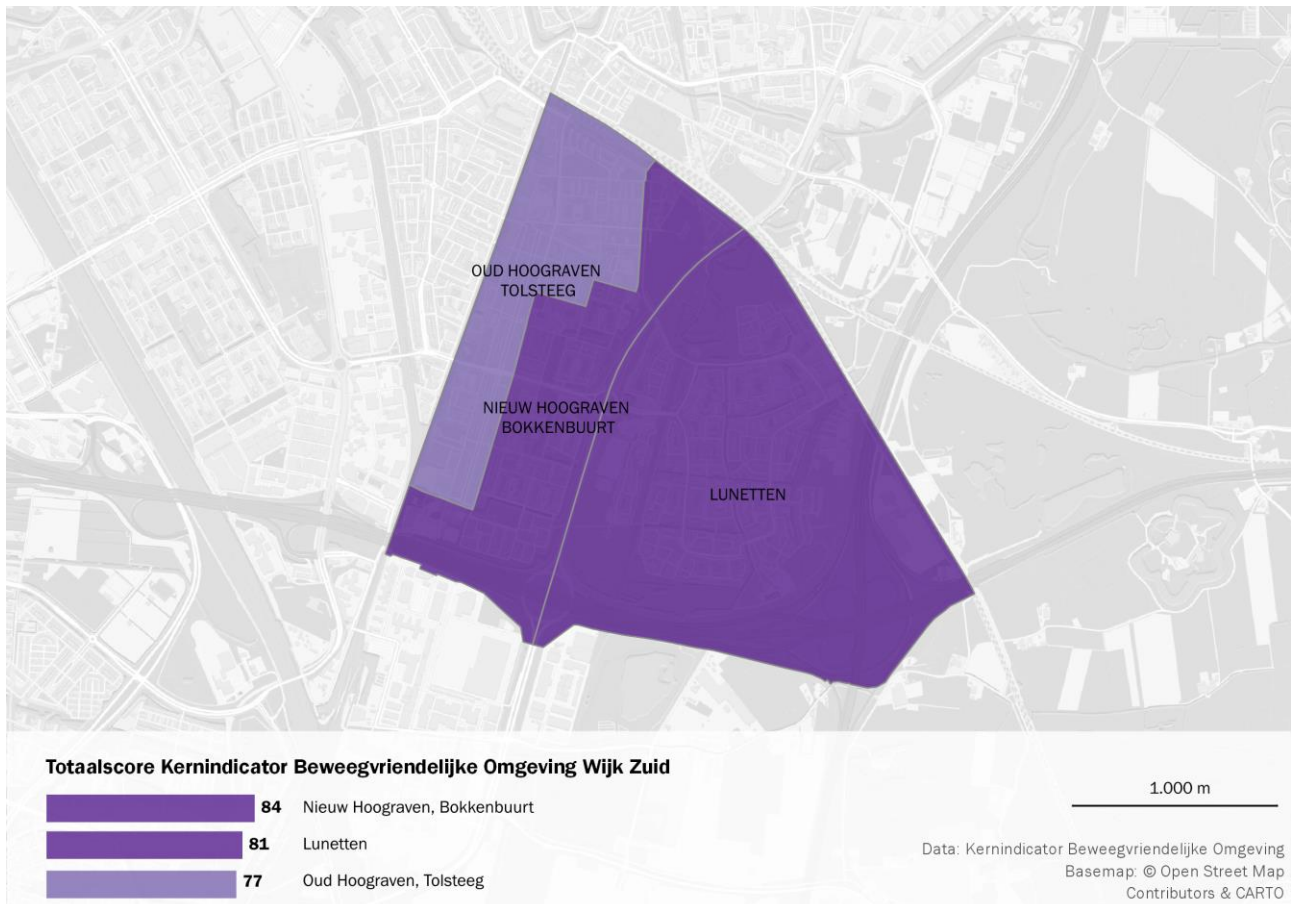
Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

In figuur 11.5 is te zien dat de wijk Zuid op alle aspecten gelijk (speelplekken) of hoger (sportaccommodaties, nabijheid voorzieningen en groen/blauw) scoort dan het gemeentelijk gemiddelde.

- 99 procent van de inwoners kan te voet of met de fiets een sport- of speelplek bereiken. Dit geldt voor alle drie de subwijken.
- Wijk Zuid heeft een score van 72 procent op sportaccommodaties, tegenover 62 procent voor de gemeente. Er is niet veel verschil tussen de drie subwijken.
- De inwoners van subwijk Oud Hoograven, Tolsteeg hebben relatief weinig toegankelijk groen en/of blauw in de buurt (62%). Deze score is lager dan het gemeentelijk gemiddelde (66%). De subwijken Lunetten (70%) en Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt (87%) zorgen ervoor dat de wijkscore voor Zuid op de deelindicator groen/blauw 72 procent is en daarmee hoger dan het gemeentelijke cijfer.
- De inwoners van wijk Zuid hebben meer verschillende voorzieningen in de buurt dan gemeentebreed (81% tegenover 74%). Er is nauwelijks verschil tussen de drie subwijken.

De totaalscore op de kernindicator is 81 voor de wijk Zuid en daarmee hoger dan de totaalscore voor de gemeente Utrecht (75). De wijk Zuid heeft hiermee, na de wijk Overvecht, de hoogste score op de KBO van de tien wijken in Utrecht. Subwijk Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt heeft binnen deze wijk de hoogste score op de kernindicator (84), gevolgd door Lunetten (81) en Oud Hoograven, Tolsteeg (77) (figuur 11.6).

Figuur 11.6 Kaart beweegvriendelijke omgeving voor Zuid

Bron: Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

11.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken

In een groepsgesprek met professionals die de wijk kennen is een beeld gevormd van het bewegen en sporten in de wijk. Daarbij is duiding en bevestiging gezocht van de resultaten van de beschikbare gegevens die hierboven zijn gepresenteerd en is nagegaan welk aanbod er in de wijk is voor bewegen in de openbare ruimte, waar veel bewogen wordt (hotspots) en waar opvallend weinig bewogen wordt (coolspots).

Algemene punten

Binnen de wijk Zuid bestaan, qua georganiseerd aanbod, relatief grote verschillen tussen Lunetten en Hoograven. In Hoograven wordt meer sportaanbod georganiseerd dan in Lunetten, omdat de inschatting is dat het in Hoograven meer nodig is. In Hoograven zijn relatief veel jongeren die wel willen sporten, maar dit niet doen zonder de juiste begeleiding. De gemiddelde leeftijd van Lunetten ligt bovendien hoger en bewoners zijn erg betrokken bij hun buurt. De verwachting is dat in Lunetten meer ongeorganiseerd gesport wordt en dat jongeren in Hoograven meer afhankelijk zijn van georganiseerd aanbod.

Groene ruimte

De wijk ligt aan de rand van de gemeente en heeft relatief veel groene ruimte (zie figuur 11.5). Deze groene ruimte wordt vaak gebruikt voor wandelen en fietsen of als toegang tot het buitengebied (figuur 11.7, hotspots 8 en 9). Het Beatrixpark is een populaire plek voor wandelaars (figuur 11.7,

hotspot 11). De ruimtelijke indeling van het park nodigt niet echt uit tot bootcampen, maar wel tot wandelen en andere recreatie. De groenstrook aan de Julianaweg (figuur 11.7, hotspot 3) wordt goed gebruikt door kinderen om te spelen.

Sport- en speelplekken

Veel sport- en speelplekken in de wijk zijn verouderd of hebben dringend onderhoud nodig. Als voorbeeld hiervan werd de Kuil genoemd (figuur 11.7, coolspots 2 en 3). Deze plek heeft veel potentie, maar het voetbalveld wordt slecht onderhouden en het fitnesshuisje is erg verouderd. Bovendien worden sommige velden ook als hondenuitlaatplaats gebruikt. Het opknappen van deze velden en faciliteiten zou een kans kunnen zijn om een goed gewaardeerde sportplek toe te voegen aan de wijk. In het groepsgesprek kwam naar voren dat opslagruimte voor materialen gewenst is. Dit zou wellicht gecombineerd kunnen worden met vernieuwing van het fitnesshuisje. Verder werd aangegeven dat in de wijk niet veel ruimte is voor andere sporten dan voetbal en dat andersoortige sportveldjes gewaardeerd zouden worden.

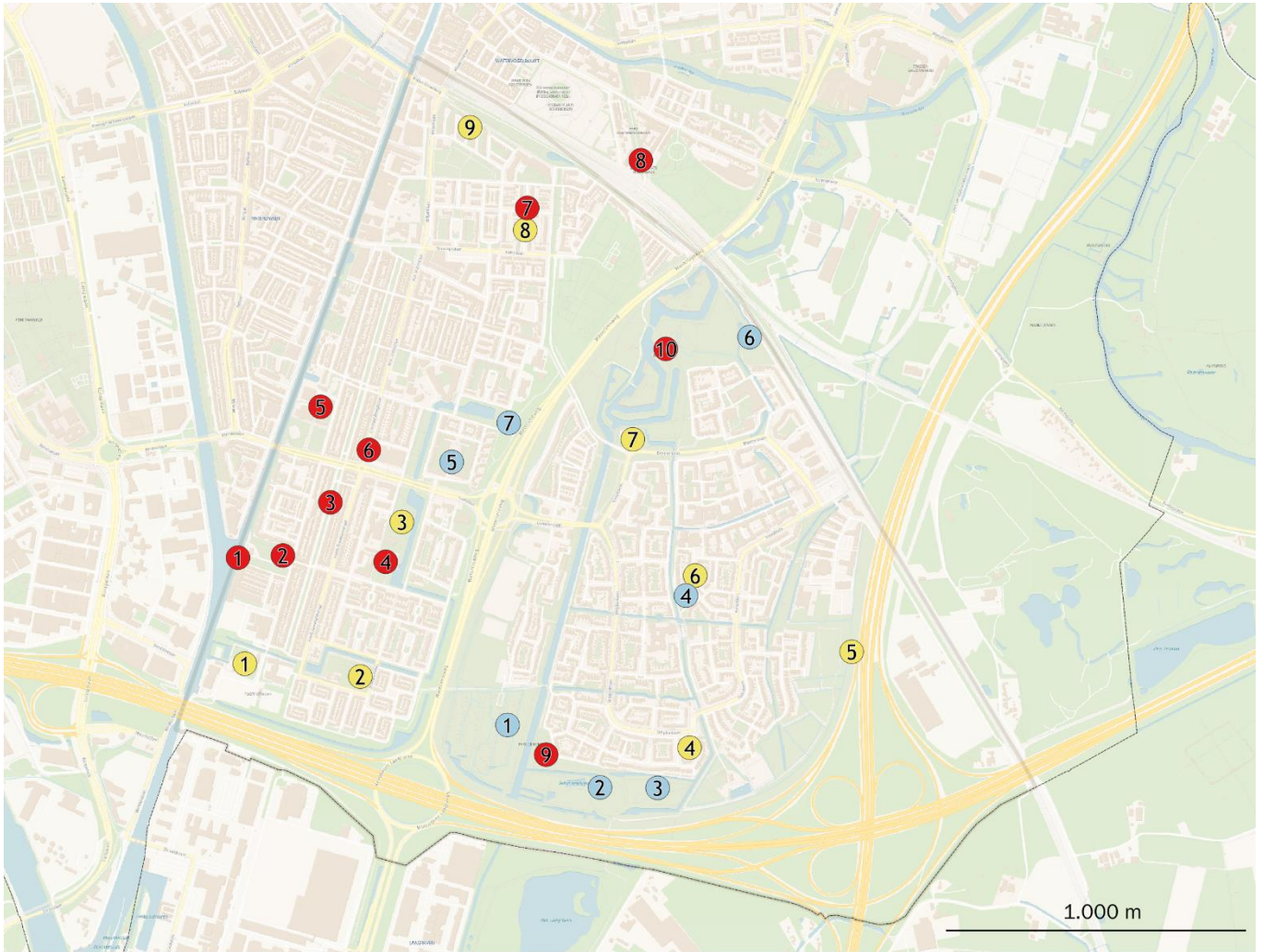
In Lunetten spelen problemen rond ervaren overlast door spelende kinderen of jeugd op verschillende pleintjes. Dit was een algemeen gedragen sentiment tijdens het gesprek, maar er werden geen specifieke pleinen genoemd. Als succesvolle sport- en speelplekken in de wijk werden met name het Hamerplantsoen (figuur 11.7, hotspot 2) en het Robijnhof (figuur 11.7, hotspot 7) genoemd. Bij het Robijnhof werd wel de kanttekening geplaatst dat er alleen jongeren sporten als ze weten dat er georganiseerd aanbod is. De voetbalkooi aan de Ridderlaan (figuur 11.7, coolspot 7) biedt vooral kansen om beter benut te worden, bijvoorbeeld door georganiseerd aanbod.

In de wijk organiseert de basketbalvereniging op diverse plekken 3x3 basketbal. Volgens de aanbieders wordt er goed gebruik gemaakt van dit aanbod en dient het meerdere doelen. Zo verbreedt dit het sportaanbod in de wijk, brengt het jongeren in contact met een nieuwe sport en helpt het de sportvereniging om beter zichtbaar te zijn en leden te werven.

Veiligheid

Het thema veiligheid werd ook in Zuid besproken. Sociale veiligheid werd in deze wijk vooral gekoppeld aan fysiek voorkomen van de sport- en speelplekken. Omdat veel plekken er verwaarloosd uitzien, voelen veel bewoners zich niet veilig. Qua verkeersveiligheid werd 't Goylaan als belangrijkste barrière genoemd. Veel kinderen en jongeren ervaren deze weg als een drempel en maken daarom geen gebruik van sportaanbod in het andere deel van de wijk. De groenruimte rond 't Goylaan zou beter benut kunnen worden (figuur 11.7, coolspot 5).

Figuur 11.7 Uitwerking van groepsgesprek van de wijk Zuid

ZUID | Uitwerking onderzoeksgesprek | Datum: 19 - 05 - 2021

● Sport- en beweegaanbod

- 1 Bouwspoeeltuin. Sport voor meiden van DOCK, JOU en SU.
- 2 Kastelenplantsoen. Sportactiviteiten van JOU.
- 3 Sportmix naast de buitenschoolse opvang.
- 4 Bootcamp Lunetten.
- 5 De Boomgaard. Wordt gebruikt door vrouwen uit de buurt om te sporten.
- 6 Scholen. Sportactiviteiten en sportmix van JOU.
- 7 Bouwspoeeltuin. Sportactiviteiten van JOU.
- 8 Robijnhof. Sportactiviteiten van DOCK, JOU en SU.
- 9 Particuliere aanbieder van Tai Chi.

● Sport- en beweeghotspots

- 1 Water. Wordt in de zomer veel gezwommen.
- 2 Hamerplantsoen. Populaire en mooie plek.
- 3 Groenstrook Julianaweg. Populair onder kinderen.
- 4 Speeltuin naast de scholen. Wordt goed gebruikt.
- 5 Populair wandelgebied.
- 6 Naast de sporthal. Voetbal, basketbal, softbal.
- 7 Robijnhof. Wordt veel gesport. Wel enkel als er georganiseerd aanbod is.
- 8 Veel gebruikte hardlooproutes. Vaak jongeren aan het sporten.
- 9 Veel wandelaars en fietsers in dit gebied.
- 10 Beatrixpark. Populair onder wandelaars.

● Sport- en beweegcoolspots

- 1 Voetbalvelden. Niet alle velden worden actief gebruikt.
- 2 Fitnesshuisje. Huisje is zwaar verouderd.
- 3 De Kuil. Biedt mooie kansen, maar vraagt wel aanpassing van faciliteiten.
- 4 Sportplekken bij scholen. Alleen goed benut tijdens schoolweken.
- 5 Groene ruimte 't Goylaan. Groene ruimtes ten noorden en zuiden worden onvoldoende gebruikt.
- 6 Diverse voetbalveldjes. Worden weinig gebruikt.
- 7 Voetbalkooi Ridderlaan. Af en toe activiteit. Vooral als er aanbod is van JOU. Kan beter benut worden.

12. Zuidwest

12.1 Krachten en kansen voor Zuidwest

Zuidwest scoort lager op de deelindicator groen/blauw dan gemiddeld in gemeente Utrecht, en het aandeel inwoners dat tevreden is over het groen en het park in de buurt is ook lager. Dat blijkt ook uit de bereidheid om naar het Wilhelminapark te reizen. Professionals noemen als reden voor de hoge bereidheid om naar het Wilhelminapark te reizen dat het dichterbij gelegen Park Transwijk weliswaar mogelijkheden biedt om te sporten en bewegen, maar niet goed bereikbaar is, omdat het ingeklemd ligt tussen meerdere (drukke) wegen. In Zuidwest is momenteel de ontwikkeling van de Merwedekanaalzone bezig, met veel aandacht voor groen, recreatief blauw en lopen en fietsen. Mogelijk zal met de komst van deze zone een verschuiving komen in de waardering en de score van de deelindicator, zeker met groene verbindingen naar de omliggende buurten.

In Zuidwest wordt veel aanbod georganiseerd voor kinderen en jongeren. Daar wordt goed gebruik van gemaakt. Het aanbod voor ouderen is minder, terwijl daar wel behoefte aan is. Naast het georganiseerde aanbod kent Zuidwest een aantal kwalitatief goede sport- en speelplekken. Bijzonder is de Urban Dance Ground, die zich speciaal op tienermeiden richt. In de gesprekken in de andere wijken wordt veel naar deze plek gerefereerd - omdat deze is gericht op (tiener)meiden, een doelgroep waar relatief weinig sportvoorzieningen voor zijn.

Wat verder opvallend is in Zuidwest is dat subwijk Kanaleneiland de hoogste score van heel Utrecht haalt op de deelindicator sportvoorzieningen, terwijl in Kanaleneiland het aandeel inwoners dat lid is van een sportvereniging juist relatief laag is.

Aanknopingspunten voor verbetering: toegankelijkheid van recreatief groen

Het belangrijkste verbeterpunt voor Zuidwest is de toegankelijkheid van recreatief groen. Tegelijkertijd is dat een groot en complex verbeterpunt, dat overstijgend is aan deze rapportage. Er werd geconstateerd dat Park Transwijk in potentie een goede beweegplek is, maar dat deze weinig gebruikt wordt. Inwoners gaan zelfs naar andere wijken om naar een park te gaan.

Een reden voor het relatief lage gebruik van Park Transwijk is de (onveilige) route naar het park toe. Daarom zou Park Transwijk idealiter beter ontsloten moeten worden voor voetgangers en fietsers door veilige, verkeersvrije toegangsroutes te creëren. Parallel daaraan zou de Merwedekanaalzone, als er groene verbindingen naar de omliggende buurten komen, kunnen bijdragen aan de toegankelijkheid van groen.

12.2 Demografische kenmerken

Tabel 12.1 Demografische samenstelling (2020) wijk Zuidwest (in aantallen en procenten)

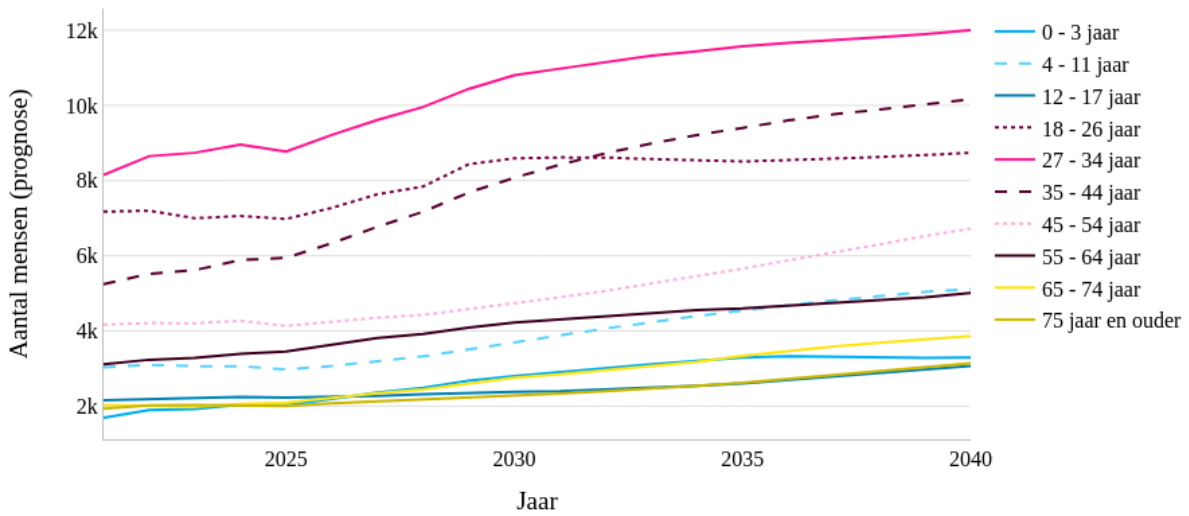
	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	1.812	5
	4-11 jaar	3.159	8
	12-17 jaar	2.140	6
	18-34 jaar	15.017	39
	35-64 jaar	12.505	32
	65-74 jaar	1.994	5
	75 jaar en ouder	2.001	5
Afkomst	Nederlandse afkomst	19.072	49
	Marokkaanse afkomst	7.045	18
	Turkse afkomst	3.222	8
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	1.002	3
	Overig niet-westerse afkomst	4.065	11
	Overig westerse afkomst	4.222	11
Totaal	38.628	100	

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In tabel 12.1 wordt de demografische samenstelling van de wijk Zuidwest getoond. De leeftijdsverdeling in Zuidwest is vergelijkbaar met de leeftijdsverdeling van heel gemeente Utrecht. In de subwijk Transwijk is het aandeel inwoners van 18 tot 34 jaar (49%) hoger dan in heel de wijk Zuid (39%). Hetzelfde geldt voor inwoners van 65 jaar en ouder: in heel de wijk Zuid is 10 procent van de inwoners 65 jaar of ouder, in subwijk Transwijk is dit 17 procent. Het aandeel kinderen en jongeren en inwoners van 25 tot 64 jaar is zodoende logischerwijs lager in Transwijk.

In de wijk Zuidwest is het aandeel inwoners met een Nederlandse afkomst lager (49%) dan in heel gemeente Utrecht (64%). Vooral het aandeel inwoners met een Marokkaanse afkomst is in Zuid hoger (18%) dan in heel gemeente Utrecht (9%), maar ook het aandeel inwoners met een Turkse afkomst is in Zuid iets hoger (8%) dan in heel gemeente Utrecht (4%). Er zijn grote verschillen te zien tussen de verschillende subwijken. In Dichterswijk, Rivierenwijk heeft 70 procent van de inwoners een Nederlandse afkomst (bijlage 23), in Transwijk 57 procent (bijlage 24) en in Kanaleneiland 28 procent (bijlage 25). In Kanaleneiland hebben de meeste inwoners een Marokkaanse afkomst (32%), maar ook het aandeel inwoners met een Turkse afkomst is hier groot (15%).

Figuur 12.1 Bevolkingsprognose voor Zuidwest

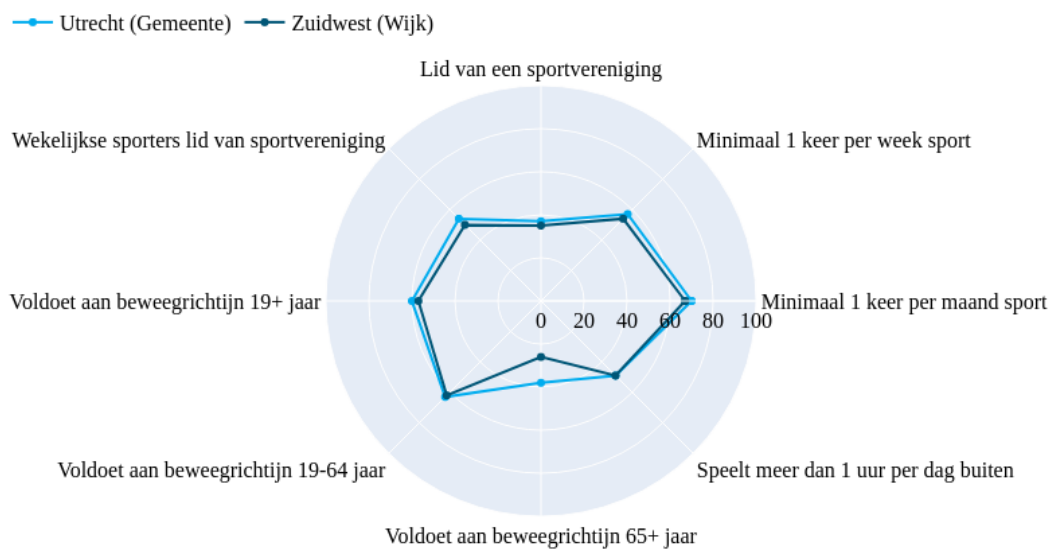

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 12.1 wordt de bevolkingsprognose per leeftijdsgroep voor Zuidwest getoond. Door grootschalige nieuwbouw in de Merwedekanaalzone zal de bevolking van Zuidwest in alle leeftijdsgroepen toenemen (Selten, Roy & Slob, 2020). Met name de groepen kinderen van 4 tot 11 jaar en ouderen zullen in verhouding veel toenemen.

12.3 Beweeg- en sportgedrag

Figuur 12.2 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Zuidwest (in procenten)

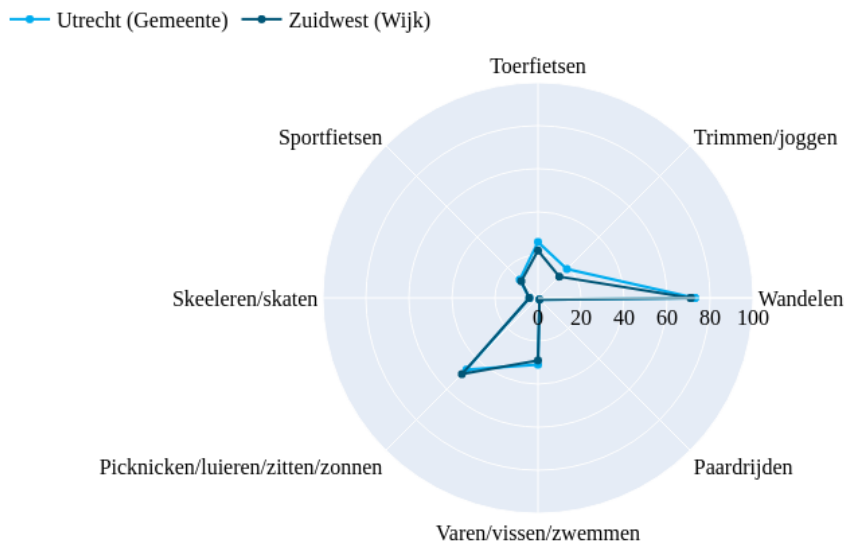

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 12.2 wordt het beweeg- en sportgedrag van inwoners uit Zuidwest getoond. Het aandeel inwoners dat beweegt en sport in Zuidwest is heel vergelijkbaar met het aandeel in heel gemeente Utrecht. Uitzondering hierop is het aandeel inwoners van 65 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijn. Dit is in Zuidwest lager (26%) dan in heel gemeente Utrecht (38%).

In de subwijk Dichterswijk, Rivierenwijk zijn naar verhouding iets meer inwoners lid van een sportvereniging en sporten naar verhouding meer mensen ten minste één keer per maand of week dan in heel de wijk Zuid. In de subwijk Kanaleneiland is dit juist minder dan in de hele wijk.

Figuur 12.3 Profiel activiteiten buitenrecreatie voor Zuidwest (percentage inwoners dat een activiteit doet)

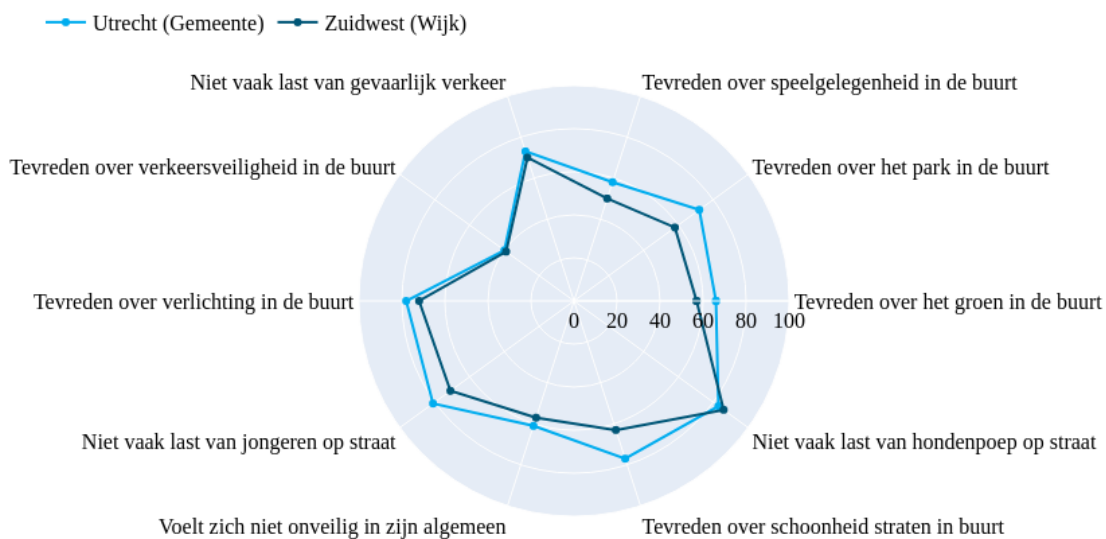
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Inwoners van Zuidwest die gebruikmaken van groengebied binnen de stad, gaan voornamelijk naar park Transwijk (59%), de Roosevelt Boulevard (19%) en het Wilhelminapark (17%). Park Transwijk en de Roosevelt Boulevard zijn beide in de wijk gelegen. Het Wilhelminapark is aanzienlijk verder weg. Het Wilhelminapark is echter een populair park in Utrecht en daarom wellicht de moeite waard om verder voor te reizen.

Inwoners van Zuidwest die buiten recreëren kiezen in ongeveer dezelfde verhouding voor activiteiten als inwoners van heel Utrecht (figuur 12.3).

12.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving

Figuur 12.4 Profiel waardering beweegvriendelijke omgeving voor Zuidwest (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 12.4 wordt getoond hoe inwoners uit Zuidwest en heel gemeente Utrecht verschillende criteria waarderen die van invloed kunnen zijn op de beweegvriendelijkheid van de omgeving. Zuidwest scoort op een aantal criteria lager dan gemeente Utrecht als geheel. Punten die er het meest uitspringen zijn:

- Het aandeel inwoners in Zuidwest dat tevreden is over de schoonheid van de straten is lager (63%) dan het aandeel in heel gemeente Utrecht (77%).
- Het aandeel inwoners dat tevreden is over het park in de buurt is in Zuidwest ook lager (58%) dan in heel gemeente Utrecht (72%). Hetzelfde geldt voor de tevredenheid over het groen in de buurt (57% in Zuidwest, 66% in heel gemeente Utrecht) en de speelgelegenheid in de buurt (50% in Zuidwest, 58% in heel gemeente Utrecht).
- In Zuidwest zijn naar verhouding meer inwoners die last hebben van jongeren op straat dan in heel gemeente Utrecht: 71 procent van de inwoners in Zuidwest heeft niet vaak last van jongeren op straat; in heel gemeente Utrecht is dit 81 procent.

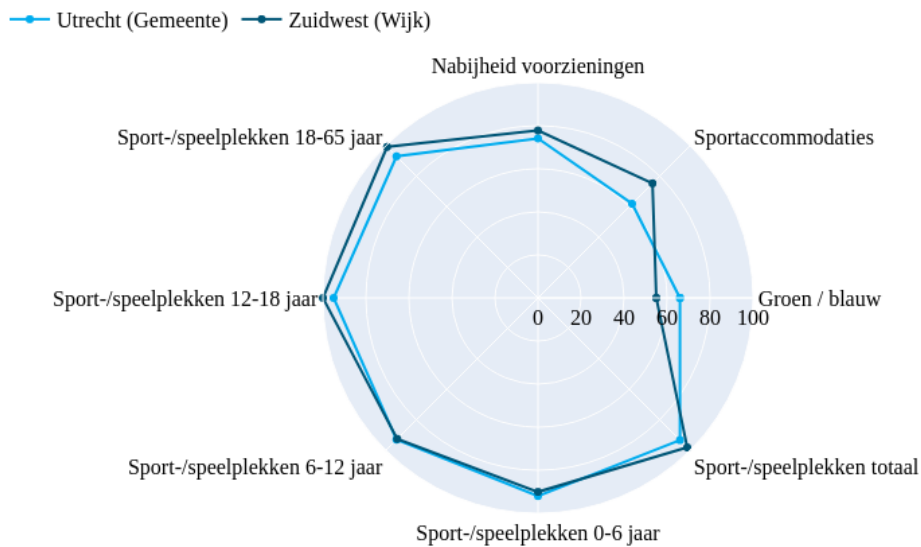
Er zijn daarnaast opvallende verschillen waar te nemen tussen de drie subwijken van Zuidwest:

- In subwijk Dichterswijk, Rivierenwijk (bijlage 23) is het aandeel inwoners dat tevreden is over het park en het groen in de buurt een stuk lager dan in heel de wijk Zuidwest. Het aandeel inwoners dat tevreden is over de schoonheid van de straten en dat zich over het algemeen niet onveilig voelt is in Dichterswijk, Rivierenwijk juist groter dan in heel Zuidwest.
- In Transwijk (bijlage 24) is het aandeel dat tevreden is over het park in de buurt juist groter dan in heel Zuidwest. Hetzelfde geldt voor het aandeel dat tevreden is over de schoonheid van de straten in de buurt.
- In Kanaleneiland (bijlage 25) is het beeld ongeveer gelijk aan het beeld voor heel de wijk Zuidwest.

Gemiddeld over alle criteria scoort Zuidwest een waarde van 61,8. De gemiddelde waarde van heel gemeente Utrecht is 68,9. De gemiddelde waarde van Zuidwest is een van de laagste gemiddelde waarden van gemeente Utrecht, samen met de wijken West (62,3), Noordwest (61,5) en Overvecht (61,6).

12.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

Figuur 12.5 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Zuidwest (in procenten)

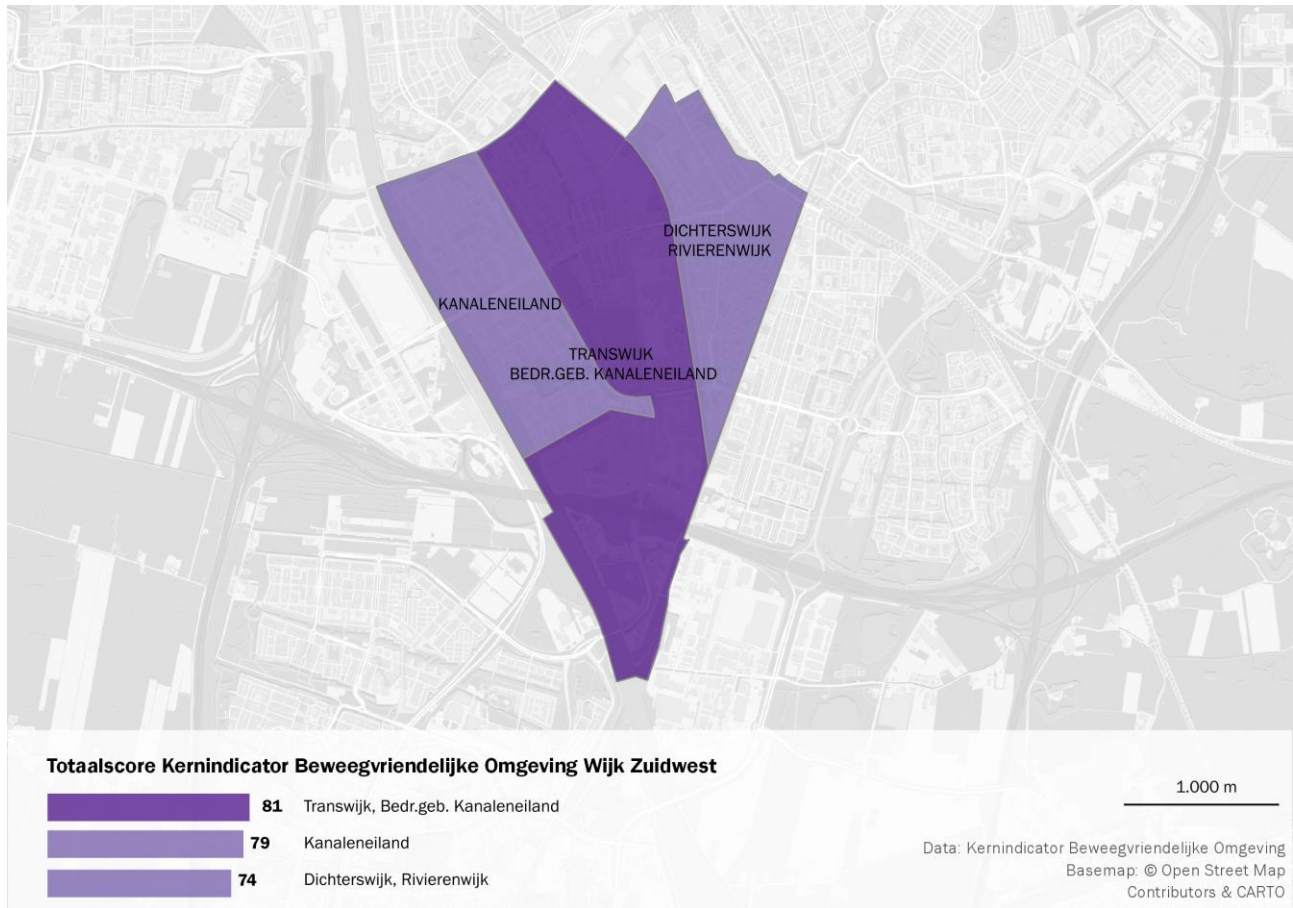
Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

De KBO geeft voor de wijk Zuidwest een wisselend beeld (figuur 12.5). Op de deelindicatoren sport- en speelplekken (98%) en nabijheid van voorzieningen (78%) scoort de wijk Zuidwest iets hoger dan de gemeentelijke score (respectievelijk 93% en 74%). De diversiteit aan sportaccommodaties in de buurt is hoog, waardoor de score op de deelindicator sportaccommodaties (75%) hoger is dan gemeentebreed (62%). Zuidwest scoort op deze deelindicator het hoogst van alle wijken. De hoeveelheid groen en/of blauw in de buurt (55%) is daarentegen een stuk lager dan gemeentebreed (66%).

- De drie subwijken scoren alle drie hoger dan het gemeentelijk gemiddelde op de deelindicator sportaccommodaties. Subwijk Transwijk heeft met 89 procent de hoogste score van heel Utrecht.
- Inwoners van de subwijk Dichterswijk, Rivierenwijk hebben het minste groen en/of blauw in de omgeving (40%). Ook subwijk Kanaleneiland scoort met 61 procent lager dan gemeentebreed (66%).
- De subwijken Dichterswijk, Rivierenwijk en Kanaleneiland hebben relatief veel voorzieningen in de buurt (respectievelijk 91% en 80%). Subwijk Transwijk scoort met 66 procent lager dan de gemeentelijke score (74%).

De totaalscore op de kernindicator is 77 voor de wijk Zuidwest en daarmee vrijwel gelijk aan de totaalscore voor de gemeente Utrecht (73). Subwijk Transwijk, Bedr.geb. Kanaleneiland heeft binnen deze wijk de hoogste score op de kernindicator (81), gevolgd door Kanaleneiland (79) en Dichterswijk, Rivierenwijk (74) (figuur 12.6).

Figuur 12.6 Kaart beweegvriendelijke omgeving voor Zuidwest

Bron: Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

12.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken

In een groepsgesprek met professionals die de wijk kennen is een beeld gevormd van het bewegen en sporten in de wijk. Daarbij is duiding en bevestiging gezocht van de resultaten van de beschikbare gegevens die hierboven zijn gepresenteerd en is nagegaan welk aanbod er in de wijk is voor bewegen in de openbare ruimte, waar veel bewogen wordt (hotspots) en waar opvallend weinig bewogen wordt (coolspots).

Algemene punten

In Zuidwest organiseren wijkpartners als DOCK en JOU veel aanbod voor kinderen en jongeren. De samenwerking tussen de verschillende wijkpartners werd bovendien als goed en constructief omschreven. In het algemeen wordt er goed gebruik gemaakt van het aanbod, maar buiten het georganiseerde aanbod om wordt veel minder gebruik gemaakt van de sport- en speelplekken in de wijk. Binnen de wijk moet meer aandacht komen voor oudere doelgroepen.

Sport- en speelplekken in Zuidwest

Zuidwest kent een aantal kwalitatief goede sport- en speelplekken. Voorbeelden die werden genoemd zijn de Cruyff Court aan de Trumanlaan (figuur 12.7, aanbod 3) en de sport- en speelplekken aan de Marco Pololaan (figuur 12.7, aanbod 4, hotspot 1, coolspot 1). De sport- en speelplekken aan de Marco Pololaan

worden al veel gebruikt, maar verbetering is nog mogelijk door de sport- en spelcontainer beter te benutten.

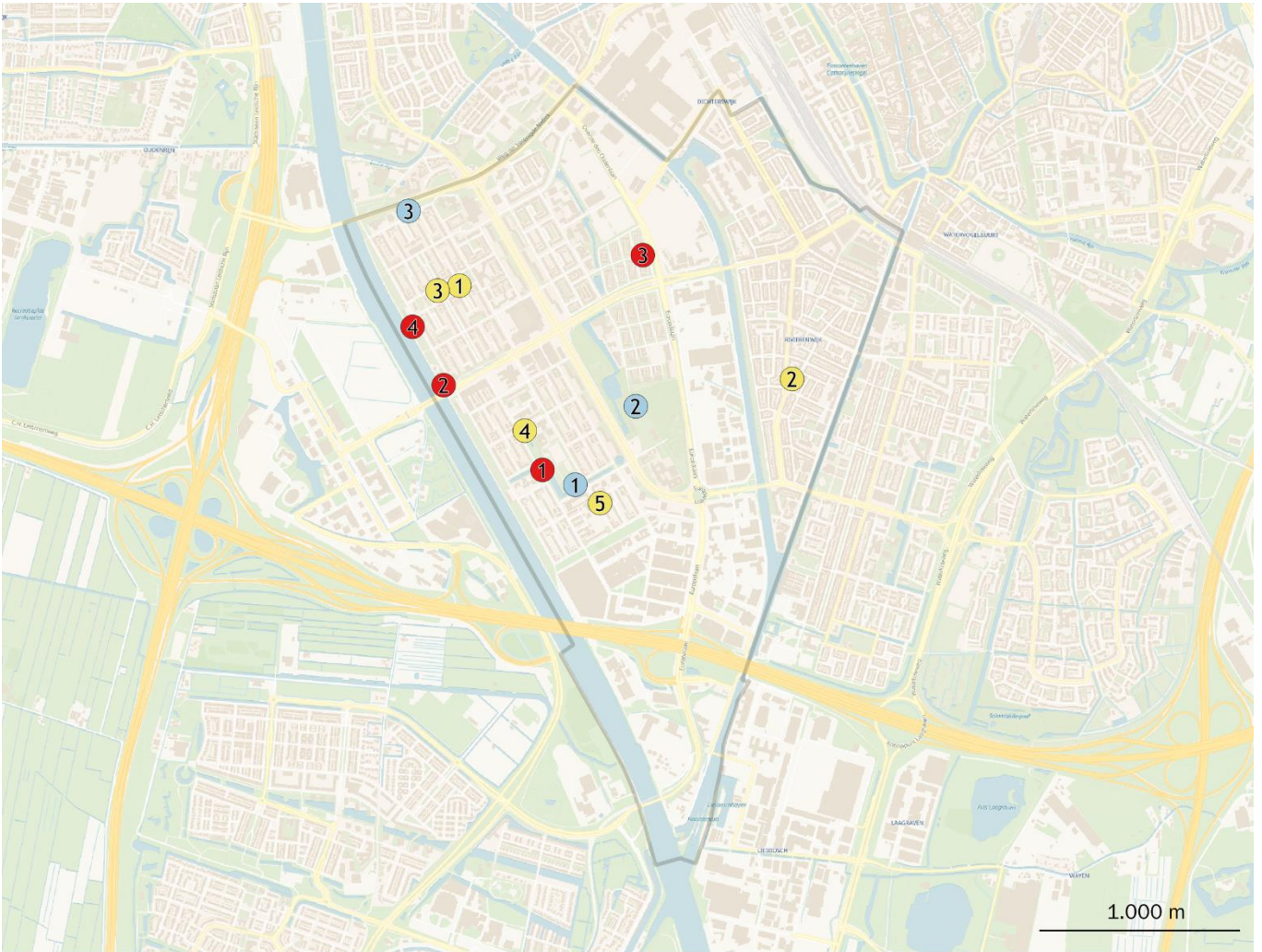
De Urban Dance Ground (figuur 12.7, hotspot 4) werd in meerdere wijken genoemd als een succesvolle plek gericht op tienermeiden. De Dance Ground werd veelvuldig genoemd als een goed voorbeeld van hoe een doelgroep aangesproken kan worden die lastig te bereiken is. Bovendien is dit een mooi voorbeeld van de manier waarop de fysieke inrichting kan bijdragen aan het succesvol inrichten van een plek. Voor deze doelgroep geldt dat ze zich veilig moeten voelen en niet het gevoel moeten hebben dat ze worden bekeken. De fysieke inrichting kan hier een belangrijke rol in spelen. Opvallend hierbij was dat de Dance Ground vooral in de gesprekken in andere wijken als succesvoorbeeld werd genoemd. Het is gezien de belangstelling voor de Urban Dance Ground van belang om goed na te gaan of, hoe en onder welke omstandigheden deze van invloed is op de beweeg- en sportparticipatie van tienermeiden.

Groene ruimte

Zuidwest kent relatief weinig groen, en het groen dat aanwezig is wordt niet erg goed gewaardeerd (zie ook figuur 12.4 en figuur 12.5). Als belangrijkste voorbeeld hiervan werd Park Transwijk genoemd (figuur 12.7, coolspot 2). Dit park biedt ruimte voor sporten en bewegen, maar wordt nog niet goed gevonden door bewoners. De route naar het park wordt als gevaarlijk ervaren, omdat het ingeklemd ligt tussen meerdere wegen. Het park nodigt daarom niet uit tot sporten en spelen, en ook niet tot wandelen.

De ontwikkeling van de Merwedekanaalzone biedt nieuwe mogelijkheden voor deze plek om een goede verbinding met het park en meer vergroening in de wijk te realiseren. De ontwikkeling van de Merwedekanaalzone biedt wellicht kansen om wandelen aantrekkelijker te maken. De kanaalzone is al een populair wandelgebied (figuur 12.7, hotspot 2), maar kan wellicht nog versterkt worden.

Figuur 12.7 Uitwerking van groepsgesprek van de wijk Zuidwest

ZUIDWEST | Uitwerking onderzoeksgesprek | Datum: 20 - 05 - 2021

● Sport- en beweegaanbod

- 1 Speeltuin Anasi. Uitleen van sport- en spelmaterialen.
- 2 Maasplein. Sportactiviteiten voor jeugd. DOCK bus voor uitleen materialen.
- 3 Cruyff Court Trumanlaan. Sportaanbod voor jeugd.
- 4 Marco Pololaan. Sportactiviteiten voor jeugd.
- 5 Luc Stevensschool. DOCK bus uitleen sport- en spelmateriaal.

● Sport- en beweeghotspots

- 1 Marco Pololaan.
- 2 Kanaalzone. Wordt veel gewandeld.
- 3 Peltplantsoen.
- 4 Urban Dance Ground. Dansplek speciaal ingericht voor tienermeiden.

● Sport- en beweegcoolspots

- 1 Marco Pololaan. Sport- en spelcontainer kan beter benut worden.
- 2 Park Transwijk. Ruimte voor multisportaanbod.
- 3 Moskeplein. Kan beter benut worden.

13. Leidsche Rijn

13.1 Krachten en kansen voor Leidsche Rijn

Relatief veel inwoners van Leidsche Rijn zijn tevreden over de speelgelegenheid in de buurt. Voor een wijk met relatief veel kinderen is dit een mooi gegeven. Professionals geven ook aan dat de speelplekken goed onderhouden zijn en dat het fijn spelen is. Ook de deelindicator speelplekken laat een goede score zien. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er niet alleen voldoende speelplekken zijn, maar dat de inrichting en bruikbaarheid ervan ook aansluiten bij de wensen van de bewoners. Dit neemt niet weg dat de speelplekken wel ‘mee moeten groeien’ met de bevolking. Jonge kinderen worden ouder, wat vraagt om andere speelinrichtingen. Het Muziekplein is wat dat betreft een interessante plek, waar nu verschillende groepen, van kinderen en jongeren tot bootcampclubjes, gebruikmaken van dezelfde plek. Volgens professionals stimuleert dit sociale ontmoetingen en gevoelens van veiligheid.

Met het nabijgelegen Máximapark heeft een deel van de wijk veel toegankelijk groen en/of blauw, maar voor een deel van de subwijken zou dit nog verbeterd kunnen worden. De waardering voor het groen in de buurt is iets hoger dan gemiddeld in de gemeente, maar nog relatief laag gezien de hoeveelheid groen die aanwezig is. Mogelijk kan de toegankelijkheid of bruikbaarheid van het groen verbeterd worden om de waardering te laten stijgen. Zo merken professionals het Maximapark aan als ‘coolspot’, wat betekent dat hier verbetering mogelijk is. Er werd geopperd om hier een trailrunparcours aan te leggen, omdat dat past bij de populariteit van hardlopen.

Leidsche Rijn is nu een wijk zonder veel 65+’ers. Uit de bevolkingsprognose blijkt dat hier verandering in gaat komen. Het is van belang dat de voorzieningen in de wijk ‘meegroeien’ met de bevolking. Nabijheid van voorzieningen wordt (nog) belangrijker, evenals ontmoetingsplekken, goede infrastructuur en beweegaanleidingen voor ouderen.

Aanknopingspunten voor verbetering: een prettige plek voor 65+’ers

Leidsche Rijn is een jonge wijk, maar de inwoners worden steeds ouder. Momenteel wordt goed voorzien in de behoeften van jonge mensen, maar met de vergrijzing van Leidsche Rijn is aandacht voor de oudere doelgroep in de nabije toekomst nodig.

Voor ouderen is wandelen en fietsen door de wijk in het dagelijkse leven van belang, zowel voor recreatie als voor zelfredzaamheid. Zorgdragen voor aantrekkelijke routes naar voorzieningen, zonder onveilige oversteekplaatsen en met voldoende rustmogelijkheden, zijn daarvoor van belang. In Leidsche Rijn zou voorgesorteerd kunnen worden op de vergrijzing door deze bij herinrichting mee te nemen.

13.2 Demografische kenmerken

Tabel 13.1 Demografische samenstelling (2020) wijk Leidsche Rijn (in aantallen en procenten)

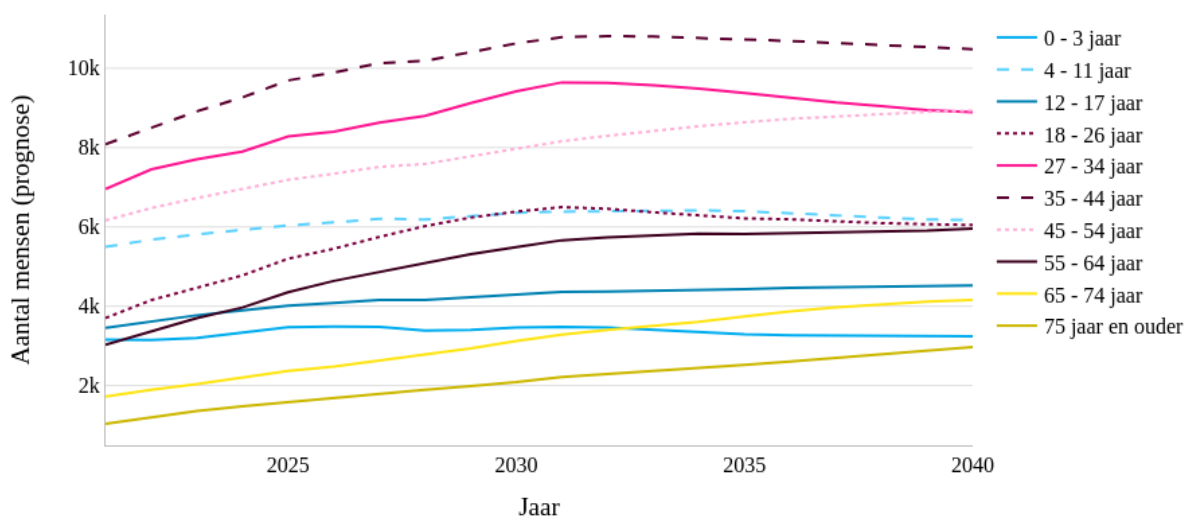
	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	3.037	7
	4-11 jaar	5.350	13
	12-17 jaar	3.272	8
	18-34 jaar	10.552	26
	35-64 jaar	16.474	40
	65-74 jaar	1.624	4
	75 jaar en ouder	1.000	2
Afkomst	Nederlandse afkomst	23.631	57
	Marokkaanse afkomst	3.970	10
	Turkse afkomst	2.351	6
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	1.945	5
	Overig niet-westerse afkomst	4.807	12
	Overig westerse afkomst	4.605	11
Totaal	41.309	100	

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In tabel 13.1 wordt de demografische samenstelling van de wijk Leidsche Rijn getoond. In Leidsche Rijn wonen naar verhouding iets meer kinderen (0-11 jaar, 20%) dan in heel gemeente Utrecht (14%). Het aandeel 18-34-jarigen is in Leidsche Rijn juist kleiner (26%) dan in heel gemeente Utrecht (34%). Leidsche Rijn heeft vijf subwijken. In de subwijk Leidsche Rijn Centrum e.o. (bijlage A28) wonen naar verhouding veel jonge gezinnen. Het aandeel jonge kinderen (0-3 jaar) is hier namelijk hoger (11%) dan in heel Leidsche Rijn (7%), net als het aandeel jonge ouders (18-34 jaar; 39% in Leidsche Rijn Centrum e.o., 26% in heel Leidsche Rijn).

De afkomst van de inwoners uit Leidsche Rijn is ongeveer hetzelfde verdeeld als de afkomst van de inwoners van heel gemeente Utrecht. In subwijk Leidsche Rijn-zuid is het aandeel inwoners met een Marokkaanse afkomst hoger (25%) dan in de andere subwijken en gemiddeld in heel Leidsche Rijn.

Figuur 13.1 Bevolkingsprognose voor Leidsche Rijn

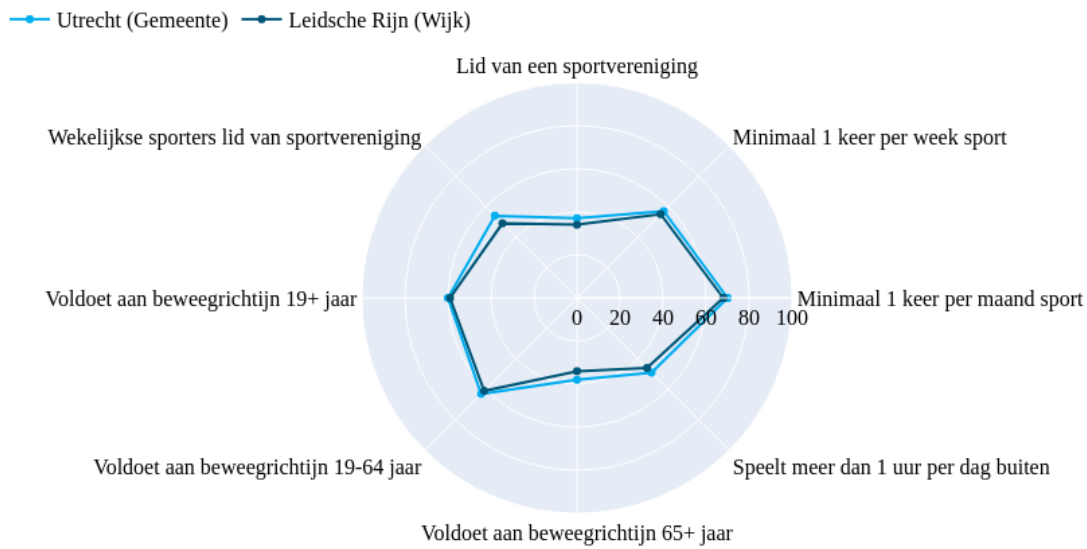

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 13.1 wordt de bevolkingsprognose in leeftijdsgroepen voor Leidsche Rijn getoond. In Leidsche Rijn wonen momenteel niet veel inwoners van 65 jaar en ouder, maar deze groep zal tot 2040 sterk groeien (Selten, Roy & Slob, 2020). Andere leeftijdsgroepen zullen tot 2030 groeien, maar daarna gelijk blijven of licht dalen.

13.3 Beweeg- en sportgedrag

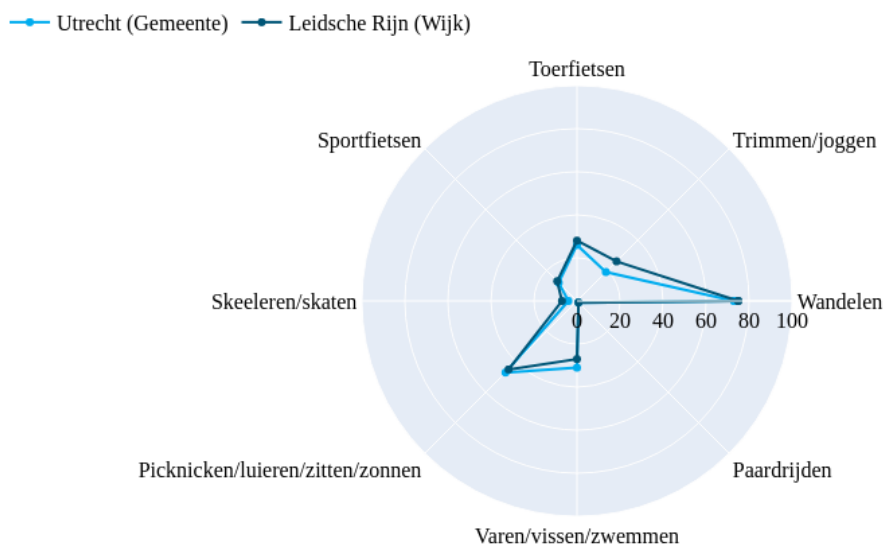
Figuur 13.2 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Leidsche Rijn (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 13.2 wordt het beweeg- en sportgedrag getoond van de inwoners in Leidsche Rijn en heel gemeente Utrecht. Het aandeel inwoners dat beweegt en sport is in Leidsche Rijn ongeveer hetzelfde als in heel gemeente Utrecht. Ook tussen de verschillende subwijken zijn nauwelijks verschillen waar te nemen.

Figuur 13.3 Profiel activiteiten buitenrecreatie voor Leidsche Rijn (percentage inwoners dat een activiteit doet)

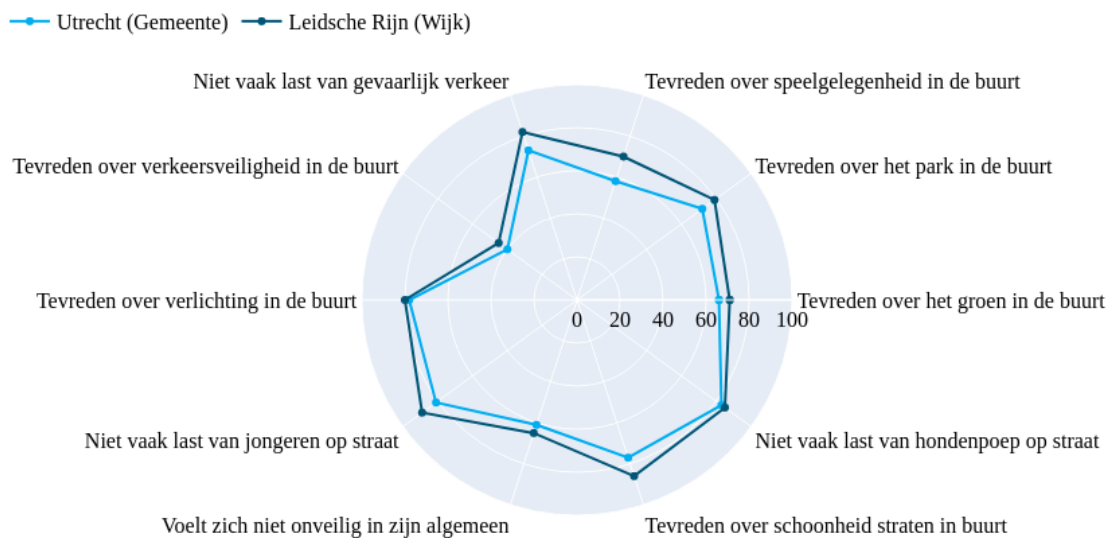
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Inwoners van Leidsche Rijn die gebruikmaken van groengebieden in de stad, gaan voornamelijk naar het Máximapark (89%), het Prinses Amaliapark (22%) en het Willem-Alexanderpark (13%). Deze drie parken zijn allen in (de buurt van) Leidsche Rijn gelegen.

Inwoners van Leidsche Rijn die buiten recreëren kiezen iets vaker voor trimmen/joggen (26%) dan gemiddeld in gemeente Utrecht (19%) (figuur 13.3). De overige activiteiten zijn ongeveer even populair onder inwoners in Leidsche Rijn als onder alle inwoners van gemeente Utrecht.

13.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving

Figuur 13.4 Profiel waardering beweegvriendelijke omgeving voor Leidsche Rijn (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 13.4 wordt getoond hoe inwoners uit Leidsche Rijn en heel gemeente Utrecht verschillende criteria waarderen die van invloed kunnen zijn op de beweegvriendelijkheid van de omgeving. Het beeld in Leidsche Rijn is vergelijkbaar met het beeld in heel gemeente Utrecht. Er zijn twee criteria die in Leidsche Rijn iets beter worden gewaardeerd:

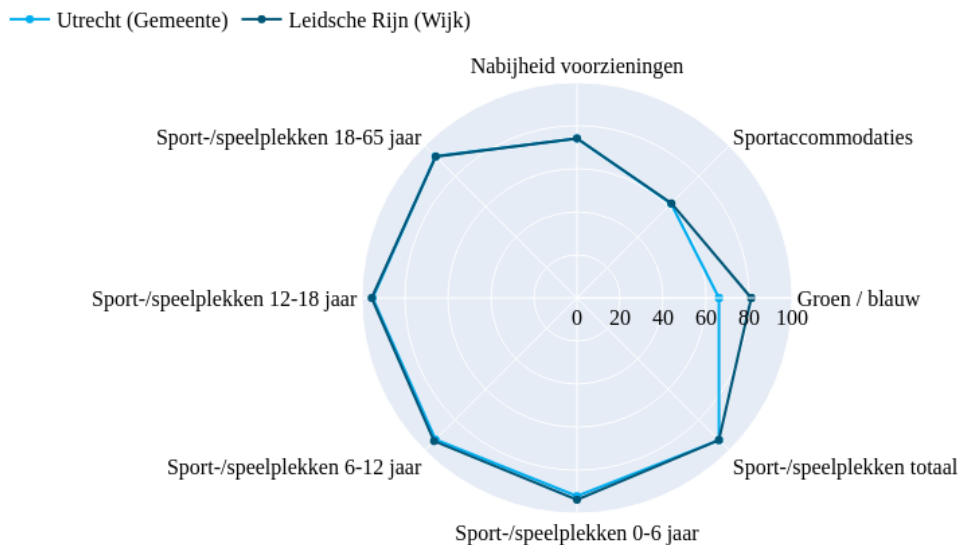
- Het aandeel inwoners in Leidsche Rijn dat tevreden is over de speelgelegenheid in de buurt is hoger (70%) dan het aandeel in heel gemeente Utrecht (58%).
- Het aandeel inwoners in Leidsche Rijn dat tevreden is over de schoonheid van de straten is iets hoger (86%) dan in heel gemeente Utrecht (77%).

Bij de overige criteria zijn de verschillen tussen Leidsche Rijn en heel gemeente Utrecht maar erg klein, waardoor deze niet als duidelijke verschillen kunnen worden beschouwd. Ook tussen de verschillende subwijken van Leidsche Rijn zijn geen grote verschillen waar te nemen.

Gemiddeld over alle criteria komt Leidsche Rijn uit op een waarde van 74,8. De gemiddelde waarde voor heel gemeente Utrecht is 68,9. Leidsche Rijn heeft hiermee een van de hoogste gemiddelde waarden van gemeente Utrecht, samen met Noordoost (75), Oost (75,6) en Vleuten-De Meern (74,3).

13.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

Figuur 13.5 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Leidsche Rijn (in procenten)

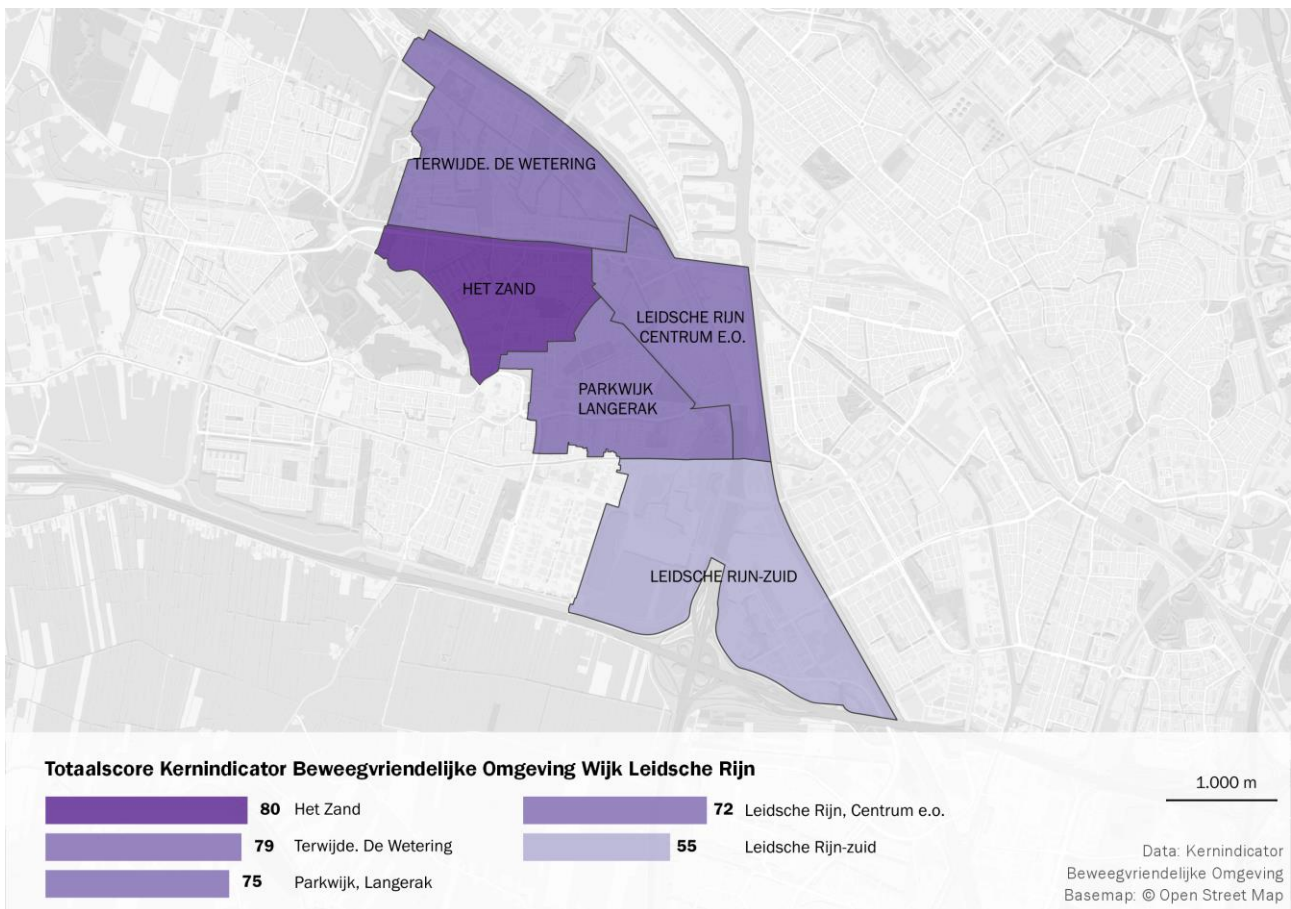
Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

De wijk Leidsche Rijn scoort op de deelindicatoren sportaccommodaties, sport- en speelplekken en nabijheid voorzieningen gelijk aan de gemeentelijke score (figuur 13.5). De wijk heeft relatief veel toegankelijk groen en/of blauw in de directe omgeving van de inwoners, wat resulteert in een score van 81 procent op de deelindicator groen/blauw (gemeente: 66%).

- Leidsche Rijn-zuid (62%) scoort ten opzichte van het gemiddelde van Utrecht en de wijk Leidsche Rijn (beide 93%) relatief laag op de deelindicator sport- en speelplekken. Vooral de bereikbaarheid van speelplekken voor de basisschooljeugd ligt flink onder het gemiddelde (27%). In deze subwijk wonen relatief weinig mensen, maar wel relatief veel kinderen van de basisschoolleeftijd.
- Subwijk Het Zand heeft van de subwijken in Leidsche Rijn de hoogste score op de deelindicator sportaccommodaties (76%). De andere vier subwijken hebben een score tussen de 55 en 59 procent, iets lager dan het gemeentelijk gemiddelde (62%).
- Inwoners van de subwijk Terwijde, De Wetering hebben veel groen en/of blauw in hun omgeving. Deze subwijk scoort 99 procent, wat betekent dat bijna iedereen meer dan 10,5 hectare groen en/of blauw binnen 300 meter beschikbaar heeft. Subwijk Het Zand heeft een score van 80 procent op deze deelindicator, terwijl de andere drie subwijken ongeveer 70 procent scoren.
- Subwijk Leidsche Rijn-zuid, waar maar weinig mensen wonen, heeft een lage score op de deelindicator nabijheid voorzieningen (29%). De andere subwijken scoren rond de 70 procent.

De totaalscore op de kernindicator is 79 voor de wijk Leidsche Rijn en daarmee iets hoger dan de totaalscore voor de gemeente Utrecht (75). Subwijken Het Zand en Terwijde, De Wetering hebben de hoogste totaalscore (80 en 79), gevolgd door Parkwijk, Langerak (75) en Leidsche Rijn Centrum e.o. (72). Subwijk Leidsche Rijn-zuid, waar maar weinig mensen wonen, heeft met 55 de laagste score van de wijk Leidsche Rijn (figuur 13.6).

Figuur 13.6 Kaart beweegvriendelijke omgeving voor Leidsche Rijn

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

13.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken

In een groepsgesprek met professionals die de wijk kennen is een beeld gevormd van het bewegen en sporten in de wijk. Daarbij is duiding en bevestiging gezocht van de resultaten van de beschikbare gegevens die hierboven zijn gepresenteerd en is nagegaan welk aanbod er in de wijk is voor bewegen in de openbare ruimte, waar veel bewogen wordt (hotspots) en waar opvallend weinig bewogen wordt (coolspots).

Algemene punten

Leidsche Rijn is een wijk met veel gezinnen met kinderen (0-11 jaar), die in komende jaren gaat vergrijzen. Leidsche Rijn heeft vrij veel groene ruimte die goed gewaardeerd wordt, maar er wordt minder bewogen dan gemiddeld in Utrecht. De wijk is nu voor een belangrijk deel ingericht op gezinnen met kinderen. Voor ouderen zijn op dit moment nog relatief weinig beweegvoorzieningen en is er weinig georganiseerd aanbod. Het is, in het licht van de te verwachten vergrijzing, van belang om na te denken of inrichting van de wijk en het georganiseerde aanbod aansluiten bij de beweegbehoeften van oudere doelgroepen.

Sport- en speelplekken voor kinderen en jongeren

In Leidsche Rijn zijn voldoende sport- en speelplekken voor kinderen en jongeren te vinden, die in het algemeen goed gebruikt en goed gewaardeerd worden (zie ook figuur 13.4; figuur 13.7, hotspots 9, 13 en

15). Uit het gesprek kwam naar voren dat de meeste speelplekken goed onderhouden zijn en het daardoor fijn spelen of sporten is. Een positief voorbeeld van een succesvolle sport- en speelplek is het Muziekplein (figuur 13.7, hotspot 10). Het plein is in 2020 grondig opgeknapt en wordt goed gebruikt door verschillende doelgroepen, zoals basisschoolleerlingen, bootcampclubjes en jongeren. Het plein wordt met name goed gewaardeerd omdat het een multifunctionele plek is waar meerdere doelgroepen kunnen sporten en spelen. Het stimuleert daarmee sociale ontmoetingen en versterkt gevoelens van veiligheid.

In de wijk organiseren verschillende wijkpartners ook relatief veel aanbod voor kinderen en jongeren. Zo wordt op meerdere plekken 3x3 basketbal georganiseerd (figuur 13.7, aanbod 1 en 3). De samenwerking tussen de verschillende wijkpartners werd hierbij positief gewaardeerd. Ook in Leidsche Rijn werd besproken dat het vaak lastig is om de doelgroep van tienermeiden te bereiken en bij het sportaanbod te betrekken. Sociale veiligheid speelt hierbij een belangrijke rol. De Urban Dance Ground in de wijk Zuidwest werd als positief voorbeeld aangehaald.

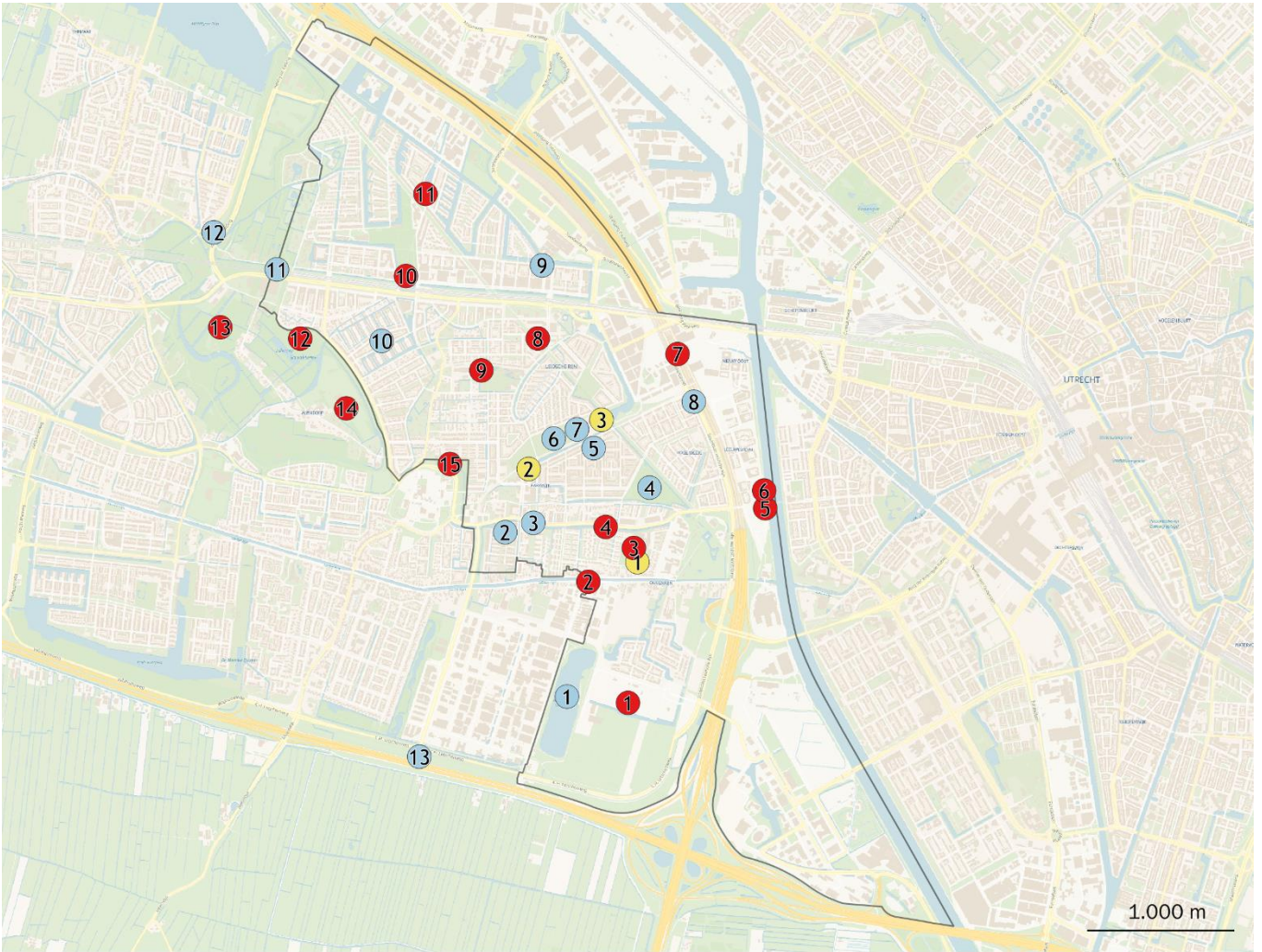
In Leidsche Rijn spelen problemen met ervaren overlast door spelende kinderen of sportende jongeren/volwassenen (figuur 13.7, coolspot 9 en 10). Bij initiatieaanvragen of het aanleggen van nieuwe sportplekken wordt dit vaak als obstakel ervaren.

Sporten en bewegen van volwassenen en ouderen

Leidsche Rijn is ingericht als een wijk gericht op jonge gezinnen en veel sport- en speelplekken sluiten hierbij aan. Voor volwassenen zijn er enkele plekken die goed gebruikt worden, zoals de calisthenicsplek langs het kanaal (figuur 13.7, hotspot 6). Ook het Berlijnplein (figuur 13.7, hotspot 7) wordt veel gebruikt voor georganiseerd sportaanbod voor volwassenen. Aan de randen van de wijk zijn nog wel enkele plekken die potentie hebben om uitdagende sportplekken voor volwassenen te worden. Zo werd de geluidswal aan de zuidkant van de wijk genoemd als mogelijke uitdagende beweegplek, vanwege de hoogteverschillen (figuur 13.7, coolspot 13). Het Máximapark (figuur 13.7, coolspot 11) werd genoemd als plek voor een trailrunroute. Hardlopen is bovendien een populaire activiteit in de wijk, waarin goed voorzien zou kunnen worden.

Wandelen en fietsen zijn populaire activiteiten in de wijk. Dit zijn bovendien laagdrempelige activiteiten die voor een vergrijzende doelgroep aantrekkelijk kunnen zijn. Het is daarom van belang dat in de wijk ingezet wordt op het beweegvriendelijk inrichten van de openbare ruimte voor deze doelgroep. Zo kan ingezet worden op het goed toegankelijk maken van voorzieningen voor voetgangers en fietsers. Hierbij kan gedacht worden aan aantrekkelijke routes naar voorzieningen zonder gevaarlijke oversteekpunten of routes met bankjes om te rusten, zodat ouderen te voet hun boodschappen kunnen doen.

Figuur 13.7 Uitwerking van groepsgesprek van de wijk Leidsche Rijn

LEIDSCHEN RIJN | Uitwerking onderzoeksgesprek | Datum: 02 - 06 - 2021

● Sport- en beweegaanbod

- 1 Archeologiepark. 3x3-basketbal.
- 2 Buitensportaanbod na schooltijd.
- 3 Leidsche Rijn College. 3x3-basketbal.

● Sport- en beweeghotspots

- 1 Streetsports.
- 2 Wielrenners. Populaire route om de stad uit te komen.
- 3 Bouwspieeltuin Voorn.
- 4 Water. Zwemmen en suppen in de zomer.
- 5 Streetsports en andere sporten. Erg in opkomst sinds plaatsen goals en baskets.
- 6 Calisthenics. Wordt veel gebruikt in combinatie met hardlopen.
- 7 Berlijnplein. Superdivers gebruik van perronoverkapping. Dansers/skaters/bootcampers.
- 8 Fietspad Rijnkennemerlaan. Intensief gebruikt.
- 9 Speelplekken. Tijdens schooltijd goed gebruikt. Daarbuiten onbekend.
- 10 Muziekplein.
- 11 Haventje Terwijde. Zwemmen.
- 12 Het Lint. Harlopen en skaten.
- 13 Bosspeeltuin Anafora.
- 14 Sporthal de Peperclip.
- 15 Speelplekken Vlinderpark.

● Sport- en beweegcoolspots

1	Strijkviertel.	Kleinschaliger alternatief voor Haarrijnse Plas. Vooral richten op jeugd.
2	Speeltuin Bongerd.	Speeplek wordt weinig gebruikt.
3	Voetbalvelden Langerakbaan.	Drie voetbalvelden kunnen intensiever gebruikt worden.
4	Park de Hoge Weide.	Kan intensiever gebruikt worden.
5	Mierikswortelstraat.	Ruimte te klein om te voetballen.
6	Atletiekbaan.	Openstellen voor publiek.
7	Calisthenicsplek.	Aanleg duurt erg lang.
8	De Bogen.	Aanleg van een nieuw park.
9	Jazzsingel.	Rond de Jazzsingel wordt veel overlast ervaren.
10	Paul Citroenstraat.	Geluidsoverlast.
11	Maximapark.	Mogelijkheden voor een trailrunroute door het park.
12	Desto/Neoliet/Scouting/Calisthenics.	Mogelijkheden om samen op te trekken.
13	Geluidswal.	Kansen voor uitdagende plek, vanwege hoogteverschillen.

14. Vleuten-De Meern

14.1 Krachten en kansen voor Vleuten-De Meern

Inwoners van Vleuten-De Meern waarderen het groen en de parken in hun buurt bovengemiddeld. Ook de hoeveelheid recreatief groen en/of blauw in de buurt is hoger dan gemiddeld, zoals blijkt uit de KBO. Dit wijst erop dat het aanwezige groen/blauw niet alleen qua hoeveelheid en nabijheid voldoende is, maar ook aansluit bij de wensen van de inwoners.

Uit de bevolkingsprognose blijkt dat de bevolkingssamenstelling van de wijk gaat veranderen: er komen minder jongeren en meer 65+'ers. Het zou goed zijn om te onderzoeken of het groen ook voor de oudere doelgroep volstaat. Opvallend was dat in de gesprekken met professionals de doelgroep 65+'ers niet aan bod kwam.

De nabijheid van voorzieningen is een aandachtspunt, zeker gezien de toename van het aantal oudere inwoners. Voorzieningen op loopafstand kunnen ervoor zorgen dat meer inwoners te voet of met de fiets op pad gaan. Aspecten als schone, veilige straten en het hebben van een veilig gevoel op straat bieden daarbij gunstige omstandigheden binnen Vleuten-De Meern.

Het aantal inwoners dat voldoet aan beweegrichtlijnen is relatief laag. Daarbij komt dat de diversiteit aan sportaccommodaties ook minder is dan in andere wijken. Daarentegen worden elementen van de beweegvriendelijke omgeving veelal bovengemiddeld gewaardeerd. De oorzaak van het relatief lage percentage inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn behoeft verder onderzoek; op basis van de demografische opmaak is een hogere score op deze parameter te verwachten.

Aanknopingspunten voor verbetering

Vleuten-De Meern vergrijsst én er zijn minder te voet of per fiets bereikbare voorzieningen dan in de rest van Utrecht. Dat betekent dat sommige inwoners langere afstanden moeten afleggen om bijvoorbeeld boodschappen te doen. Deze langere afstanden zijn extra uitdagend voor ouderen. Het is daarom te overwegen om na te gaan of er voldoende rustplaatsen in de wijk zijn en of daar behoefte aan is, zodat ouderen vaker een wat langere afstand naar een voorziening kunnen afleggen.

In Vleuten-De Meern zijn voldoende sport- en speelplekken, maar op een aantal plekken is onderhoud nodig en het aanbod is nu relatief eenzijdig. Zo is er behoefte aan andersoortige speel- en sportplekken zoals skateplekken en calisthenicsparken. Idealiter worden functies gecombineerd, zodat een plek door meerdere doelgroepen en voor meerdere doeleinden gebruikt kan worden. Bij renovatie is het aan te bevelen hier rekening mee te houden. Daarbij is het, vergelijkbaar met andere wijken, specifiek van belang om oog te houden voor een plek en georganiseerd aanbod voor tienermeiden en hen te betrekken bij het vormgeven van de beweegvriendelijke openbare ruimte.

14.2 Demografische kenmerken

Tabel 14.1 Demografische samenstelling (2020) wijk Vleuten-De Meern (in aantallen en procenten)

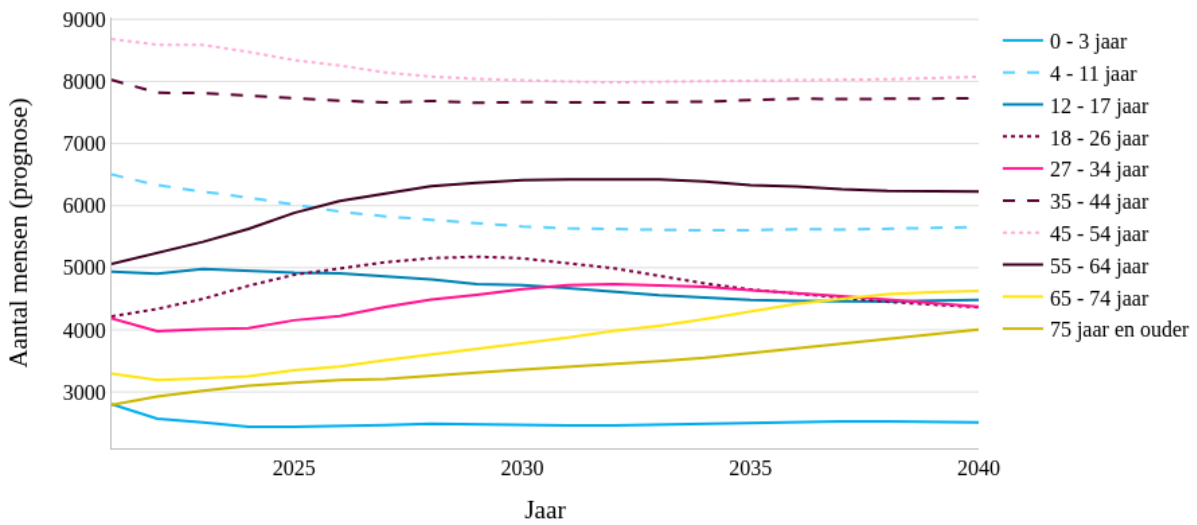
	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	2.818	6
	4-11 jaar	6.558	13
	12-17 jaar	4.779	10
	18-34 jaar	8.211	16
	35-64 jaar	21.469	43
	65-74 jaar	3.208	6
	75 jaar en ouder	2.752	6
Afkomst	Nederlandse afkomst	37.367	75
	Marokkaanse afkomst	2.355	5
	Turkse afkomst	944	2
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	1.665	3
	Overig niet-westerse afkomst	3.058	6
	Overig westerse afkomst	4.406	9
Totaal	49.795	100	

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In tabel 14.1 wordt de demografische samenstelling van de wijk Vleuten-De Meern getoond. In Vleuten-De Meern wonen naar verhouding aanzienlijk minder 18-34-jarigen (16%) dan in heel gemeente Utrecht (34%). Het aandeel kinderen en jongeren (4-17 jaar) is juist hoger in Vleuten-De Meern (23%) dan in heel gemeente Utrecht (15%). Ook de groep inwoners van 35 tot 64 jaar betreft een groter aandeel in Vleuten-De Meern (43%) dan in heel gemeente Utrecht (36%). Er kan dus van uitgegaan worden dat Vleuten-De Meern een wijk is waar voornamelijk gezinnen wonen. Tussen de vier subwijken van Vleuten-De Meern zijn geen grote verschillen te zien.

In Vleuten-De Meern is het aandeel inwoners met een Nederlandse afkomst groter dan in heel gemeente Utrecht. Drie kwart van de inwoners in Vleuten-De Meern heeft een Nederlandse afkomst (75%); in heel gemeente Utrecht is dit ongeveer twee derde (64%). In subwijk Veldhuizen, Vleuterweide is het aandeel inwoners met een Nederlandse afkomst kleiner (69%) dan in de rest van Vleuten-De Meern.

Figuur 14.1 Bevolkingsprognose voor Vleuten-De Meern

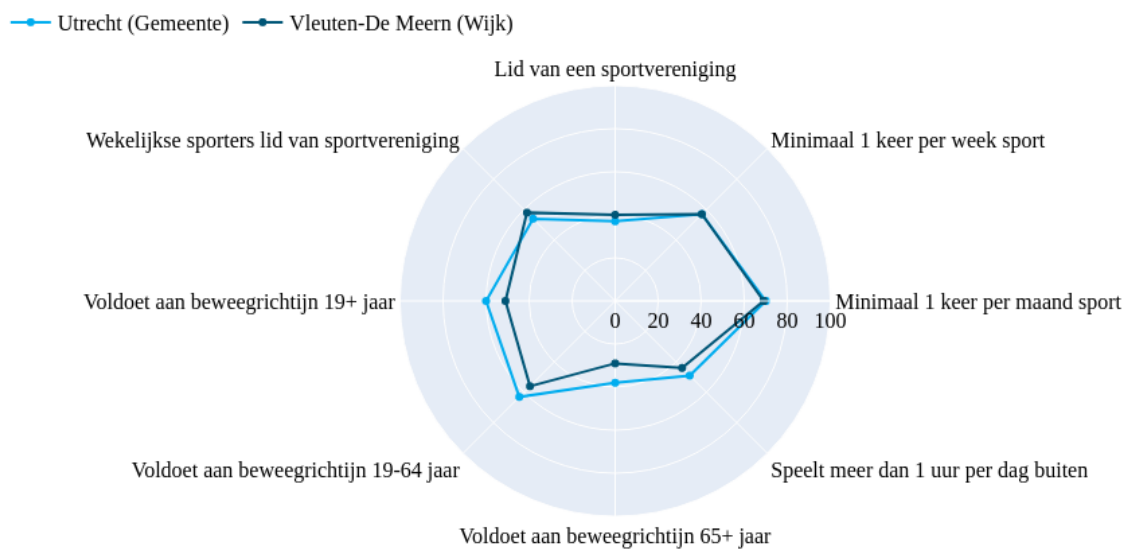

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 14.1 wordt de bevolkingsprognose van Vleuten-De Meern naar leeftijdsgroepen getoond. De bevolking van Vleuten-De Meern zal maar licht toenemen. Het aantal kinderen (4-11 jaar) zal de komende jaren afnemen; het aantal inwoners van 65 jaar en ouder zal juist toenemen.

14.3 Beweeg- en sportgedrag

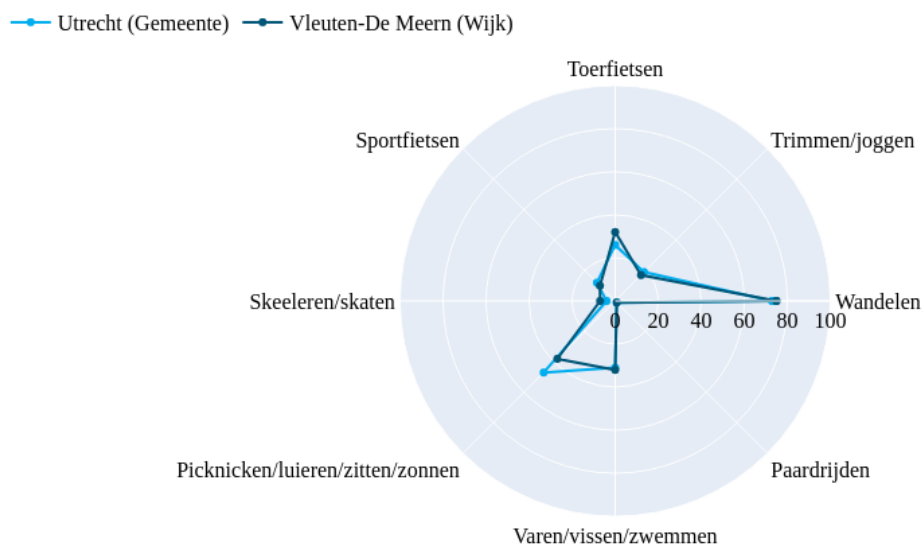
Figuur 14.2 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Vleuten-De Meern (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

In figuur 14.2 wordt het beweeg- en sportgedrag getoond van de inwoners van Vleuten-De Meern en van heel gemeente Utrecht. Het aandeel inwoners dat regelmatig sport, lid is van een sportvereniging en meer dan één uur per dag buiten speelt is ongeveer even groot als in heel gemeente Utrecht. Wel voldoen in Vleuten-De Meern in verhouding minder inwoners aan de beweegrichtlijn. Van de inwoners in Vleuten-De Meern van 19 jaar en ouder voldoet 51 procent aan de beweegrichtlijn; in heel gemeente Utrecht is dit 60 procent. Met name bij de inwoners van 65 jaar en ouder is een groot verschil te zien. Hier voldoet in Vleuten-De Meern 29 procent aan de beweegrichtlijn; in heel gemeente Utrecht is dit 38 procent. Tussen de subwijken van Vleuten-De Meern zijn weinig verschillen waar te nemen op het gebied van bewegen en sporten.

Figuur 14.3 Profiel activiteiten buitenrecreatie voor Vleuten-De Meern (percentage inwoners dat een activiteit doet)

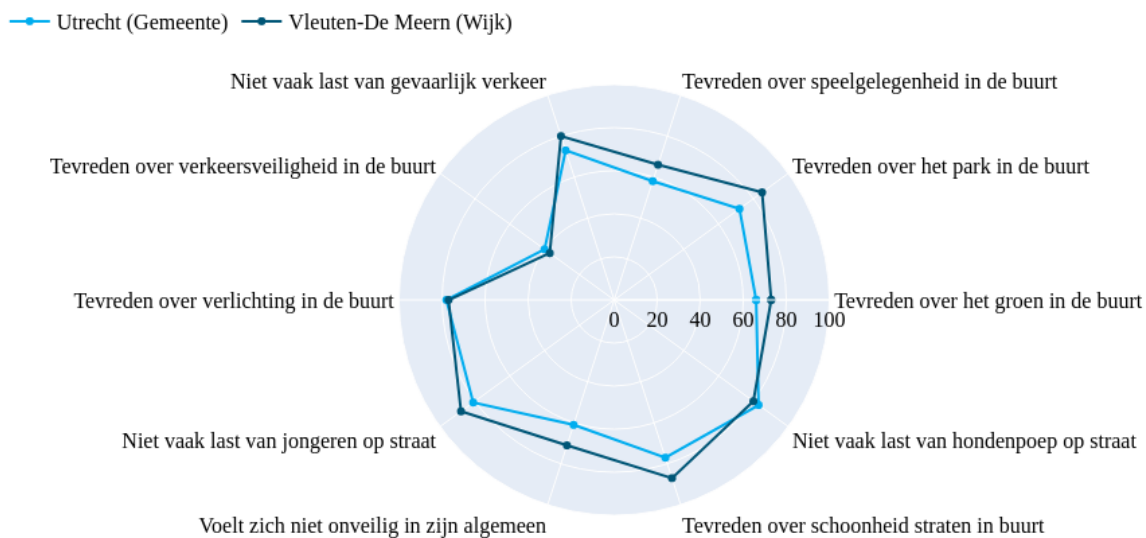
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Inwoners van Vleuten-De Meern die gebruikmaken van groengebieden in de stad, maken bijna allemaal gebruik van het Máximapark (90%). Het Máximapark is dan ook gelegen in de wijk en een groot en populair park in Utrecht.

Onder inwoners van Vleuten-De Meern die buiten recreëren is picknicken/luieren/zitten/zonnen minder populair (38%) dan in heel gemeente Utrecht (47%) (figuur 14.3). Toerfietsen is iets populairder in Vleuten-De Meern (32%, tegenover 26% in heel gemeente Utrecht). De overige activiteiten zijn ongeveer even populair.

14.4 Waardering van de beweegvriendelijke omgeving

Figuur 14.4 Profiel waardering beweegvriendelijke omgeving voor Vleuten-De Meern (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

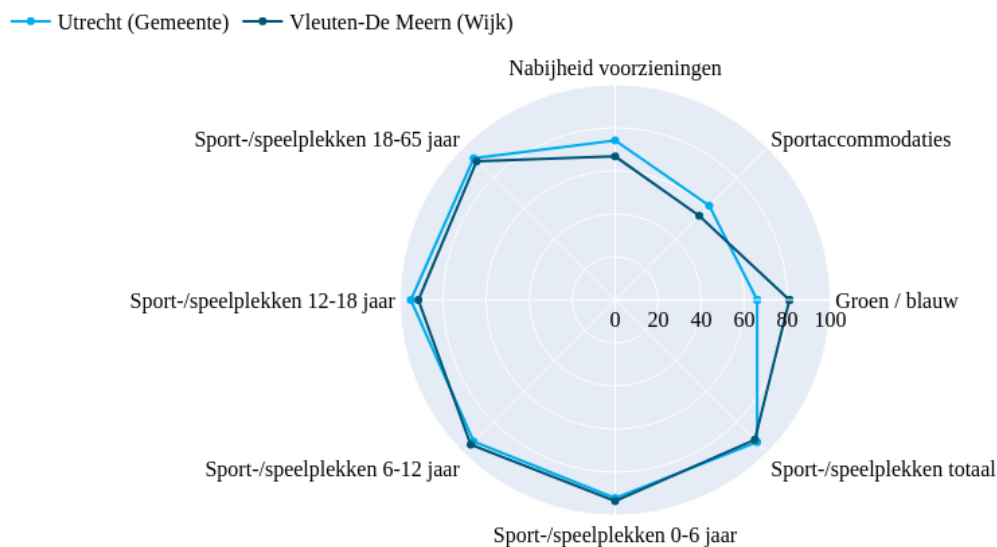
In figuur 14.4 wordt getoond hoe inwoners uit Vleuten-De Meern en heel gemeente Utrecht verschillende criteria waarderen die van invloed kunnen zijn op de beweegvriendelijkheid van de omgeving. Veel criteria worden door meer inwoners als positief beoordeeld in Vleuten-De Meern dan in heel gemeente Utrecht. De meest opvallende punten zijn:

- In Vleuten-De Meern zijn naar verhouding meer inwoners tevreden over het park in de buurt (85%) dan in heel gemeente Utrecht (72%). Daarnaast is het aandeel inwoners dat tevreden is over het groen in de buurt in Vleuten-De Meern ook (iets) groter (73%) dan in heel gemeente Utrecht (66%).
- Inwoners van Vleuten-De Meern zijn naar verhouding meer tevreden over de speelgelegenheid in de buurt (66%) dan inwoners van heel gemeente Utrecht (58%).
- In Vleuten-De Meern is het aandeel inwoners dat tevreden is over de schoonheid van de straten in de buurt groter (87%) dan in heel gemeente Utrecht (77%).
- In Vleuten-De Meern is het algemene gevoel van veiligheid hoger. 71 procent van de inwoners in Vleuten-De Meern voelt zich in het algemeen niet onveilig, tegenover 61 procent in heel gemeente Utrecht.
- Er zijn geen grote verschillen tussen de verschillende subwijken van Vleuten-De Meern waar te nemen.

Over alle criteria komt er voor Vleuten-De Meern een gemiddelde waarde uit van 74,3. De gemiddelde waarde voor heel gemeente Utrecht is 68,9. De gemiddelde waarde van Vleuten-De Meern is een van de hoogste gemiddelde waarden van de wijken in gemeente Utrecht, samen met Noordoost (75), Oost (75,6) en Leidsche Rijn (74,8).

14.5 Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

Figuur 14.5 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Vleuten-De Meern (in procenten)

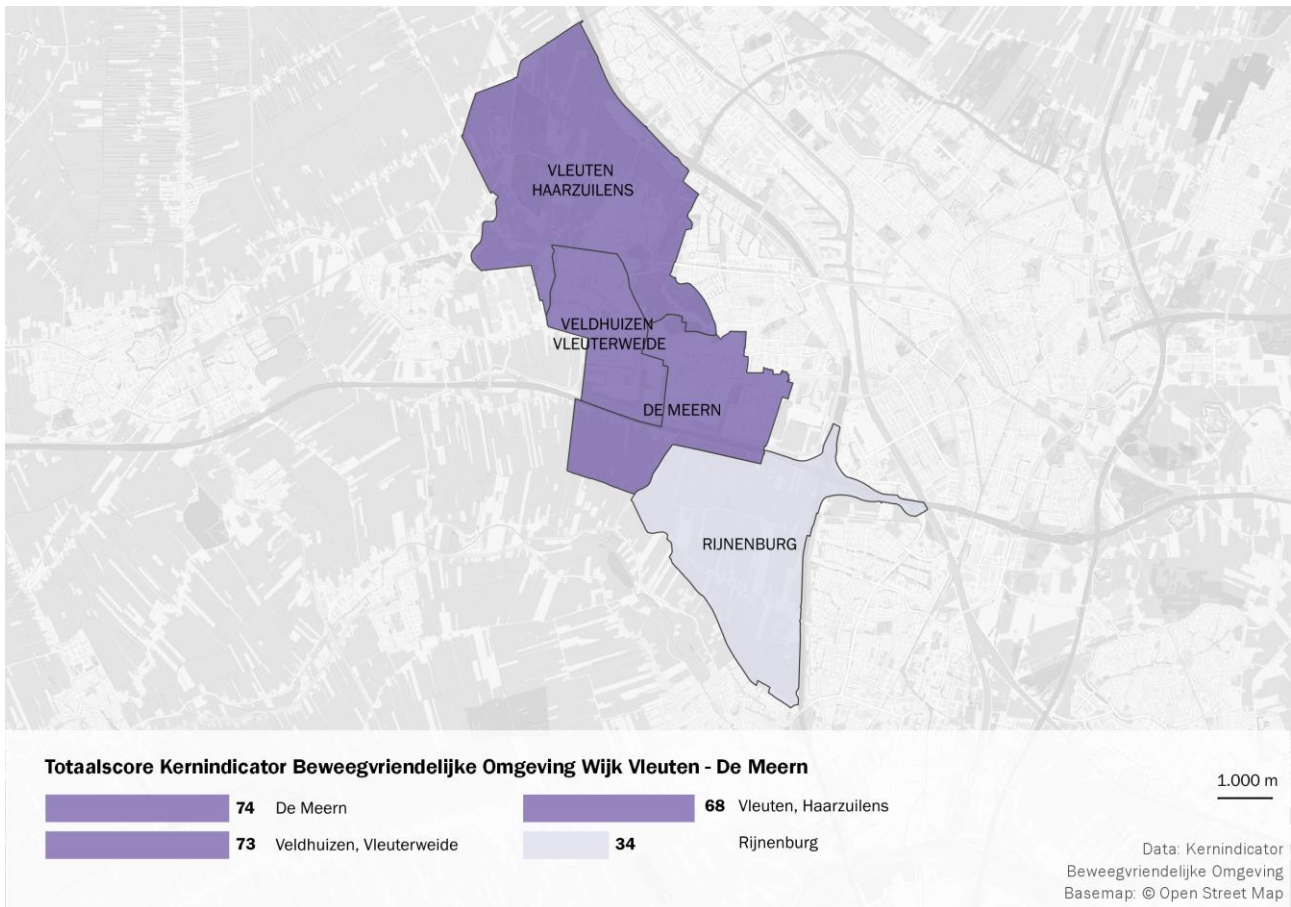
Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

De wijk Vleuten-De Meern vertoont een wisselend beeld ten opzichte van de gemeentelijke score op de KBO (figuur 14.5). Op de deelindicatoren sportaccommodaties (55%) en nabijheid voorzieningen (67%) scoort de Vleuten-De Meern lager dan gemeentebreed (respectievelijk 62% en 74%). De hoeveelheid groen/blauw in de directe omgeving van de inwoners is daarentegen hoog, wat resulteert in een score van 81 procent, tegenover een gemeentebrede score van 66 procent. Subwijk Vleuten, Haarzuilens scoort met 40 procent laag op de deelindicator sportaccommodaties. Op de deelindicator sport- en speelplekken scoort Vleuten-De Meern met 92 procent rond het gemiddelde van Utrecht (93%).

- Alle subwijken hebben relatief veel groen en/of blauw in de buurt van de inwoners. In subwijk Veldhuizen, Vleuterweide is dit het meest het geval (85%).
- De nabijheid van voorzieningen is minder goed dan in andere (sub)wijken. Vooral subwijken De Meern en Veldhuizen, Vleuterweide hebben met beiden 61 procent relatief weinig verschillende voorzieningen in de buurt.
- Subwijk Rijnenburg heeft afwijkende scores, doordat maar heel weinig mensen in deze subwijk wonen.

De totaalscore op de kernindicator is 74 voor de wijk Vleuten-De Meern en daarmee gelijk aan de totaalscore voor de gemeente Utrecht (74). Subwijk De Meern (74) heeft de hoogste score, gevolgd door Veldhuizen, Vleuterweide (73) en Vleuten, Haarzuilens (68). Subwijk Rijnenburg heeft met 34 de laagste score van de wijk Vleuten De Meern, wat enigszins vertekend is door het lage aantal inwoners van deze subwijk (figuur 14.6).

Figuur 14.6 Kaart bewegvriendelijke omgeving voor Vleuten-De Meern

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut 2021.

14.6 Inzicht in vraag en aanbod: groepsgesprekken

In een groepsgesprek met professionals die de wijk kennen is een beeld gevormd van het bewegen en sporten in de wijk. Daarbij is duiding en bevestiging gezocht van de resultaten van de beschikbare gegevens die hierboven zijn gepresenteerd en is nagegaan welk aanbod er in de wijk is voor bewegen in de openbare ruimte, waar veel bewogen wordt (hotspots) en waar opvallend weinig bewogen wordt (coolspots).

Algemene punten

Vleuten-De Meern heeft relatief veel groen en openbare ruimte ten opzichte van de andere wijken (zie figuur 14.5). Deze ruimte kan nog wel beter benut worden. Zo is er met name behoefte aan multifunctionele plekken die een sociale functie en een sportfunctie vervullen. Er is behoefte aan plekken waar gesport kan worden, maar dit mag niet ten koste gaan van andere activiteiten zoals wandelen of picknicken.

Sport- en speelplekken in de wijk

Het aantal sport- en speelplekken in Vleuten-De Meern is voldoende. Uit het gesprek kwam naar voren dat er met name aandacht moet komen voor het onderhouden of opwaarderen van de bestaande plekken. Zo staan de voetbal- en basketbalplekken bij de Zonnedaauw (figuur 14.7, coolspot 4) vaak onder water en is

het Lint (figuur 14.7, hotspot 1) wel een populaire plek om te sporten, maar is dit buiten de geasfalteerde delen niet ingericht op sporten.

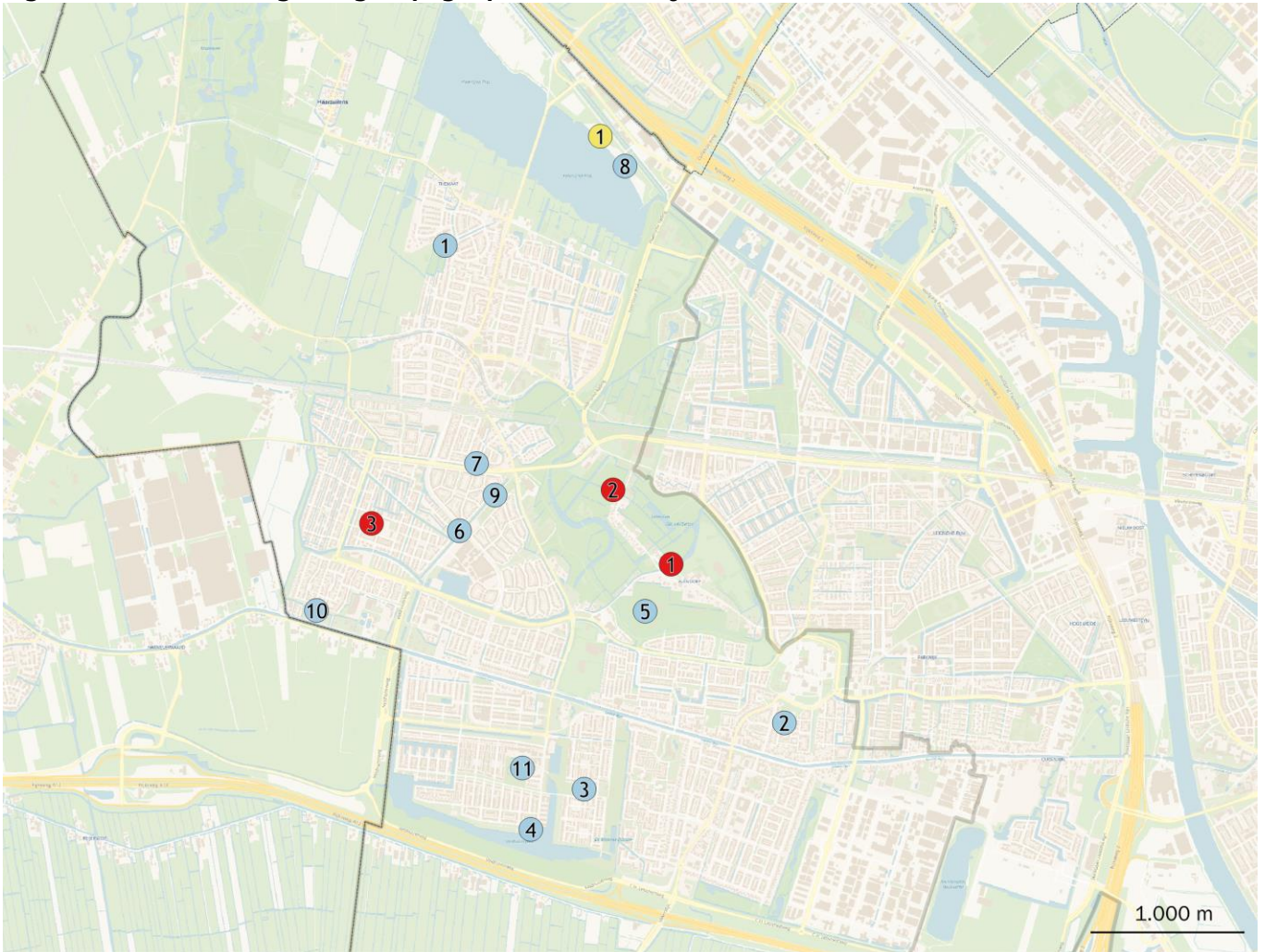
Een ander punt van kritiek van de professionals is dat de bestaande plekken relatief eenzijdig zijn: het zijn voornamelijk voetbalveldjes en basketbalplekken. Er is in de wijk behoefte aan andere sport- en speelplekken, zoals skateplekken (figuur 14.7, coolspots 2 en 9), ruimte voor watersporten (figuur 14.7, coolspot 8) en calisthenicsplekken (figuur 14.7, coolspots 10 en 11). Er zijn al een paar kleine plekjes waar geskatet kan worden, maar er is nog meer behoefte. De calisthenicsplek bij speeltuin Nijeveld (figuur 14.7, coolspot 11) is net nieuw en het is nog onduidelijk of deze succesvol gaat worden.

Aanbod voor verschillende doelgroepen

Als er meer diversiteit in plekken is, kan het georganiseerde aanbod ook diverser worden. De verschillende wijkpartners weten elkaar al goed te vinden. Ze kunnen nog wel winst behalen door de activiteiten beter op en met elkaar afstemmen. In de wijk is behoefte aan multifunctionele plekken die door meerdere doelgroepen en voor meerdere doeleinden kunnen worden gebruikt. Zo zou de combinatie van een calisthenicsplek met een speelplek voor kinderen gewaardeerd worden.

Voor tienermeiden was er speciaal aanbod in de wijk, maar dit is stopgezet toen de subsidie op was. Aanbod voor deze doelgroep lijkt vooral succesvol als het goed georganiseerd wordt, omdat deze doelgroep niet alleen wil sporten, vanwege sociale veiligheid en het gevoel bekeken te worden. Daarom sporten tienermeiden liever binnen of op een plek die voor hen is ingericht. Ze willen liever niet mengen met jongens.

Figuur 14.7 Uitwerking van groeps gesprek van de wijk Vleuten-de Meern

VLEUTEN-DE MEERN | Uitwerking onderzoeksgesprek | Datum: 03 - 06 - 2021

● Sport- en beweegaanbod

1 Suppen. Wel vragen rond veiligheid.

● Sport- en beweeghotspots

1 Het Lint.

2 Maximapark.

Calisthenicsplek.

3 Sporthal en buurtcentrum Weide Wereld.

● Sport- en beweegcoolspots

1 Haarzicht. Inzetten op kwalitatief goed sportveld.

2 Skateplek. Behoeftte aan een skateplek.

3 Balijepark.

4 Zonnedauw.

5 Sportcontainer. Mogelijke plek voor pumptrack. Nu een sportcontainer.

6 Sportpark in de Scheg.

7 Naast de brandweer.

8 Haarijnsestrand Kansen voor nieuwe sportplek. Eventueel met watersport.

9 Skatepark. Wordt momenteel opgeknapt.

10 Calisthenicsplek. Nieuwe plek in voorbereiding.

11 Kasteeltuin Nijeveld. Nieuwe calisthenicsplek.

15. Literatuur

- Balk, L., Van Lindert, C., & Collard, D. (2020). *Doortrappen. Eindrapport vooronderzoek*. Mulier Instituut.
- Beenackers, M. A., Oude Groeniger, J., Van Lenthe, F. J., & Kamphuis, C. B. M. (2018). The role of financial strain and self-control in explaining health behaviours: the GLOBE study. *European Journal of Public Health*, 28(4), 597-603. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckx212>
- Carlin, A., Perchoux, C., Puggina, A., Aleksovska, K., Buck, C., Burns, C., Cardon, G., Chantal, S., Ciarapica, D., Condello, G., Coppinger, T., Cortis, C., D'Haese, S., De Craemer, M., Di Blasio, A., Hansen, S., Iacoviello, L., Issartel, J., Izzicupo, P., ... Boccia, S. (2017). A life course examination of the physical environmental determinants of physical activity behaviour: A "Determinants of Diet and Physical Activity" (DEDIPAC) umbrella systematic literature review. *PLoS ONE*, 12(8), 1-26. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0182083>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2020). *Sociaaleconomische status van huishoudens in Nederland*. <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2020/49/sociaaleconomische-status-van-huishoudens-in-nederland>
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2021). *Kaart van 100 meter bij 100 meter met statistieken*.
- Cerin, E., & Leslie, E. (2008). How socio-economic status contributes to participation in leisure-time physical activity. *Social Science & Medicine*, 66(12), 2596-2609. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2008.02.012>
- CROW-KpVV. (2016). *Schoolmobiliteit en gedrag*.
- Egorov, A., Mudu, P., Braubach, M., & Martuzzi, M. (2016). Urban green spaces and health - A review of evidence. In *WHO Regional Office for Europe*. WHO Regional Office for Europe.
- Gemeente Utrecht. (2016). *Utrecht kiest voor gezonde groei: Ruimtelijke Strategie 2016*. <https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/wonen-en-leven/bouwen/bouwprojecten/Rapport-RSU-Utrecht-kiest-voor-gezonde-groei-20160610.pdf>
- Gemeente Utrecht. (2020). *Leefbare stad en maatschappelijke voorzieningen*.
- Gemeente Utrecht. (2021a). *Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040*.
- Gemeente Utrecht. (2021b). *Utrecht: gezonde stad van en voor iedereen*. <https://www.utrecht.nl/bestuur-en-organisatie/utrecht-gezonde-stad-van-en-voor-iedereen/>
- Hoekman, R., Breedveld, K., & Kraaykamp, G. (2017). Sport participation and the social and physical environment: explaining differences between urban and rural areas in the Netherlands. *Leisure Studies*, 36(3), 357-370. <https://doi.org/10.1080/02614367.2016.1182201>
- Hunter, R. F., Christian, H., Veitch, J., Astell-Burt, T., Hipp, J. A., & Schipperijn, J. (2015). The impact of interventions to promote physical activity in urban green space: A systematic review and recommendations for future research. *Social Science and Medicine*, 124, 246-256. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2014.11.051>
- Klompmaker, J. O., Hoek, G., Bloemsma, L. D., Gehring, U., Strak, M., Wijga, A. H., Van den Brink, C., Brunekreef, B., Lebret, E., & Janssen, N. A. H. (2018). Green space definition affects associations of green space with overweight and physical activity. *Environmental Research*, 160(May 2017), 531-540. <https://doi.org/10.1016/j.envres.2017.10.027>
- Kuitert, K., & Maas, R. (2016). *Prettige plekken*. Zalsman.
- Mullainathan, S., & Shafir, E. (2013). *Schaarste*. Maven Publishing.
- Prins, R. G., Davids, A., & Schots, M. (2021). *Evaluatie Yalp Playground-in-one-Day. Impact van een vernieuwde speelplek in Enschede op het gebruik van de speelplek*. Mulier Instituut.
- Prins, R. G., Pierik, F., Etman, A., Sterkenburg, R. P., Kamphuis, C. B. M., & Van Lenthe, F. J. (2014). How many walking and cycling trips made by elderly are beyond commonly used buffer sizes: Results from a GPS study. *Health and Place*, 27, 127-133. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2014.01.012>
- Prins, R. G., Ruikes, D., & Hoekman, R. (2020). *Werkzame elementen van de beweegvriendelijke omgeving*.
- Prins, R. G., Van Empelen, P., Te Velde, S. J., Timperio, A., Van Lenthe, F. J., Tak, N. I., Crawford, D., Brug, J., & Oenema, A. (2010). Availability of sports facilities as moderator of the intention-sports participation relationship among adolescents. *Health Education Research*, 25(3). <https://doi.org/10.1093/her/cyq024>
- Reitsma, M., & Prins, R. G. (2020). *Een sportvriendelijke omgeving in Gelderland*.
- Ruikes, D., & Schots, M. (2020). *Belangrijke buurtkenmerken voor een beweegvriendelijke omgeving*.
- Salvo, G., Lashewicz, B. M., Doyle-Baker, P. K., & McCormack, G. R. (2018). Neighbourhood built environment influences on physical activity among adults: A systematized review of qualitative

evidence. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(5).
<https://doi.org/10.3390/ijerph15050897>

- Van den Berg, P., Kemperman, A., Arentze, T., Fioreze, T., & Geurs, K. (2018). *Bike2School: een onderzoek naar de factoren die van invloed zijn op het fietsgebruik van jongeren in Limburg, Noord-Brabant en Overijsse*.
- Van der Poel, H., Hoeijmakers, R., Pulles, I., & Tiessen-Raaphorst, A. (2018). *Rapportage sport 2018*.
- Van Leeuwen, N. (2019). *Statistische gegevens per vierkant en postcode 2018-2017-2016-2015*.
- Van Lenthe, F. J., Brug, J., & MacKenbach, J. P. (2005). Neighbourhood inequalities in physical inactivity: The role of neighbourhood attractiveness, proximity to local facilities and safety in the Netherlands. *Social Science and Medicine*, 60(4), 763-775. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2004.06.013>
- Van Stam, W., & Van den Dool, R. (2020). *Sociaaleconomische status endeelname aansporten bewegen van volwassenen*.

16. Bijlage A. Datasheets wijken

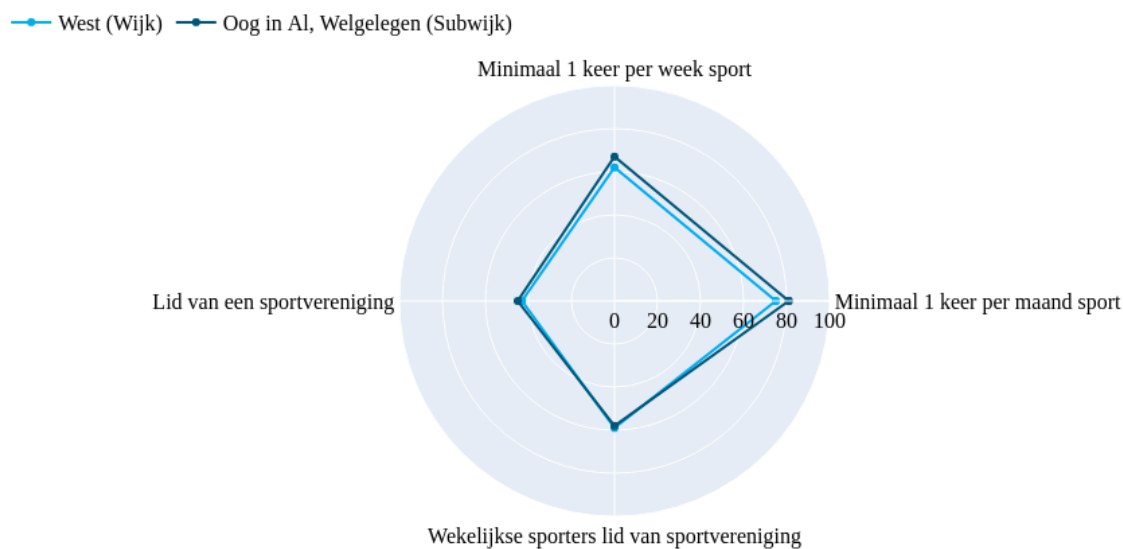
16.1 Datasheet Oog in AI, Welgelegen (West)

Tabel A.1.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Oog in AI, Welgelegen (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	520	6
	4-11 jaar	1.146	13
	12-17 jaar	696	8
	18-34 jaar	2.081	23
	35-64 jaar	3.533	39
	65-74 jaar	621	7
	75 jaar en ouder	535	6
Afkomst	Nederlandse afkomst	6.664	73
	Marokkaanse afkomst	351	4
	Turkse afkomst	114	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	142	2
	Overig niet-westerse afkomst	931	10
	Overig westerse afkomst	930	10
Totaal	9.132	100	

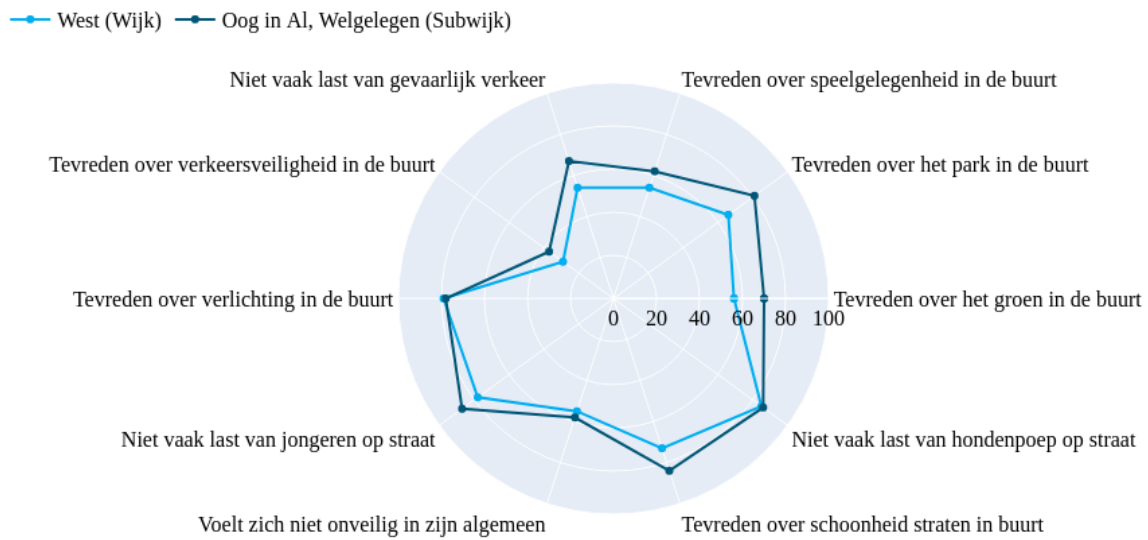
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.1.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Oog in AI, Welgelegen (in procenten)

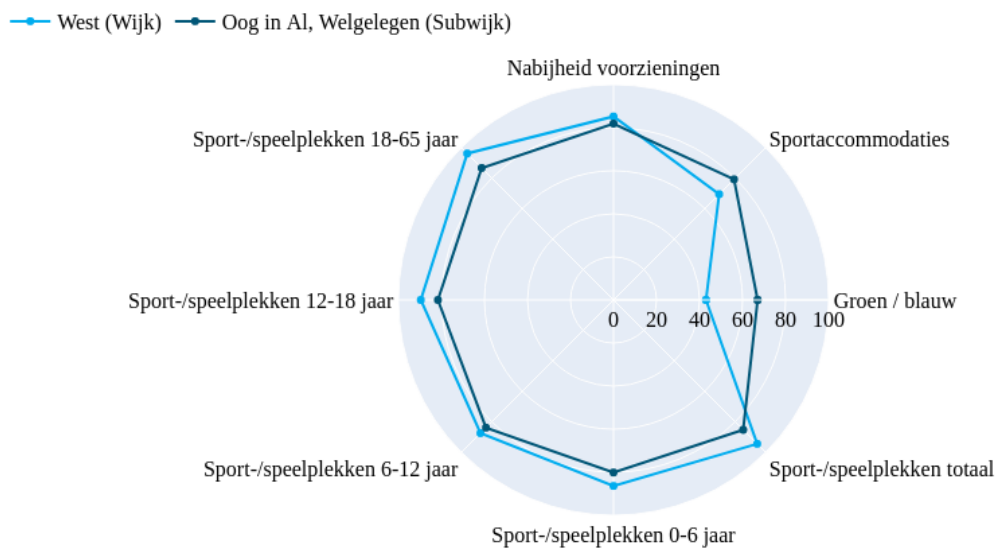
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.1.2 Profiel waardering van de omgeving voor Oog in AI, Welgelegen (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.1.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Oog in AI, Welgelegen (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

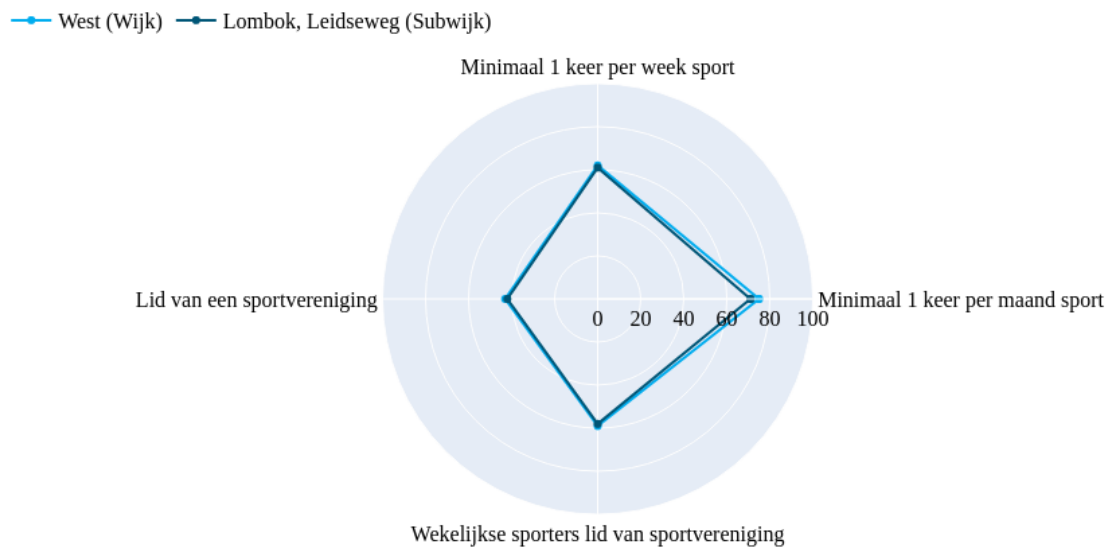
16.2 Datasheet Lombok, Leidseweg (West)

Tabel A.2.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Lombok, Leidseweg (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leef tijd	0-3 jaar	540	4
	4-11 jaar	605	5
	12-17 jaar	460	4
	18-34 jaar	6.071	48
	35-64 jaar	4.032	32
	65-74 jaar	631	5
	75 jaar en ouder	405	3
Afkoms t	Nederlandse afkomst	7.966	63
	Marokkaanse afkomst	987	8
	Turkse afkomst	781	6
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	350	3
	Overig niet-westerse afkomst	953	7
	Overig westerse afkomst	1.707	13
Totaal	12.744	100	

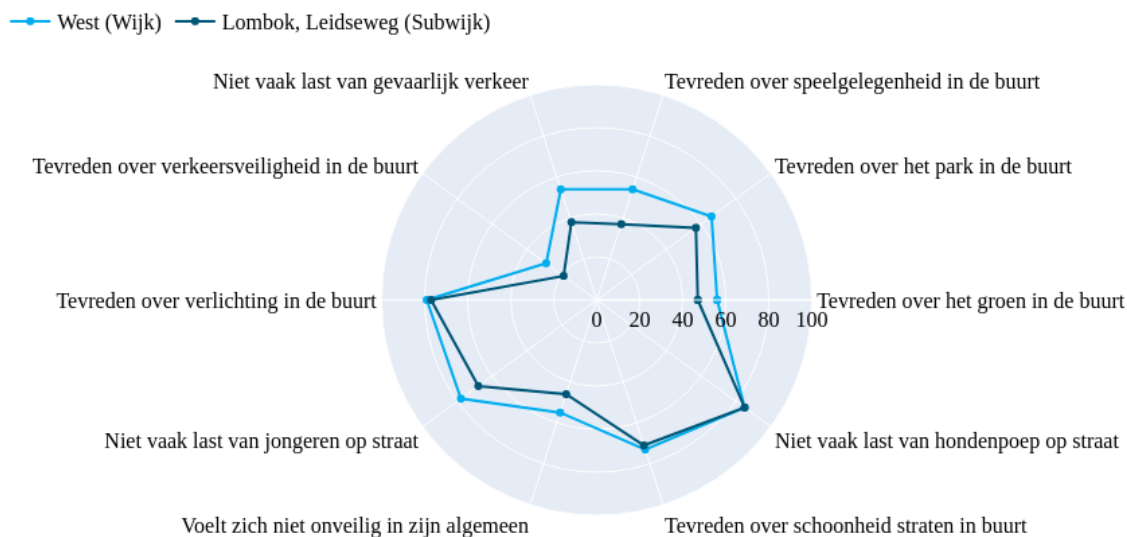
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.2.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Lombok, Leidseweg (in procenten)

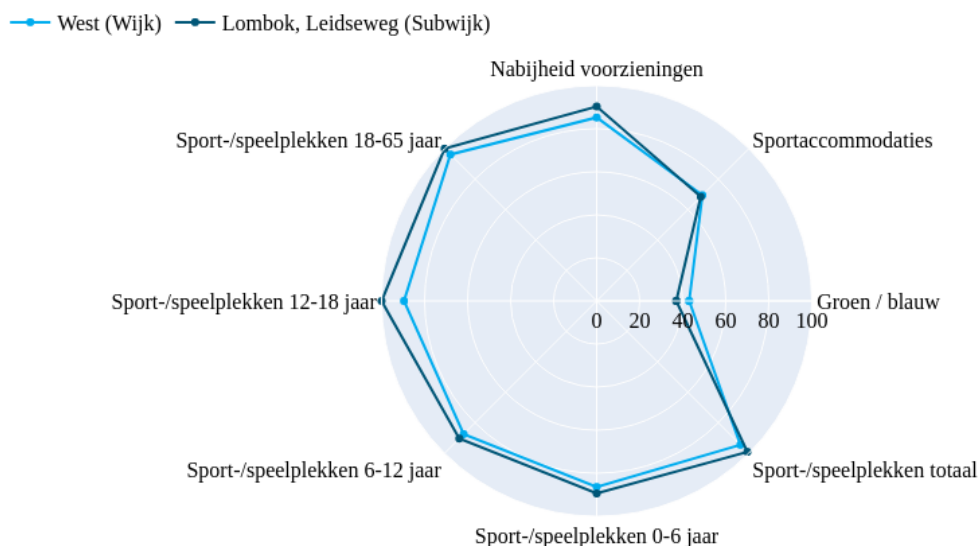
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.2.2 Profiel waardering van de omgeving voor Lombok, Leidseweg (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.2.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Lombok, Leidseweg (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

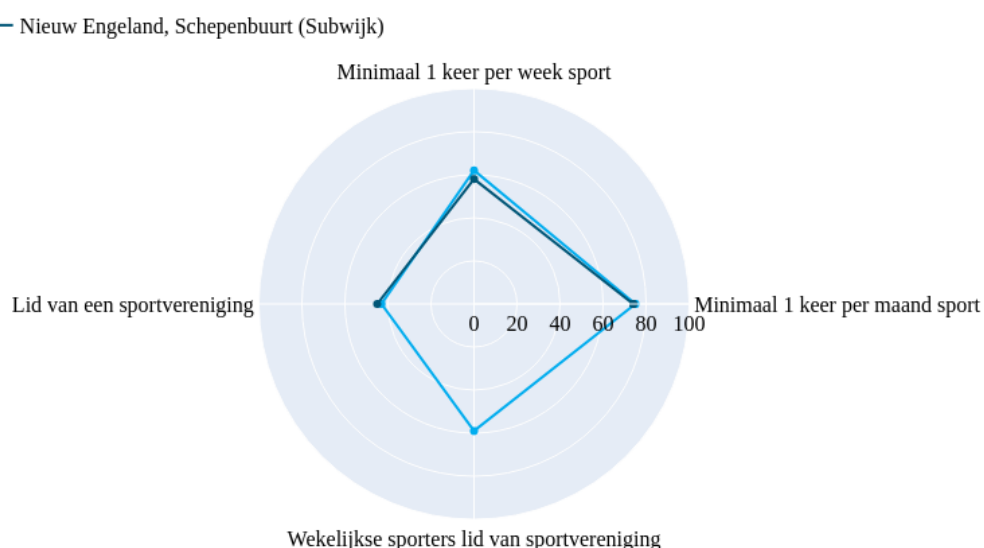
16.3 Datasheet Nieuw Engeland, Schepenbuurt (West)

Tabel A.3.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Nieuw Engeland, Schepenbuurt (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	425	6
	4-11 jaar	590	8
	12-17 jaar	323	4
	18-34 jaar	2.981	40
	35-64 jaar	2.554	35
	65-74 jaar	334	5
	75 jaar en ouder	191	3
Afkomst	Nederlandse afkomst	5.167	70
	Marokkaanse afkomst	397	5
	Turkse afkomst	275	4
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	166	2
	Overig niet-westerse afkomst	478	6
	Overig westerse afkomst	915	12
Totaal	7.398	100	

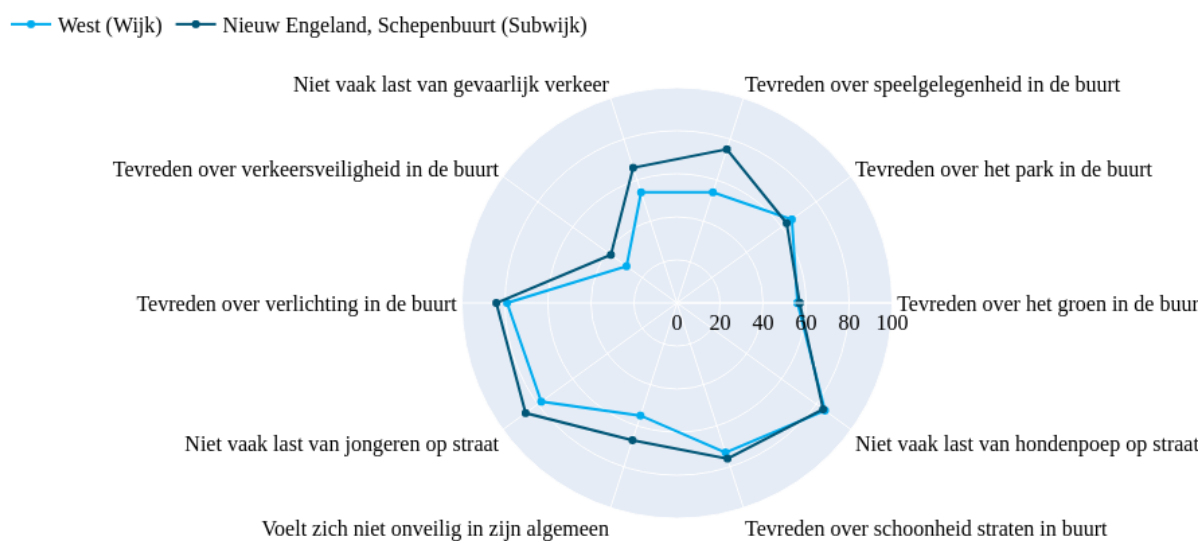
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.3.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Nieuw Engeland, Schepenbuurt (in procenten)

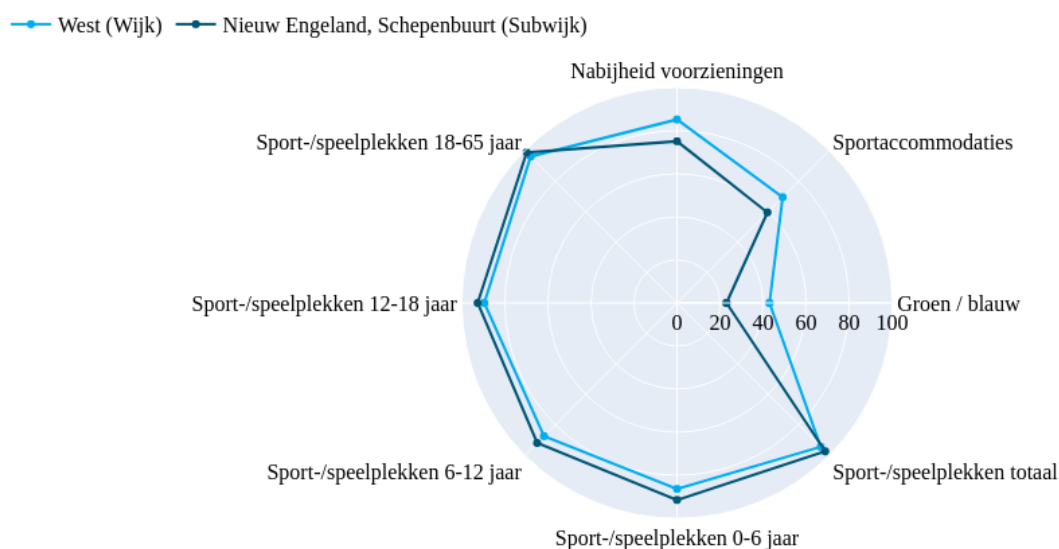
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.3.2 Profiel waardering van de omgeving voor Nieuw Engeland, Schepenbuurt (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.3.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Nieuw Engeland, Schepenbuurt (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

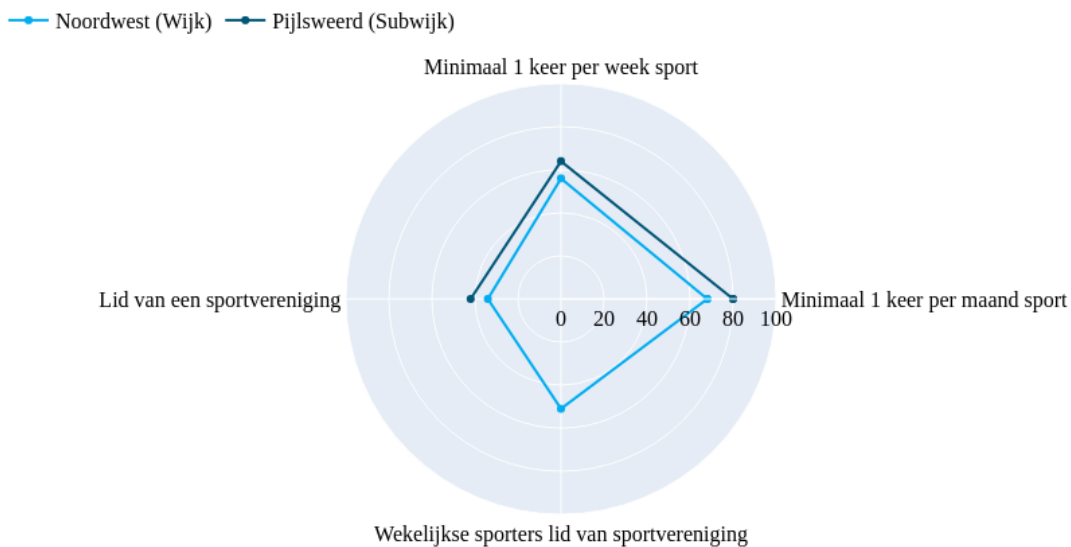
16.4 Datasheet Pijlsweerd (Noordwest)

Tabel A.4.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Pijlsweerd (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	261	4
	4-11 jaar	262	4
	12-17 jaar	181	3
	18-34 jaar	3.542	52
	35-64 jaar	2.087	30
	65-74 jaar	322	5
	75 jaar en ouder	197	3
Afkomst	Nederlandse afkomst	4.541	66
	Marokkaanse afkomst	376	5
	Turkse afkomst	337	5
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	168	2
	Overig niet-westerse afkomst	460	7
	Overig westerse afkomst	970	14
Totaal	6.852	100	

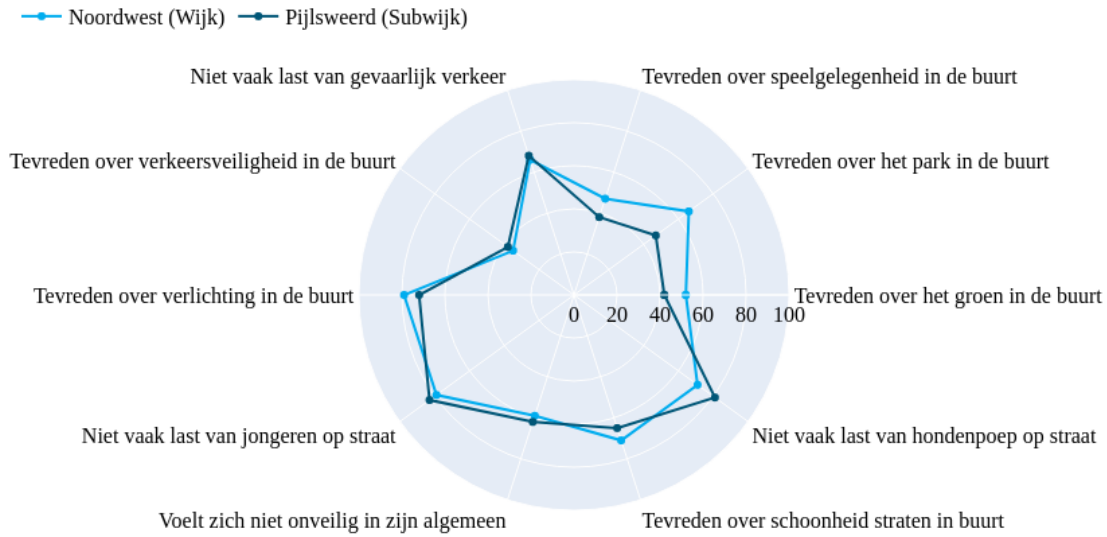
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.4.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Pijlsweerd (in procenten)

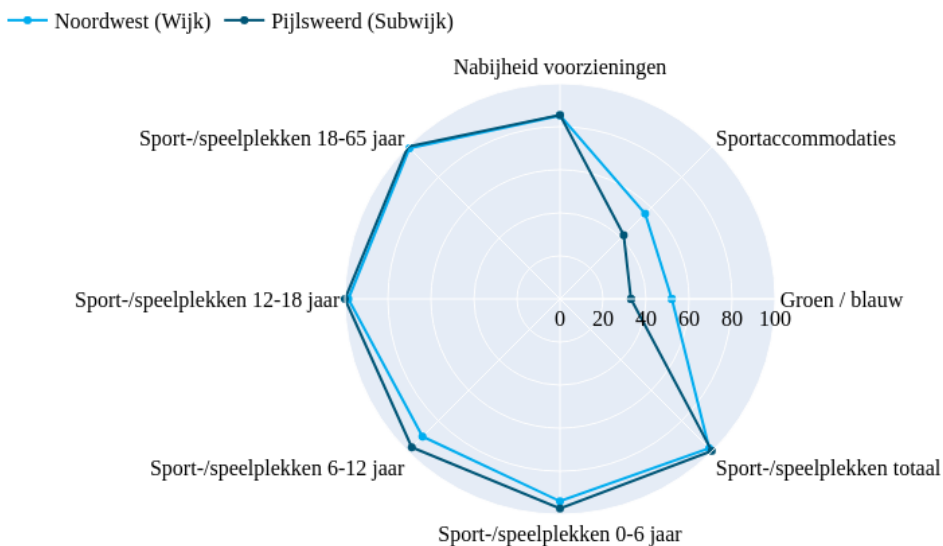
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.4.2 Profiel waardering van de omgeving voor Pijlsweerd (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.4.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Pijlsweerd (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

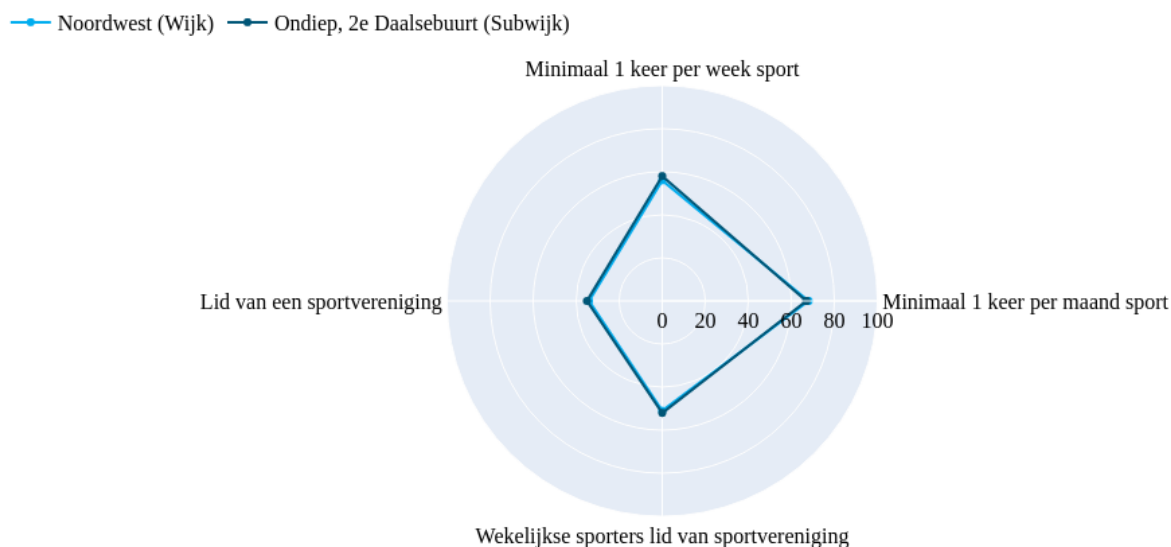
16.5 Datasheet Ondiep, 2e Daalsebuurt (Noordwest)

Tabel A.5.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Ondiep, 2e Daalsebuurt (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	688	5
	4-11 jaar	859	6
	12-17 jaar	506	4
	18-34 jaar	6.146	44
	35-64 jaar	4.386	31
	65-74 jaar	855	6
	75 jaar en ouder	616	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	9.357	67
	Marokkaanse afkomst	982	7
	Turkse afkomst	719	5
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	358	3
	Overig niet-westerse afkomst	881	6
	Overig westerse afkomst	1.759	13
Totaal	14.056	100	

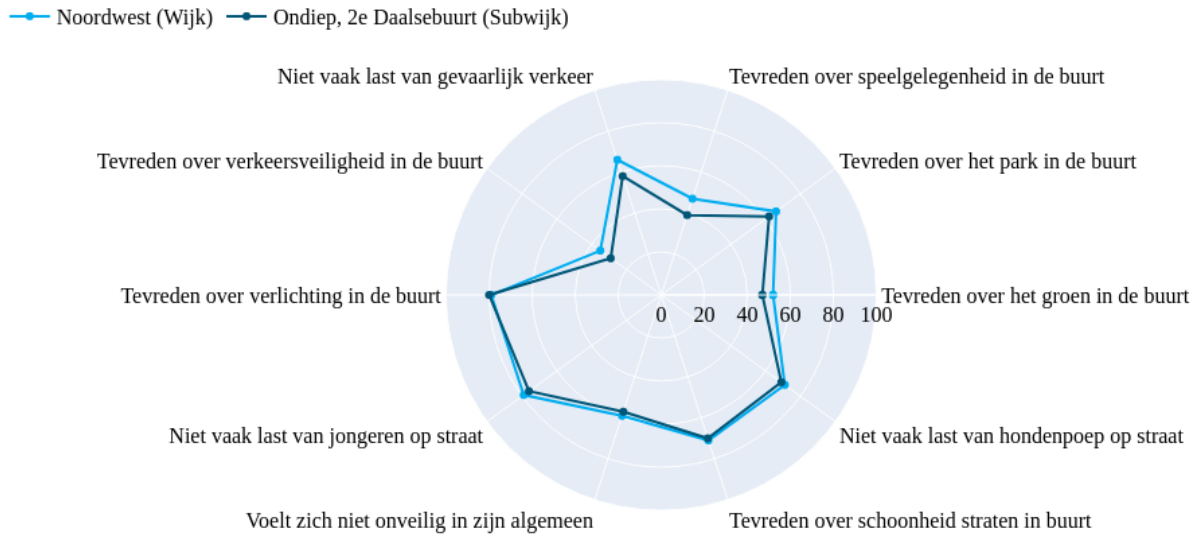
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.5.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Ondiep, 2e Daalsebuurt (in procenten)

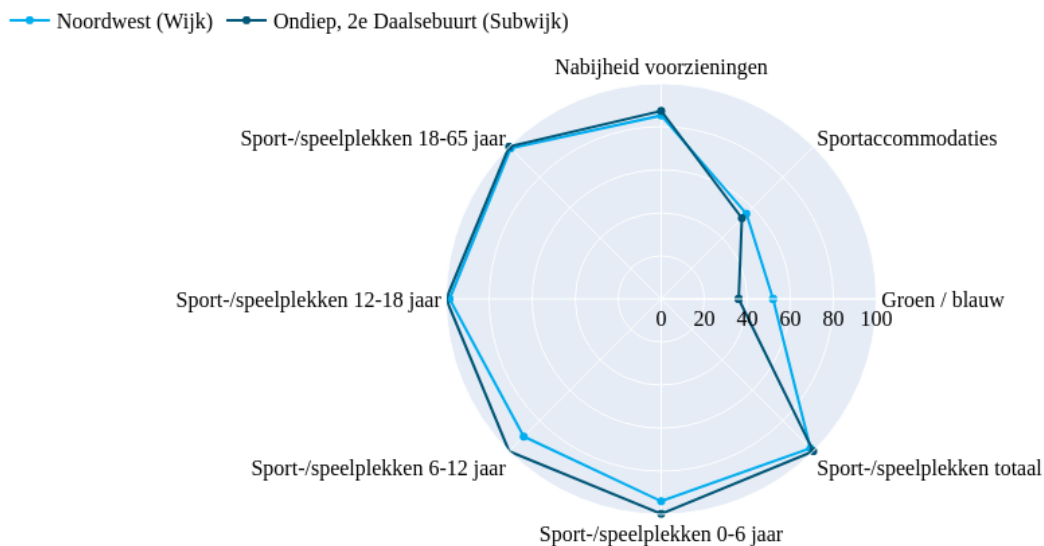
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.5.2 Profiel waardering van de omgeving voor Ondiep, 2e Daalsebuurt (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.5.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Ondiep, 2e Daalsebuurt (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

16.6 Datasheet Zuilen-west (Noordwest)

Tabel A.6.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Zuilen-west (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	483	4
	4-11 jaar	651	6
	12-17 jaar	396	4
	18-34 jaar	4.619	43
	35-64 jaar	3.630	34
	65-74 jaar	617	6
	75 jaar en ouder	394	4
Afkoms	Nederlandse afkomst	7.770	72
	Marokkaanse afkomst	405	4
	Turkse afkomst	279	3
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	249	2
	Overig niet-westerse afkomst	710	7
	Overig westerse afkomst	1.377	13
Totaal	10.790	100	

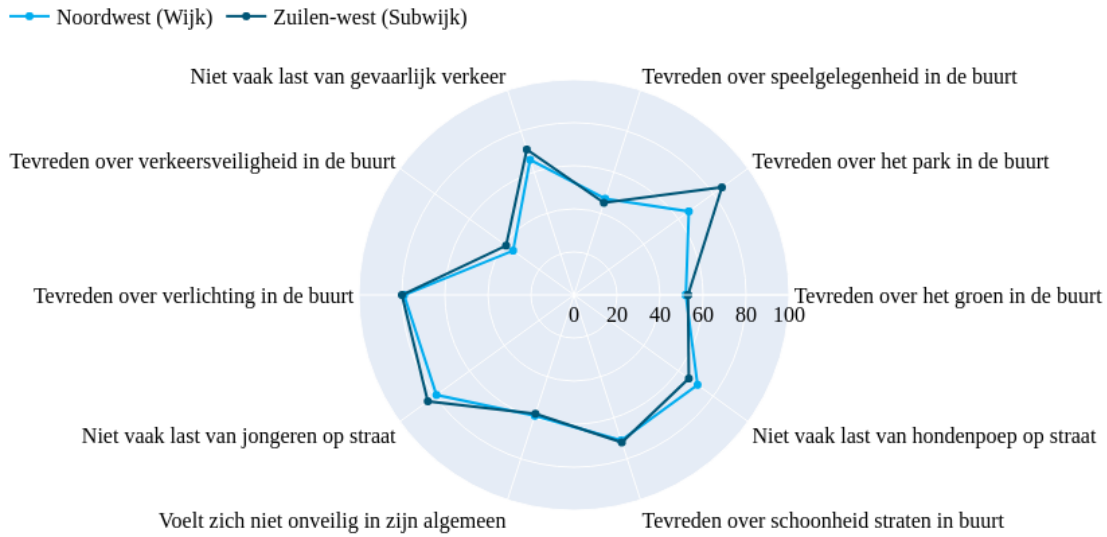
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.6.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Zuilen-west (in procenten)

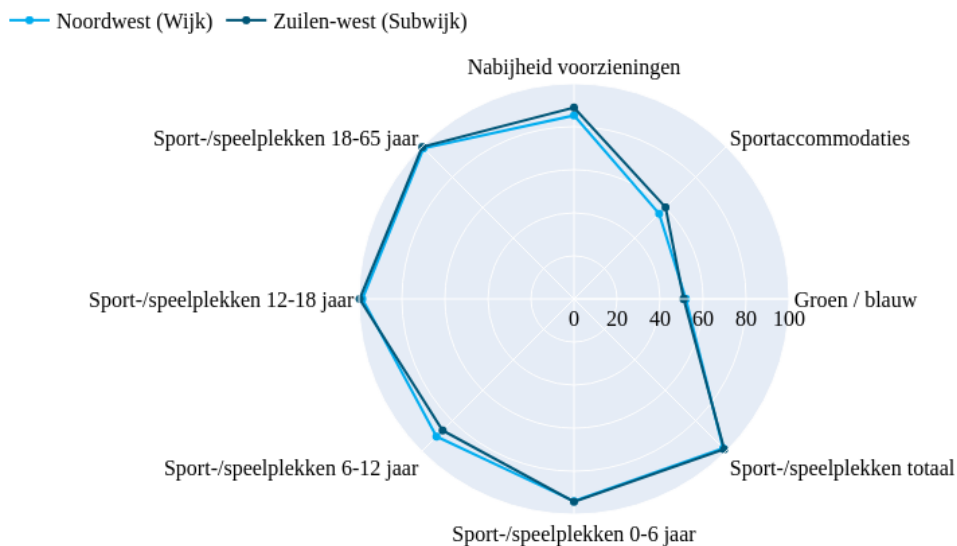
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.6.2 Profiel waardering van de omgeving voor Zuilen-west (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.6.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Zuilen-west (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

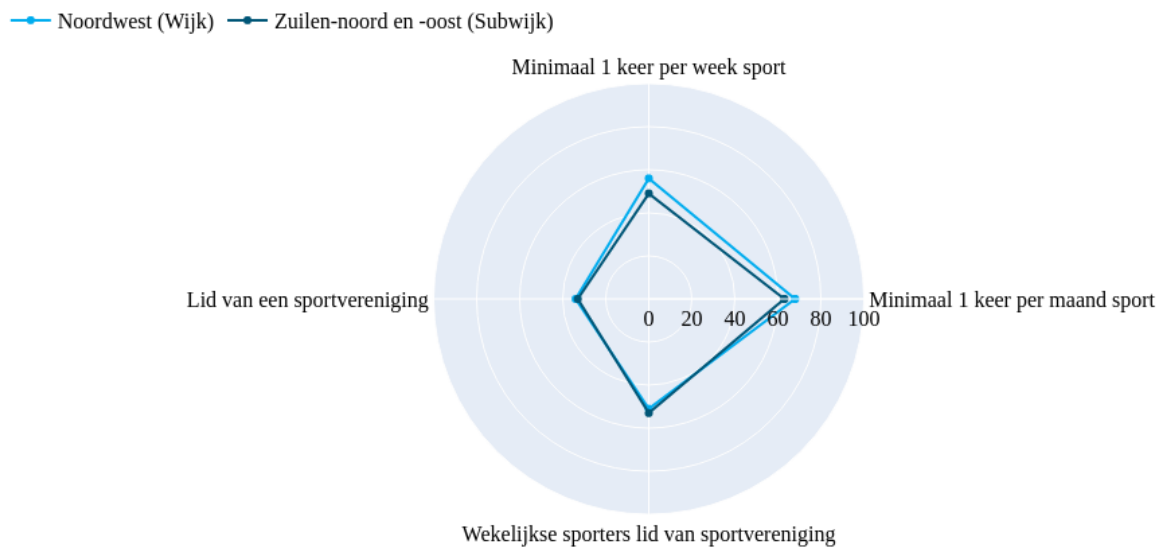
16.7 Datasheet Zuilen-noord en -oost (Noordwest)

Tabel A.7.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Zuilen-noord en -oost (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leef tijd	0-3 jaar	755	6
	4-11 jaar	1.277	9
	12-17 jaar	856	6
	18-34 jaar	4.012	30
	35-64 jaar	5.180	38
	65-74 jaar	828	6
	75 jaar en ouder	664	5
Afkoms t	Nederlandse afkomst	7.569	56
	Marokkaanse afkomst	2.092	15
	Turkse afkomst	926	7
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	490	4
	Overig niet-westerse afkomst	1.143	8
	Overig westerse afkomst	1.352	10
Totaal	13.572	100	

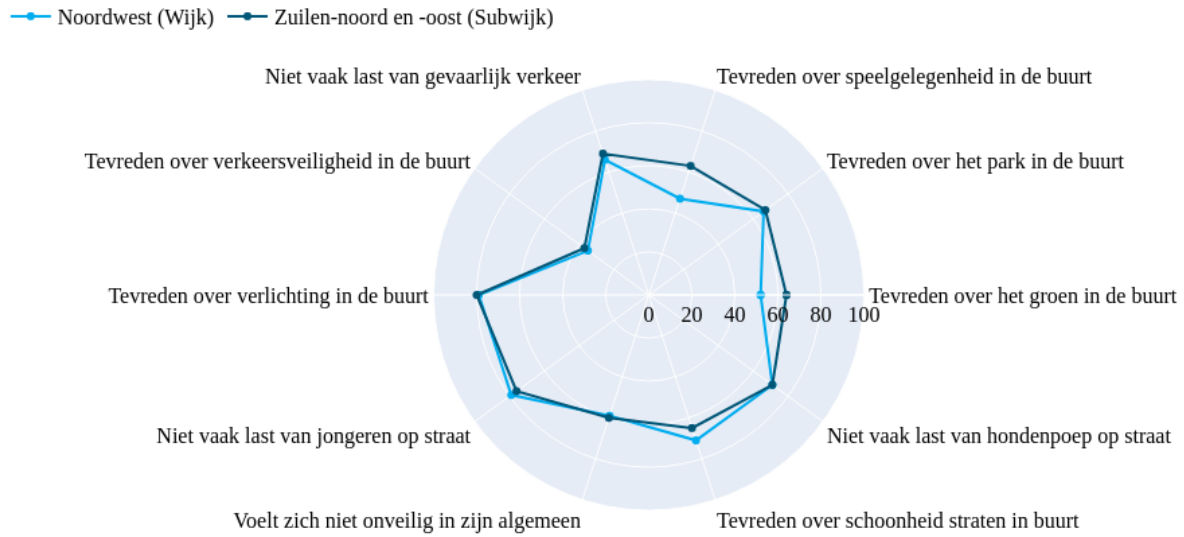
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.7.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Zuilen-noord en -oost (in procenten)

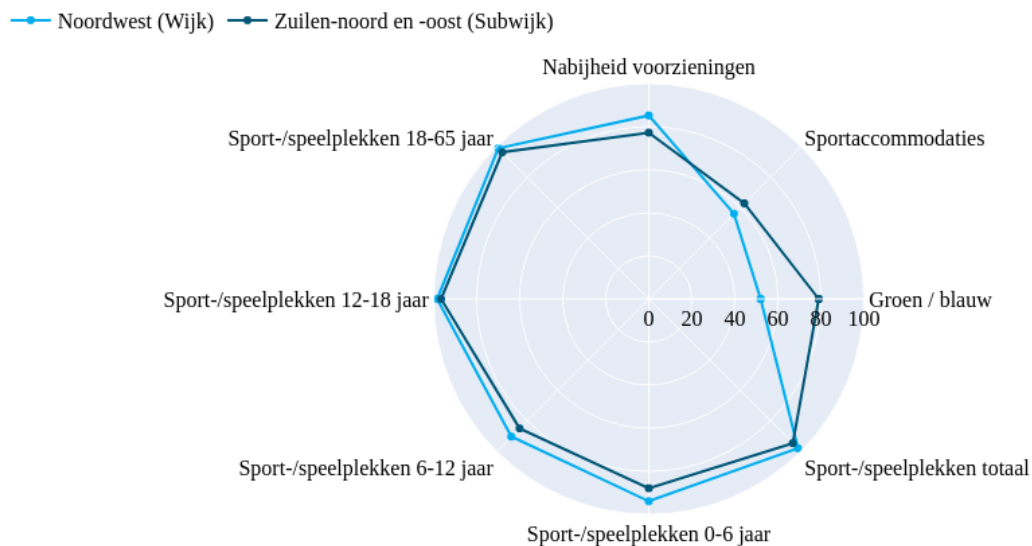
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.7.2 Profiel waardering van de omgeving voor Zuilen-noord en -oost (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.7.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Zuilen-noord en -oost (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

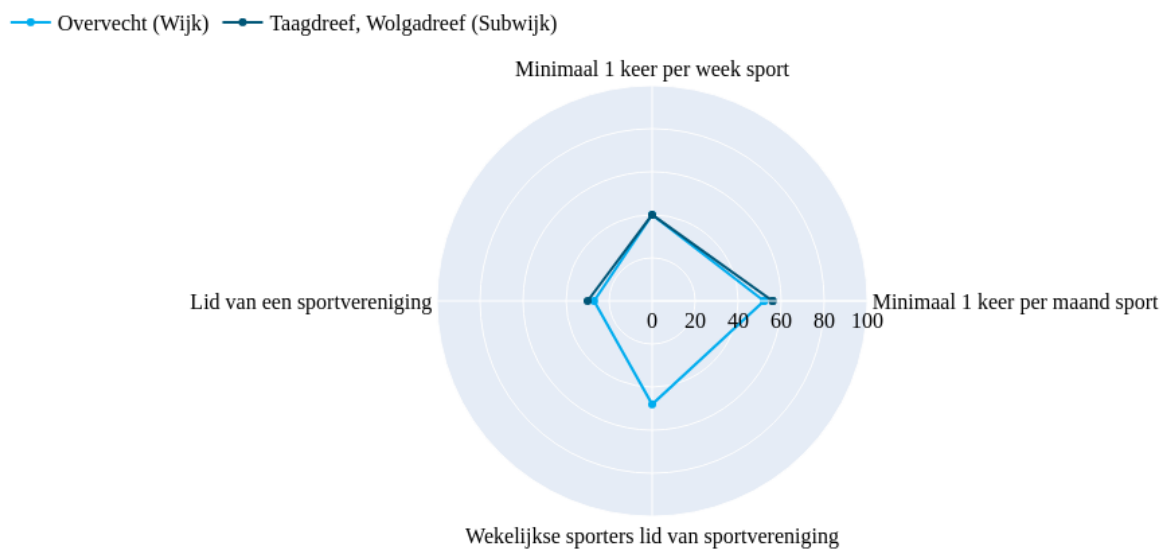
16.8 Datasheet Taagdreef, Wolgadreef (Overvecht)

Tabel A.8.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Taagdreef, Wolgadreef (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	537	6
	4-11 jaar	852	10
	12-17 jaar	544	6
	18-34 jaar	2.875	32
	35-64 jaar	3.032	34
	65-74 jaar	598	7
	75 jaar en ouder	514	6
Afkoms	Nederlandse afkomst	3.594	40
	Marokkaanse afkomst	2.332	26
	Turkse afkomst	761	9
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	316	4
	Overig niet-westerse afkomst	957	11
	Overig westerse afkomst	992	11
Totaal	8.952	100	

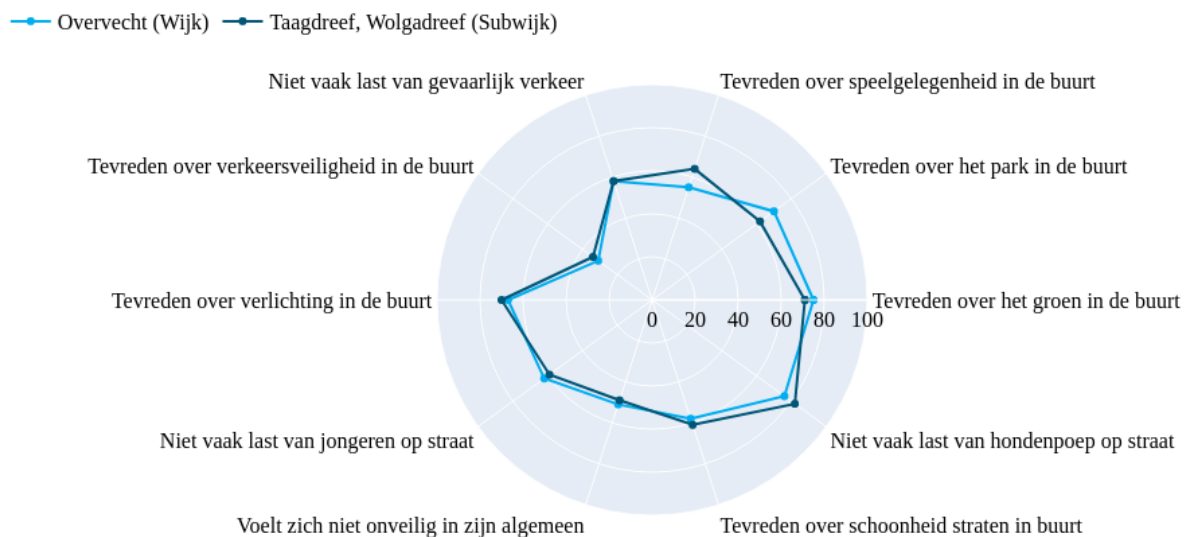
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.8.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Taagdreef, Wolgadreef (in procenten)

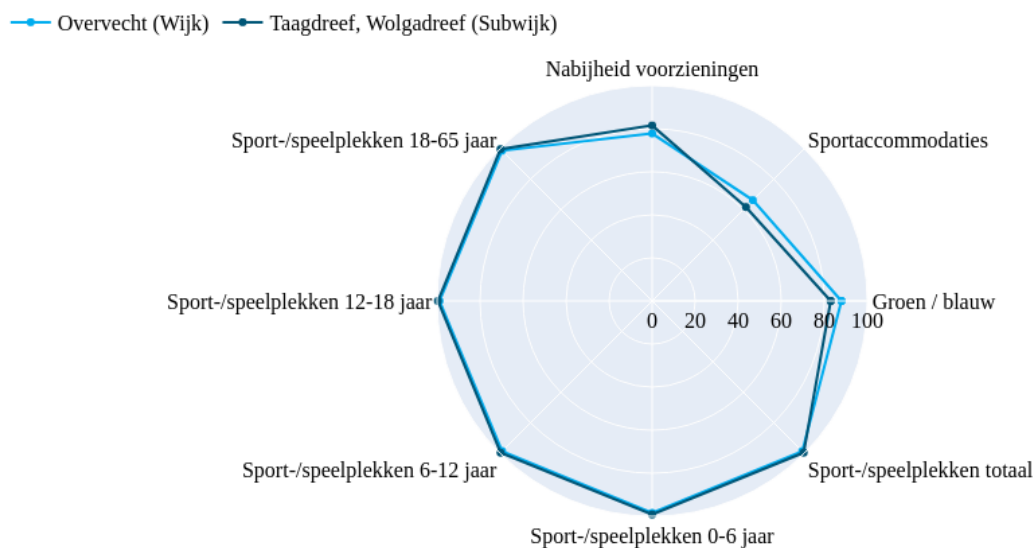
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.8.2 Profiel waardering van de omgeving voor Taagdreef, Wolgadreef (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.8.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Taagdreef, Wolgadreef (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

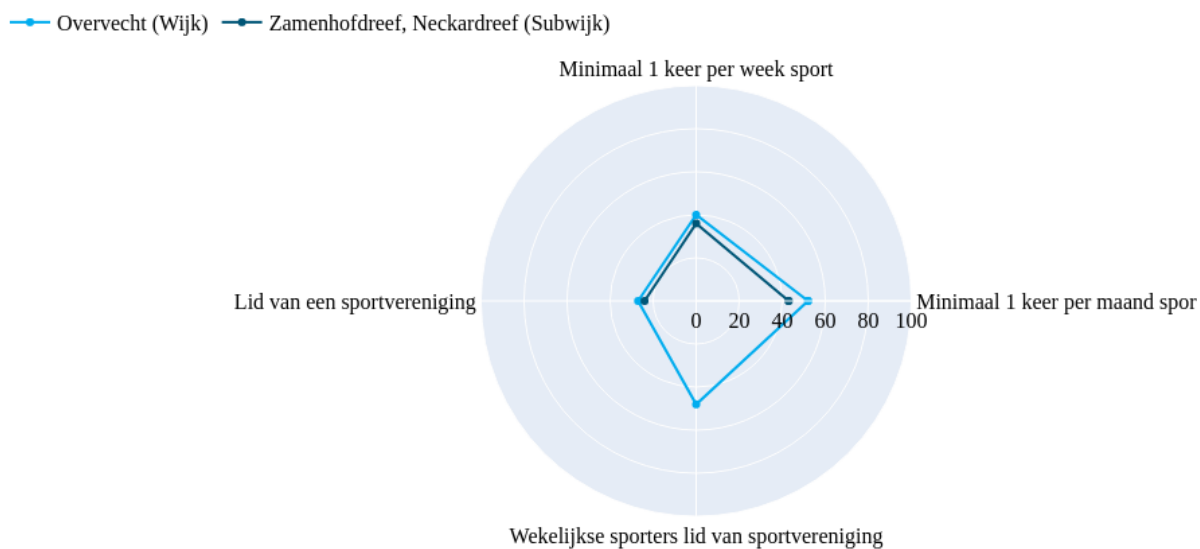
16.9 Datasheet Zamenhofdreef, Neckardreef (Overvecht)

Tabel A.9.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Zamenhofdreef, Neckardreef (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	303	4
	4-11 jaar	634	9
	12-17 jaar	391	5
	18-34 jaar	2.130	30
	35-64 jaar	2.431	34
	65-74 jaar	646	9
	75 jaar en ouder	617	9
Afkomst	Nederlandse afkomst	2.802	39
	Marokkaanse afkomst	1.615	23
	Turkse afkomst	538	8
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	365	5
	Overig niet-westerse afkomst	1.052	15
	Overig westerse afkomst	780	11
Totaal	7.152	100	

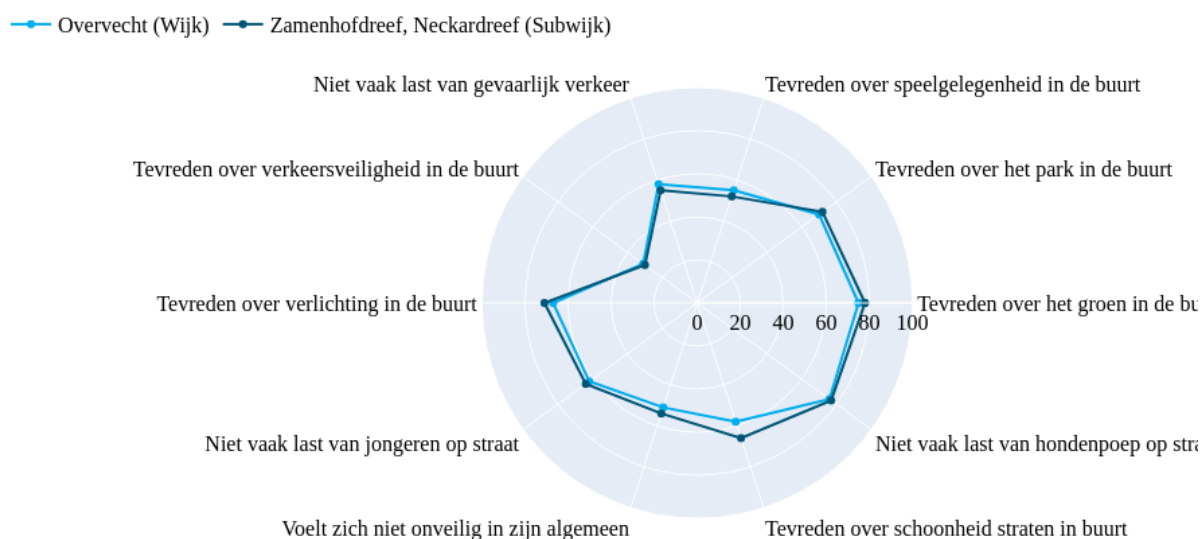
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.9.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Zamenhofdreef, Neckardreef (in procenten)

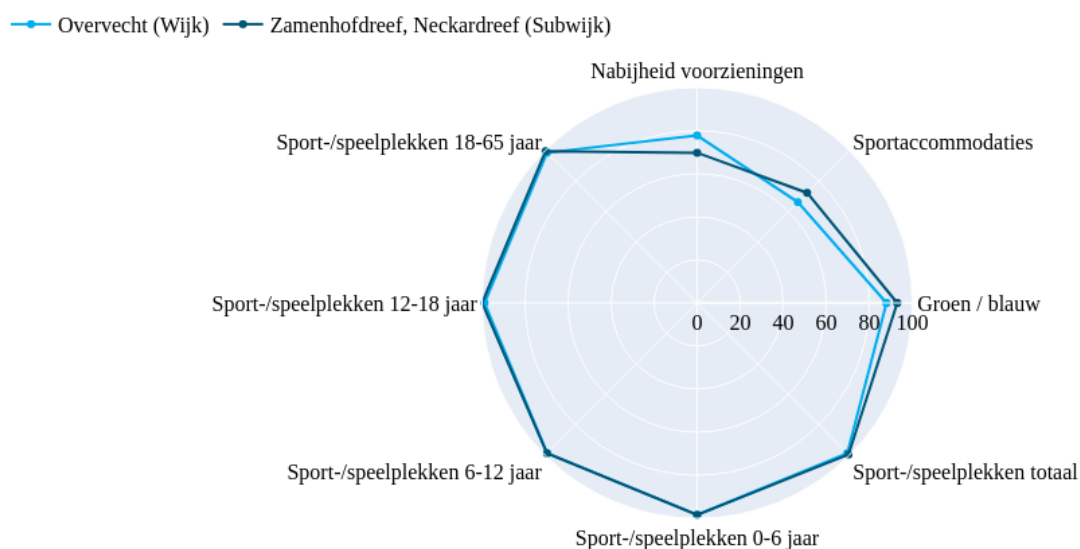
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.9.2 Profiel waardering van de omgeving voor Zamenhofdreef, Neckardreef (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.9.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Zamenhofdreef, Neckardreef (in procenten)

Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

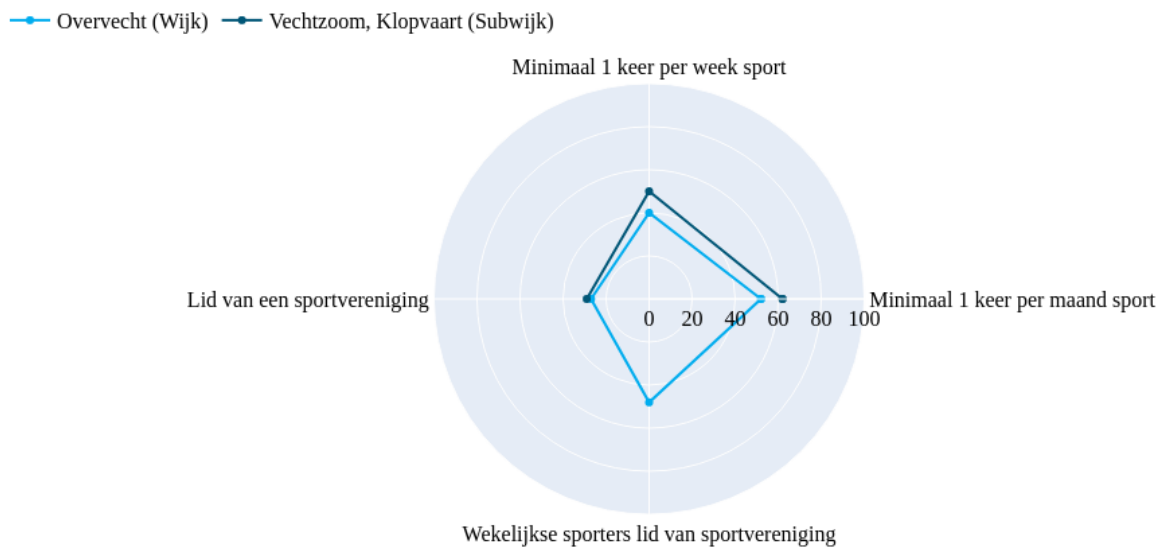
16.10 Datasheet Vechtzoom, Klopvaart (Overvecht)

Tabel A.10.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Vechtzoom, Klopvaart (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leef tijd	0-3 jaar	487	6
	4-11 jaar	822	9
	12-17 jaar	542	6
	18-34 jaar	2.291	26
	35-64 jaar	3.134	36
	65-74 jaar	623	7
	75 jaar en ouder	794	9
Afkoms t	Nederlandse afkomst	4.154	48
	Marokkaanse afkomst	1.831	21
	Turkse afkomst	642	7
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	353	4
	Overig niet-westerse afkomst	899	10
	Overig westerse afkomst	814	9
Totaal	8.693	100	

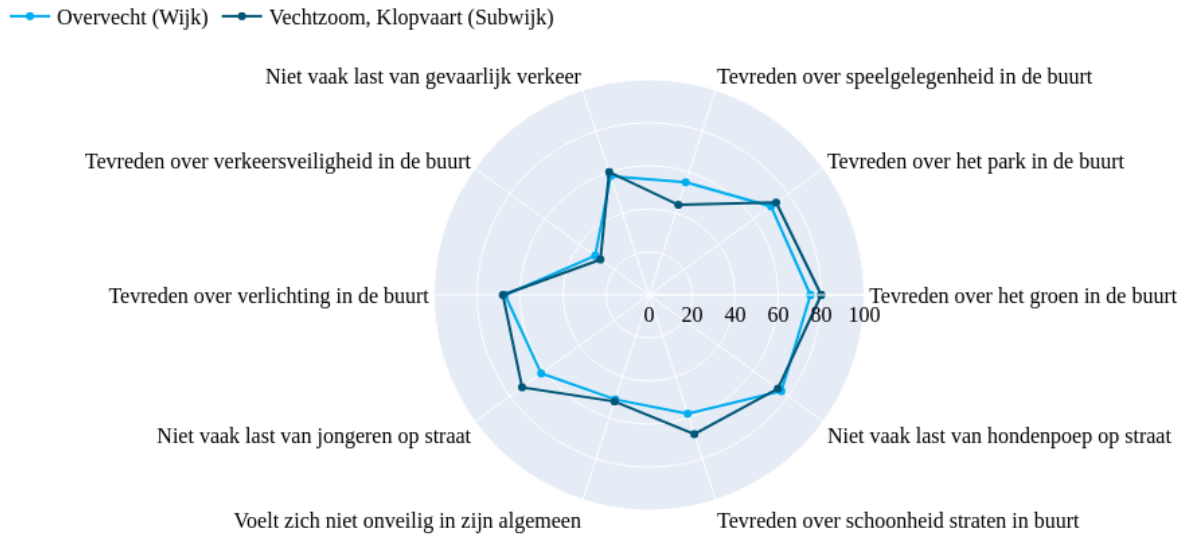
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.10.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Vechtzoom, Klopvaart (in procenten)

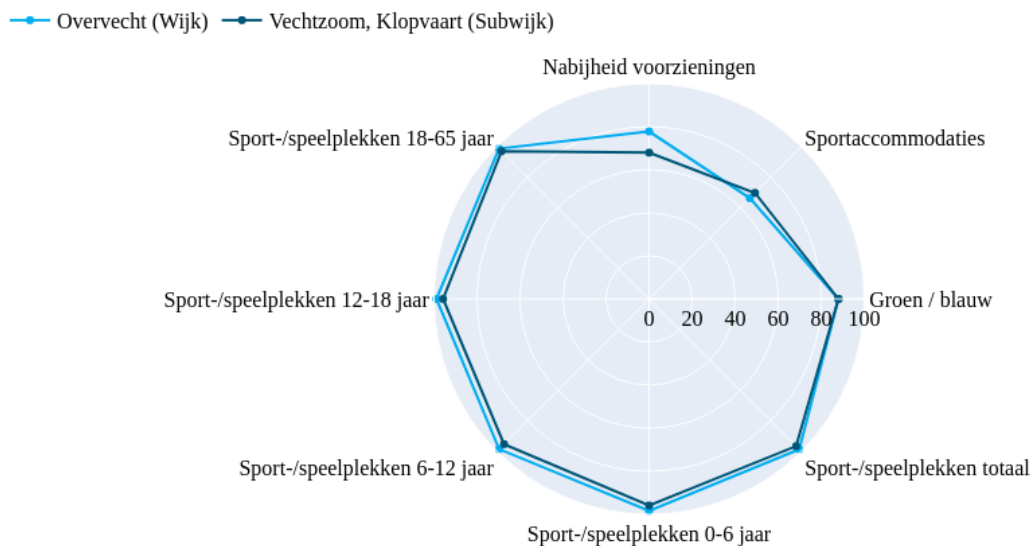
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.10.2 Profiel waardering van de omgeving voor Vechtzoom, Klopvaart (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.10.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Vechtzoom, Klopvaart (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

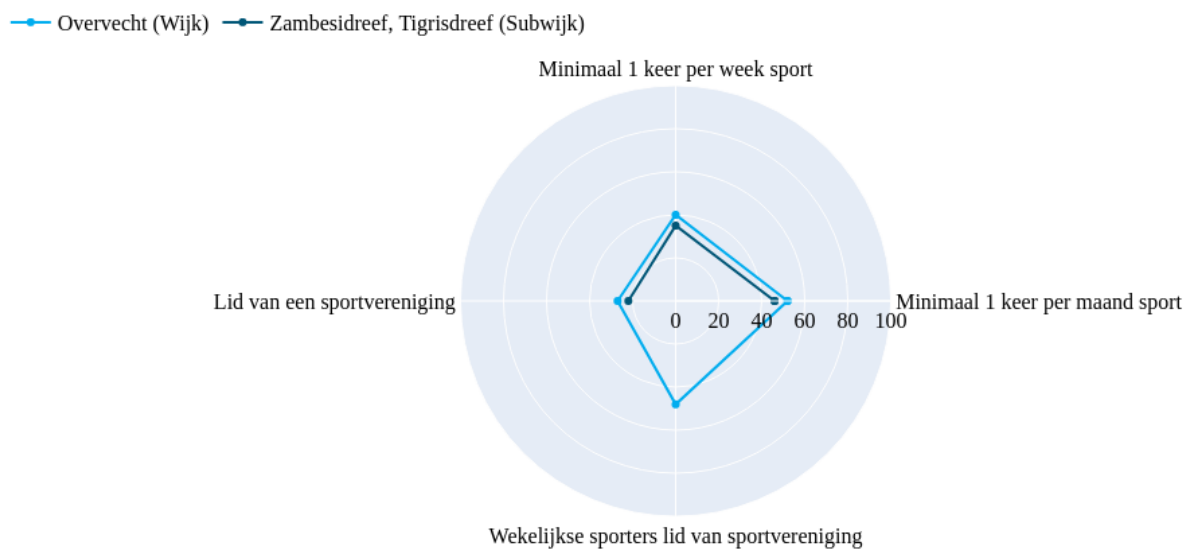
16.11 Datasheet Zambesidreef, Tigrisdreef (Overvecht)

Tabel A.11.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Zambesidreef, Tigrisdreef (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	548	6
	4-11 jaar	1.110	12
	12-17 jaar	722	8
	18-34 jaar	2.534	27
	35-64 jaar	3.500	37
	65-74 jaar	528	6
	75 jaar en ouder	560	6
Afkoms	Nederlandse afkomst	3.112	33
	Marokkaanse afkomst	2.523	27
	Turkse afkomst	1.071	11
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	481	5
	Overig niet-westerse afkomst	1.471	15
	Overig westerse afkomst	844	9
Totaal	9.502	100	

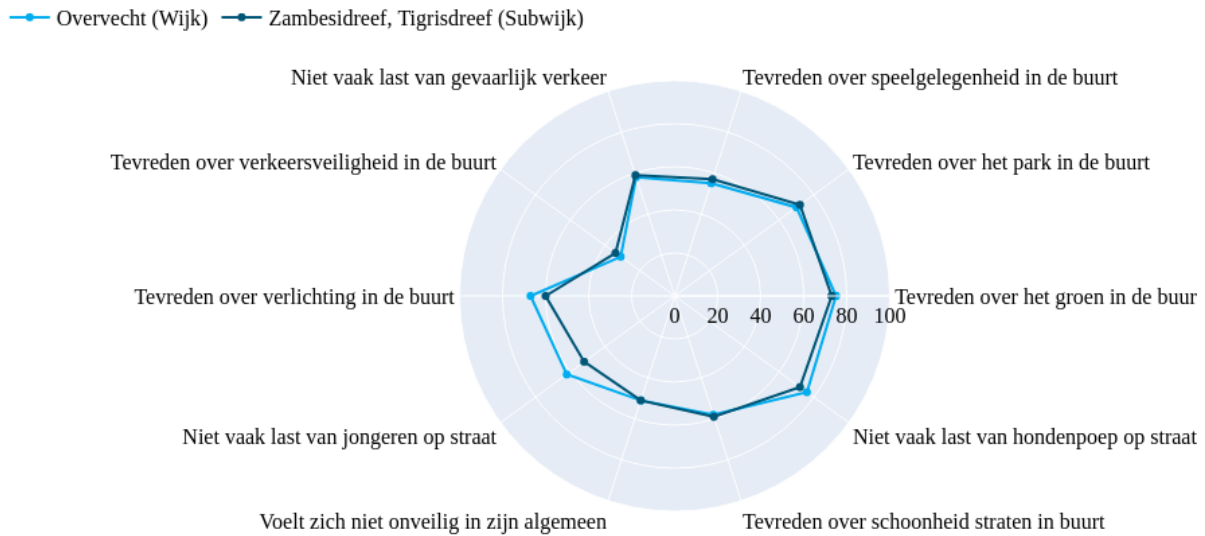
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.11.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Zambesidreef, Tigrisdreef (in procenten)

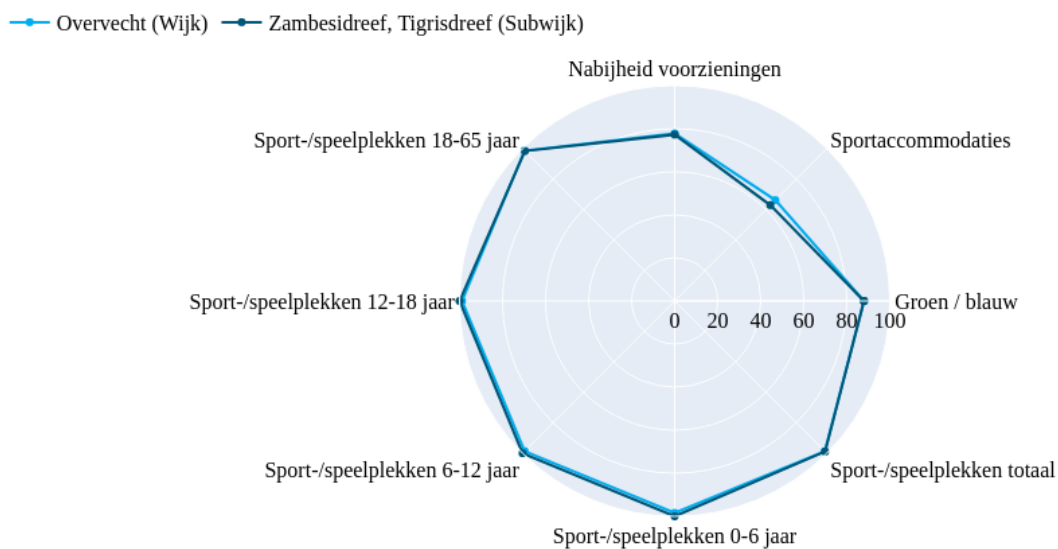
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.11.2 Profiel waardering van de omgeving voor Zambesidreef, Tigrisdreef (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.11.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Zambesidreef, Tigrisdreef (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

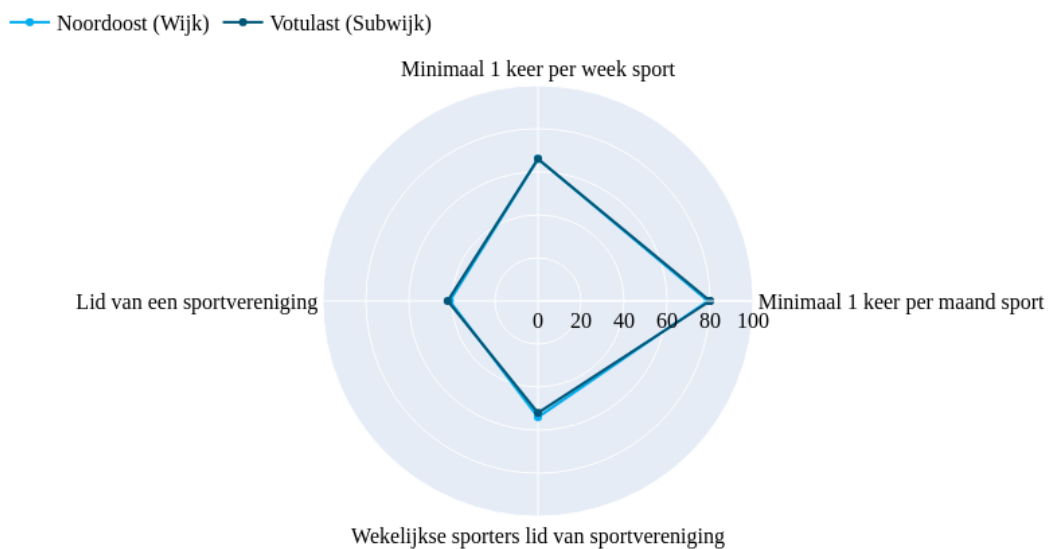
16.12 Datasheet Votulast (Noordoost)

Tabel A.12.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Votulast (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	643	5
	4-11 jaar	1.042	8
	12-17 jaar	613	4
	18-34 jaar	5.269	39
	35-64 jaar	4.961	36
	65-74 jaar	768	6
	75 jaar en ouder	327	2
Afkomst	Nederlandse afkomst	9.785	72
	Marokkaanse afkomst	494	4
	Turkse afkomst	236	2
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	288	2
	Overig niet-westerse afkomst	858	6
	Overig westerse afkomst	1.962	14
Totaal	13.623	100	

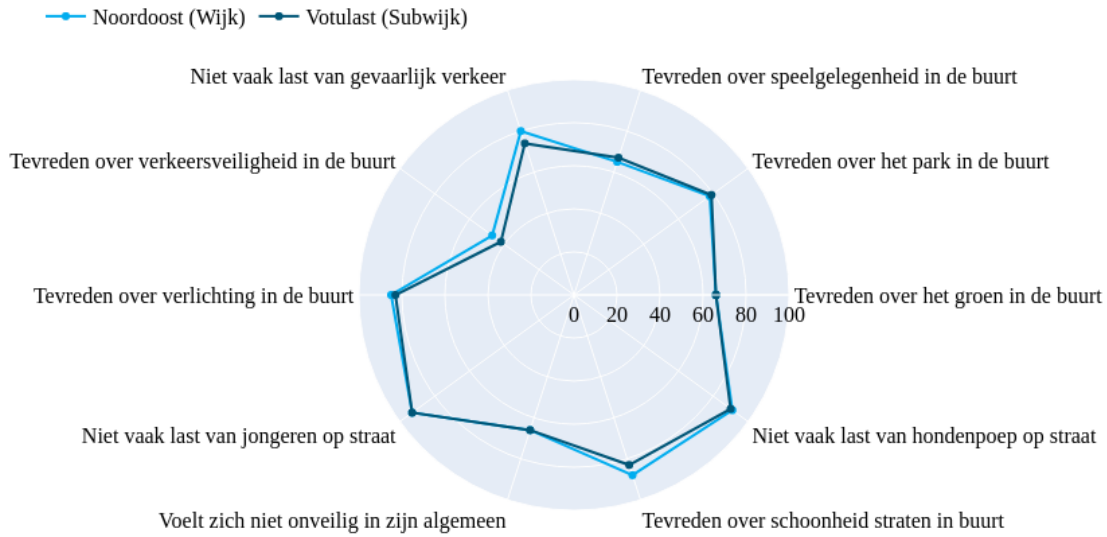
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.12.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Votulast (in procenten)

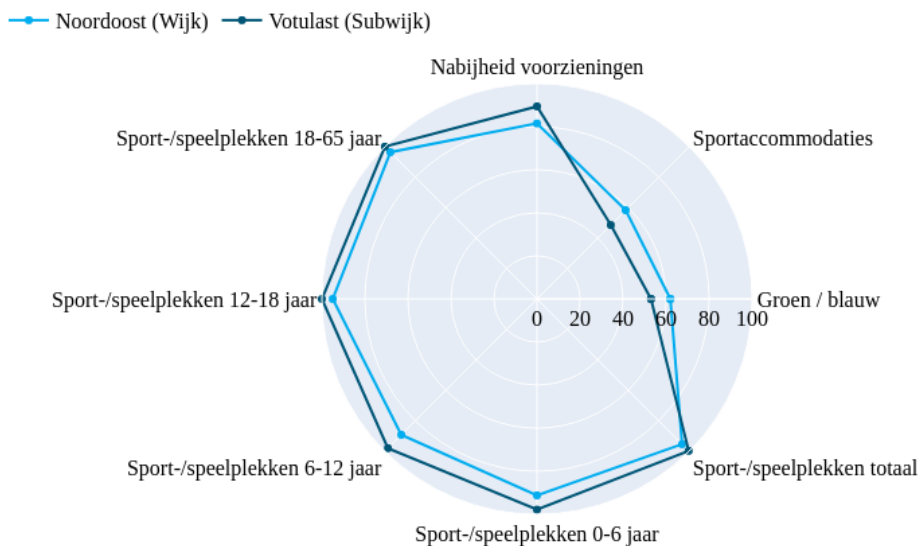
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.12.2 Profiel waardering van de omgeving voor Votulast (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.12.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Votulast (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

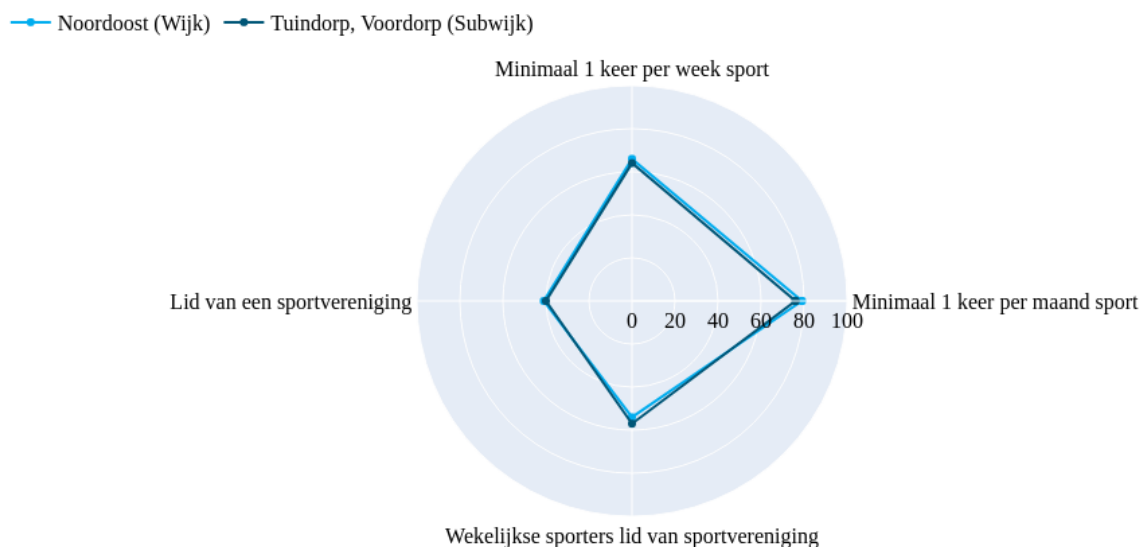
16.13 Datasheet Tuindorp, Voordorp (Noordoost)

Tabel A.13.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Tuindorp, Voordorp (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leef tijd	0-3 jaar	780	5
	4-11 jaar	1.512	10
	12-17 jaar	900	6
	18-34 jaar	4.121	28
	35-64 jaar	5.618	38
	65-74 jaar	1.122	8
	75 jaar en ouder	812	5
Afkoms t	Nederlandse afkomst	12.132	82
	Marokkaanse afkomst	198	1
	Turkse afkomst	107	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	306	2
	Overig niet-westerse afkomst	603	4
	Overig westerse afkomst	1.519	10
Totaal	14.865	100	

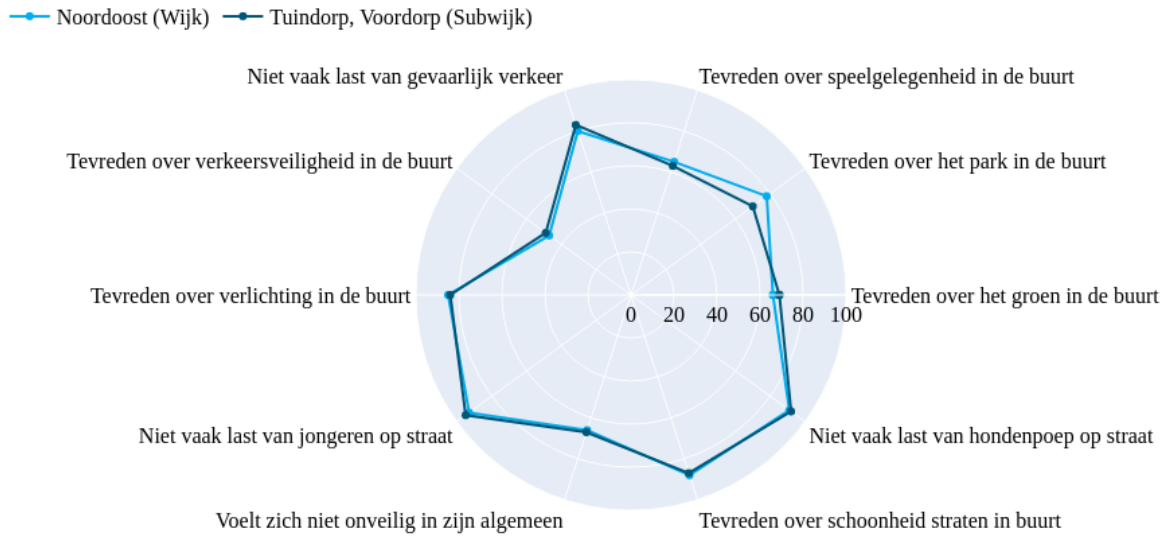
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.13.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Tuindorp, Voordorp (in procenten)

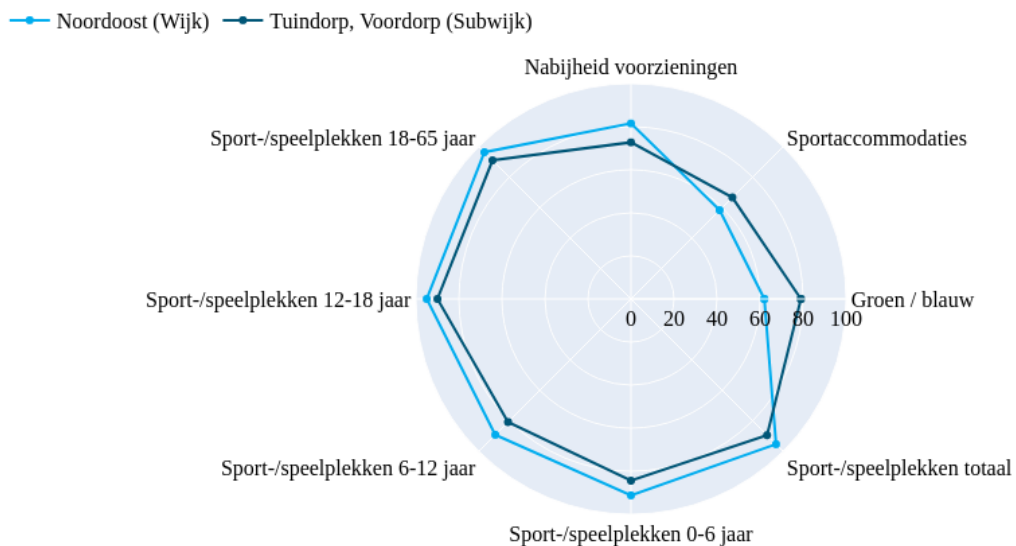
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.13.2 Profiel waardering van de omgeving voor Tuindorp, Voordorp (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.13.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Tuindorp, Voordorp (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

16.14 Datasheet Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt (Noordoost)

Tabel A.14.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	438	4
	4-11 jaar	756	7
	12-17 jaar	573	5
	18-34 jaar	4.255	38
	35-64 jaar	3.939	35
	65-74 jaar	822	7
	75 jaar en ouder	422	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	8.499	76
	Marokkaanse afkomst	107	1
	Turkse afkomst	71	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	172	2
	Overig niet-westerse afkomst	648	6
	Overig westerse afkomst	1.708	15
Totaal	11.205	100	

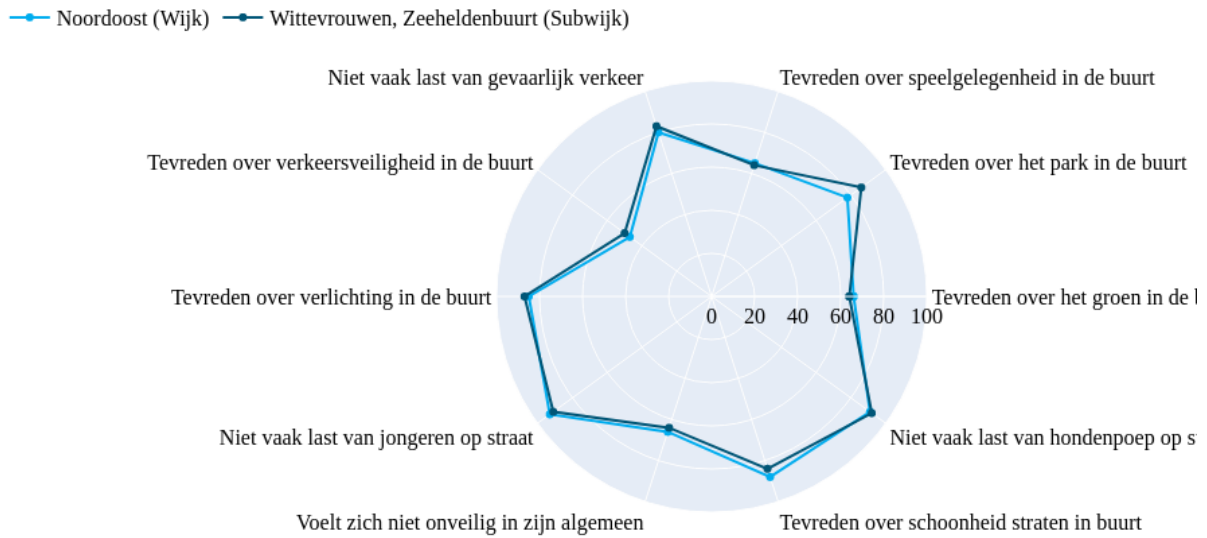
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.14.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt (in procenten)

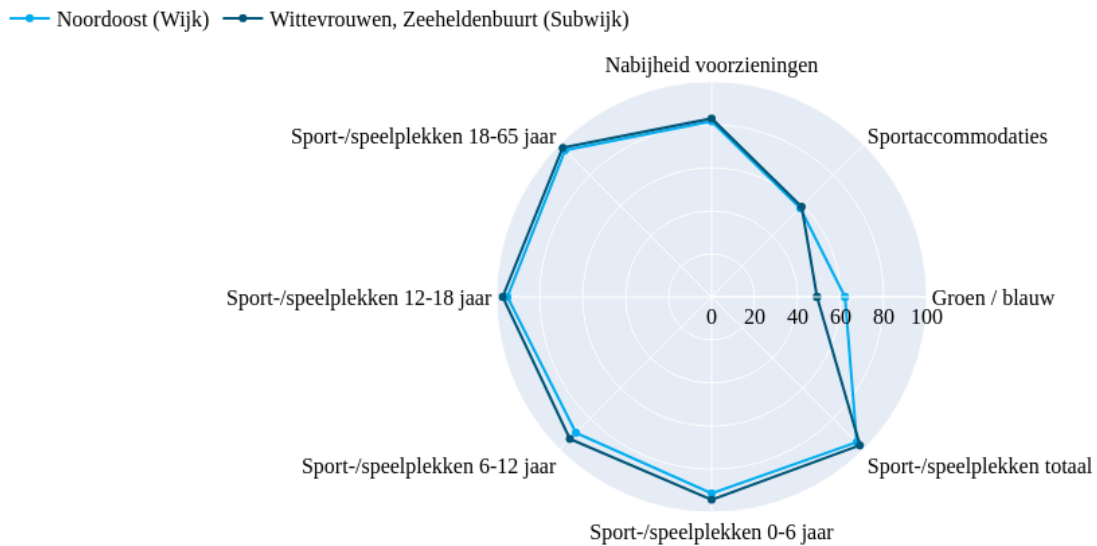
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.14.2 Profiel waardering van de omgeving voor Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.14.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Wittevrouwen, Zeeheldenbuurt (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

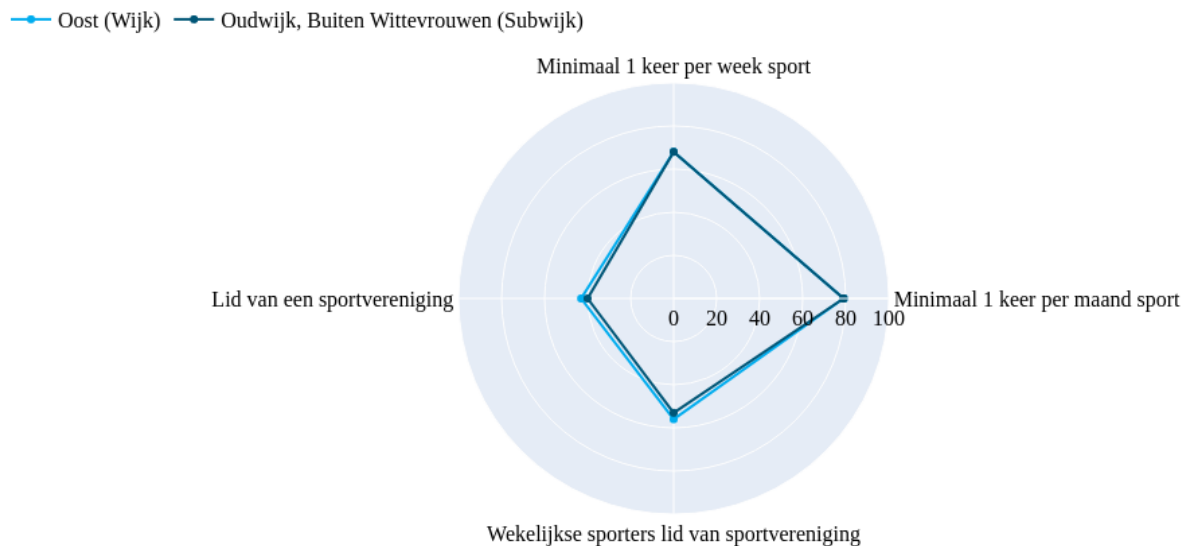
16.15 Datasheet Oudwijk, Buiten Wittevrouwen (Oost)

Tabel A.15.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Oudwijk, Buiten Wittevrouwen (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	340	4
	4-11 jaar	537	6
	12-17 jaar	365	4
	18-34 jaar	4.298	44
	35-64 jaar	3.139	32
	65-74 jaar	714	7
	75 jaar en ouder	321	3
Afkomst	Nederlandse afkomst	7.241	75
	Marokkaanse afkomst	107	1
	Turkse afkomst	51	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	148	2
	Overig niet-westerse afkomst	536	6
	Overig westerse afkomst	1.631	17
Totaal	9.714	100	

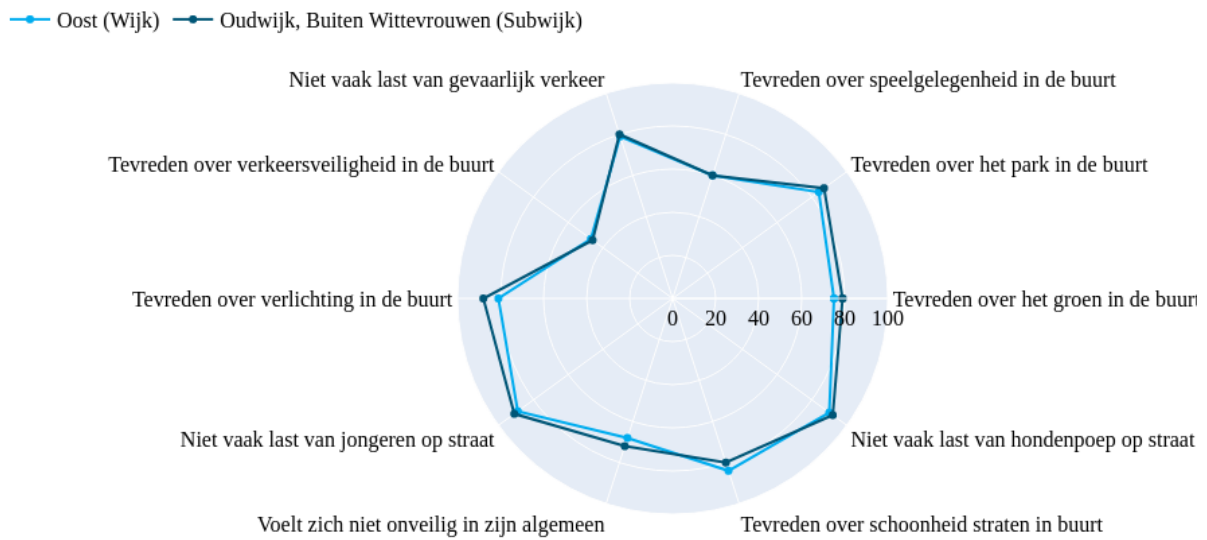
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.15.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Oudwijk, Buiten Wittevrouwen (in procenten)

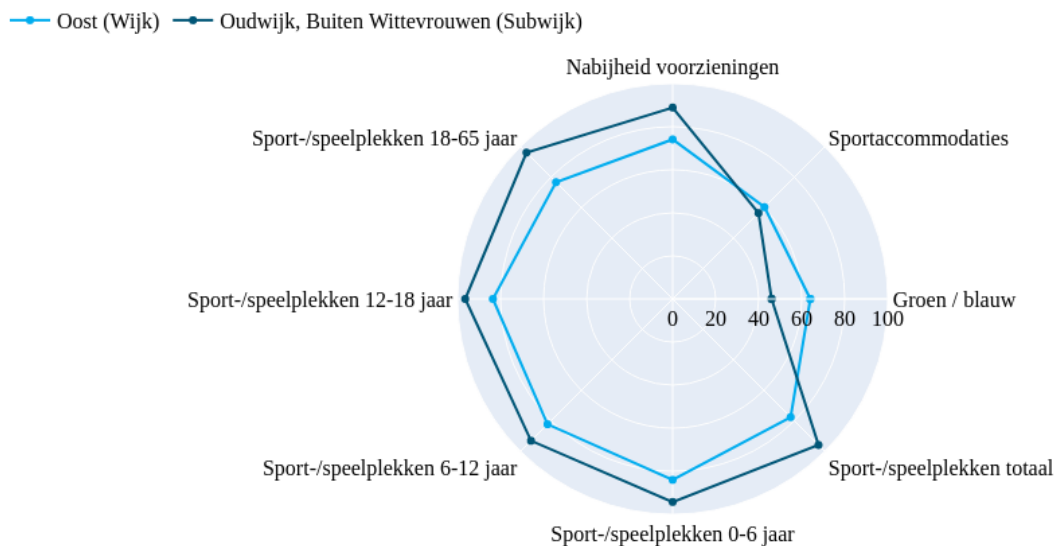
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.15.2 Profiel waardering van de omgeving voor Oudwijk, Buiten Wittevrouwen (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.15.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Oudwijk, Buiten Wittevrouwen (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

16.16 Datasheet Abstede, Gansstraat (Oost)

Tabel A.16.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Abstede, Gansstraat (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	347	4
	4-11 jaar	517	5
	12-17 jaar	303	3
	18-34 jaar	4.570	48
	35-64 jaar	2.820	30
	65-74 jaar	510	5
	75 jaar en ouder	397	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	7.207	76
	Marokkaanse afkomst	285	3
	Turkse afkomst	59	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	199	2
	Overig niet-westerse afkomst	541	6
	Overig westerse afkomst	1.173	12
Totaal	9.464	100	

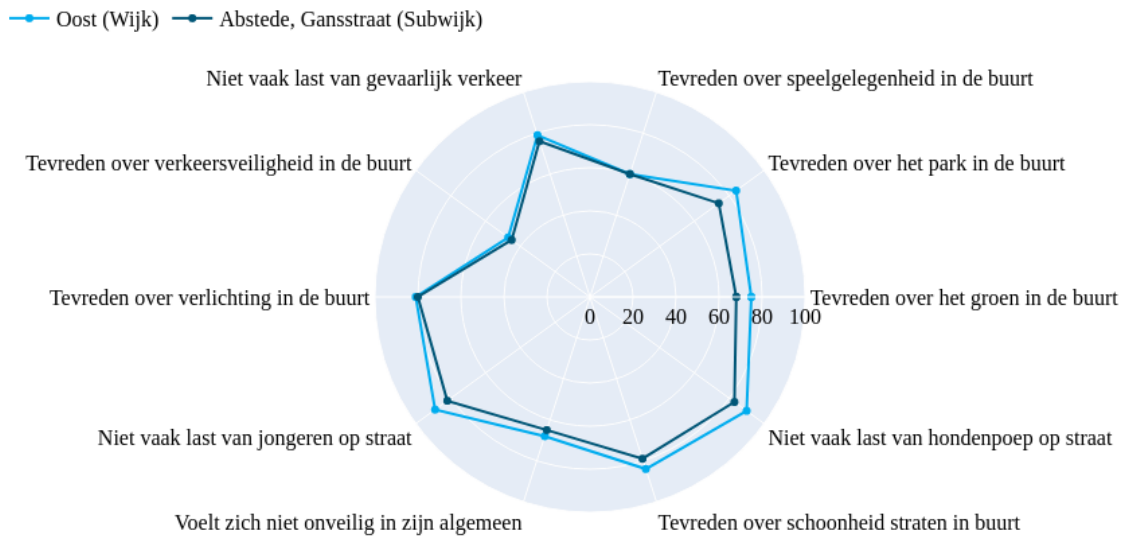
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.16.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Abstede, Gansstraat (in procenten)

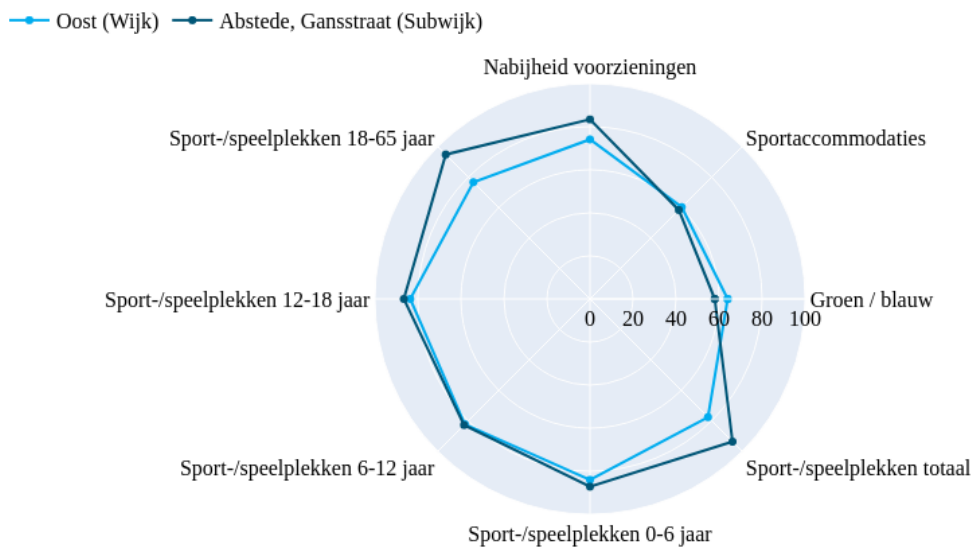
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.16.2 Profiel waardering van de omgeving voor Abstede, Gansstraat (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.16.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Abstede, Gansstraat (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

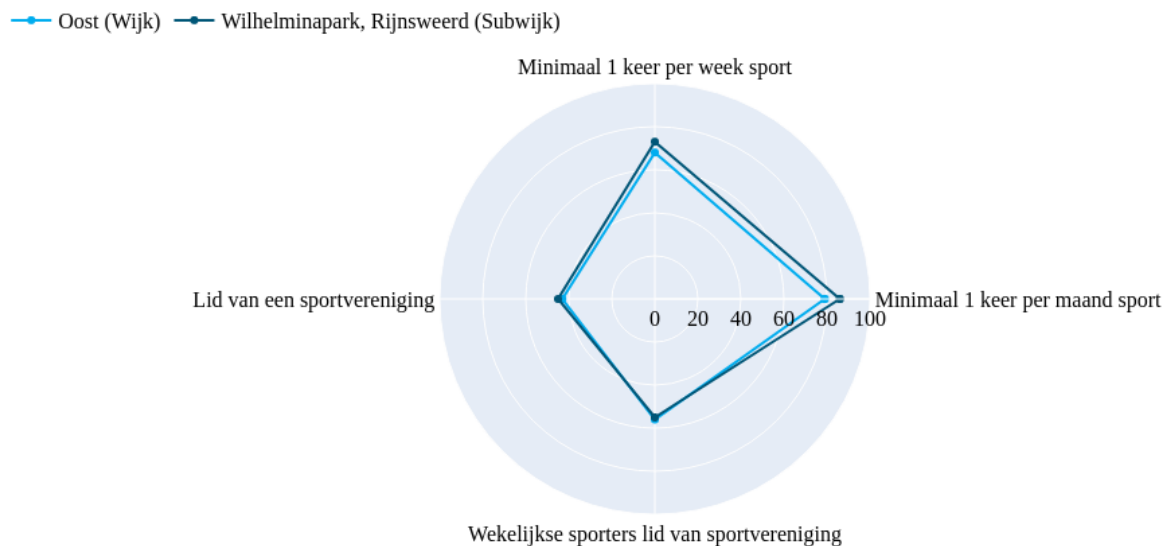
16.17 Datasheet Wilhelminapark, Rijnsweerd (Oost)

Tabel A.17.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Wilhelminapark, Rijnsweerd (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	276	2
	4-11 jaar	797	6
	12-17 jaar	598	5
	18-34 jaar	6.802	53
	35-64 jaar	3.153	24
	65-74 jaar	881	7
	75 jaar en ouder	443	3
Afkomst	Nederlandse afkomst	8.988	69
	Marokkaanse afkomst	68	1
	Turkse afkomst	98	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	222	2
	Overig niet-westerse afkomst	1.025	8
	Overig westerse afkomst	2.549	20
Totaal	12.950	100	

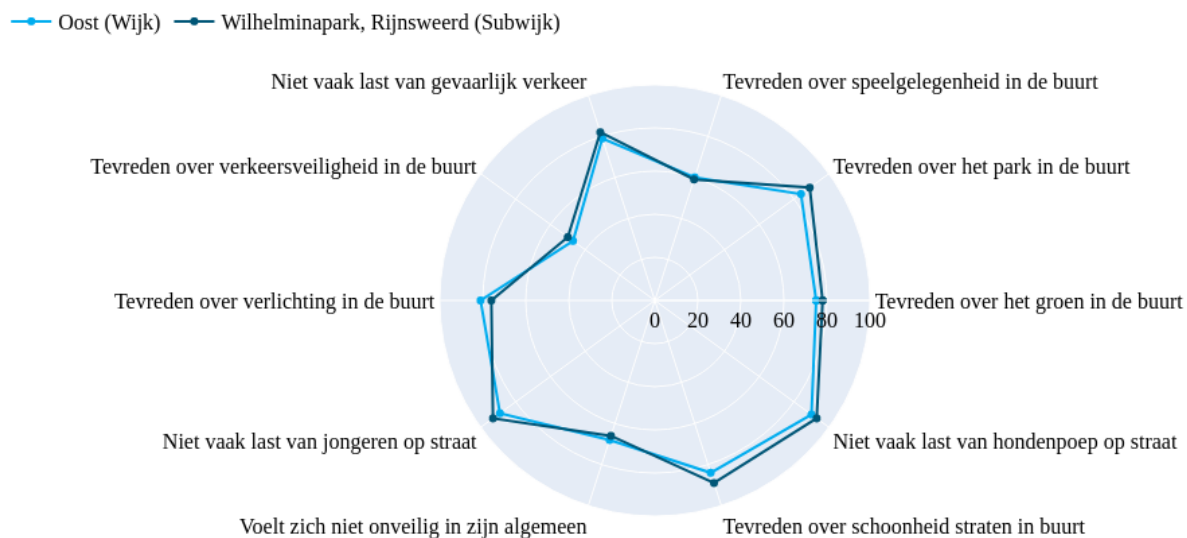
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.17.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Wilhelminapark, Rijnsweerd (in procenten)

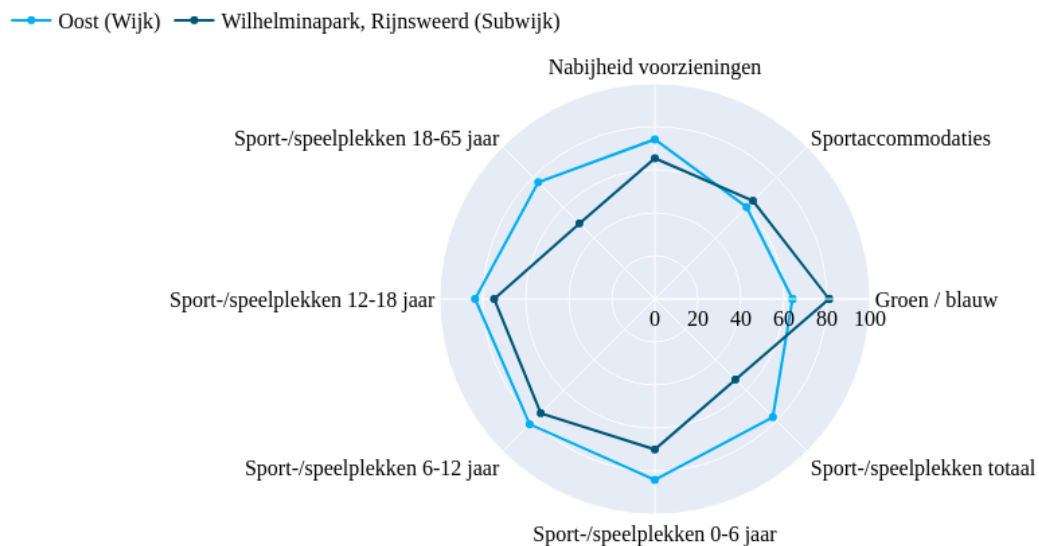
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.17.2 Profiel waardering van de omgeving voor Wilhelminapark, Rijnsweerd (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.17.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Wilhelminapark, Rijnsweerd (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

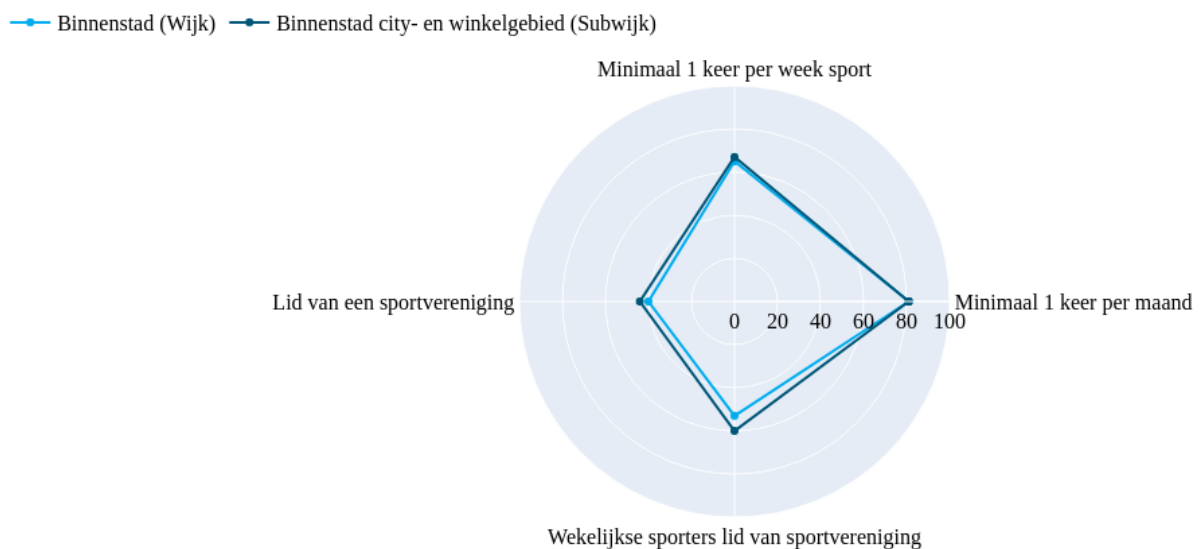
16.18 Datasheet Binnenstad city- en winkelgebied (Binnenstad)

Tabel A.18.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Binnenstad city- en winkelgebied (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	91	1
	4-11 jaar	87	1
	12-17 jaar	77	1
	18-34 jaar	3.940	63
	35-64 jaar	1.629	26
	65-74 jaar	281	5
	75 jaar en ouder	127	2
Afkomst	Nederlandse afkomst	3.980	64
	Marokkaanse afkomst	250	4
	Turkse afkomst	82	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	156	3
	Overig niet-westerse afkomst	592	9
	Overig westerse afkomst	1.172	19
Totaal	6.232	100	

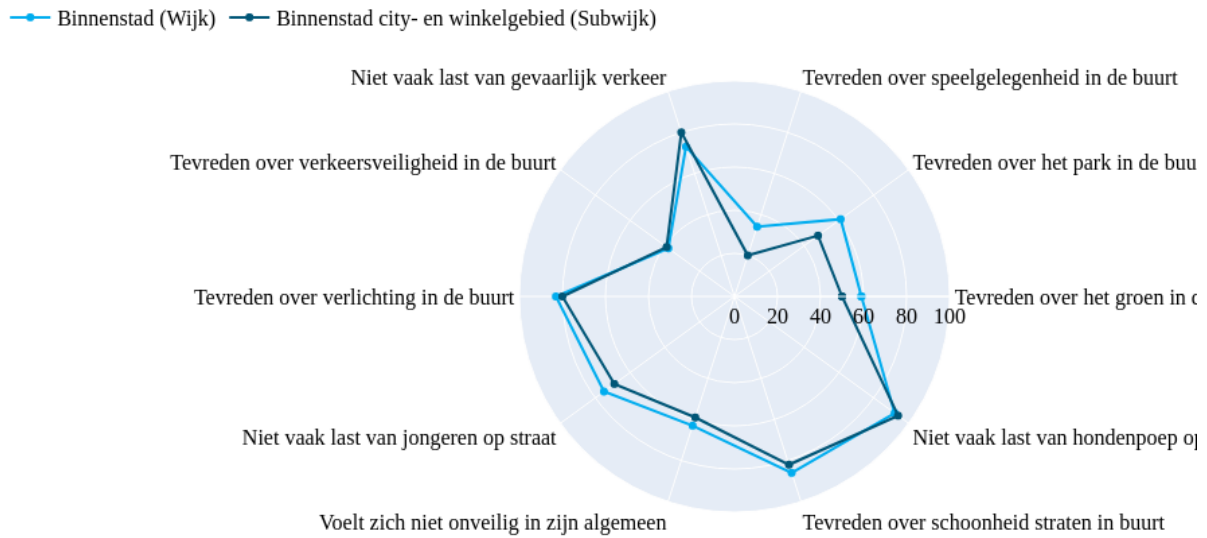
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.18.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Binnenstad city- en winkelgebied (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.18.2 Profiel waardering van de omgeving voor Binnenstad city- en winkelgebied (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.18.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Binnenstad city- en winkelgebied (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

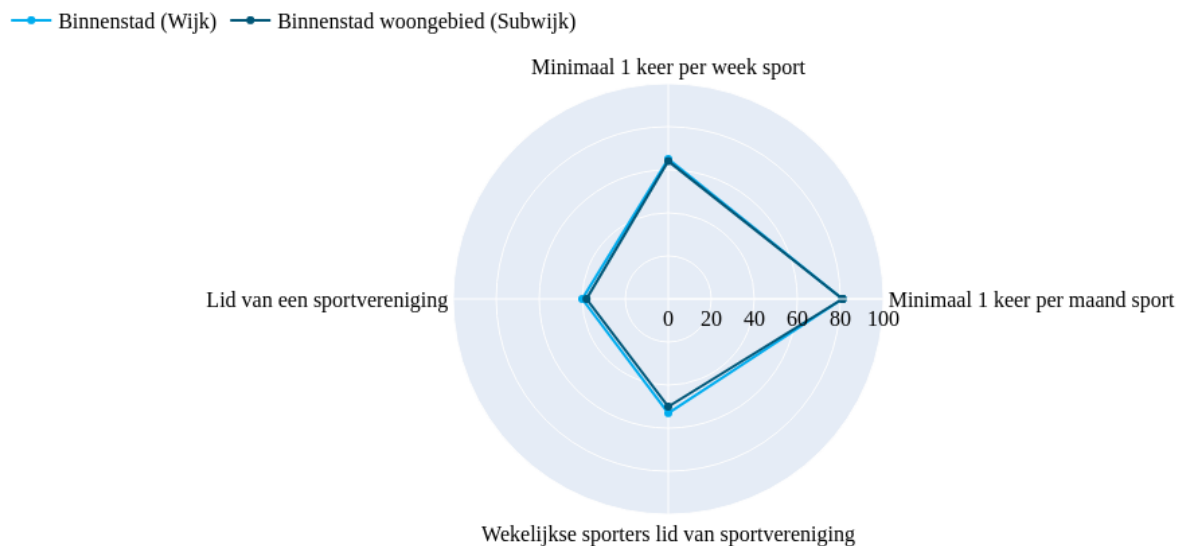
16.19 Datasheet Binnenstad woongebied (Binnenstad)

Tabel A.19.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Binnenstad woongebied (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	297	2
	4-11 jaar	345	3
	12-17 jaar	263	2
	18-34 jaar	6.376	48
	35-64 jaar	4.245	32
	65-74 jaar	1.106	8
	75 jaar en ouder	548	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	9.316	71
	Marokkaanse afkomst	160	1
	Turkse afkomst	116	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	249	2
	Overig niet-westerse afkomst	920	7
	Overig westerse afkomst	2.419	18
Totaal	13.180	100	

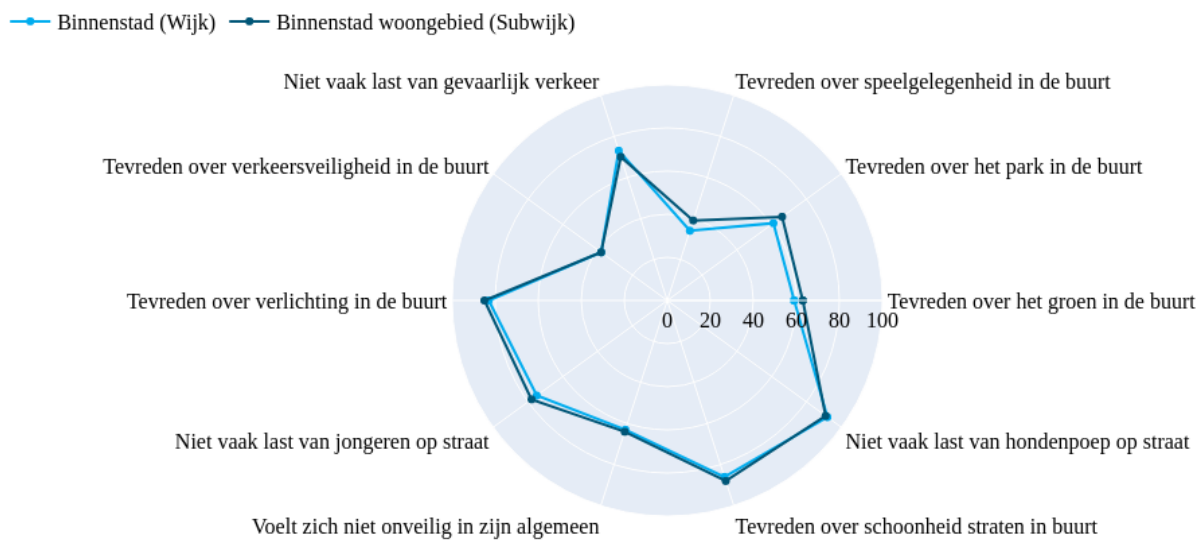
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.19.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Binnenstad woongebied (in procenten)

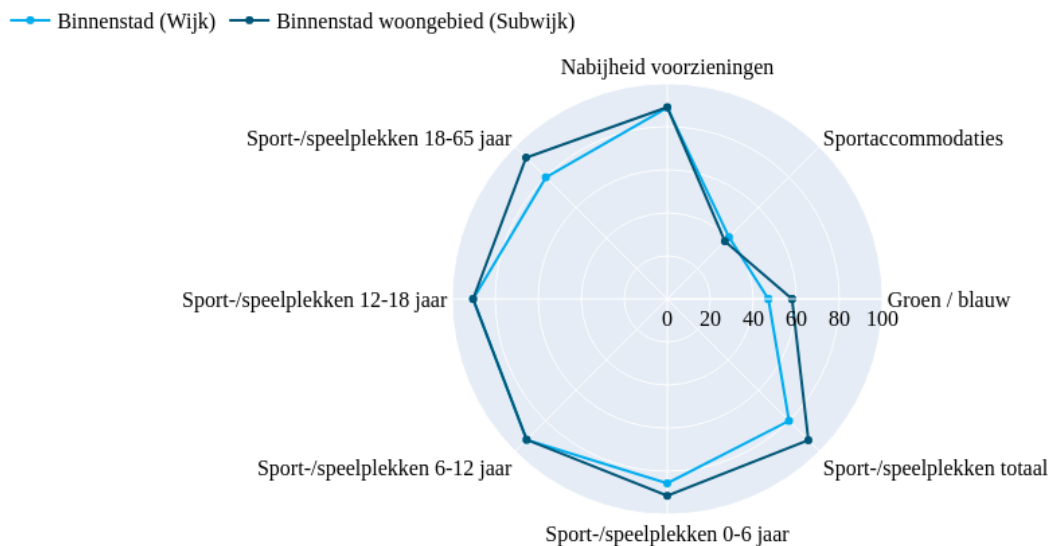
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.19.2 Profiel waardering van de omgeving voor Binnenstad woongebied (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.19.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Binnenstad woongebied (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

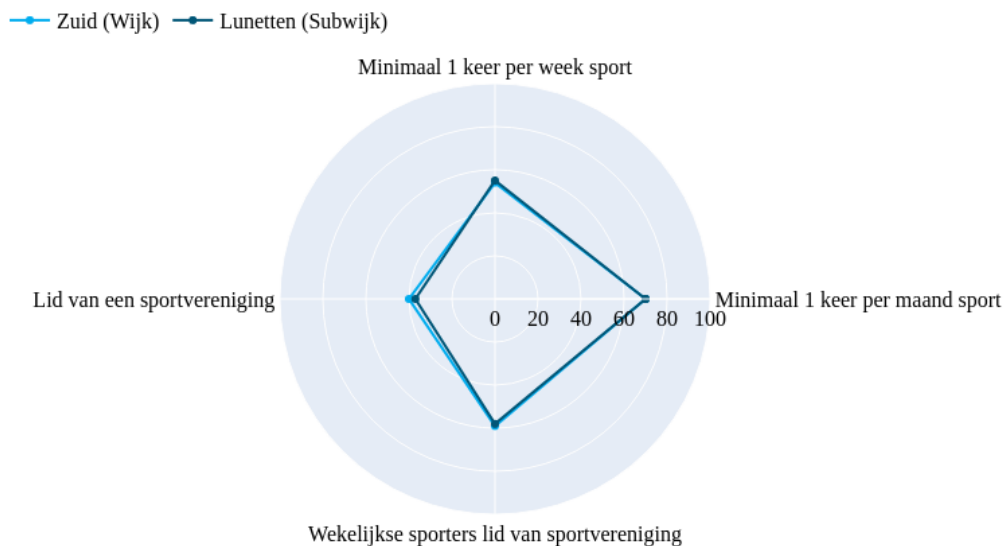
16.20 Datasheet Lunetten (Zuid)

Tabel A.20.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Lunetten (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	409	4
	4-11 jaar	846	7
	12-17 jaar	702	6
	18-34 jaar	3.673	32
	35-64 jaar	4.570	40
	65-74 jaar	828	7
	75 jaar en ouder	443	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	7.913	69
	Marokkaanse afkomst	500	4
	Turkse afkomst	129	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	464	4
	Overig niet-westerse afkomst	1.104	10
	Overig westerse afkomst	1.361	12
Totaal	11.471	100	

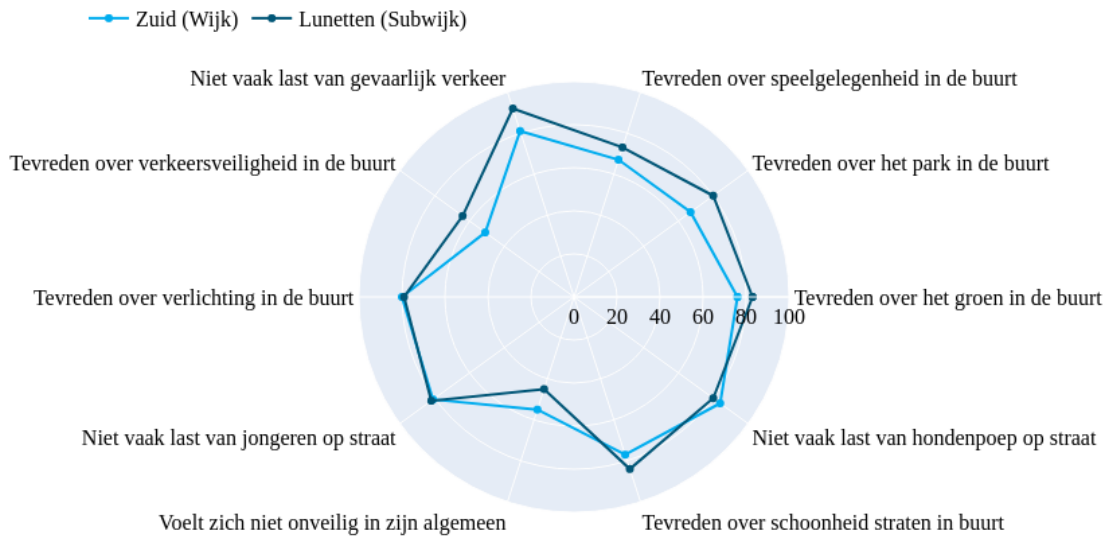
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.20.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Lunetten (in procenten)

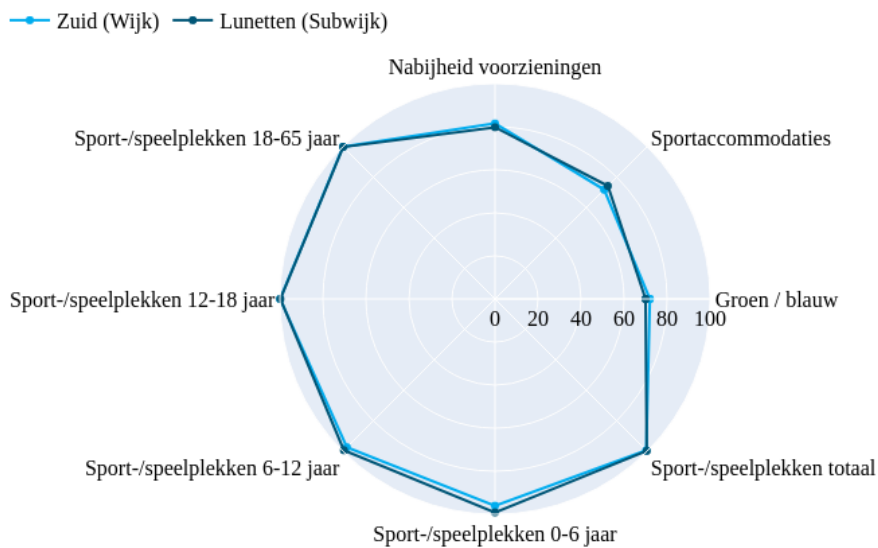
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.20.2 Profiel waardering van de omgeving voor Lunetten (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.20.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Lunetten (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

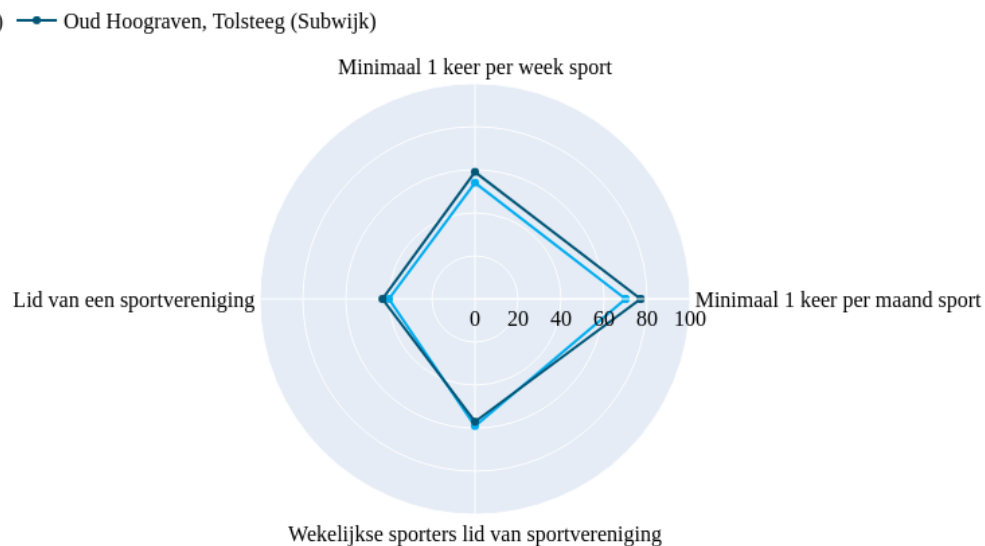
16.21 Datasheet Oud Hoograven, Tolsteeg (Zuid)

Tabel A.21.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Oud Hoograven, Tolsteeg (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	599	6
	4-11 jaar	820	8
	12-17 jaar	358	4
	18-34 jaar	3.970	41
	35-64 jaar	3.113	32
	65-74 jaar	542	6
	75 jaar en ouder	365	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	7.488	77
	Marokkaanse afkomst	286	3
	Turkse afkomst	64	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	181	2
	Overig niet-westerse afkomst	590	6
	Overig westerse afkomst	1.158	12
Totaal	9.767	100	

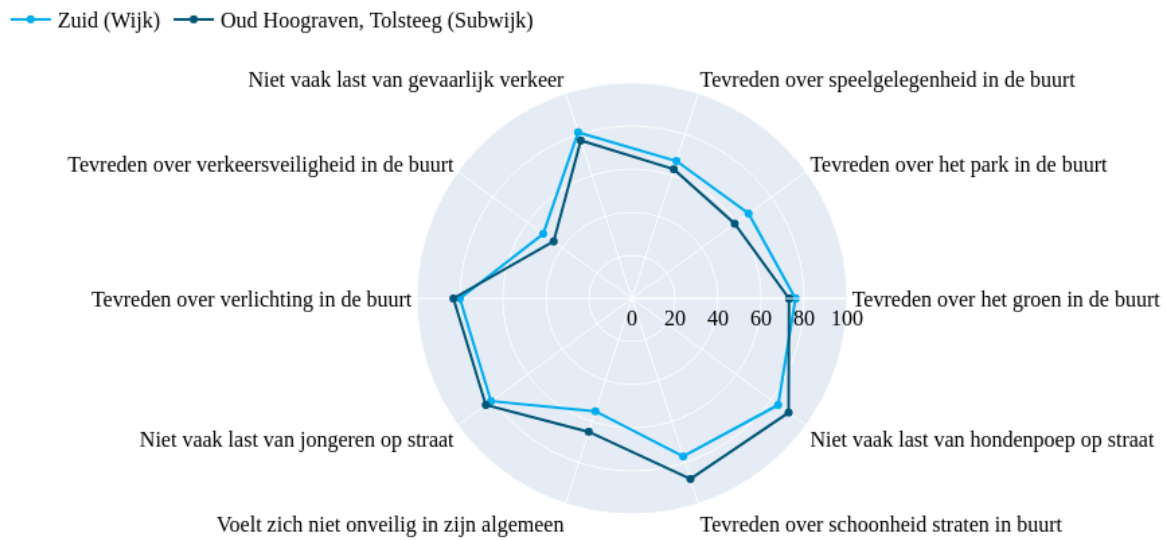
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.21.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Oud Hoograven, Tolsteeg (in procenten)

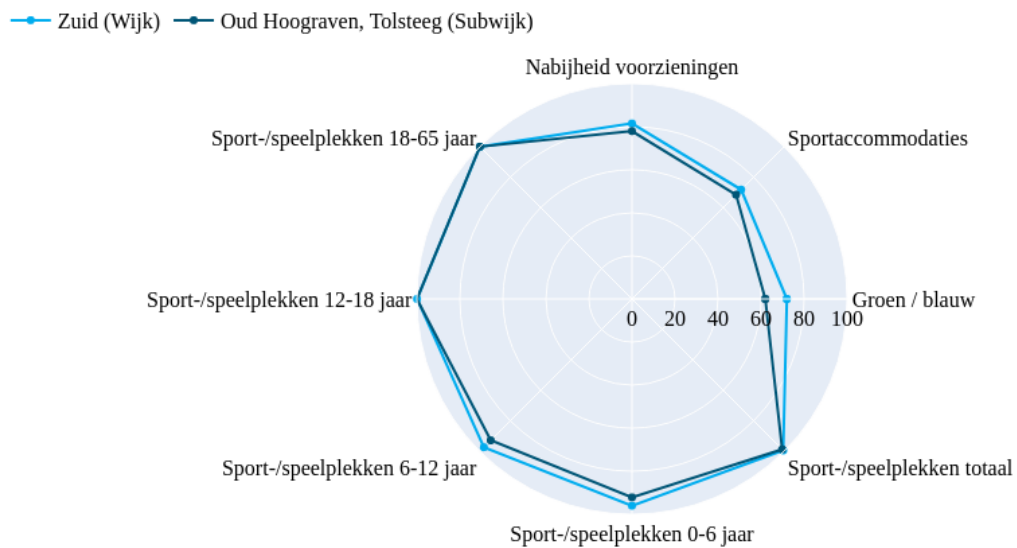
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.21.2 Profiel waardering van de omgeving voor Oud Hoograven, Tolsteeg (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.21.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Oud Hoograven, Tolsteeg (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

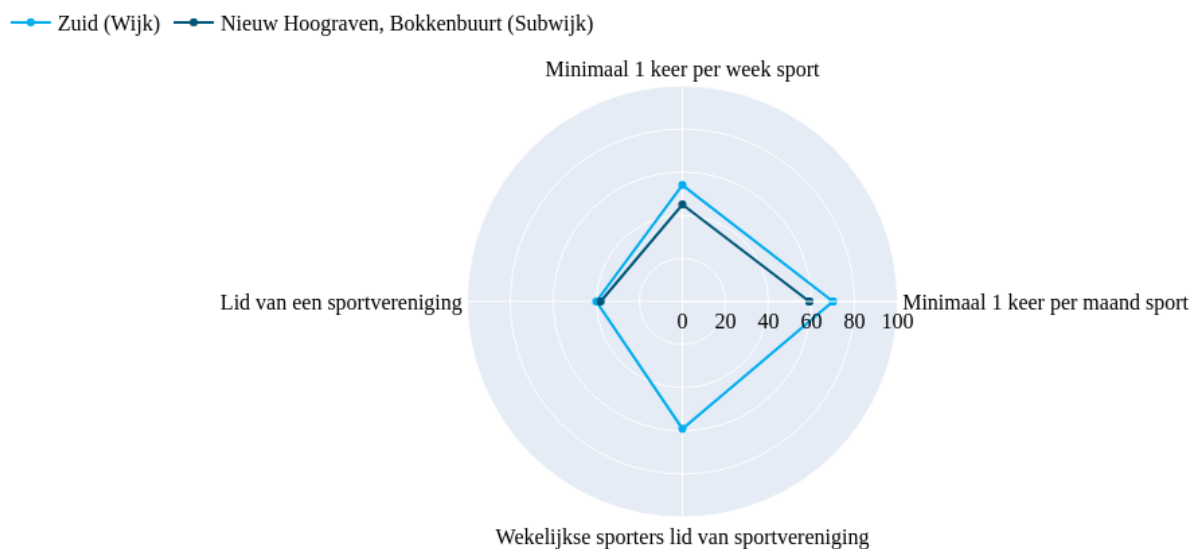
16.22 Datasheet Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt (Zuid)

Tabel A.22.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	332	5
	4-11 jaar	673	10
	12-17 jaar	473	7
	18-34 jaar	1.915	29
	35-64 jaar	2.456	37
	65-74 jaar	365	5
	75 jaar en ouder	459	7
Afkomst	Nederlandse afkomst	3.257	49
	Marokkaanse afkomst	1.722	26
	Turkse afkomst	235	4
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	245	4
	Overig niet-westerse afkomst	593	9
	Overig westerse afkomst	621	9
Totaal	6.673	100	

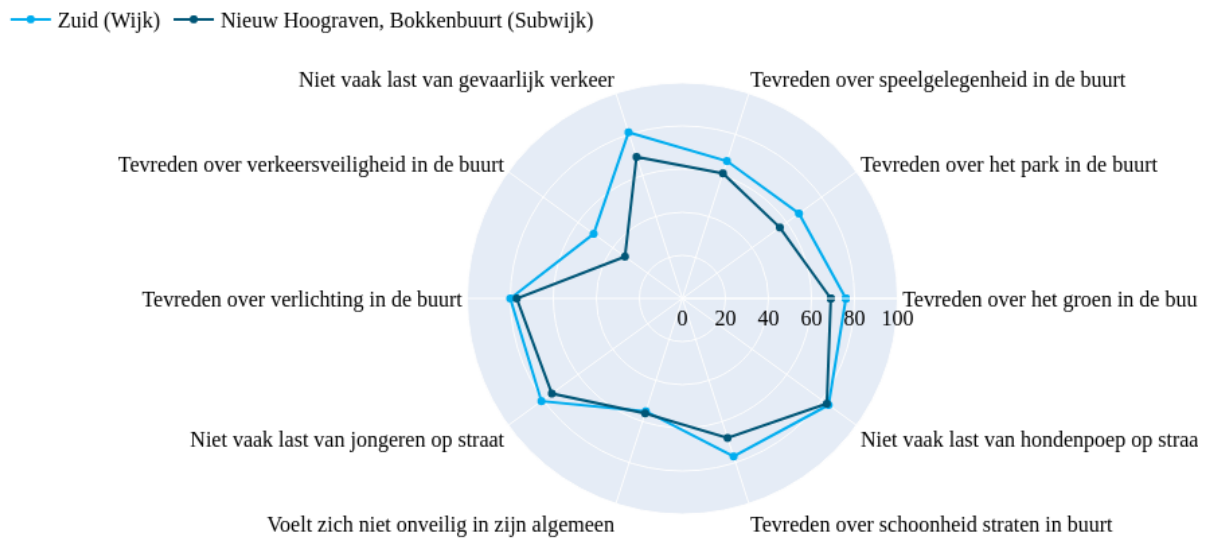
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.22.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt (in procenten)

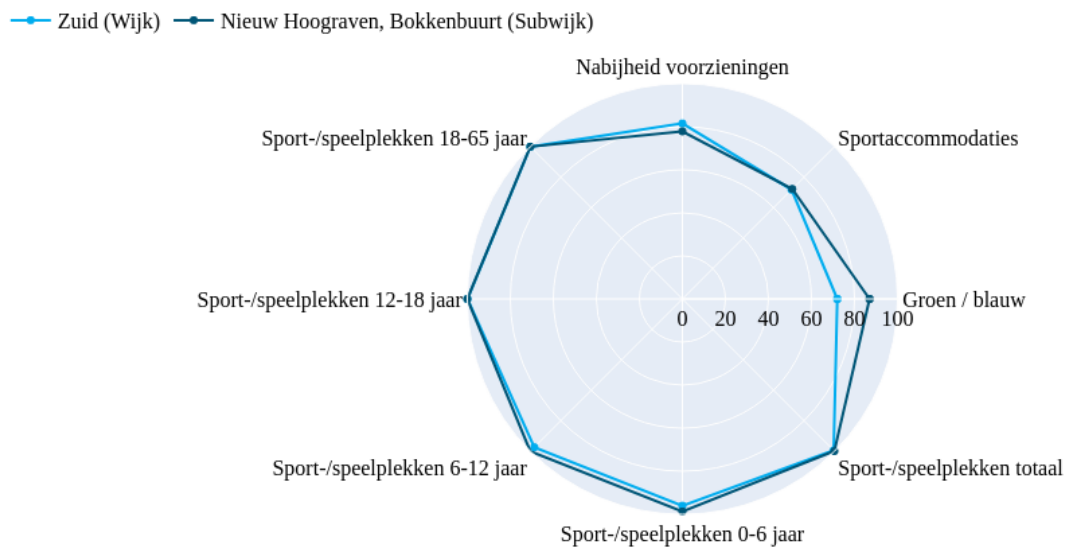
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.22.2 Profiel waardering van de omgeving voor Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.22.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

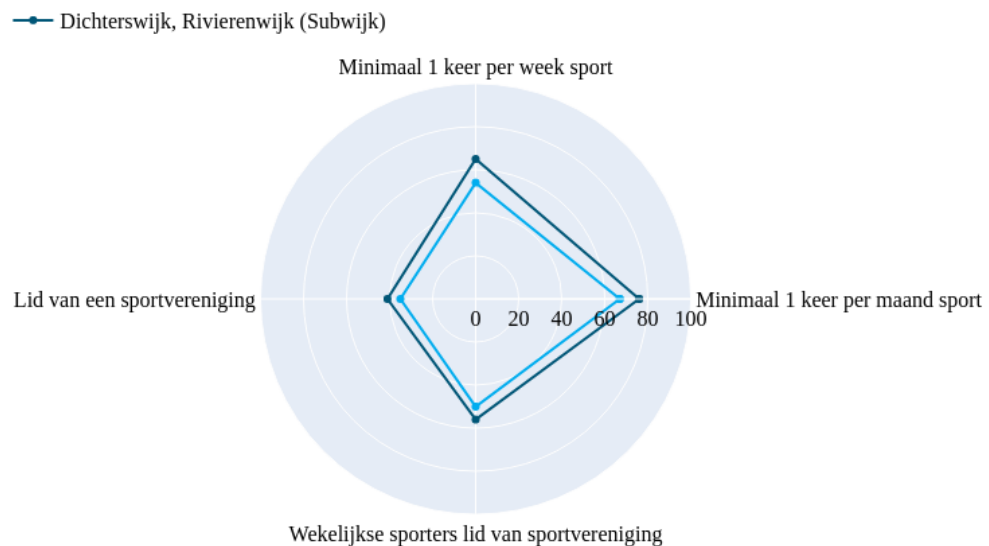
16.23 Datasheet Dichterswijk, Rivierenwijk (Zuidwest)

Tabel A.23.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Dichterswijk, Rivierenwijk (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	748	5
	4-11 jaar	1.164	8
	12-17 jaar	718	5
	18-34 jaar	4.959	34
	35-64 jaar	5.509	38
	65-74 jaar	865	6
	75 jaar en ouder	601	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	10.254	70
	Marokkaanse afkomst	1.054	7
	Turkse afkomst	343	2
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	315	2
	Overig niet-westerse afkomst	842	6
	Overig westerse afkomst	1.756	12
Totaal	14.564	100	

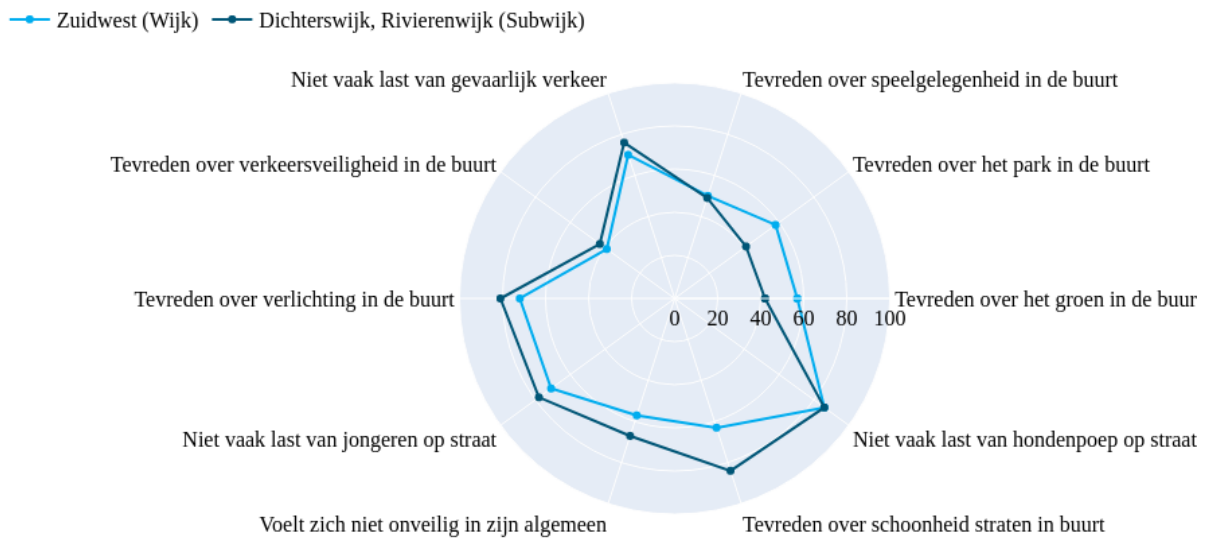
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.23.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Dichterswijk, Rivierenwijk (in procenten)

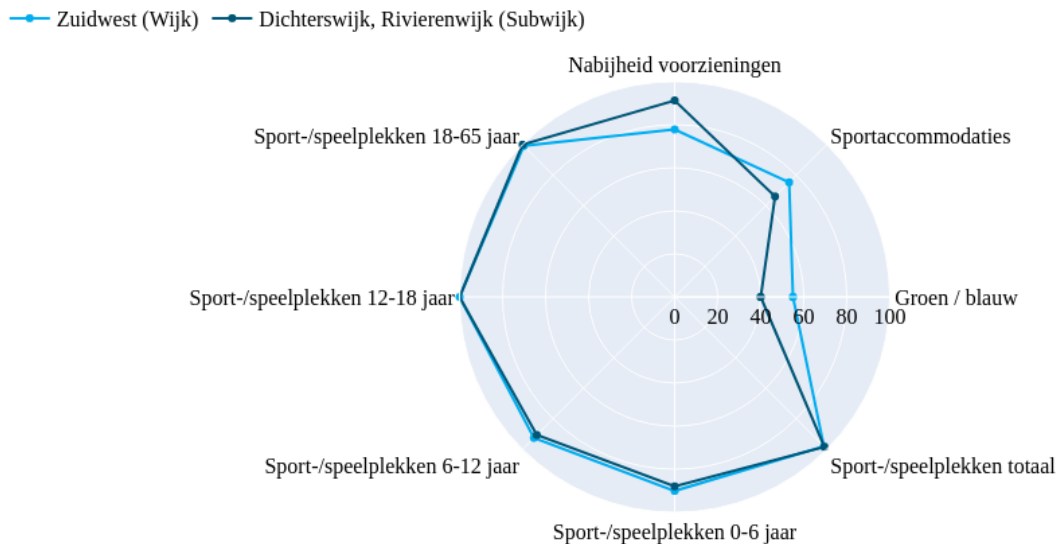
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.23.2 Profiel waardering van de omgeving voor Dichterswijk, Rivierenwijk (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.23.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Dichterswijk, Rivierenwijk (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

16.24 Datasheet Transwijk (Zuidwest)

Tabel A.24.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Transwijk (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	216	3
	4-11 jaar	342	5
	12-17 jaar	188	3
	18-34 jaar	3.625	49
	35-64 jaar	1.713	23
	65-74 jaar	504	7
	75 jaar en ouder	772	10
Afkomst	Nederlandse afkomst	4.192	57
	Marokkaanse afkomst	580	8
	Turkse afkomst	439	6
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	233	3
	Overig niet-westerse afkomst	1.027	14
	Overig westerse afkomst	889	12
Totaal	7.360	100	

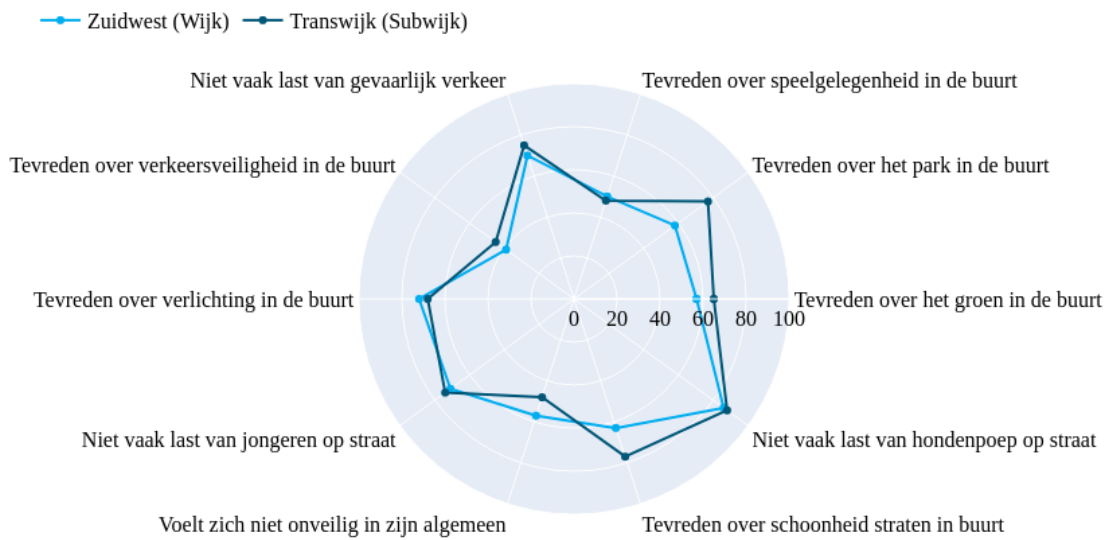
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.24.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Transwijk (in procenten)

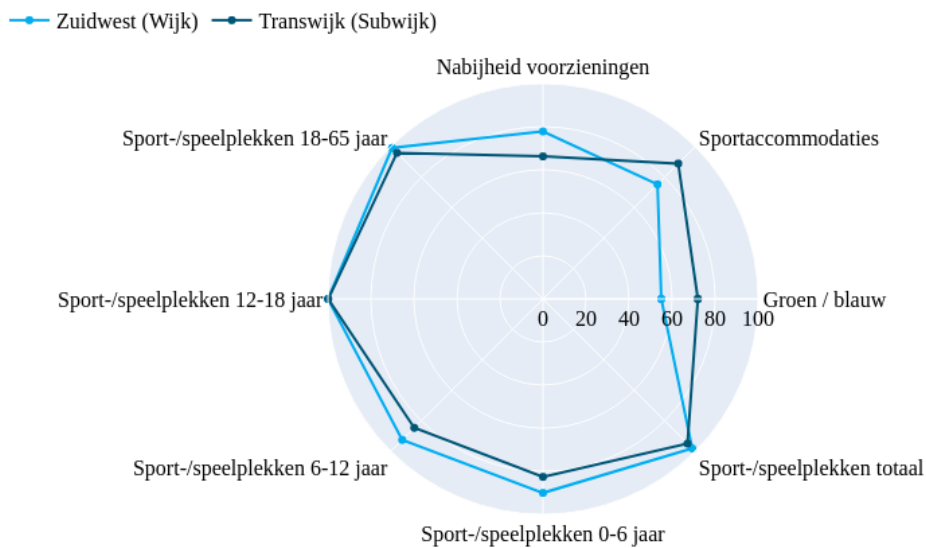
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.24.2 Profiel waardering van de omgeving voor Transwijk (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.24.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Transwijk (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

16.25 Datasheet Kanaleneiland (Zuidwest)

Tabel A.25.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Kanaleneiland (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	848	5
	4-11 jaar	1.653	10
	12-17 jaar	1.234	7
	18-34 jaar	6.433	39
	35-64 jaar	5.283	32
	65-74 jaar	625	4
	75 jaar en ouder	628	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	4.626	28
	Marokkaanse afkomst	5.411	32
	Turkse afkomst	2.440	15
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	454	3
	Overig niet-westerse afkomst	2.196	13
	Overig westerse afkomst	1.577	9
Totaal	16.704	100	

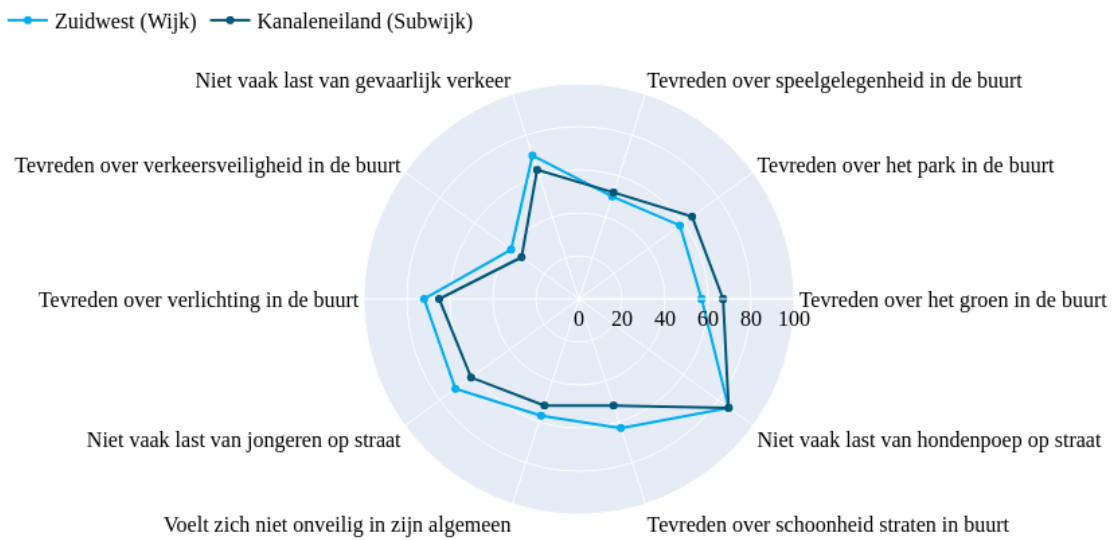
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.25.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Kanaleneiland (in procenten)

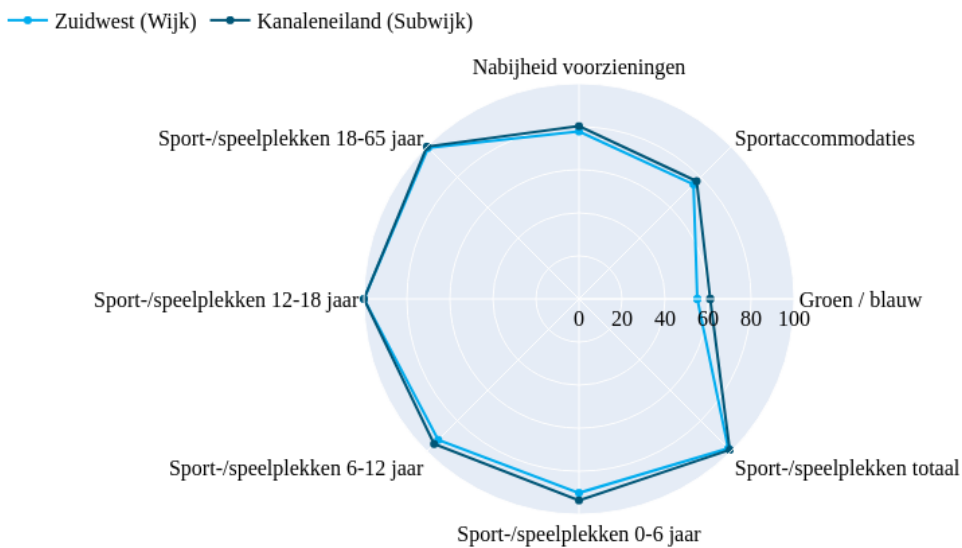
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.25.2 Profiel waardering van de omgeving voor Kanaleneiland (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.25.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Kanaleneiland (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

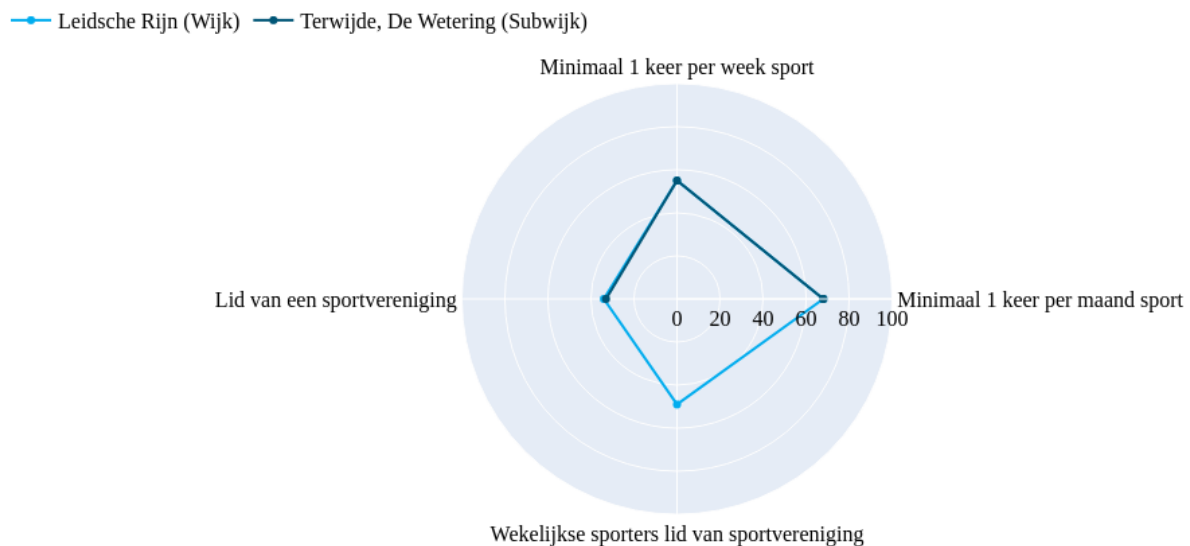
16.26 Datasheet Terwijde, De Wetering (Leidsche Rijn)

Tabel A.26.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Terwijde, De Wetering (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	694	6
	4-11 jaar	1.351	12
	12-17 jaar	969	9
	18-34 jaar	2.655	25
	35-64 jaar	4.341	40
	65-74 jaar	464	4
	75 jaar en ouder	334	3
Afkomst	Nederlandse afkomst	5.877	54
	Marokkaanse afkomst	911	8
	Turkse afkomst	626	6
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	520	5
	Overig niet-westerse afkomst	1.549	14
	Overig westerse afkomst	1.325	12
Totaal	10.808	100	

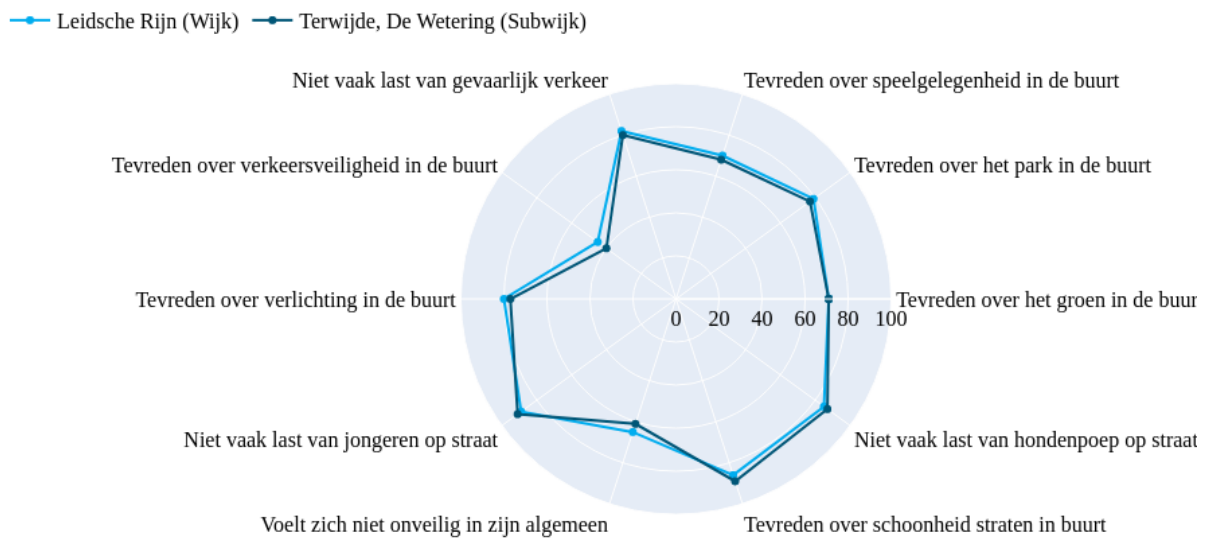
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.26.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Terwijde, De Wetering (in procenten)

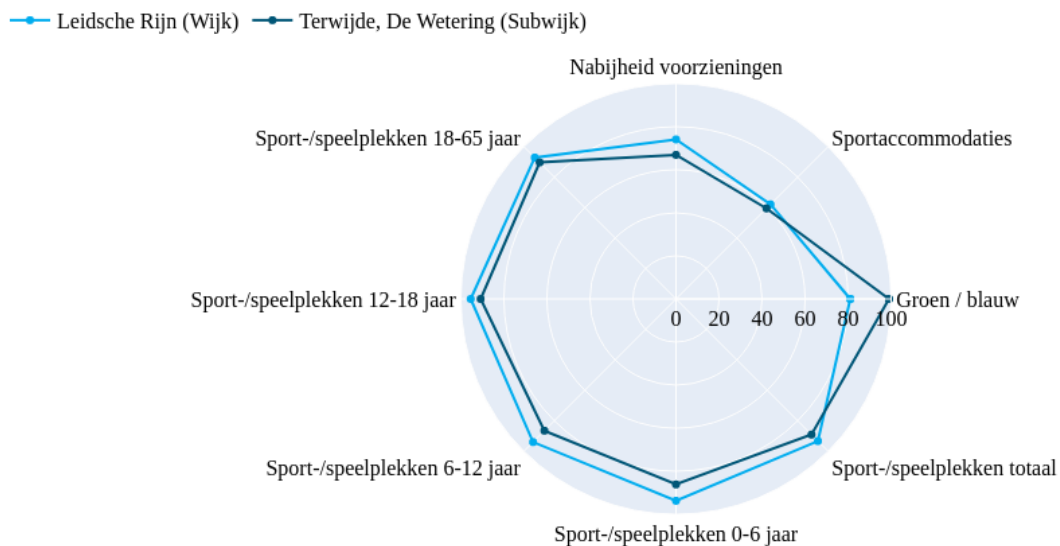
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.26.2 Profiel waardering van de omgeving voor Terwijde, De Wetering (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.26.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Terwijde, De Wetering (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

16.27 Datasheet Het Zand (Leidsche Rijn)

Tabel A.27.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Het Zand (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	864	8
	4-11 jaar	1.695	16
	12-17 jaar	890	9
	18-34 jaar	2.150	21
	35-64 jaar	4.341	42
	65-74 jaar	323	3
	75 jaar en ouder	168	2
Afkomst	Nederlandse afkomst	6.234	60
	Marokkaanse afkomst	1.036	10
	Turkse afkomst	473	5
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	458	4
	Overig niet-westerse afkomst	1.120	11
	Overig westerse afkomst	1.110	11
Totaal	10.431	100	

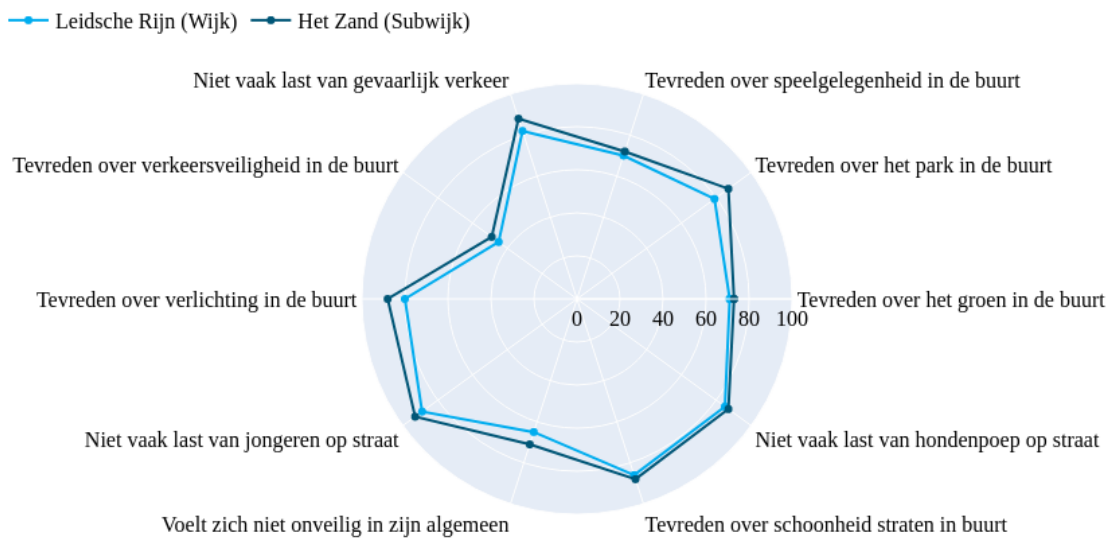
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.27.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Het Zand (in procenten)

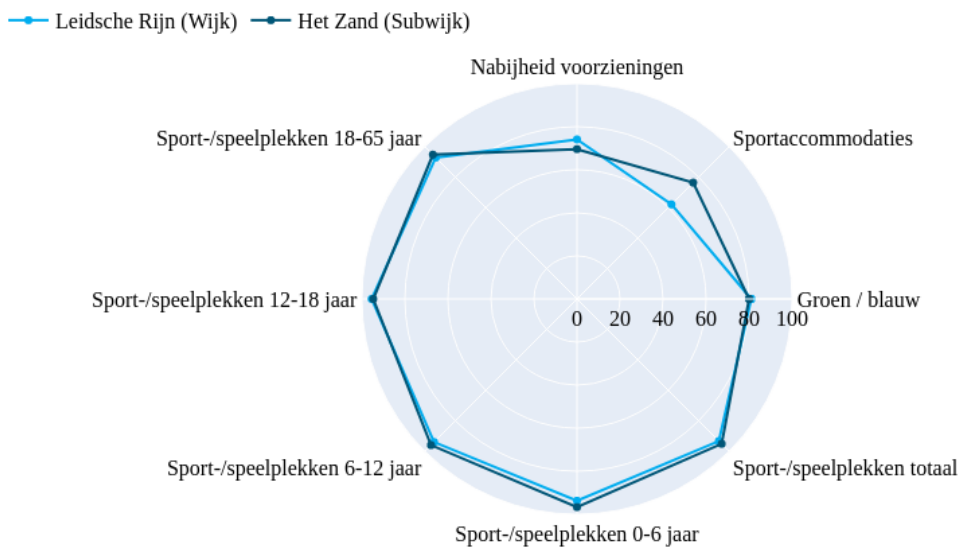
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.27.2 Profiel waardering van de omgeving voor Het Zand (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.27.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Het Zand (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

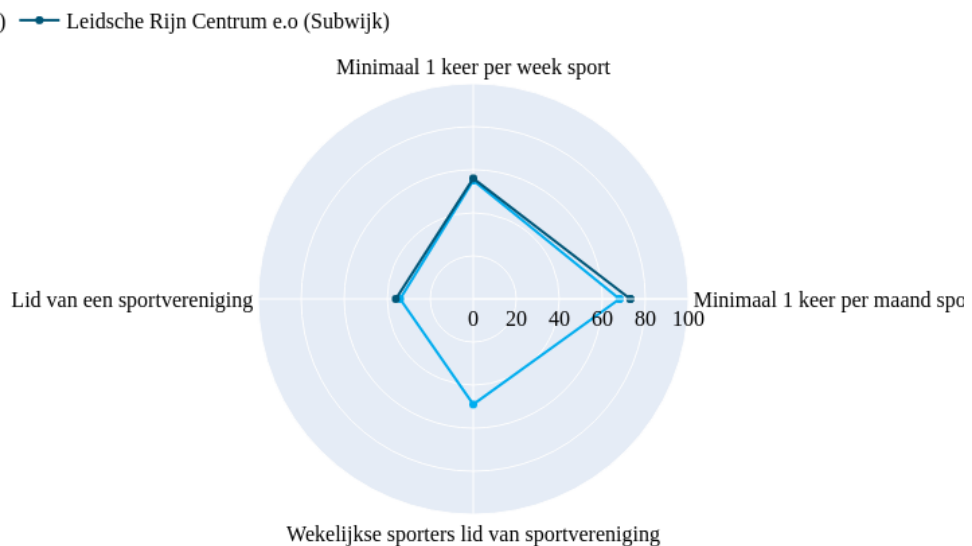
16.28 Datasheet Leidsche Rijn Centrum e.o (Leidsche Rijn)

Tabel A.28.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Leidsche Rijn Centrum e.o (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	850	11
	4-11 jaar	959	12
	12-17 jaar	314	4
	18-34 jaar	3.082	39
	35-64 jaar	2.390	31
	65-74 jaar	165	2
	75 jaar en ouder	51	1
Afkomst	Nederlandse afkomst	4.368	56
	Marokkaanse afkomst	903	12
	Turkse afkomst	348	4
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	339	4
	Overig niet-westerse afkomst	970	12
	Overig westerse afkomst	883	11
Totaal	7.811	100	

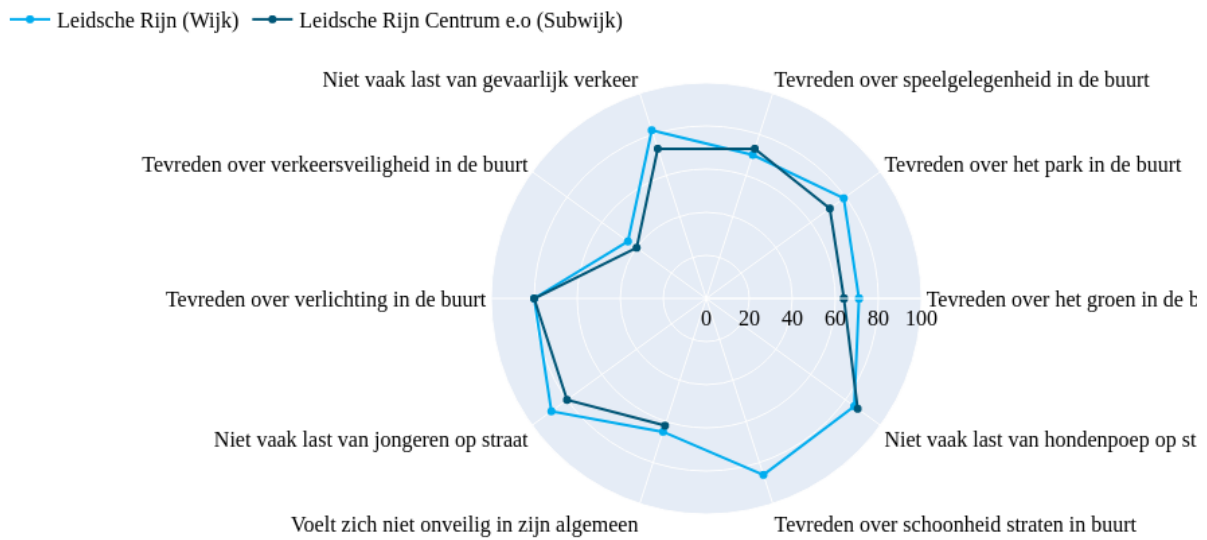
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.28.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Leidsche Rijn Centrum e.o (in procenten)

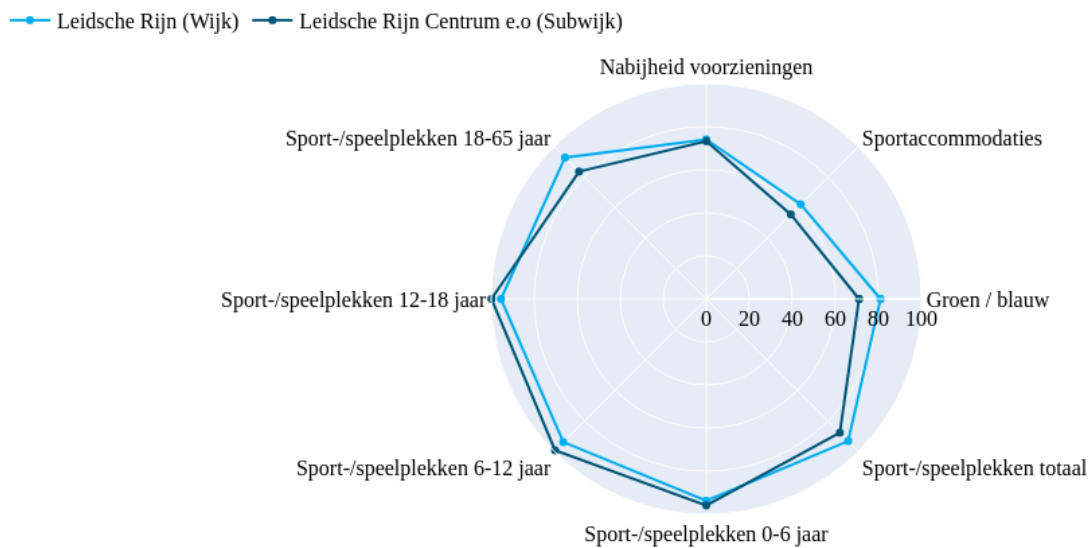
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.28.2 Profiel waardering van de omgeving voor Leidsche Rijn Centrum e.o (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.28.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Leidsche Rijn Centrum e.o (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

16.29 Datasheet Parkwijk, Langerak (Leidsche Rijn)

Tabel A.29.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Parkwijk, Langerak (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	570	5
	4-11 jaar	1.242	11
	12-17 jaar	1.053	9
	18-34 jaar	2.495	21
	35-64 jaar	5.190	45
	65-74 jaar	659	6
	75 jaar en ouder	441	4
Afkomst	Nederlandse afkomst	6.815	58
	Marokkaanse afkomst	967	8
	Turkse afkomst	860	7
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	605	5
	Overig niet-westerse afkomst	1.135	10
	Overig westerse afkomst	1.268	11
Totaal	11.650	100	

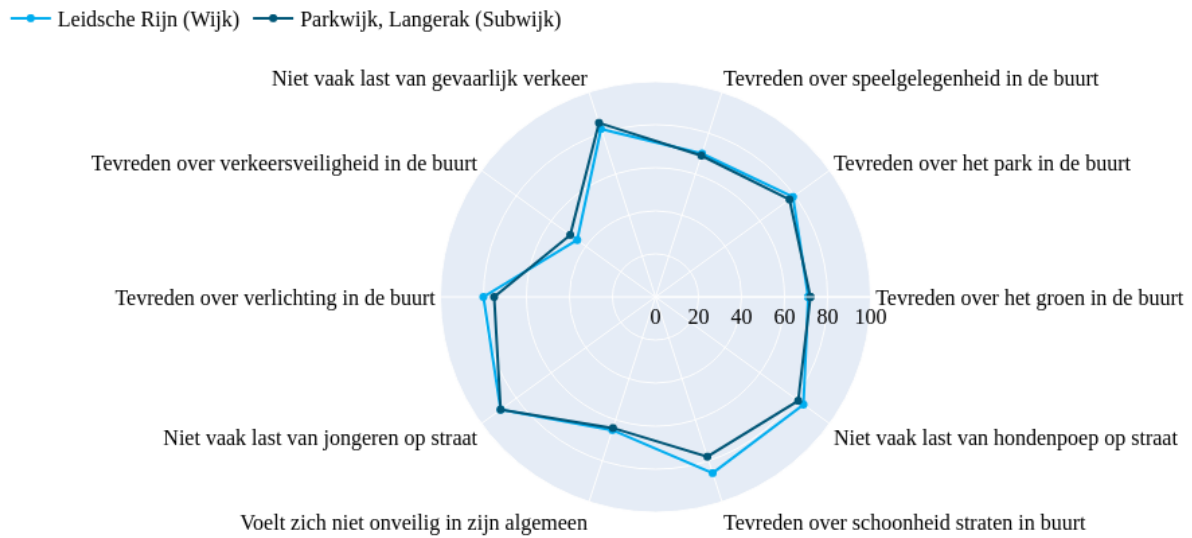
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.29.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Parkwijk, Langerak (in procenten)

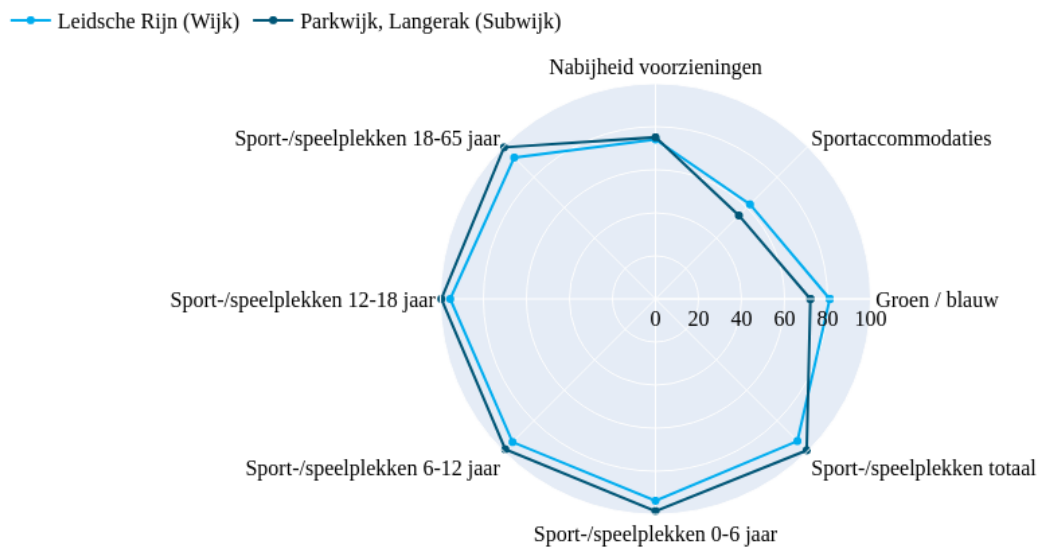
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.29.2 Profiel waardering van de omgeving voor Parkwijk, Langerak (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.29.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Parkwijk, Langerak (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

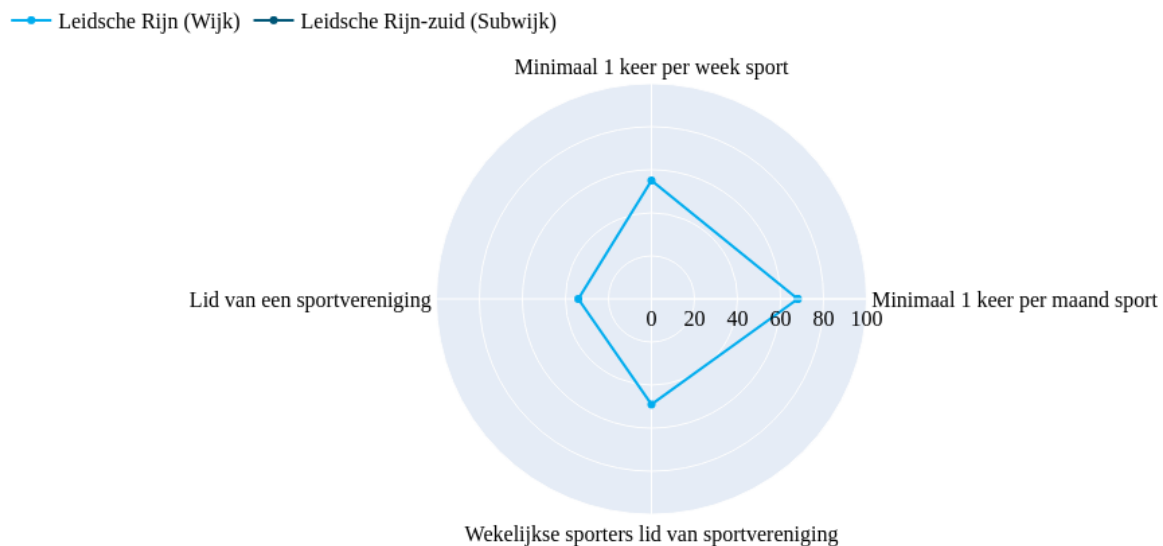
16.30 Datasheet Leidsche Rijn-zuid (Leidsche Rijn)

Tabel A.30.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Leidsche Rijn-zuid (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	59	10
	4-11 jaar	103	17
	12-17 jaar	46	8
	18-34 jaar	170	28
	35-64 jaar	212	35
	65-74 jaar	13	2
	75 jaar en ouder	0	0
Afkomst	Nederlandse afkomst	337	55
	Marokkaanse afkomst	153	25
	Turkse afkomst	44	7
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	23	4
	Overig niet-westerse afkomst	33	5
	Overig westerse afkomst	19	3
Totaal	609	100	

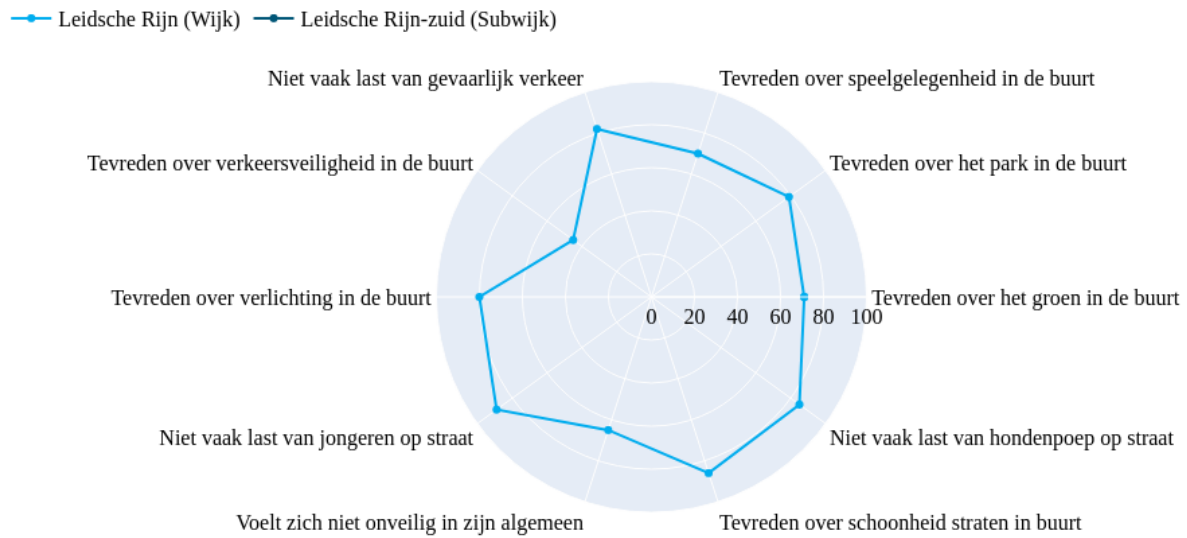
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.30.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Leidsche Rijn-zuid (in procenten)

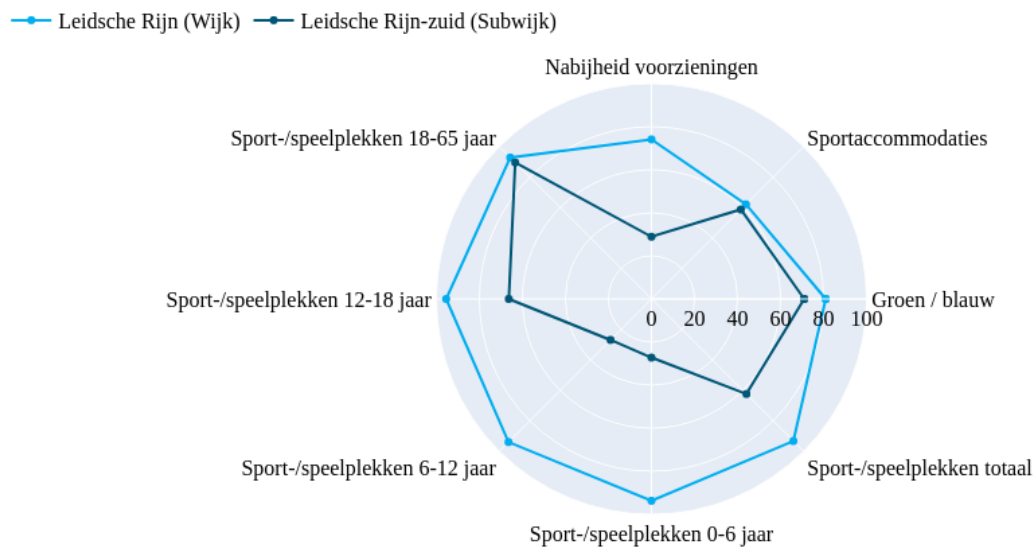
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.30.2 Profiel waardering van de omgeving voor Leidsche Rijn-zuid (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.30.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Leidsche Rijn-zuid (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

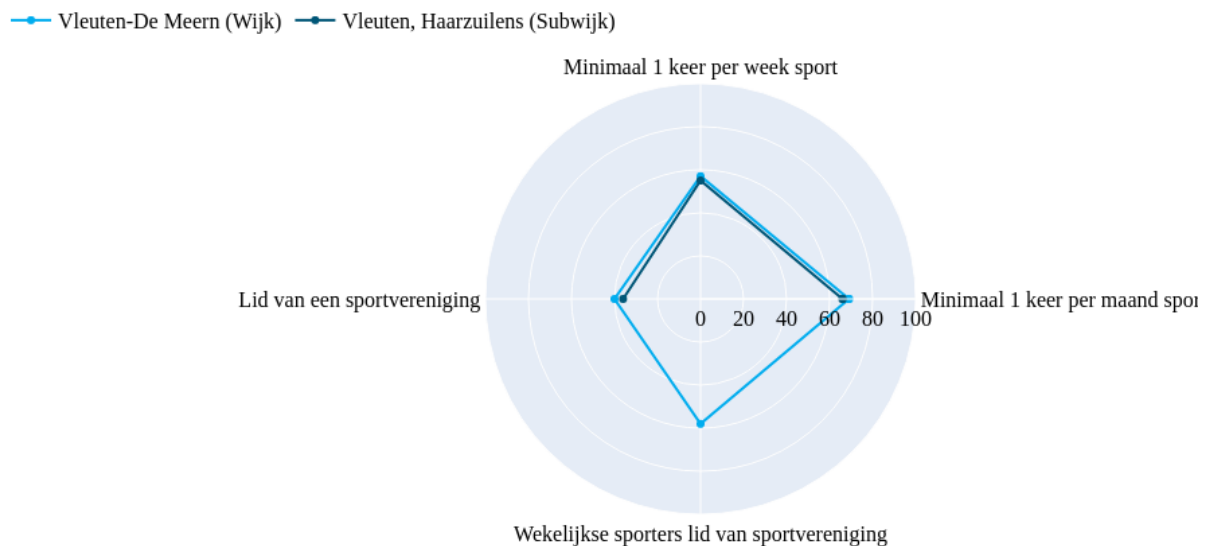
16.31 Datasheet Vleuten, Haarzuilens (Vleuten-De Meern)

Tabel A.31.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Vleuten, Haarzuilens (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	444	5
	4-11 jaar	869	9
	12-17 jaar	779	8
	18-34 jaar	1.531	17
	35-64 jaar	3.754	41
	65-74 jaar	830	9
	75 jaar en ouder	958	10
Afkomst	Nederlandse afkomst	7.511	82
	Marokkaanse afkomst	226	2
	Turkse afkomst	63	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	214	2
	Overig niet-westerse afkomst	378	4
	Overig westerse afkomst	773	8
Totaal	9.165	100	

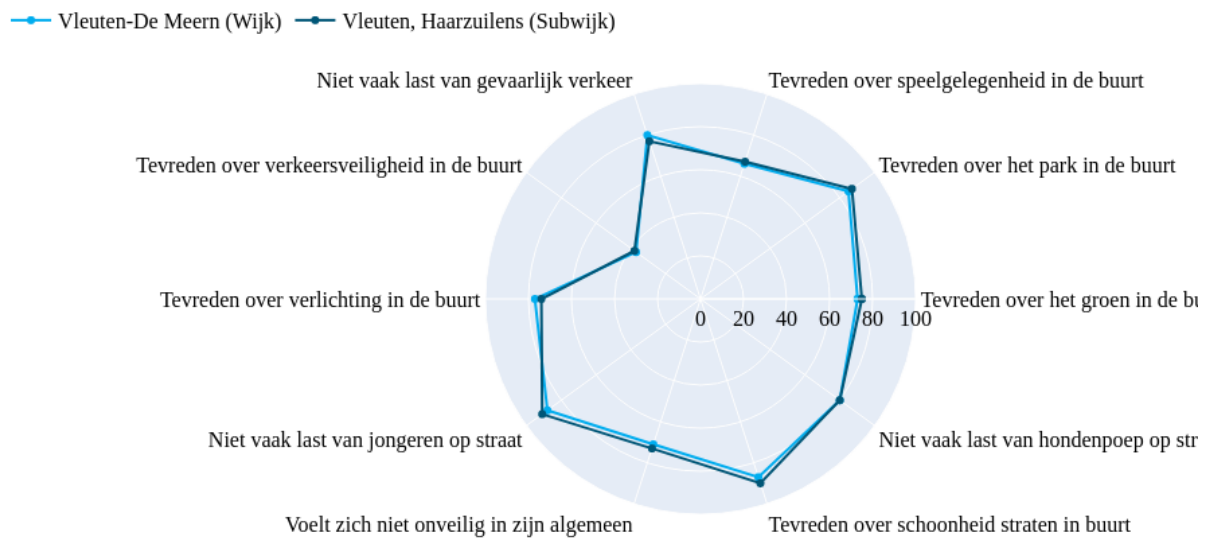
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.31.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Vleuten, Haarzuilens (in procenten)

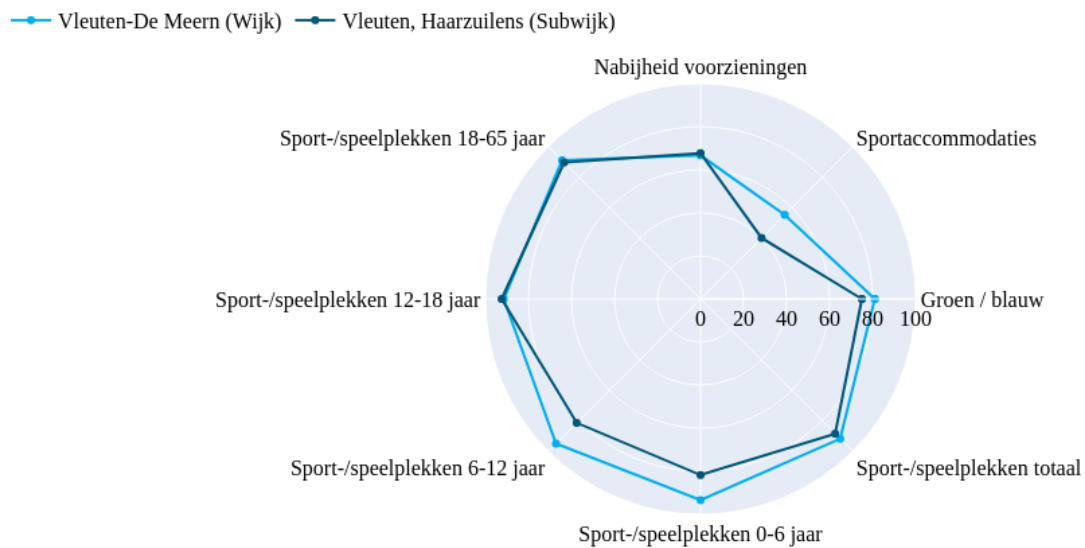
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.31.2 Profiel waardering van de omgeving voor Vleuten, Haarzuilens (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.31.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Vleuten, Haarzuilens (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

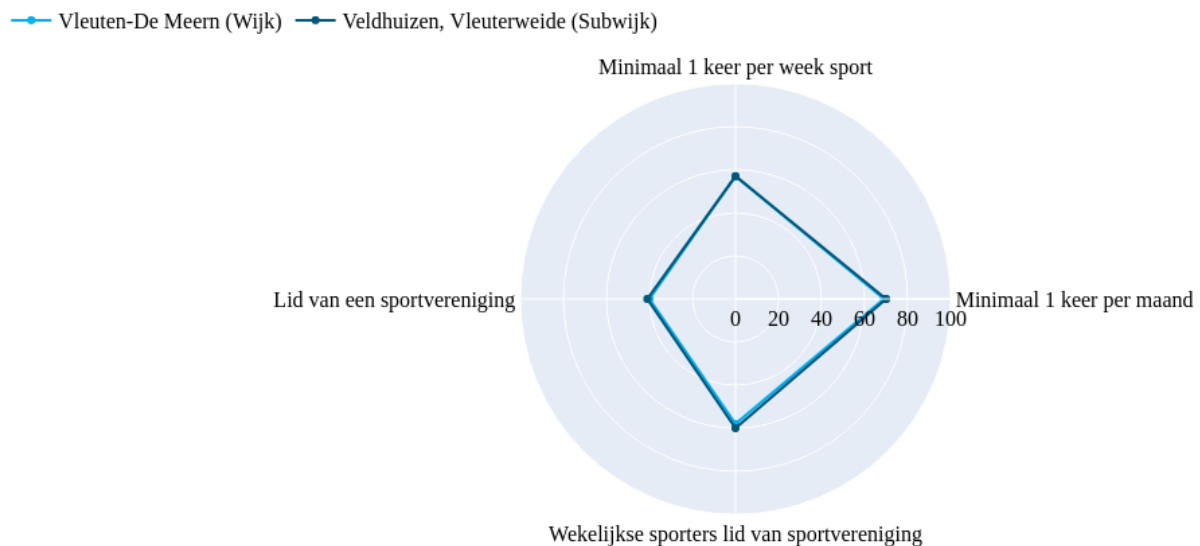
16.32 Datasheet Veldhuizen, Vleuterweide (Vleuten-De Meern)

Tabel A.32.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Veldhuizen, Vleuterweide (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	1.783	6
	4-11 jaar	4.276	15
	12-17 jaar	2.860	10
	18-34 jaar	4.600	16
	35-64 jaar	12.360	44
	65-74 jaar	1.269	5
	75 jaar en ouder	801	3
Afkomst	Nederlandse afkomst	19.415	69
	Marokkaanse afkomst	1.882	7
	Turkse afkomst	758	3
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	1.227	4
	Overig niet-westerse afkomst	2.106	8
	Overig westerse afkomst	2.561	9
Totaal	27.949	100	

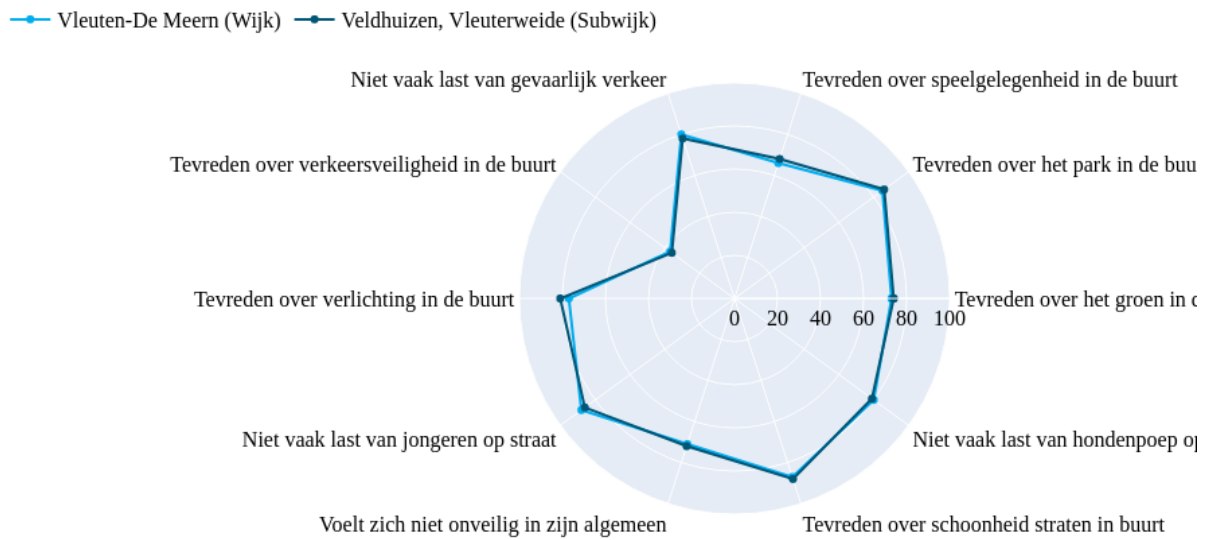
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.32.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Veldhuizen, Vleuterweide (in procenten)

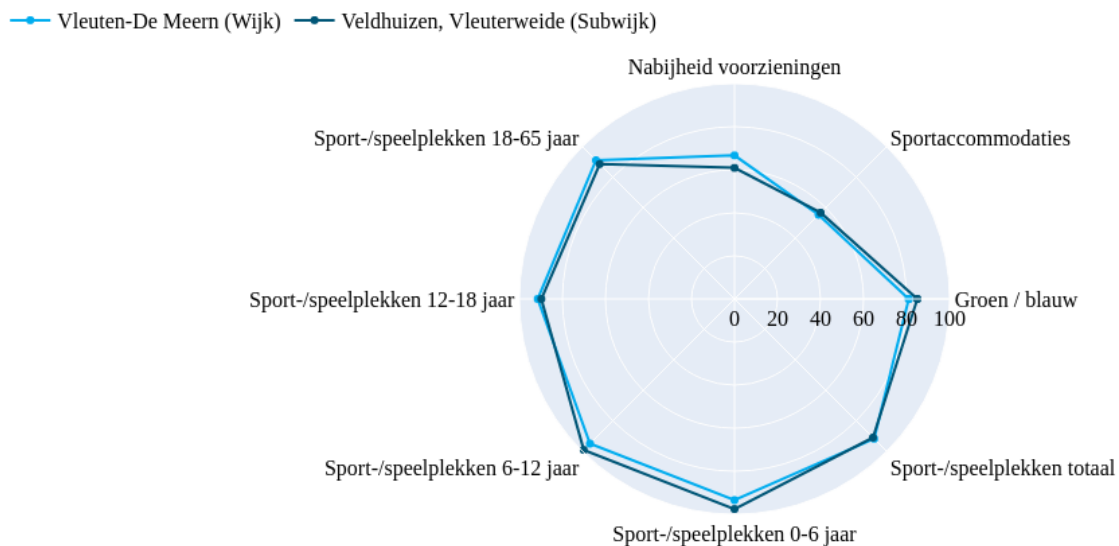
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.32.2 Profiel waardering van de omgeving voor Veldhuizen, Vleuterweide (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.32.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Veldhuizen, Vleuterweide (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

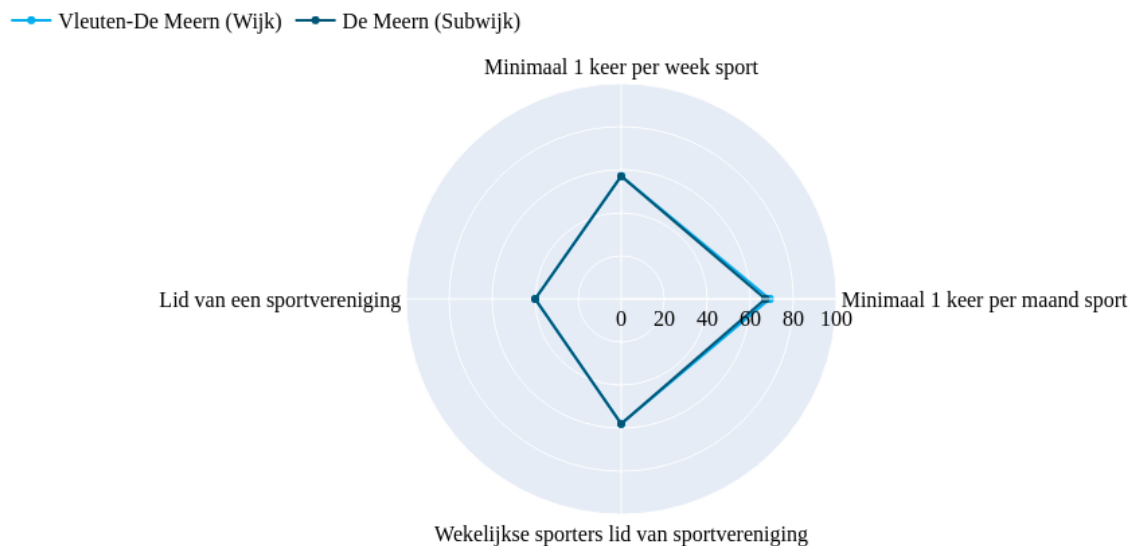
16.33 Datasheet De Meern (Vleuten-De Meern)

Tabel A.33.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk De Meern (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	586	5
	4-11 jaar	1.398	11
	12-17 jaar	1.119	9
	18-34 jaar	2.030	16
	35-64 jaar	5.246	42
	65-74 jaar	1.080	9
	75 jaar en ouder	973	8
Afkomst	Nederlandse afkomst	10.228	82
	Marokkaanse afkomst	236	2
	Turkse afkomst	122	1
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	218	2
	Overig niet-westerse afkomst	570	5
	Overig westerse afkomst	1.058	9
Totaal	12.432	100	

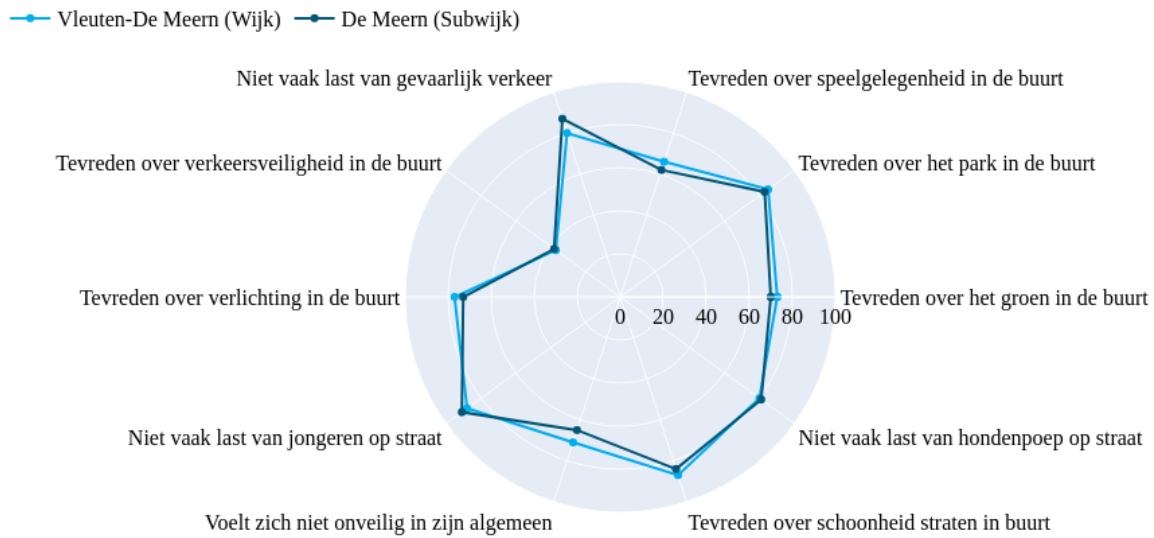
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.33.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor De Meern (in procenten)

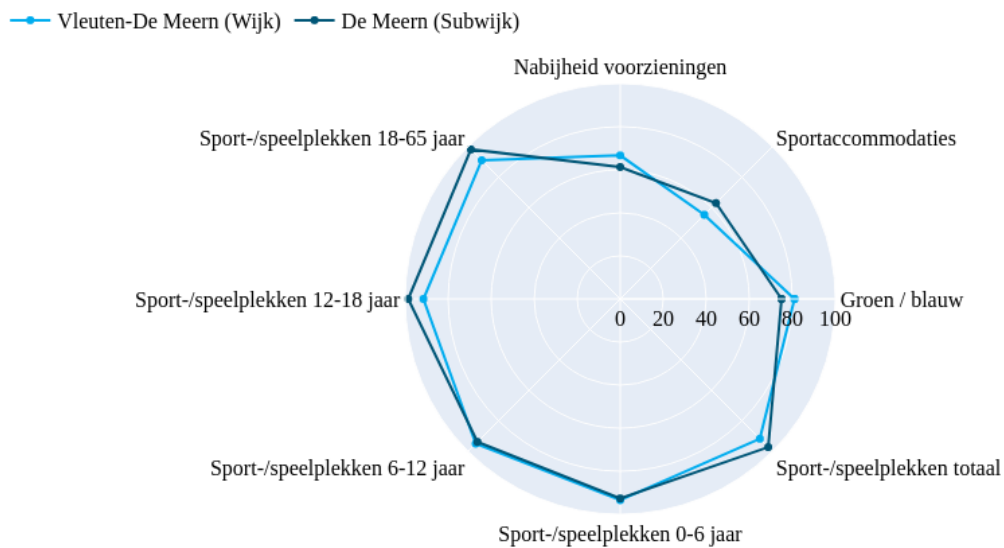
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.33.2 Profiel waardering van de omgeving voor De Meern (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.33.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor De Meern (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

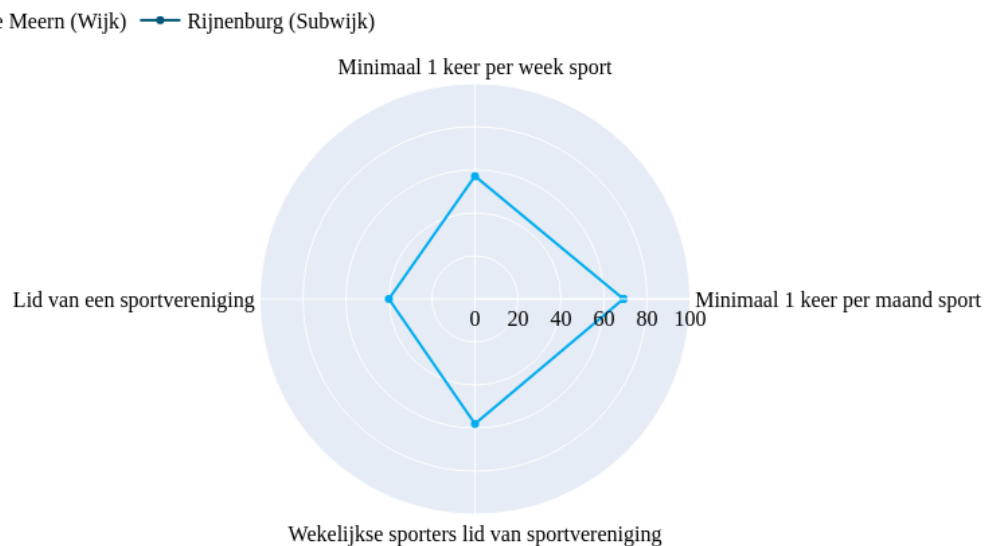
16.34 Datasheet Rijnenburg (Vleuten-De Meern)

Tabel A.34.1 Demografische samenstelling (2020) subwijk Rijnenburg (in aantallen en procenten)

	Aantal	%	
Leeftijd	0-3 jaar	0	0
	4-11 jaar	15	6
	12-17 jaar	21	8
	18-34 jaar	50	20
	35-64 jaar	109	44
	65-74 jaar	29	12
	75 jaar en ouder	20	8
Afkomst	Nederlandse afkomst	213	86
	Marokkaanse afkomst	11	4
	Turkse afkomst	0	0
	Surinaamse of Antilliaanse afkomst	0	0
	Overig niet-westerse afkomst	0	0
	Overig westerse afkomst	14	6
Totaal	249	100	

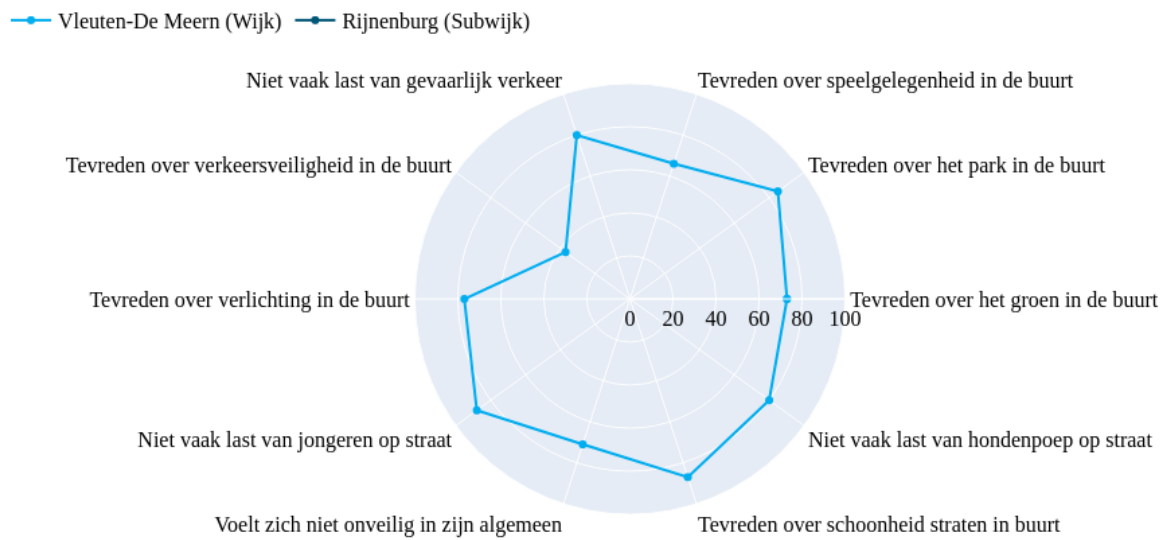
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.34.1 Profiel beweeg- en sportgedrag voor Rijnenburg (in procenten)

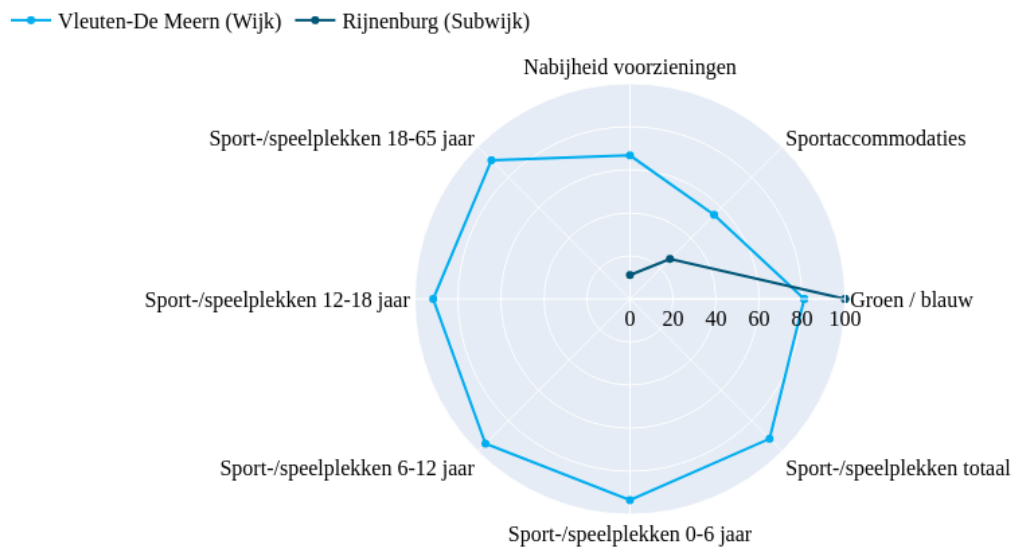
Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.34.2 Profiel waardering van de omgeving voor Rijnenburg (in procenten)

Bron: Utrecht in Cijfers, 2021. Bewerking: Mulier Instituut.

Figuur A.34.3 Profiel Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving voor Rijnenburg (in procenten)

Bron: Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving, Mulier Instituut, 2021.

17. Bijlage B. Methodologische verantwoording

17.1 Analytische eenheid: buurten, subwijken en wijken

De gemeente Utrecht kent een aantal bestuurlijke grenzen. Van hoog naar laag schaalniveau zijn dat wijken, subwijken en buurten. Het doel van deze rapportage is om een algeheel beeld te geven van de beweegvriendelijke openbare ruimte van de gemeente Utrecht. Om niet meteen te verzanden in een te hoog detailniveau is ervoor gekozen om de hoofdanalyses op wijkniveau uit te voeren en de onderliggende gegevens op subwijkniveau te presenteren. Daarnaast zijn doorgaans steeds minder data beschikbaar naarmate naar een lager schaalniveau bewogen wordt: gemeentebrede enquêtes richten zich vaak niet op statistieken op buurtniveau. Daar is maatwerkonderzoek geschikter voor.

In vervolgstappen is het aan te bevelen om te kijken naar wijken en subwijken waar verbetering nodig is en dan ook op buurtniveau analyses uit te voeren.

17.2 Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving

De Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving die in deze rapportage wordt gebruikt is de doorontwikkelde versie van de kernindicator zoals deze sinds 2015 wordt berekend en gepubliceerd (zie bijvoorbeeld <https://www.volksgezondheidszorg.info/sport/sportopdekaart/openbaar-sport-en-beweegaanbod>). In deze paragraaf beschrijven we kort hoe de oude kernindicator was opgebouwd, waarom een doorontwikkeling noodzakelijk was en hoe de nieuwe kernindicator berekend is.

De oude Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving

In 2014 zijn de Kernindicatoren Sport en Bewegen benoemd door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om de stand van zaken op dit terrein duurzaam in de tijd te kunnen volgen. Kwaliteit, vergelijkbaarheid en continuïteit waren daarbij van groot belang (www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren). Een van de kernindicatoren is de Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving, die, samen met de Kernindicator Sportaccommodaties, de ruimtelijke kant van de sport volgt.

De Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving (KBO) is in 2015 voor het eerst bepaald. Het Mulier Instituut heeft hiervoor, met financiële ondersteuning van het ministerie van VWS en in afstemming met de Klankbordgroep AccommodatieMonitorSport, een methodiek ontwikkeld. De kernindicator is hierbij uiteindelijk gedefinieerd als 'de mate waarin de publieke ruimte in de fysieke omgeving scoort op de mogelijkheden voor mensen om te sporten en te bewegen' (Van der Poel et al., 2016). De indicator is daarmee beperkt tot de fysieke omgevingskenmerken. Deze keuze is gemaakt omdat deze het meest stabiel in de tijd zijn, objectief te registreren zijn en omdat de data hierover relatief goed beschikbaar zijn. Niet-fysieke omgevingskenmerken zoals veiligheid hebben voor verschillende mensen verschillende betekenis en kunnen variëren per plaats en tijd. Zo is een wandelpad zonder verlichting overdag geen probleem, maar kan dat in de avond een onaantrekkelijke route zijn voor mensen.

De KBO is opgebouwd uit zes deelindicatoren, die zelf weer bestaan uit meerdere categorieën. Per categorie is per gemeente een score berekend op een vijfpuntsschaal. Het gemiddelde van de categorieën is de score voor de deelindicator. Het gemiddelde van de zes deelindicatoren levert de score op de KBO op.

De volgende zes elementen worden onderscheiden:

Dichtheid sportvoorzieningen	Aantal sportaccommodaties, waarbij een sporthal zwaarder meeweegt dan een gymzaal, en een tennispark met elf banen zwaarder dan een park met drie banen. Hiervoor is de Kernindicator Sportaccommodaties gebruikt, de andere ruimtelijke kernindicator (www.sportenbewegenincijfers.nl/kernindicatoren/sportaccommodaties).
Sport- en speelplekken	Aantal 'gemarkeerde' speelplekken (zoals Cruyff Courts en Krajicek Playgrounds), niet-gemarkeerde speelplekken (zoals speeltuintjes en trapveldjes in de wijk), schoolpleinen (Gezonde Schoolpleinen en Schoolplein-14) en natuurlijke omgevingen (open zwembad, speelvijvers en speelbossen).
Sport-, speel- en beweegruiimte	Oppervlakte parken en plantsoenen, recreatief water en volkstuinen.
Routes (paden)	Lengte wandelpaden, fietspaden en overige wegen (te voet of met de fiets te gebruiken).
Buitengebied	Oppervlakte bos, heide, zand en strand.
Nabijheid van voorzieningen	Gemiddelde afstand tot commerciële voorzieningen (zoals supermarkt), publieke voorzieningen (zoals scholen) en voorzieningen voor openbaar vervoer (zoals bushaltes).

De data die gebruikt zijn voor de berekening van de KBO zijn allemaal open data waarvan verwacht wordt dat deze ook op langere termijn beschikbaar blijven en geactualiseerd worden, zodat de KBO in latere jaren opnieuw kan worden berekend.

De score voor de KBO en de deelindicatoren is op gemeenteniveau berekend en vervolgens geaggregeerd naar landelijk niveau. Op gemeenteniveau zijn de afzonderlijke elementen afgezet tegen het aantal inwoners per gemeente en vervolgens ingedeeld in vijf klassen. Hierbij zijn klassegrenzen bepaald op basis van de scores van de gemeenten. Per deelindicator valt 20 procent van de gemeenten in een van de vijf klassen. De klassen zijn vertaald naar een score van één tot en met vijf. Een gemeente waarin een bepaald element niet voorkomt, bijvoorbeeld een gemeente zonder strand, scoort nul punten op dat element.

Doorontwikkeling

Hoewel de oude KBO een goed te volgen beeld geeft van de beweegvriendelijkheid van de omgeving, waren verbeteringen noodzakelijk om het instrument gevoelig te maken voor beleidsmatige interventies in de openbare ruimte. De doorontwikkeling had drie doelstellingen:

- 1) een betere vergelijkbaarheid over de tijd mogelijk maken;
- 2) een hogere gevoeligheid voor gerichte beleidsinterventies;
- 3) zoveel mogelijk gebaseerd op open data.

De keuze in de oude kernindicator voor een vijfpuntsschaal op deelindicatoren had als gevolg dat een vergelijking over de tijd bemoeilijkt werd en dat het lastig was voor een gemeente om hoger te scoren op de kernindicator. Er moet op een deelindicator over een 'horde' gesprongen worden om een hogere score

te realiseren. Dat werd verder bemoeilijkt door het feit dat de kernindicator niet lager dan op gemeentelijk niveau beschikbaar was, waardoor kleine veranderingen in de openbare ruimte niet zichtbaar werden in de score op de KBO.

Om te voldoen aan de doelen van de doorontwikkeling van de kernindicator zijn vier fundamentele keuzes gemaakt die op alle kernindicatoren van toepassing zijn. Omdat wandelen en fietsen een essentiële rol spelen in de beweegvriendelijke omgeving, is er allereerst voor gekozen om **wandelen en fietsen integraal te verwerken** in alle deelindicatoren in plaats van de wandel- en fietsvriendelijke omgeving te behandelen als een individuele deelindicator.

Een tweede belangrijke keuze die gemaakt is voor alle deelindicatoren is om bij de berekening van de deelindicatoren **zoveel mogelijk uit te gaan van demografische gegevens op het kleinst beschikbare schaalniveau**. In de praktijk houdt dit in dat bij alle deelindicatoren rekening is gehouden met waar mensen daadwerkelijk wonen op het kleinste ruimtelijke schaalniveau van het CBS: de CBS-vierkanten van 100x100 meter (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2021). De CBS-vierkanten beslaan heel Nederland en bevatten geometrieën van vierkanten van 100x100 meter. Per vierkant zijn statistische gegevens aan dit bestand gekoppeld. Met deze cijfers kunnen gelijke gebieden in Nederland onderling worden vergeleken (Van Leeuwen, 2019). Bij het berekenen van de deelindicatoren is uitgegaan van de demografische gegevens op dit schaalniveau. Deze werkwijze heeft als voordeel dat bij het berekenen van de beweegvriendelijke omgeving heel bewust en direct rekening wordt gehouden met waar mensen wonen. Zo kan op gemeenteniveau de hoeveelheid recreatief groen wellicht voldoende zijn, maar als dit groen zich niet in de buurt van de bewoners bevindt, wordt dit niet meegenomen in de beweegvriendelijke omgeving van de bewoners. Bovendien maakt deze methode het vergelijken van data over de tijd mogelijk, omdat de gebieden die de vierkanten beslaan niet wijzigen. Het lagere schaalniveau waarop de berekeningen zijn uitgevoerd zorgt er ook voor dat een gemeente vooral goed scoort op de KBO als alle buurten waar mensen wonen in de gemeente beweegvriendelijk zijn: de beweegvriendelijke omgeving als nutsvoorziening.

Een derde keuze die is gemaakt, is om voor alle deelindicatoren **zoveel mogelijk uit te gaan van demografische gegevens**. In de praktijk houdt dit in dat in de berekening van de deelindicatoren zoveel mogelijk wordt uitgegaan van waar mensen wonen. De koppeling van de deelindicatoren aan de CBS-vierkanten maakt het mogelijk om de berekening van de deelindicatoren toe te spitsen op de plekken waar inwoners wonen. Zo weten we in het bovenstaande voorbeeld het oppervlak recreatief groen voor ieder vierkant en weten we ook hoeveel mensen er in dit vierkant wonen. Door deze werkwijze kan precies berekend worden hoeveel inwoners wel of niet voldoen aan een richtlijn zoals gedefinieerd in de deelindicator.

De vierde en laatste keuze die voor alle deelindicatoren is gemaakt, is om **te werken met continue schalen van 0-100**. Een dergelijke schaal heeft een aantal belangrijke voordelen ten opzichte van bijvoorbeeld een vijfpuntsschaal. Allereerst maakt deze schaal het eenvoudiger om direct de invloed van beleid te meten. Als bijvoorbeeld door het aanleggen van een nieuw park het aandeel inwoners met voldoende groen in de buurt omhoog gaat van 40 naar 50 is dit direct terug te zien in de score. Bij een vijfpuntsschaal is vaak een grote verandering nodig om van de ene categorie (score 2) naar de andere (score 3) te 'springen'. De koppeling met de demografische gegevens maakt het bovendien direct helder hoe een score van een deelindicator geïnterpreteerd moet worden. Omdat de score gebaseerd is op het aantal inwoners, kan eenvoudig in een oogopslag nagegaan worden welk percentage inwoners voldoet aan een richtlijn. Zo komt een score van 80 voor de deelindicator speelplekken overeen met 80% van de inwoners.

Nieuwe Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

De nieuwe KBO is opgebouwd uit vier verschillende deelindicatoren: recreatief groen en blauw in de omgeving, de nabijheid van sportaccommodaties, de nabijheid van sport- en speelplekken, en de nabijheid van voorzieningen. Samen vormen deze vier deelindicatoren de Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving.

Recreatief groen en blauw

Bij recreatief groen en blauw gaat het om recreatieve groene gebieden en recreatief water. Uit verschillende onderzoeken blijkt de positieve relatie tussen groen en blauw en gezondheid (Egorov, Mudu, Braubach, & Martuzzi, 2016). Het Britse adviesorgaan voor de natuurlijke omgeving Natural England stelt dat iedereen ten minste twee hectare groen binnen 300 meter van zijn of haar huis zou moeten hebben. De WHO vertaalt dit naar twee hectare groen binnen ongeveer 15 minuten lopen (Egorov et al., 2016).

Het RIVM en de Universiteit Utrecht hebben in Nederland onderzoek gedaan naar verschillende indicatoren van groen in de leefomgeving en hoe deze verband houden met overgewicht en fysieke activiteit (Klompmaker et al., 2018). Deze studie hebben we gebruikt om na te gaan wat de gemiddelde hoeveelheid groen in Nederland is: volgens deze studie is dat 24 procent van de oppervlakte in een buffer van 300 meter. De onderzoekers van het RIVM en de Universiteit Utrecht stellen voor om de hoeveelheid groen in Nederland in kwintielen te verdelen:

- 0-8 procent groen of 0-2,3 hectare binnen 300 meter;
- 9-15 procent groen of 2,3-4,2 hectare binnen 300 meter;
- 16-24 procent groen of 4,2-6,8 hectare binnen 300 meter;
- 24-37 procent groen of 6,8-10,5 hectare binnen 300 meter;
- meer dan 37 procent groen of meer dan 10,5 hectare binnen 300 meter.

Op basis van deze kwintielen kunnen we aan elk CBS-vierkant punten toekennen:

- 0-2 hectare groen binnen 300 meter = 0 punten;
- 2-4 hectare binnen 300 meter = 1 punt;
- 4-7 hectare binnen 300 meter = 2 punten;
- 7-10,5 hectare binnen 300 meter = 3 punten;
- meer dan 10,5 hectare binnen 300 meter = 4 punten.

Op buurtniveau nemen we het percentage van de behaalde punten als score. Stel dat in een buurt honderd CBS-vierkanten liggen en in totaal 200 punten gehaald zijn. Het maximaal aantal punten is 400 (4 punten * 100 CBS-vierkanten). Daarmee heeft deze buurt een score van 50 procent behaald (200/400).

Voor de deelindicator hebben wij ervoor gekozen om het Top50NL-bestand te gebruiken. De keuze hiervoor komt voornamelijk voort uit de afweging dat de KBO een indicatie moet geven van de mate waarin een omgeving beweegvriendelijk is. De rol die groen inneemt in deze omgeving is vooral gericht op het faciliteren en stimuleren van bewegen. Hiervoor is voornamelijk groen van belang dat een recreatieve functie vervult. De keuze voor de Top50NL faciliteert hierin, omdat de data gegeneraliseerd zijn naar een iets groter schaalniveau. Dit houdt in dat de geometrische vlakken veelal wat groter zijn en de grens om als groen gecategoriseerd te worden dus iets hoger ligt.

Binnen de datastructuur van de Top50NL-dataset is vervolgens een keuze gemaakt van welke landgebruikscategorieën relevant zijn als groen binnen het kader van de beweegvriendelijke omgeving. De mate waarin het type groen bewegen kan faciliteren is daarin wederom doorslaggevend geweest. Zo zijn bos en grasland wel gecategoriseerd als groen, maar agrarische gebieden niet. Binnen deze deelindicator heeft ook recreatief binnenwater een rol gekregen. Dit zogenoemde 'blauw' wordt samen met groen in

een deelindicator berekend, omdat het plausibel is dat het een vergelijkbare functie binnen de beweegvriendelijke omgeving vervult.

Nabijheid van sportaccommodaties

De tweede deelindicator van de KBO bestaat uit de aanwezigheid en diversiteit van sportaccommodaties in de buurt. In de nieuwe kernindicator wordt niet alleen belang gehecht aan de aanwezigheid van sportaccommodaties, maar ook aan de diversiteit en nabijheid. Uit onderzoek blijkt dat, hoewel Nederland een zeer fijnmazige sportinfrastructuur heeft, een grotere diversiteit aan sportaccommodaties bijdraagt aan een hogere maandelijkse sportdeelname (Hoekman, Breedveld, & Kraaykamp, 2017). Als mogelijke oorzaak wordt hiervoor de mindere intrinsieke motivatie en daarmee beperktere reisbereidheid van maandelijkse sporters genoemd. Om zowel de aanwezigheid van sportaccommodaties als de diversiteit een plaats te geven in de deelindicator zijn vijf veelgebruikte typen sportaccommodaties meegenomen.

We maken hiervoor gebruik van de Database SportAanbod (DSA). De DSA is een database waarin alle sportaccommodaties van Nederland zijn opgenomen. Het Mulier Instituut onderhoudt de DSA in opdracht van het ministerie van VWS om het landelijk sportaanbod in Nederland te kunnen monitoren. Voor fitnesscentra en sporthallen zijn dit alle voorzieningen die in de DSA aanwezig zijn. Sporthallen zijn hierbij gedefinieerd als binnensportruimten met een sportvloer van minimaal 44 bij 24 meter. De accommodaties voor veldsport zijn de sportparken waar voetbal- en/of hockeyvelden zijn. De tennisaccommodaties zijn de accommodaties waar buitenbanen aanwezig zijn. De geselecteerde zwembaden zijn openbare zwembaden en zwembaden die bij een sport- of zwemschool horen.

Om de aanwezigheid van sportaccommodaties te kunnen ‘waarderen’ bouwen we voort op de theorie van de afstandsvervalcurves van de sport. In deze theorie worden drie fasen onderscheiden. In de eerste fase neemt de reisbereidheid nauwelijks af: als een sportaccommodatie dichtbij is, zijn de meeste mensen (die willen sporten) bereid om deze afstand af te leggen en maakt het nauwelijks uit hoe dichtbij de accommodatie is. In de tweede fase neemt de bereidheid sterk af bij een toename van de afstand, wat betekent dat steeds meer mensen (die willen sporten) de afstand als een belemmerende factor gaan zien. In de derde fase heeft een toenemende afstand nauwelijks nog invloed op de reisbereidheid.

Ieder type sportaccommodatie heeft een specifiek verzorgingsgebied. Een zwembad heeft een groter verzorgingsgebied dan een sportschool. Op basis van de gemiddelde afstand van Nederlanders naar een sportaccommodatie wordt per type sportaccommodatie met dat verzorgingsgebied rekening gehouden.

Tabel 16.1 Gemiddelde afstand Nederlanders naar een sportaccommodatie, naar type sportaccommodatie (in kilometers)

	Gemiddelde afstand (km)
Fitness	1,4
Sporthallen	1,6
Sportvelden	1,5
Tennisbanen	1,5
Zwembaden	2,3

Bron: DSA, Mulier Instituut.

De theorie van de afstandsvervalcurves en de gemiddelde afstanden uit de praktijk hebben we vertaald naar deze toekenning van punten:

- sportaccommodatie binnen 50 procent van gemiddelde afstand via het voet- of fietspad: 3 punten;
- sportaccommodatie binnen gemiddelde afstand via het voet- of fietspad: 2 punten;
- sportaccommodatie binnen 150 procent van gemiddelde afstand via het voet- of fietspad: 1 punt;
- sportaccommodatie verder dan 150 procent van gemiddelde afstand via het voet- of fietspad: 0 punten.

Voor ieder CBS-vierkantje waar mensen wonen wordt voor de vijf verschillende sportaccommodaties deze berekening toegepast. Zo kan ieder CBS-vierkantje maximaal 15 punten scoren (5 typen accommodaties * 3 punten). De deelindicator op buurt-, gemeente- en landelijk niveau wordt berekend door (1) de score (0-100) van een CBS-vierkant te vermenigvuldigen met het aantal inwoners in het betreffende vierkant, (2) de resultaten hiervan per buurt, gemeente of land bij elkaar op te tellen en (3) dit totaal te delen door het totaal inwoners van de buurt, de gemeente of het land.

Een belangrijke implicatie van deze methode is dat meer winst te behalen valt door een nieuw type accommodatie in de buurt te plaatsen dan met 'meer van hetzelfde'. Daarnaast zal het verkleinen van de afstand tot een sportaccommodatie de score verhogen. Dit kan bereikt worden door het realiseren van een nieuwe accommodatie in de buurt van inwoners, maar ook door de toegankelijkheid te verbeteren door bijvoorbeeld het aanleggen van een extra fietspad.

Nabijheid van sport- en speelplekken

De deelindicator sport- en speelplekken richt zich met name op de aanwezigheid van sport- en speelplekken in de buurt. De relevantie van elementen van deze sport- en speelplekken (bijvoorbeeld een basketbalpaal of een schommel) is voor verschillende leeftijdsgroepen gescoord (0-6 jaar, 6-12 jaar, 12-19 jaar en 19 jaar en ouder). Daarbij kan één element relevant zijn voor verschillende leeftijdsgroepen. Vervolgens is voor elke leeftijdsgroep het verzorgingsgebied op basis van een afstand via het fiets- en wandelpad bepaald. Voor 0-6 en 6-12 jaar was deze afstand 200 meter, voor de overige leeftijdsgroepen 400 meter.

Per CBS-vierkant is voor elk van de leeftijdscategorieën bepaald of deze een sport- of speelplek in de nabijheid hebben. Dit is vervolgens per leeftijdscategorie vermenigvuldigd met het aantal inwoners van die leeftijdscategorie in dat CBS-vierkant. Op subwijk- en wijkniveau kon zo worden uitgerekend welk percentage van de inwoners een voor zijn of haar leeftijdscategorie relevante sport- of speelplek ter beschikking had.

In deze rapportage is gebruikgemaakt van gegevens over speelplekken die de gemeente Utrecht heeft verstrekt.

Nabijheid van voorzieningen

De vierde deelindicator geeft aan hoe nabij voorzieningen zijn. De nabijheid van voorzieningen die dagelijks worden gebruikt kan bijdragen aan de beweegvriendelijkheid van de omgeving, omdat dit plekken zijn waar inwoners wandelend of fietsend naartoe kunnen gaan. Zo is vastgesteld dat mensen die in buurten wonen met een goed bereikbaar openbaarvervoernetwerk meer wandelen en fietsen (Carlin et al., 2017) en dat dat ook geldt voor andere voorzieningen in de buurt (Salvo et al., 2018).

Voor de berekening van deze deelindicator is gebruikgemaakt van de nabijheidsstatistieken van het CBS. Hierin is per buurt in Nederland opgenomen wat de kleinste afstand over de weg tot een reeks voorzieningen is. In tegenstelling tot andere deelindicatoren kan hier geen onderscheid gemaakt worden tussen autowegen en wegen waar fietsers en voetgangers gebruik van kunnen maken. Voor het berekenen van deze deelindicatoren is een aantal voorzieningen geselecteerd die voor verschillende leeftijdsgroepen een dagelijkse functie kunnen hebben (tabel 16.2).

Tabel 16.2 Puntenverdeling naar afstand en type voorziening

	0 punten	1 punt	2 punten	3 punten
Huisarts	> 1.600 meter	1.000 tot 1.600 meter	500 tot 1.000 meter	< 500 meter
Apotheek	> 1.600 meter	1.000 tot 1.600 meter	500 tot 1.000 meter	< 500 meter
Supermarkt	> 1.600 meter	1.000 tot 1.600 meter	500 tot 1.000 meter	< 500 meter
Overige levensmiddelen	> 1.600 meter	1.000 tot 1.600 meter	500 tot 1.000 meter	< 500 meter
Kinderdagverblijf	> 1.600 meter	1.000 tot 1.600 meter	500 tot 1.000 meter	< 500 meter
Buitenschoolse Opvang	> 1.600 meter	1.000 tot 1.600 meter	500 tot 1.000 meter	< 500 meter
Basisschool	> 900 meter	600 tot 900 meter	300 tot 600 meter	< 300 meter
Middelbare school	> 12.000 meter	8.000 tot 12.000 meter	5.000 tot 8.000 meter	< 5.000 meter
Trein	> 1.600 meter	1.000 tot 1.600 meter	500 tot 1.000 meter	< 500 meter

In de berekening van een buurtscore zijn per buurt per voorziening punten toegekend op basis van de kleinste afstand over de weg tot een voorziening (tabel 16.2). Als een voorzieningstype relatief dicht bij de buurt is, scoort dat voorzieningstype drie punten. Als een voorzieningstype te ver weg is om met actief transport naartoe te gaan, scoort dat voorzieningstype nul punten.

Voor de puntenverdeling was het van belang om te bepalen wat bereikbaarheid precies is. Voor een ouder persoon met fysieke beperkingen kan het onmogelijk zijn om 400 meter van huis te gaan, terwijl de actieradius voor een jongere vele malen groter kan zijn. Het doel was om de bereikbaarheid voor een zo groot mogelijke groep inwoners te bepalen. Daarom zijn we uitgegaan van de afstanden die ouderen met één of meer functionele beperkingen actief afleggen om naar winkels te gaan (Prins et al., 2014). Ongeveer een derde van de winkelbezoeken met een actief vervoersmiddel ging over een afstand van meer dan 1.600 meter, ongeveer de helft over meer dan 1.000 meter en ongeveer 70 procent over meer dan 500 meter. Voor voorzieningen die specifiek voor kinderen en jongeren bedoeld zijn, zoals de basisschool en de middelbare school, hebben we gebruikgemaakt van gegevens over afstanden die zij afleggen (CROW-KpVV, 2016; Van den Berg, Kemperman, Arentze, Fioreze, & Geurs, 2018).

Toetsing van de nieuwe Kernindicator Bewegvriendelijke Omgeving

Tijdens de doorontwikkeling van de kernindicator is de beleidssensitiviteit van de het instrument getoetst, bijvoorbeeld door het plaatsen van nieuwe speeltuinen en nieuwe fiets- of wandelpaden te modelleren. Hieruit concluderen we dat dit instrument beleidssensitief is. Vervolgens is het instrument getoetst bij de Klankbordgroep AccommodatieMonitorSport, die positief oordeelde over de ontwikkeling. Een laatste toetsing vond plaats tijdens een workshop van de Vereniging Sport en Gemeenten, waarbij een aantal gemeenten hun uitkomsten op de doorontwikkelde kernindicator te zien kregen. De aanwezige gemeenteambtenaren herkenden hun gemeente in de cijfers en zagen de bruikbaarheid op lokaal niveau.

